

odpogdamy zwagodop.

980mnbn

ჩრρიცი-დასავლეთ საქართველოში, ანუ ე.წ.ამბაგეთის ასსრ-მი ნექმნიცი ცითარება ქართუვი საგოგადოებრიობის სამარდეიან მემფოთებას ფნვევს. ყვევა გრიის იმპერიების ნაცაგ გევიცს, "გევიდე ექ იმპერაო-ს/" გასთიშე გა იბატონე"/ გლეს მოსკოვი განსაკუთრებული წარმატებით ახორცივლებს ქართველთა გა აფნაგთა /აფსუათა/ ურთიერთწაკი**იებით. ე**ს ორი მოძმე ხაიზი, გენვგიური ნათესაობით, ისგორიუცი მეგობრობით **იაკავშირებუცი, იღე**ს სამკვირო-სასიცოვსეოი იაუპირისპირია ურთიერთს. ავბაგთა პრივიიცგირებით, ქართვეეთა უფიებების ფებქვეშ გათეცვით, ქართული ტერიგორიების აფსაზეთისაღმი უკანონოף მიკუთვნებით, ფალსიცირებული "ახალი ისტორიის" შექმნით გა სხვამრავალი უსამართლობის, ჩვენი ხალბუბის მგრებმა მიაღწივს იმას, რომ გლეს ეროვნული უზთიერ ლობები უკიცურესაც განწვავებულია საქართველოს ამ კუთბეში, ბოლო აჭხაგეთის გერიგორთას სხვა ერები ეუულე ბიან გა ახლო მომავალში გარგაუვალი იქნეშა ირივე ხალხის ასიმილაცია, თუ ყოველივე ასე გაგრძელა, მამინ მოსკოვი აღასრეტებს თავის ოგინგეი სანუკვარ ოვნებას: ავხამეთბს რსვსრ-ს შემაბგენტობაში შეიყვანს გა რუსეთსაქართგელის საგლგარს ენგურანიე გაინოსწევს,რასაც უკვე იაურიიებიაი მოითხოგენ მოსკოვის მიერ ინსგრუქტი რებული პროვოკაგორი-სეპარაგისგები.

აუხაგეთში სომხური მოსახეეობის პრივიტუგირება, მისი გამრავტებისათვის ხეტშეწყობაც სავსებით გასაგებია. ეს მოსახეეობა მუგამ მოსუვი სტუმარი იქნება ამ მინაგე, იგი ვერასობეს განაცხადებს პრეტენგიას ამ ტერიგორიაგე გა რუსელისლეის არ არის იმგენაგ სატიში, როგორც ქართული გა ავხაგური მოსახლეობა. იგი ვერასოpgb გაუწევს რუსეთს რეატურ წინააღმpეგომას ამ მხარიმ რუსიფიკაციაში ps მის საბოტოოp რსფსრ**-თან შეერთ**ებამი.ასე რომ ქართველთა და აფხანთა მორის მულლის გალვივება მხოლოდ სავრთო მგრის წისქვილზე ასხამს წყალს.

ჩვენ მოვუწოდებთ ქართვეი და აფხაზ პაგრიოგებს: გავაცნობიეროთ რეაიობა, დავუკვირდეთ მტრების ფანდებს, რომეითაც ოსტაგურაი შექმნეს კონურონგაცია ჩვენს ხაეხთა მორის, რათა ისინი არ შეერთებუიიყვნენ ია არ იაპირისპინებოდნენ მომხვიური ამ მიწაზე ქიროა, გამთვვნიზეიეთ,აღვაიგინოთ ძმური ერთობა ია მევუგიოთ ჩვენი შვეყნის ისტორიულ მგრებს. ასედი ერთობა ვოცნებებოდათ ჩვენი ბალბების რჩეულ შვილებს. ეს უნდა იყოს ჩვენი 208350 pggbsg /

> წმ. ილია მართლის/ჭავჭავაძის/ სამოგანოება JAMBERT-DOORSHADOOD BURADO

00@160X10 95853 286380806 6063638 /3.05gn9ngg4/

განოჩენილი ქართველი მეცნიერის ჰ. ინგოროყვას ნამრომში "გიორგი მერჩულე" /1954წ./, შეჯამებული და დაგუსტებულია კავკასიის პრომტებებზე მომუშავე მეცნიერთა/იც. ჯავახიშვილის, ნ. მარიხ, ს. ჯანამიას, ბა სხვათა/ ნთელი დაობის ნიღწევები ია იაცგენილია მემიეგი:

1. აფტაგედს საქართვეიოსთან ორიათას წეიგე მეტი ბნის საერთო ისტორია აქვს

2. ავნაგეთი საქართველოსთან განუყოვლაც იყო დაკავშდრებული არა მმოლოდ ისტორიულაც, პოლიტიკურად და კუიგურუიაი, არამეი ეთნიკურაიაც. სახეიიობრ, იგინიება, რიმ აფხამეთის გერიგორია, როგორც ანგიკურ ბანაში, ისე სამუალი საუკუნეებში გასახლებული იყო ქართული წარმონობის გა ქართულ გიალექტებზე მოლაპარაკე ტომებით. უძველები აგაგგები/აფბაგები/ ია აფბაგეომი მოსახლე სხვა ტომობრივი გგუფები/აგმიტები, მოსინიკები, სანიხე ბი/ ისეთივე ქართველური ტომები იყვნენ,როგორც იასავივთ საქართველოს სხვა ტომები:იმერიები,გურუიები,მეგრეიები ია სვანები.

როგორც ცნობილია, აცხამეთმი მოსახლე ქართველმა ტომეშმა თვალსაგინო როლი შეასრულეს ქართული სახელმწივოებრიობის ჩამოყავიბებამი, რის გამოც საშუავი საუკუნვებში ქართუვი სანვმწილოს ოფიციავურ **ნობენკვა**გურამი, ქართვეი გომების ჩამოთვიისას აფხაზები პირვეინი მოიბსენგებოინენ/აფხაზნი,ქართვეინი,რანნი,ქახნი/. სწორეც იმიტონ, რომ აფხამები ქარდუც გომებს გარნოაცგენცნენ, სამუაცო საუკუნეებში სახეიწოცება აფხამეთი იხმარებოდა არა მხოლოდ კინრო გაგებიდ, როგორც სოხუმის მხარე/თანამედროვე აგხაგეთი/, არამედ ფართე მნიშვნელო ბითაც, როგორც გასავიეთ საქართველო, ისუვე როგორც მემიგომში იმერეთად, გარგა საკუთარი იმერეთისა, მოიხსენებოდა მდელი დასავლეთ საქარდველი/გურიის, სამგრელოს, სვანეთისა და აფხაზედის ჩადვლიდ/_ ამასთანავე უნდა ალინიმნის, რომ ქართული ენა, როგლრე ანტიკვრ,ისე საშუალო საუკუნვებშიც ავხამეთის მოსახლეობის მშობლიურ ენას გარმოახგენია, აღბეგიილია კულტურის ძევლთა მრავალრიცხოვან გარწერებში,როგორიცაა მაგალითახ, ძველი ქართული ბუროთმოძღვრების მონუმენტურ ქმნივენათა — ლიბნის, პიჭვინთის,შეჲიის, ირანჲის, მოქვის, ბესღე ლის, ბილის, ჭოლეს-ახლაც აღმოჩენილი და სხვა წარწერები.

რომორც ცნობილია, შუა ია თხალი საუკუნევშის მიჯნაზე – ქართული სახელმწიფოვბრიობის გატემის ეპოქამი – საქართველის მთელ რიგ რაიონებში მიმცინარეობს ჩრροლოეთის მთიელ გომთა ნაწილობრივი ჩამოსახლება, ასე მაგალითაი, ქართლში გორის მიცანოებში სახლიებიან ოსები, ალმოსივლეთ კა ხეთში - ლეკები/ავარიელები, წახურები/. ასეთივე ნაწილობრივი რამოსახვება ნონგა ავნამეთში, თანაც აგნამეთში ჩამოსახვვა არა მარტო უცბო ეთნი კური ჯგუფი, არამეი ქართვიიტის უახლოესი მონათესავი ტომი ჩერქებული მოცგმისა, რომელიც შეერწყა აფხაბელის ძირილად მოსახტეობას.ეს მერეული ქართულ-ჩერქებული დავის ლავს უწოდებს "აფსუას", ხოლო ქართვლ ითა მორის ისინი გნობიენი არიან ძვევი ქართუვი სახევწიცებით "აფხაზები" რანეთუ სახევ<mark>იობრისგორიუვაი ქა</mark>რთუი პროვინციაში — აფბაზელში pა წარმოშობილ ძირითახას იგივე ქართვეიები არიან, რაზებაც მიუთითებს ის გარემოება, რომ მათ ილემიე ძირითაიაი შეინარჩუნეს ძველი ქართული გვარები.აფსუას ენას, როგორც ეს იამ გკიცებულია ჰ. ჭარაიას, ნ. მარის, ივ. აჯავახინვილის, ს. ჯანამიას, ქ. ლობთათიძის და სხვათა ნაწარმოებებში, ქარ თუი ენასთან აქვს გუნეგიკური ნათესაობა, გასასოუი აღვნიზნავთ, რომ გავრგეიების არე ქართუიი ენისა, რომეიიც ობითგანვე, ათასწივუითა მანძიიზე აფხაგეთის მოსახიეობის მმობიიურ ენას წარმთახგენბა, შემცირბა განსაკუთრებით XVII-XVIII საუკუნვებში — ქართული სახელშებოთებრიობის გაცემის ეპოქაში.

როგორც ქართუი,რუსუი, გასავიეთ-ევროპუი გა თურქუი წყართებზე გაყრგნობით გგინგება, ჯერ კიგევ XVII სა უკუნის 50-იან წლებისათვის ქართული ენა მოსახლეობის მმომლიურ ენას გარმოახგენგა გა ფართოდ იქნა გავრცე იებუიი აფნაგეთის შემდეგ რაიონებში:გაცის რაიონი/მთციანად/,ოჩამჩირის რაიონში/მთციანად/, გულრიფმის და სობუმის რაიონების გაბიობ ნაწიცებში, გუგაუთის რაიონის ადმოსავცეთ ნაბევარში — ახაცი ათონის გა საკუთრივ გუგაუთის სექჟორის ჩათვლით. იზილეთ გახუნტი ბაგრატიონის "აღწერა სანელოსა საქართველოისა", ევლია ჩელების ცნობები - 1641 წ<u>.</u> XVII საუკუნის რუსუცი წყაროები.

იასავიეთ ევროპეი ავტორთა ფნობები: ცუი გრანციე 1615 წ. პატრი იოანე-არქანჯელო იამბერტი — XFII საუკუნის 50-იანი წლები. უვრო გაწვრილებით იზილეთ პ. ინგოროყვას "გიორგი მენჩულე" - გვ. 144-288, კერძოთ

132-133 33-

4.ამ მოკიუ ისტორიუი ფნობის ბოლის აღვნიშნავთ ავხაზეთის მოსახცეობის იღეკანგეი ეთნოგრაფიუი შემახგე ნეობას: ავნაგეთის ასსრ-ში იღეისათვის ავნაგურ ენაგე ე. თ. ავსუას ენაგე ტაპარაკობს 60 000 კაცი/უკანასკნელი 1939წ. აღწერით 56 719/.აქ შეჲის თრენოვანი მოსახცეობაც.საკუთრივ ქართვეცები / ქართუც ენაგე ნლ ტაპარაკე/ აფხაშეთის ასსრ-ში - 150 000 კაცზე მეგია.

1955 FOCO-

385380000

្នែ១១០០០៦ 3360300000 B

სკვპ XXVI ყრიცობის პრეზიციუმს სკკპ ცენგრაცური კონიტეტის გენერაცურ ნცივანს C.D. 06935034

ასტი: სკკმ გენგრატური კომიგეგის პოლიგნიუროს წევრობის კანგიგატს, საქართველოს კპ ცკ პირველ 0.0. 80306960636 მცივანს

> სამასუბო წერილი 1980 წლის 6 ივლისს აუტაზ პრივოკაგორთა მიერ მიღებუი რეგოლუციაზე ია ე. ა. შეგარგნაძის მიერ წარმოთქმუი სიგყვაზე 1980 9006 16 აგვისგოს გაგრამი

ჩვენ, ქვემორე ბელისმომწერნი, აჟბაგეთის ასსრ-ში შექმნიც მოძმე ერთვნუც ურთიერთომათა გამო, იძუცებუცნი

კართ მოგმართოთ შემხეგი წერილათ.

აფხამეთის ასსრ-ის მოსახვეობა მრავავეროვანია: ქართუევები— 44%, აფხაგები — 16%, რუსები — 14% და სხვე ბი. ქართველთა მრავალრიცხოვნობა სხვა ერებთან შეიარებით განპირობებვლია ისტორიული მიზენებით. თანამეირთ კე აუხაგეთის ასსრ-ის გერიგორია ჯერ კინევ ძველი ქართული სახვლმწიუოს კოლბეთის სამეფოს წარმოქმნის ეროი იან /ძვ. .VI საუკ./ მის განუყოფვი ნანილს წარმოაიგენია ია იასავლურ ქართული გომებით იყო იასაბლებული. ქართული სახელმწიფოებრიობის არსებობის მთელი ხნის მანძილმე თანამეირთვე აფხაზეთის ასსრ-ის მიწა-წყალი ქართუი ისტორიუი პროვინციებისაგან შეიგებოდა, რონვის მაგერიაიური და სუციერი ქუიგურა ქართუვი იყო.

ამჟანაი აფხანუშაი წობებუი აფსუების ანგიქართული "მოძრობა ". ბელის რუთეთის კოლონიმაგორული პოლივიკის შეგეგაგ წარმოიშვა, რომელიც მიგნაჲ ისახავგა აფსუების ქართველთა წინააღმგეგ ამხებრების საშვალებით საქართველის მავიგლვისპირეთის ამმხარეში რუსების რამოსაზეებას საგანგებობ უნია აღინიშნოს, რომ ანგიქარიულ ნოძრაობას აფხაგეთში არასირის არ მიულია ისეთი საშიში გორმეში, როგირც უკანასკნულ ხანებში, რაც სა-

ქართველოში ეროვნული და საკადრო მოლიტიკის ჩავარდნის შედევი არის.

სამარდეიანობა მოიდხოვს იმის აღნიშვნასაც, რომ საქართველოს კომპარგიის ახვანხელ ხელმძღვანელობას აფბაგეთში უალრესაბ რთული პოიიგიკური ვითარება გახვია, იმ ბროს აცხამეთის სათექო კონიგეგის ხვინძღვანელობა პი ერთმანეთს ებრძოდა ონი მიმდინანეობა: ანვიქანთული, ნომლის სულისჩამდგნელი იყო ყველა კუნის კანიურისვე ბისა გა ტაქინაგორების მფარველი საოლქო კომიგეგის პირველი მცივანი ვ.კომანია გა პრინციპული, რომელსაც სათავეში საოღქო კომიგეგის მცივანი მ.ხვარცკია ეცგა.

მ. ხვარცკაიას გარშემო მემოკრებიც კომუნისგდა მცგომარეობა განსაკუდრებით მძიმე იყო ვ. მჟავანაძის მმართველობის ხანაში. ფართოც გამლიც კორუფცია აფხამეთში განსაკუდრებული სიმწვავით გამოვლინცა, რაცგან იგი
კაცრების არასწორი მერჩევისა და განაწილების პრინციპს გადაეჯაჭვა, იმ ცროს ავტონომიური რესპუბლიკის უმცირესობის — აფხაზთა /15%/ ბელში იყო ნომენკლაგურულ თანამდებობათა ორი მესამედი. ბრძოლაზ "თანამდებობი—
სათვის" —უმთავრესაც ანტიქართული ბასიათი მიიღო, რაც სახელმწიფო აცმინისგრაციულ ორგანოთა ნორმალურ მუშაო—
ბაზე ცამლუპველაც მოქმედებდა. ამის მედეგად მართლმსაკულება დამლის პროცესს განიციდა, ბოლო კორუპციის
ზრდამ მეუძლებული გახაცა ეფექგური ბრძოლა ვ.კობახიას მფარველიბის ქვეშ ბყოფ საქმოსანთა და მაქინატორთა
წინაალმდეგ. სამწუბაროც, საქართველოს კომპარგიის ხელმძლვანელობა ამ რთულ ვითარებაში ვერ გაერკვა და მცცარ
გზას დააცგა. მცგომარეობის განსამუბტავად 1973 წელს ერთდროფლად გაათავისუფლეს, როგორც ვ.კობახია, ისევე
მ. ბვარცკია.

საქართველოს კომპარგიის და აფხაზეთის სალექო კომიგეკის ახალმა ხელმძღვანელობამ აღნიმნული შეციობა უფრო გაალრმავა. 1976 წელს აფხაზეთის სალექო XXXIII პარგკონფერენვიაზე იაფი ავგორიგეგის მეძენის მიზნით კა ხინთბამ 1967 წლის ანგიქართული გამოსვლების მონაწილთა რეაბილიგაცია მოახლინა, ხოლო თვით გამოსვლების ფაქგი კი ვამუავანშის მციარ საკაგრო პოლიგიკის კურსს გადააბრალა. რეაბილიგაციით წაქეზებულმა უბრულატო— რებზა თავის ზრახვების განახორციელებლად 1977 წლის დეკემბურში წერილით მიმართეს სსრქ-ის სადირექტივო ორგანოებს, რომელშიც ე. შევარდნაძეს აფხაზი ხალხის მიმართ ბერიას პოლიგიკის გაგარებაში დასდეს ბრალი და აბის საფუძველბე მოითხოვეს აფხაზეთის ასსრ-ის გამოყოფა საქართველოდან და რსუსრ-ს შემადგენლობაში შეყვანა. ამ გზით აფხაზი პროვოკაგორები აპირებდნენ თავისი ძირითადი მიზნის — აფხაზეთიდან ქართველთა განდევნის გელამის გამის განზორციელებას.

1978 წეის მარგში ალგაგეთის საოდქო კომიგეგმა გაგმო აღნიშნული წერილი გა სამი პროვოკაგორი:/ჟურნალ "ალაშარას" რეგაქგორი ჯენია, აფხაგეთის სახელმწიფო მუგეუმის გირექგორი არგუნი გა გუგაუთის რაიონული გაგეთის "მგიფის" რეგაქგორის მოაგგილე ახიშა/პარგიიგან გარიცბა გა სამსახურიგან მოხსნა, მაგრამ ყველასათვის მოულოგნელაგ პროვოკაგორები პარგიასა გა თანამგებობებზე ალაგგინეს, ხოლო ვ. ხინთბა კი გაათავისუფლეს. ამის შეგეგაგ ანგიქართულმა მოძრაობამ ავხაგეთში შემგგომი ორგანოების მხარგავერა მოიპოვა.

ისარგებცეს რა შექმნიცი ვითარებით, პროვოკაგორებმა 1978 წცის განაფხუცზე და მაფხუცნი უპრეგებენტო ანგიქართუცი მოძრაობა გამაცეს. გაჩნდა ცომუნგები: "სიკვდიცი ქართვეცებს", "ძირს ძალცური ენა", "ქართვეცებო,
წაეთრიეთ აფხაზეთიდან" და ა.შ.თუ სადამდე მივიდა პროვოკაგორთა თარემი, კარგად ჩანს ქართვეცების მიერ ე.შევარდნაძისადმი მიწერიც ერთ-ერთ წერიციდან: "ჩვენ, გუდაუთის რაიონის სოფეც ციბნის მცბოვრებნი, ქართვეცები,
რომეციც ჩვენს განცხადებას ქვემოთ ხეცისმოწერით ვადასტურებთ, ვობოვთ საქართვეცოს კომუნისტური პარტიის
გკ-ს, გაგვინობს მუარვეცობა ამავე რაიონმი მცხოვრებ აფხაზებისაგან. მაგაცითად, ჩვენს სოფეცში მცხოვრები გ.
ანმბა ქართვეცებს ბმირად გვემუქრება და გვეფმნება: "გეყოვათ ცხოვრება აფხაზეთში, წადით აქედან, სანამ არ
დაზზოცავთ", ერთვნუცი მუღცის ნიადაგზე გინასწარი განზრაბვით მოკცეს კოცმეურნე ბ.ჩაცაძე, თოფით ჩასაფრე—
ბუცმა დ. ანმბამ მძიმედ დაგრა სოფ. ციხნის კოცმეურნეობის ბუცოზერისტი რ.მოცებაბე, რის შედეგადაც იგი მეორე უგუფის ინვაციდი გახდა და მისი მრავაცმვიციანი ოვაზი გაქგიურად არსებობის სამუაცებას არის მოკცებური.
გუდაუთის რაიონის სოფ. ახაცსოფცის კოცმევრნე ა. გოგრიციანი მძიმედ დაგრეს თოფით კისერში / 1978 წევს აროვო—
კატორების მოანოვნის მედეგად ამ მოფეცს დვითნებურად ეროდა ორგონიკიძება. გახმირდა თავდასხმის შემთხვევები,
რომეცნიც ქართვეცების მოკვცის მიზნით იყო ორგანიმებუცი. ამისდამიუნედად, მართცმსაუუცება სიმართვის მიჩქმაცვის გზას დაადა და გემოთ ჩამოთვიცია ეროვნუც ნიადაგზე ჩადებიცი დანამაუცებანი ყოფით დანაშაუცებად
გაფორმდა, რამაც სამუაცება მისტა დამნაშავეებს სასუნცის მონიმაცური გობით

ქართველი ხალზის ეროვნული ლირსების მელახვის მიგნით პრომ^{ოკა}ტორებმა მეურაცხყვეს და დაამსხვრიეს რუს თაველის ბიუსტი, რომელიც სოხუმის დრამატული თეატრის მენობაში იდგა. დანამაულის დასაფარავად კი ეს ფაქტი ისე გაფორმდა, რომ თითქოსდა დამლაგებლებს ბიუსტი შემთხვევით გადმოუვარდათ წმენდის დროს. გაგჩაში პროვოკატო რებ**მა** რუსთაველის ბარელიეფი დაამსხვრიეს. მათვე დაანგრიეს სოხუმის ცენტრში მდგარი მონუმენტური ქანდაკე ბა, რომელიც ქართველი და აფხაში ბალხების შეგობრობას ასახავდა. მხოლოდ პროვოკატორთა წინაშე შიმით თუ აიბსნება ის გარემოება, რომ გემოალნიშნული ძეგლები დღემდე ალუცგენელია, თუმცა უკვე ორ წელიწადმე მეტი ზანი გავიდა. ამას გარდა, აფხაშეთში მასიურად ნადგურდებოდნენ ქართული წარწერები.

ფართოდ გამციეთ ანგიქართული მოძრაობის მედეგად აფხაგეთის ასსრ-ის კონსგიტუტიის მიღება გაურკვეველი ვადით გადაიდო. საკადრო პოლიტიკის კრაზი ამკარა გაზდა. პროვოკაგორთა მიერ წაქეგებული ბრბოს მოთხოვნის საფუძველზე დაიწყო ქართველთა მასიური მომსნა სამსაზურიდან. მიმით მუპყრობილი ხელმძლვანელობა საქართველოს კომპარგიისა ყოველგვარ დათმობებზე მიდიოდა. ამ მზრივ ნიმანდობლივია 1978 წლის 4 მაისს გაგრაში მომხდარი ფაქტი. პროვოკაგორთა მიერ დამინებულმა გაგრის ქალაქკომის პირველმა მდივანმა კვანგალიანმა, რომელსაც ნოკვლით დაებუქრნენ, საპირველმაისო დემონსგრაციაზე გამოსვლა გერ გაბედა, რის მემდეგაც მას უბრძანეს "წათრეულიყო" გაგრიდან. კვანგალიანი გაიქცა, პლენუმმა გაგრის ქალაქკომის პირველ მდივნად გულრიფშის რაიკომის პირველი მდივნიბით ქართველი ნაგყეპია აირჩია. 12 საათიც კი არ იყო გასული ნაგყებიას არჩევიდან, როდესაც ძირითადად გუდაუთიდან ჩამოსულმა ბრმომ ქალაქკომის შემობის დაწვის მუქარით ნაგყებიას მოხსნა მოთთხოვა. სასწრაფოდ ჩამოსულმა ვ. შევარდნაძემ ქალაქკომის შემობის ტუფინის მუქარით ნაგყებიას მობსნა

ჩვენს შეციომას ჩვენვე გამოვასწორებთ. თქვენ გაგრის ქაღაქკომის პირვეი მიივნაი აცხაში გსურიათ ?აი აცხა გი — ასტიკო კონსტანგინეს ძე გვარამია, გუგაულის რაიკრმის პირვები მცივანი, ჩვენ მას გინიშნავთ გაგ-

რის ქაღაქკომის პირვეი მხივნაბ". ეს იყო სკკპ ისჟორიაში პარგიის წესტების უპრეცებენგი ბარღვევა: პიენუმის მიერ არშეული ქალაქკომის მიივანი ბრბოს მოთხოვნით გაიაყენებუი იქნა ია შეიცვაია უკანონოი განიშნუიი ჰირით. გუიაუთაში გვარამიას ნაცვიაף მოვიგა ოგგანი. გვარამია გა ოგგანი "მუმაობას" შეუგგნუნ: გუგაუთის რაიონში ნომენკიაგურუი თანა მხებობებიხან მოიხსნა ფაქტიურან ყველა ქართველი. გაგრამი იგივე "მოღვაწეობა" გააჩაღა გვარამიან, რომელიც ქართველი ეროვნების კაგრებს ბსნიგა პროვოკაგორისა გა ცნობილი მაქინაგორის ბ.კებირიფას მიერ შეგგენილი სიის მიხეცვით, რომეისაც გვარამია ანგარიმს აგარებცა ჩატარებული "ნუშაობის შესახებ". პროვოკატორებმა იმა საც მიალწიეს, რომ სოხუმის ქალაქკომის მხივნებიხან ქართველი არცერთი არ გარჩა. ბოლო პირველი ნა მეორე მღივნის თანამღებობაზე აუხაზები ღაინიშნენ. ქართული ეროვნების კადრები გამოყარეს სოხუმის ქალაქის საბჭოიან ია სხვა იაწესებუბები~~იან.~~ ქართველთა იევნამ უპრეცეიენტო მასშტაში მიილო. განსაკუთრებით მძიმე ვი თარება შეიქმნა გაგრის, გუბაუთის ბა ოჩამჩირის რაიონებში.

აფხაგეთში შექმნიტმა არანორმაცურმა მხგომარეობამ ფართო გამოძახიცი ჰპოვა მთეცს საქართველოში. საქარ თველის კომპარგიის ზერმძღვანელობის სრული უმოქმეჲობა პარგიული ნორმებისა გა საშჭოთა კანონიერების აღმაშფოთებელი იარღვევების მიშარდ, აფბაზედში გაჩაღებული ანტიქარდული მოძრაობა, ქართველმა ერმა მოსკოვიიან გარკვეული წრეების მიერ ინსჰირირებულ აქგაჲ ალიქვა, ყოველივე ამან ქართველებსა ჲა რუსებს მორის ეროვნუი ურთიერთობის გამწვავება გამოიწვია. ჩვენ გეკითხებით: როგორ ინოქმებებია სკკპ ხეიმძღვანეიობა, მაგაცითაр პუშკინის სახეტის შეურაცხყოფის შემთხვევაში, ან რუსი აpამიანის მოკვლისას ეროვნული მულლის მიგემით, ან მასიური ანტირუსული გამოსვლებისას ბა მოქალაქეთა ბევნისას იმ ლოგუნგებით, რომლებითაც გამობიან აფხაზი

პროვოკატორები 🏲

1978 წლის 27 იუნისს თბილისში მთავრობის სახლის წინ მანიტესჟავია მოეწყო. მანიფესტავიის მონაწილენი აფხაგეთში ქართველთა იაცვას მოითხოვინენ.მღეცვარების იაწყნარების მიგნით საქართველოს კომპარტიის ხელმძლვანელობამ მლელ რიგ გაწესებულებებში ჩააგარა საგანგებო კრებები,რომლებზეგაც ე. შევარგნაძე ბალბს არწმუ—

ნებია, აუბაგეთში უაბიოუს ბანში ნესრიგი ალიგებათ, მაგრამ ვითარება კიიევ უფრთ იაიძაბა.

1978 წლის 1 სექგემბერს სოფ. ბ8იფის ქართულ სკოლაში ბავშვებს მერზებ8ე გახვგათ გარგერები: " სიკვგი ი ქართვეიებს", ბოიო სკოიის ეგოში კოცონგე გაწვეს ქართუიი "გეგა ენა". ასეთი შეხვეგრა ბავშვებს მოუწყვეს იმავე კეზირიფას ინიციატივით. სკოლამ პროტესტის ნიშნაჲ ერთი თვით შეწყვიტა მუშაობა, რაჲგან ბავშველ ბის სიცოცბეე საურთბეში იყო. ქართვეე მშობეეთა მოსაცოგნევი გამოსვეების თავიგან ასაციეებეაგ საქართვეეთს კომპარტიის ბელმძღვანელობის ბრძანებით 2 სექტემბერს რესპუბლიკაში საავტომობილო გგები გადაიკეტა, ხოლო რკინიგზის საღაროებს შიღეთების გაყიρვა აეკრძაღათ აფხაზეთისაკენ მიმავაღ მაგარებღებღზე. ამისგამიუბეგა ვაი,3 სექგემბერს გაგრაში მოეწყო ქართვეი მშრომეითა მანიფესგაცია. აქ ჩამოსუიი ე შევარინაძე ხაიზს ია პირია, რომ იგი სუი მაიე ნესრიგს ალაიგენია, "წესრიგის ალიგენა" კი იმით იაიწყო, რომ 1978 წლის 5 სექტემშერს საქართველოს ცკ ბიურომ მიიღო საგანგებო იაიგენილება, რომელიც საქართველოში გამოსვლებს კრძალავია.

ეს გაგგენიტება თავისი არსით ანგიკონსგიგუციურია, რაგგან ახალი საბჭოთა კონსგიგუციის ҰII მუხლის თანახმაი სკქმ საბჭოთა კონსტიტუციის ფარგიებში მოქმეიებს, საბჭოთა კონსტიტუცია კი კრძაიავს მხოიოი ანტისაბჭოთა გამოსვიებს გა არა იმ გუმონსგრაციათა უფიებას, რომეინიც საბჭოთა კანონიერების ნორმებს არ ეწინააღმიეგებიან. აუნამ პროვოკატორთა "მოძრაობა" თავისი ბუნებით ანტიქართულია ია მამასაიამე, ანტიკონსტიტუ ციურია, ქართველია მანიფესტაცია კი გაგრაში საბჭოთა კანონიერების იაცვას ისახავია მი8ნაი ია არც საბჭოთა ია არც საქართველოს სსრ კონსტიტუციის მიურ გაცხებისაცმი მინიჭებუც უფცებებს არ ეწინააღმცეგებოცა, ამის საბუთია მანიფესტაციაზე გამოტანილი ლოზუნგები, რომელნიც ბალბთა მეგობრობისაკენ მოუწოდებდნენ.

ალნიშნული გაგგენილება პროვოკაფორუბმა ქართველთა წინაალმგეგ მიმართულ მორიგ ლონისძიებაჲ მიიჩნიეს ია არაფრაი ჩააგიეს, როიესაც 1978 წლის სექგემბრის მუა რიცხვებში აფხაგეთის ასსრ-ის მინისტრთა საბჭოს თავმჯიომარეი ი უბილავა იაინიშნა, მის იანიშვნას ქართული ეროვნების გამო გამოსვლებითა ია გაფიცვებით ნეხვინენ. პროვოკაგორებმა გარკვული მიშანს მიაღწიეს, იაუსჯეინიც იარჩნენ ია ი. უბიიავა თავის მარიონეგაი

აქციეს.

ანტიქართული პოლიტიკა აფხაზეთში სულ უფრო და უფრო მეტ ძალას იკრეფდა. საკადრო პოლიტიკა მთლიანად დაირღვა, ყვეია რგოიის ხეიმძღვანები მუნაკებიიან ხეიმძღვანებ თანამიებობებგე აფხაგთა რაოიენობა კიიევ უნრო გაიგარია ია 70% მნიშვნელვნაი გაიაატარბა. ავტონომიური რესპუბლიკის აფხაზი ეროვნების 16% იისკრიმინაციას კნევს მოსახეეობის უმრავეესობას- 84%, რომულთა მორის 44% ქართველი არის შექმნილი ვითარების მთელი სიმძირის მიუბებავაბ, საქართველოს კომპარგიის ზელმძღვანელობა სიმართლის მიჩქმალვის ძველ გგას ბაახგა. 1979 Front აფხაგეთის საოექო XXXIV პარგკონფერენციამ ისე ჩაიარა, რომ თითქოსია აფხაგეთში არაფერი ბიემობა ია ნაებთა მეგობრობა აყვავებას განიციიია, რამაც კიიევ უფრო შეასხა ფრთა პროვოკაგორებს. შექმნივი მძიმე ვითა ტეპის გამო 1980 წეის აპრიეში ქართველი ეროვნების მშრომეეებმა საგანგებო წერილით მიმართეს საქართველოს კომპარტიის ცკ-ს წერილში, რომელსაც ზელს აწერდა 372 მოქალაქე, მათ შორის სოციალისტური მრომის გმირებიც, გოკუმენგურაგ იყო აღწერილი წარმოქმნილი ვითარების სირთულე, ხოლო მასში მოცემული ანალიზის სისწორეს აგას-1000 Early Brokent Armer 5082360005 Opendonands 13003 Buyonaups. ამჟამაp,

პროვოკატორებმა არეულობათა საბაბაჲ რინის გბისაკენ მიმავალ მოსებე 46 არმიის საპაგივცემულოჲ მემორიალური გაფის გაგგმა გამოიყენეს .ეს გავა საბეიმო ვითარებაში გაიხსნა 46 არმიის ვეგერანთა თანგასწრებით 1980 წლის 9 მაისს.

პროვოკაგორები იმით იყვნენ აღმფოთებულნი, რომ მემორიალის გექსგმი ეროვნებით ქართველი, იმ გროს 46 არმიის სარგალი/შემგგომ კი 18 არმიის სარგალი/ გენერალი კ.ლესელიძე იხსენიებოდა. თავგაპირველად ისინი მემორიალური გაფის აღებას მრითხოვგნენ, შემგეგ კი 46 არმიის ვეგერანთა საპაგივცებულდ გაგგელი მემორიალური გაფის საპირისპიროდ, იქვე თვითნებურად, ღამით გააყენეს მემორიალური დაფა, რომელსაც მათი ამრით ქართველი ხალბის ეროვნული გრძნობებისათვის შეურაცხყოფა უნდა მიეყენებინა და გაფას შეიარალებული მცველები გაუყენეს. ქართული მოსახლეობის დამინების მიგნით კი პროვოკაციულ ხერბს მიმართეს: ხოფ.ბგიფისხევის მცხოვლიებ ყველა ქართველ გლებს აფხაზმა მილიციელებმა ჩამოართვეს რეგისტრირებული სანაგირო თოფები გა განები. აფხაზ თანასოფლელებს კი იგივე იარალი უკლებლივ გაუტოვეს; პროვოკაგორთა თავაშვებულობამ იმგენად სახიფათი ხასიათი მიილო, რომ ქართველმა გლებებმა ური სანაგირო თოფი იმოვეს და ყოველლაბე ორი მამაკაცი მორიგედ გა-აყენეს.

1980 წეის 6 ივიისს პროვოკაგორებმა გაშა ბზიფში მოაწყვეს ხაეხმრავავი მიგინგი, რომეეგებაც პროვოკა—
ციუვი მინაარსის ვოგუნგების გემონსგრირებით — "ვის ხევში ხარ მენ, საბრავო აფხაგეთო", "საითკენ მიყევბარ
შენ, მრავავგანჯუვო აფხაგეთო", ქართვევ ხავნს "მენშევიკებს", "ბერიას მიმგევტებს" გა "ქურგებს" უწოგებ—
გნენ, ხოვო მეგრევებსა გა სვანებს ქართვევ "ასიმივაგორებისაგან" იცავგნენ. მიგინგის საბევით სკკპ XXVI
ყრივობისაგმი განხგგავნაგ მიღებუვ რეგოვუციაში ჩაწერეს: "აფხაგეთში გღეს ბერიას გროგე უარესი ვითარებაა",
სრუვ უნგობვობას ვუცხაგებთ საქართვევის კპ ცკ-ს გა მთავრობას" გა ამის საფუძვევგე მოითხოვეს აფხაგეთის
საქართვევიდან გამოყოფა გა რსფსრ-ს შემაგგენვობაში შეყვანა. მიგინგს საოვქო კომიგეგის პირვევი მგივანი
ბ.აგვენბა გა მინისგრთა საბჭოს თავმჯგომარე ი.უბივაა გაესწრნენ, რომევთაც არ გაუგმიათ პროვოკაციუვი
თავყრივობა. ანავოგიური მიგინგი ჩაგარგა 19 ივვისს ოჩამჩირის რაიონში. მღევარება მოეგო ქართვე მოსახვეობასაც. მგგომარეობამ საზიში ხასიათი მიიღო გა მის განსამუხგავაგ გვარამია თბივისში გაგაიყვანეს, გვარამიას ნაცვვაგ კი ე.კაპბა განიშნეს. გავრცევია ზმა, რომ მავე ჩამოვა ე.შევარგნაძე, რომევიც წესრიგს აღაგგენს გა 1980 წვის აპრიეში მისთვის მიწერივ წერიესაც პასგებს.

16 აგვისტოს გაგრაში შეიგა პარგაქგივი. თუ 1978 წლის მაისში აფხაზეთის ასსრ კონსტიტუტიის მილებასთან იაკავშირებით სოხუმში გამართულ მიტინგზე სკკპ ცკ მცივანმა იაკაპიტონოვმა გამოხატა რა სკკპ ცკ პოლიტშიუ- როს აზრი — განაცხადა, რომ აფხაზეთის ასსრ-ის რსფსრ-ის შემაცგენლიბაში შეყვანა შიზანშეწონილი არ არის საერთაშორისო ვითარების სირთულის გამო, სამართლიანობა მოითხოვს ალინიშნოს, რომ ე. შევარცნაძემ პროვოკატორ-თა ამ მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარი თქვა, რაცგან იგი ეწინაალმდეგება სსრკ და საქართველოს სსრ კონსტი-გუციებს, ამავე დროს პარტაქტივზე არაფერი იყო თქმული წერილში მოყვანილი ალმაშფოთებელი ფაქტების შესახებ, რომლები დაგარებული მემოწმების შედეგად, ხოლო აფხაზეთში შექმნილი ვითარება ისე იყო წარმოცგენილი, თითქოს ეროვნულ ნიადაგზე არსებული პრომლემები არსებითად მოგვარებულია. ეს რომ ასე არ არის, ამის საილსტრაციოდ საკმარისია რამოდენიმე ფაქტიც.

პარტაქტივის შემიეგ სუღ მტირე ზანი იყო გასუღი, როიესაც აჩიგვარის რუსთაველის სახელიბის მეურნეობა—
ში ცენტრალურ აიგილას მიგომი რუსთაველის მეგლი ჩამობსნეს, მკერიგე გაიახერბეს ია იამახინჯებულ ბიუსტაი
ქცეული მიყრუებულ ეგოში გაიაიგანეს;კურორგ ბიჭვინთაში ბულალტრაი მუშაობია ვინმე არგუნი, რომელმაც აფხაგეთის კონსტიტუციის განხილვის იროს ოქმში გააფორმა თავისი მოთხოვნა აფხაგეთიიან ქართველთა გასახლების შესახებ, იგი ილესაც ამ იიეის აქტიური პროპაგანიისტია. პროვოკატორი არგუნი გაგრის განკის მმართველაი იანანა. ასეთივე მოთხოვნა შეიგანეს ოქმში აფხაგეთის ასსრ-ის კონსტიგუციის განხილვის იროს მ. ხარაგიამ ია
პ. ბარციცმა, რომელნიც იღეს გაგრის მილიციის პასუხისმგებელი თანამშრომლები არიან.

1980 წიის 7 თებერვაის გაგეთ "ტრუрმი" გამოქვეყნებუი წერიემი, რომეისაც -"არენდა" ეწოდება, დაწვრიიებით მოთხრობიიია გგიფის მეორე სამუაიო სკოიის დირექტორის გემოხსენებუი გაკეხირიფას მიერ სახეიმწიფო ქონების დიდი მასმტაბით დატაცების და პიონერთა ბანაკის მშენებიობასთან დაკავშირებუი აფიორის მოწყობის მესახებ.ეს პროვოკატორ-მაქინატორი დღესაც თავისუფიად დასეირნობს და აგრძეიებს თავის "მოღვაწეობას".

მხოლო პროვოკაგორთა შეუგლუიველ თავაშვებულობით შეიძლება აიხსნას ის გარემოება, რომ სხვადასხვა თანამდებობებიდან უმიგეგოდ ხსნიან ქართველი ეროვნების კადრებს და მათ ადგილზე ნიმნავენ აფხაზებს — ზოგჯერ სისხლის სამართლის დამნაშავებსაც კი.ბ. ზუნძია მუშაობდა ოჩამჩირის რაიონის სოფლის მეურნეობის სამმართველოს უფროსად. გამულავნდა, რომ უმალლესში საერთოდ არ უსწავლია და დიპლომი ნაყიდი ჰქონდა. საობქო კომიტების ბიურომ ხუნძია პარგიიდან გარიცხა და სამსახურიდანაც მოხსნა, მაგრამ ამჟამად იგი რეკის ციგრუსების საბჭოლთა მეურნეობის მთავარი აგრონომია. ს.წვიჟბა პარგიული კონგროლის თავმჯდომარე იყო. გაუპაგიურებისათვის პარგიიდან გაირიცხა და სასჯულსაც იზდიდა; მაგრამ მალე იგი კვლავ მიილუს პარგიის რიგებში და ეხლა პურის ქარზის დიტექგორია.

სობუმის ქავაქკომის გიურის გაგენივებით სობუმის გაქსომოგორპარკის გირექგორაგ განინნა მ. გენგევია ნი. პროვოკაგორთა ჩაგონებით აფხამმა მძლოვებმა განაცხაგეს, თუ ბენგევიანის ნაცვიაგ გირექგორაგ აფხამს არ გასვამთ — გავიფიცებითო ქავაქკომმა ბენგევიანი გაუყოვნებვივ შეცვავა აფხამი გბარით, საოკურ კომიგეგმა კი პარგიუვი გისციპვინის უბეში გარფევის უპქგი "ვენ შეამჩნია". ასევე პროვოკაგორთა გაუცნებუთი გითხოვნით გაათავისუფიეს თანამგებობიგან რესპუბიიკური სტომატოიოგიური პოვიკიინიკის მთავარი **ექიმი ბ**ოჭორიშვი**ი**ი, "ინგურისგის" მმართველი ჭელიძე, სობუმის სუბგროპიკული ინსგიქუგის პრორექგორი ო.ბვინგია გა სხვები,რო მელთა ახგილზე გასვეს აფხაზები, ხოლო გაგრის ქ ზაქკომის ახალი მხივანი ე-კაჰგა 1970—1975 წლებში კურორგ ბიჭვინთის გირექგორის თანამგებობაზე მუშაობის გროს მფარკელობგა კურორგის ჰანსიონატთა გაერთიანების ცენ ტრაცური საწყობების გამგეს 8. შვანბას გა მის მოაგგიცეს ა.ციჟბას, რობეცთაც ერთი მიციონი მანეთი მიითვი სეს/ იხილეთ კურორგ შიჭვინთის მთავარი მუღალგრის პოლონსკის ანგარიმი საქართველის სსრ პროკურაგურამი/ ე.კაპბას განამაუტებრივ საქმიანობაში მონაწიტეობისათვის მხოლოდ პარგიუტი სასჯელი აკმარეს და გადარჩენის მი8ნით თპი<u>ლისში გა</u>დაიყვანეს.

პროვოკატორთა ტრიუმფია ის ფაქტი, რომ აფხაგეთის პოლიტიკური ცხოვრების გეგაპირგე კვლავ ამოტივტივგა ყვეისათვის კარგად ცნობილი ვ.კობაზია, რომეიიც 10 წლის განმავიობაში ზეიმძლვანეიობდა რა საოდქო კომიტეტს, ნერგავია ანგიქართუი განწყობიცებებს ია მფარვეცობია ყვედა ჯურის მაქინაგორებს ია საქმოსნებს,ვ.კო ბანია საქანთველოს კომპარგიის ანლანდელმა ნელმძლვანელობამ საოლქო კომიგეტის პირველი მდივნობიდან გათა ვისუფია საკაგრო პოციტიკის ჩავარგნისა, იგვოცოგიური მუშაობის ჩაშცისა, მიწვრების, მექრთამვომის, თვაცახვე ვისა გა სხვა გარღვევეშის გამო. თუ ბ.შინკუბა,რომეტიც ახტა აფხაგეთის ასსრ უმალტესი საბჭოს პრეგიგიუმის მრჩეველი განხა, აფნა8 პროვოკაგორთა "სულიერი ნამა" არის, მისი ნემცვლელი აფნაგეთის ასსრ უმალლესი საბ მოს პრეგიციუბის თავმჯიომარის პოსტგე ვ.კოგანია თავისი "სულიერი მამის" იცეების ცხოვრებაში განმახორციე იებეიია. ამგვარაც, აუხაგეთის ასსრ უმალიესი საბჭოს პრეგიციუმი ორი პირწავარცნიიი პროვოკატორის ხეიმი არის. როგორ აფასებენ ვ.კობახია ია მისი მრჩევები ბ.მინკუბა მრავაბეროვან აფხაზეთის არააფხაზური ეროვნე ბის ბშრომეითა გარჯას, კარგაჲ ჩანს თუნჲაც მთავრობის ჯიციოების განაწივების პრინციპიჲან. სსრკ უმალვესი საბჭოს პრეზიციუმის 1980 წლის 5 მარტის ბრძანებულებით აფხაზეთის ასსრ სოფლის მეურნეობაში ორცენებით იაკიციოვებულ 23 მუშაკიიან რვა აფხაზია/მოსახცეობის 16%/, ხოცო ხუთი კი არააფხაზი /მოსახცეობის 84%/, რომეეთა მორის ორი ქართვეეია /მოსაბეეობის 44%/,ამავე პრინციპით ნაწიედება ჲეპუგაგთა მანდაგებიც.

ნიშანხობებვია, რომ იმ ხროს, რობესაც ვ.კობახია გა მისი მსკავსნი ხეემძლვანეე დანამგებობებს ხეენი იგიებინენ, ყოვეეგვარ შევიწროვებას განიციის მ.ხვარცკია,რომევიც პარტიუვ სამუშაოს ჩამოაშორეს. გემოთ მო ტანიცი ფაქტების ფონზე ერთობ არაგუცწრფეცან ჟღერს ბ.ანცეიბას სიგყვები, რობ "უკანასკნეც ბანს აფხაზეთში ხელმძღვანელ სამუშაოგე მოვიღნენ პატიოსანი,პრინციპული,პარტიისა და ხალბის საქმის ერთგული აღამიანები,რო—

მიებმაც კარგაი გამოიჩინეს თავი იამოუკიიებეი სამუშაოგე /გაგ."საგჭოთა აფხაგეთი"/.

პროვოკატორთა განუკითხავი პარპანის გამო ყოველივე ქართული აფხაგეთში იგევნება. "ალამარას " გამო ნცემიობაში მხატვრუი იიგერატურას გამოყოფიიი აქვმ 452 თაბახი, აქეიან 1979 წეის ქართუი მხატვრუი იიგერა ტურას გაეთმო 39 თაბაბი, ხოლო გამაგებით გაშვებული 250 თაბახიგან ქართულ ლიგერაგურას გამოუყვეს ორი თა გახი.ყოველივე ეს კანონზომიერია: პროვოკაჭორული წერილის ერთ–ერთი შემpგენელი, საოლქო კომიტეჭის მიერ პარტიიგან გარიცხული გა გემგგომი ორგანოების მიურ პარტიაში ალგგენილია ა. ჯენია ჟურნალ "ალაშარას" რეგაქ ტორობიგან გამომცემეობა "აღაშარას" მდავარ რეგაქგორობამგე ალგევგა. თავისი"გამსახურებისათვის" მან აფხა გეთის მწერალთა კავშირის დიგფონდიდან უკანონოდ მიილო ოთხოთახიანი ბინა, საკუთარი ორსართულიანი სახლი კი გაყიρა. თავის იროზე ა. ჯენია აცკ-ს რიგებიიან იყო გარიცბული საწევროების გაიაუზიელობის გამო.აი,ეს სპეკულიანტ-პროვოკატორი სხევნის ქართველებს, იგი ხემონსტრაციულან ზმას არ სცემს ქართველი ეროვნების ახამიანებს, მათ შორის მის განმგებიობაში მყოფი გამომცემიობის თანამშრომცებსაც კი.

აფხაგეთის საოცქო კომიტეტი ია მინისტრთა საბჭო იღემიე არ ასრუცებს საქართველოს კპ გკ ია საქართვე იოს სსრ მინისტრთა საშჭოს 1974 წლის 18 ივნისის გაგგენიტებას /332/: 1976 წლიგან სოხუმში წელიწაგში ორჯერ ქართუე ენაგე ალმანახის გამოცემის შესახეშ. შეიძიება თუ არა პარტიუვი გისციპვინა არსებობგეს იქ, საგაც

GJ PJ მინისტრთა საბქოს pაpგენიცებები ფარატინა ქალაციებაp ითვცება.

ანტიქართუე ბასიათს აგარებენ აფბაგეთის მუგეუმის გამოფენებიც. აფხაგეთის სახეემწიფო მუგეუმში 1979 ნელს გამოფენიი სგენიზე მოგანიიია ფოგისურათი, რომეიზეიაც თითქოს გამოსახუიია ძვ.წეითალრიცხვის 11 საუკუნის აფხაგური გარწერა. იმავე სჭენიგე გამოფენიცია ნუსტური იამწრეცობით შესრუცებუცი IX საუკუნის ძვ. ქართული წარწერები აფზაგეთიიან. ის ფაქგი,რომ ქა წარწერები ძველ ქართულ ენაგე არიან მესრულებულნი, არსაც არ არის ალნიშნული, მოტანილია მხოლოр მათი რუსული თარგმანი, იამთვალიერებლებს კი ისე განუმარგავენ, თითქოს ძველი ქართული წარწერები აფზაზური გამწერლობის ძეგლებს წარმოაგგენენ. ასევე X საუკუნის ქართული ის ბორიული წყარო "აფბაზ ბეფეთა გივანი" აფხაზურ ისტორიულ წყაროგ სალგება, თითქოსგა აფხაზმა მეფეებმა თავისი საგვარეული მაგიანე აფსუას ენაგე შეაცგინეს.

ფნობილია, რომ აფხაგური pამწერლობა არ არსებობს. ეგრეთწოpებული ძველი წელთალრიცხვის II საუკუნის აფბაგური გარგურა სიყაცბუა, წყაროებში არ არის არავითარი ცნობები თანამებროვე აფხაგეთის ტერიტორიაგე იმ იროს აფზაგთა მოსახეეობის შესახებ.კოვხეთის სამეფოს ამ მიწა-წყავგე გასავვურქართუვი ტომები სახვობგნენ. ვნობილია, რომ აფხაგური ანმანის შექმნის პირველი ციები XIX საუკუნის II ნახევარში გაიწყო, ხოლო გემოთ ალნიმნული სიყალბე პროვლკაგორთა ერთ-ერთი ბერზია ავხაგ ბაცბში ანგიქართული გრძნობების გასალვივებლად, პროვოკატორები ხომ სუი იმას უმგკიცებენ აფხაზ ხაიხს, რომ ქართვეიებმა აფხაზებს ნაართვეს ისტორია, გამნე რიობა გა კუიგურა, ხოლი ქარდველი ისგორიკოსები კი აბას საგანგებობ მალავენ. იგივე პოლიგიკა გარგება

30=680880 AL INOL A-80080380 / Sharp someo. 80930500/.

ასეთი "აღმოჩენები" ციცი ხანია გასცცნენ აუხაგეთის საგღვრებს. 1972 წეცს მოსკოვში გამოცებულ აფხაგეთის კულგურის ძეგლთა — ბარათების სერიის "წინასწარსიგყვაობაში" გ.გულია წერს, რომ თურმე ძველი ქართული წარწერებით შემკული, ქართული არქიგექგურის სგილით აგებული გაძრები — ბეცია მოქვი, გრანცა, ლიხნი ცა ბიჭვინთა, რომლებშიც ზირვა—ლოცვა ქართულაც მიმცინარეობცა ცა მწიგნობრობაც მხოლოც ქართული იყო, "ძველი აფხაგური კულგურის" ძეგლები ყოფილან, რაცგან ამ ამბავს ხშირაც მოუთხრობცა მას მისი 118 წლის ბებია ასი—ნეთი.

თავისი მეცნიენული იასკვნების გამოსაგანაბ უფრო ახალგაზრია წყაროთი სარგებლობს პროვოკაგორთა მიერ ალიარებული "ისგორიკოსი" შ. ინალ-იფა. ცილობს რა იაამგკიცოს, რომ აფხაზები უხსოვარი იროიიან ცხოვრობი— ნენ არა მხოლო თანამებროვე აფხაზეთის გერიგორიაზე, არამეი მთელ იასავლეთ საქართველოს მიწა—წყალზე, შ. ინალ-იფა იასავლურქართულ კოლხთა გომს აფხაზებაი აცხაცებს. "1952 წლის ივნისში სოფ. ეშერაში — წერს ინალ-იფა — 70 წლის იაბარ გვლიაჩის ძე ხიჩბასაგან ჩავიწერე შემიეგი თქმულება: კავკასიის მთელი მავი ზღვის სანაპირო იწოიებობა კალხაი. კალხას მოსახლეობა ლაპარაკობია აფხაზურ ენაზე. მისი საზღვრები შორს ვრცელებ გრილეთით ია სამხრეთით. ამ სამეფოს მართავია აფხაზი მეფე, რომელსაც ძლიერი ჯარი ია 360 ცინე ჰქონია" /აფხაზთა ეთნო-კულგურული საკითხები, 1976, გვ. 202/.

კოიხების აფხაგებაი მონათვიის მემიეგ შაინაი-იფა აფხაგებაი ნათიავს კოიხების მთამომავიებს - იაგებსაც, შემიეგი "ენათმეცნიერუიი" გამოკვიევის საფუძვეიგე "ჩრიიი-იასავიეი აფხაგთა მორის - წერს შაინაი-იფა", იღესაც გვხვიება გვარი გუბაგი, რომეიიც, როგორც ცნობიიია, იაგების მეფეთა სახეიი იყო. აქ ბგერა "გ" აფხაგური ენის ბგიფური იიაიექტის იამახასიათებეიი სისინა-შიმინა ბგერა არის /იქვე, გვ. 180/. რაც შეეხება ქართვეიებს, მათთვის აფხაგეთში საცხოვრებიაბ აციიი არ იყო, რაიგან შაინაი-იფას აგრით აფხაგეთი იმიენაი მჭიიროი იყო იასახიებუიი აფხაგებით, რომ აფხაგური თქმუიების მიხეივით, "კაგას სახიების სახურავებგე სირბიიით მინაგე ფეხისიაუიგმეიაი შეეძიო გღვის სანაპიროიან კავკასიონის ქეიის მწვერვაიებამიე მისვია" /იქვე, გვ. 404/.

შ. ინალ-იფას ამ მონაჩმახზე არც კი ლირდა ლაპარაკი, პროვოკაგორები ამ მონაჩმახს რომ არ იყენებდნენ სხვადასხვა ანგიქართული თეორიების შესათხზველად — მაგალითად, რომ აფხაზები ოდესლაც თითქმის მთელ კავკა— სიაში და კავკასიის გარეთაც მცხოვრები დიდი ხალხი იყო, მაგრამ უცებ გამოჩნდნენ ქართველები, გაანადგურეს აფხაზები და დღესაც მოსპობით ემუქრებიან. ფალსიფიკაგორი შ. ინალ-იფა ყოველნაირად იფართოებს "მოლვაწეობის" ასპარებს. 1980 წლიდან იგი აფხაზეთის საზღვარგარუთის ქვეყნებთან კულგურული ურთიერთობის საზოგადოების თა—ვმჯდომარეა.

გარბილია, რომ გარკვეული წრეები მოსკოვიდან ხელს უწყობენ მსგავსი დეგინფორმაციის გავრცელებას და პატარა ერის "დაცვის" საპაბით ამხედრებენ აფხაზებს ქართველების წინააღმდეგ. როდესაც შ. ინალიფას ფალსი—ფიკატორული ნამრომი ქართველმა მეცნიერებმა პრესაში გააკრიგიკეს, "დაჩაგრულმა მეცნიერმა" დახმარებისა—თვის მოსკოვს მიმართა, სადაც მას მყისვე ქომაგნი გამოუჩნდნენ. თუ რა მიგანი ამოძრავებთ ამ შემთხვევებში აუხაზი ხალხის მოსკოველ "მეურვეებს" ნათლად გამულავნდა სსრკ მეცნიერებათა აკადებიის სწავლული მდივნის ტრაპეგნიკოვის მიერ 1979 წელს სოხუმში წაკითხულ საჯარო ლექციაგე, რომელგედაც მან საქვეყნოდ გამოაცხადა: " ბერია რომ არ დაეხვრიტათ, აუხაზებს გადაასახლებდნენ და მათ მიწებზე ქართველები ჩასახლებოდნენ". იქვე მან მალალი შეუასება მისცა შ. ინალიფას წიგნს, რომლის გასაგებად, თურმე, ქართველ მეცნიერებს "მალა არ შესწევთ".

ფაისიფიკატორუი ბასიათს აგარებს აფხაგეთში მომუშავე არქეოიოგის ი.ვორონოვის მიერ გაგეთ "იგვესტია—ში" გამოქვეყნებუიი ინფორმაცია — "ბესიეთის ბეობამი" გა მოსკოვში გამოცემუიი მისი წიგნები, ბოიო საკავ—გირო გამომცემიობის "პიანეტის" მიერ გამოცემუი აიბომში — "აფხაგეთი" ფაისიფიცირებუია არა მხოიოი აფხაგეთის ძვეიი გა მუასაუკუნეების ისტორიის ფაქგები, არამეი საბჭოთა პერიოიისაც კი.

პროკოკატორთა ბატონობის პირობებში არც მუგეუმებში /აფხაგეთის სახეღმწიფო მუგეუმი, ახაღი ათონი, ბიქვინთა/ pა არც აფხაგეთის ენის ღიტერატურისა pა ისტორიის ინსტიტუტში ქართველი ეროვნების მეცნიერთა—თვის მუშაობის პირობები არ არსებობს. ამიტომ არის, რომ ამ pაწესებუღებებში არ არის არც ერთი ქართველი ეროვნების მეცნიერი — არც ისტორიკოსი /ძველ pა შუა საუკუნეების აფხაგეთის ისტორიაში/, არც ეთნოგრაფი, არც არქეოლოგი, არც ფოცკლორისტი, არც ლიტერატურათმცოდნე, არც pიაღექტოლოგი, არც ხელივნებათმცოდნე, არც მუსიკის ფოცკლორისტი.

მკვიდრ ქართველ მეცნიერთა მიერ არ მეისწავლება აფხაგეთში მცხოვრებ ქართველთა არც ეთნოგრაფია, არც მუსიკალური ფოლკლორი, არც ქართული ენა და მისი დიალექტები /მეგრული, სვანური/, არც ქართული მაგერიალური კულგურის ძეგლები, რომლებითაც მოფენილია აფხაგეთის მიწა-წყალი; ამავე დროს საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს, რომ აფხაგეთში ამ შოლო ხანებში არქეოლოგიური გათხრების შედეგად გამოვლინდა არა ერთი ქართული ეპიგრაფის ძვირფასი ძეგლი, რომლებიც განადგურების სამიშროების წინაშე დგანან, რადგან დასახელებული სამეცნიერო და კულგურული დაწულებებები ანგიქართული განწყობილების კერებს წარმოადგენდნენ. მით უფრო, რომ აფხაგეთის სახელმწიფო მუგეუმიდან გაქრა კოლგური კულგურის ძვირფასი ძეგლი.

შემოქმეგებით კავნირების თავმჯგომარეები უკვებვივ ყვევა აფხაგია,რომევნიც განსაკუთრებით ქართვევ შემოქმეგ ახავაგრგობას ავიწროვებენ გა ყოვევნაირი საბაბით ცგივობენ უარი უთხრან მათ შემოქმეგებით კავშირებში მიღებაზე.ამის შეჲეგია, რომ შემოქმეჲებით კავშირებში რამჲენიმეჯერ უფრო მეგი აფხაზი არის გაერ ლიანებული/მოსახცეოპის 16%/, ვიჹრე არააფხაზი / მოსახლერბის 84%/,რომელთა მორის 44% ქართველი არის.ქარ თვევი ეროვნების შემოქმეჲთა მიღწევები იჩქმავება, მუშაობის პირობებიც ქართვევი ეროვნების შემოქმეჲთ უფრო ცუნი აქვთ, ვინრე აფხაზებს / მხატვართა სახელოსნოები, შეკვეთების განაწილება გა სხვ./ მთელი ეს სისტემა აფხაგელიიან ქართვეითა განიევნას ისახავს მიგნაი.

აფხაზეთის მწერალთა კავშირის გარρა, არცერთ შემთქმეგებით კავშირში არ არსებობს ქართული სექციები. აფხაგური ხაცხური სიმღერისა გა ცეკვის ანსამპცი ორია —ქართუცი არც ერთი. M არ არსებობს ქართუცი საესგრაგო კოიექტივი. არ არსებობენ ქართუიი განყოფიიებები არც მუსიკაიურ გა არც სამხაგვრო სასწავიებიებში. გისკრი მინაციას განიციის ქართველი ახალგაზრიობა უმალლესი განათლების მილების მხრივაც. ავგონომიური რესპუბლიკი სათვის გამოყოფილი ლიმიტები, როგორც წესი,აფხაზებს ეძლევათ, ხოლო აფხაზეთის უნივერსიტეტის ეგრეთწოდებული "აფხაგური სექგორები" შეიქმნა ქართული სექგორის პროცენგული რაობენობის შებცირების ხარჯგე.

თუ სახამხე შეიძღება მთვიხეს ხისკრიმინაცია, კარგახ ჩანს თუნხაც ინსტრუქციიხან, რომღის მიხეხვითაც კომპიექტიება "აფხაგური სექტორი".უმაღიესი სკოია აფხაგურ ენაგე არ არსებობს, რაიგან საშუაიო სკოია აფხა გურ ენაგე მხოლოი იაწყებითია /I-III კლასები/. ამ ინსტრუქციის მიხეივით"აფნაგურ სექგორებგე" შემსვლელი სათვის სავაციებუცოა "აფხაგური ენის ჩაბარება, ამავე იროს იგივე ინსტრუქცია ნებას რთავს "აფხაგურ სექტორ— 8ე" სკოლადამთავრებულთა მიღებას აფხაზური ენის ჩაუბარებლადაც,თუ გავითვალისწინებთ, რომ აფხაზური ენის ჩაბარებისაგან თავისუფიგებიან აფხაზურის არმცოგნე აფხაზები, გასაგები გახგება, რომ ეგრეთ წოგებუგი "ჰფხაგური სექტორი" კომპიექტიება ეროვნუიი განსაკუთრებუიობის ნიშნის მიხებვით. ასეთ საფუძვეიგე მოწყო ბილი უმალლესი სასწავლებელი საბჭოთა კავშირში არ არის.

არ არსებობს ტელევიზიის ქართული რეჲაქცია. სოხუმის ქართულ თეატრს შენობა არ გააჩნია ჲა ბუმაობის ეიემენტარუიი პირობებიც არა აქვს,რაჲგან პროვოკატორებმა ქართუიი ჲასი თეატრის მენობიჲან გამოაძევეს, ხოლო თეაგრის შენობა კი იურიციულაც აფხაზურ ცასს გაცასცეს. ყოველივე ქართულის აღმოფხვრის მიზნით პროვო კაგორები კუიტურის ძეგიების განმარტებით გაფებზე ფხეკენ იმ სიტყვებს, რომეინიც საქართვეიოს ახსენებენ,

თვითნებურაი ცვიიან ქართუი ტოპონიმებს აფხაგურით.

მართემსაჯუეება აფხაგეთში სავატატო მხგომარეობაშია. ამ მხრივ განსაკუთრებით მძიმე ხლეში ქართვეტი მოსახტეობა იმყოფება, რომტის მრავატრიცხოვანი საჩივრები გაგზავნიტი გემხგომ ორგანოებში გარჩევისა ხა რეაკირებისათვის იმავე ხელმძღვანელებს უბრუნⴒებათ, რომელთაც მშრომელნი უჩივიან. საჩივართა სამართლიანი განხიევის ნაცვიაგ, მომჩივანნი ახავი გევნის მსხვერპენი ხგებიან, მათ ეროვნუი გა აგამიანურ ლირსებას აბუჩაף იგგებენ გა ცინიკურაგ ეპყრობიან.

თუ საგამგე შეიძვება გაგაგვარგეს მართვმსაჯუვება, კარგაგ ჩანს თუნგაც ერთ მაგავითზე: სოხუმის ქავაქის სასამართეოს თავმჯიომარის არშბას ძმის იანაშაუეის კვაეის იასაფარავაი სამართაეში მისცეს სობუმის იეპოს მუშები ა.რეგესიძე ია რ.თამციანი, რომეცთა საქმეც 1979 წვის 6—2 ივვისს გაარჩია ოჩამჩირის რაიონის სახაებო სასამართეომ. პროცესის გროს მთსამართეე რ. საეია გა სოხუმის პროკურორის მოაგგიეე ოგირბა მასხრაგ იგღებინენ ამ ორ უგანაშაუიო აგამიანს.კერძოგ, ერთ-ერთი შეკითხვა ასეთი იყო: "საიგან გაჩნინენ აფხაგეთის მიწაწყაიგე სვანები და ქართვეიები ?". ეს კითხვა რუსუიად იყოს დასმუიი, ხოიო თვით პროცესი კი აფხა გურაი მიჰყავიათ, რომეციც არ ესმოიათ,არც ბრაციებუცებს ია არც მოწმეებს.

ხმირაр ურთი გა იმავე განაშაულისათვის ქართველი უფრო მკაცრაგ ისჯება, ვიგრე აფხაზი /სოხუმის ხორცკომბინატის საქმე — ქართველი კაკუბავა ბა ბერულავა 14 ბა 13 წლით პატიმრობა, აფხაზი კვიციანია 3 წლით/, გამოუძიებედნი რჩებიან აფხაზთა მიერ ქართვედთა მკვდედობის საქმეები /ჯეჯედავას საქმე, ძმები ჩიხრაძე ების საქმე/. აფხაგეთის ქართული მოსახლეობის ნაწილი დისკრიმინაციას განიცდის ეკონომიური განვითარების მხრივაც /აფხაგეთის სვანეთი ია სხვა/.აფხაგთა პროცენგული რაოიენობის ხელოვნური გაგრიის მიგნით აიგილი აქვს ქართვეცების იძუღებით გააფხაგებას/ აგუბეცია, ოჩამჩირეს რაიონი, ტყებუჩავები გა სხვ./ საკუთარი ეროვნების გათმობისა გა აფხაზური ეროვნების მიღების შემთხვევაში გაკანონებული პრივილეგიებისა გა იძულე ბითი გააფხაზების შეგეგია, რომ 1969 წლიგან 1970 წლამგე აფხაზთა რიცხვი 62 ათასიგან 79 ათასამგე გაიზარია, რაც მოსახეეობის ყვეიაგე მალაცი მაგების პროცენგია მსოფციოში. საჰასპორგო მაგიგების უფროსებაჲ მოკაიათებუიი აფხაზი პროვოკატორები ქართვეიი ეროვნების მშრომეიებს ჩაწერას არ უფორმებენ აფხაზეთის ასსრ—

ორგანიგებულ გევნასა გა მორალურ შეურაცხყოფას განიცგიან ისინი,ვინც ხმა აიმალდა პროვოკაგორ-სეპარატისტებისა ია საქმოსნების ნინაალმიეგ:საოდქო კომიტეტის ყოფიდი მიივანი ნ.ზვარგკაია, მგერადი ი.თარბა, გაგეთ "სოვეტსკაია აგხაზიას" რეგაქტორის მოაგგიცე არმგა,პროფ. ხ. ბლაჟგა,პროფ. ვ. ქარჩავა,ბიოცოგ. მეც. გოქტ. ი. ბეიქანია, ბიოიოგ. მეცნ. კანр. ვ. ბარქაია pა სხვანი.

წვების მანძივზე მციარი პოვიტიკური კურსის გატარების შებეგაბ ეროვნუვი საკითნი აფხაზეთში ჩინში მო ექია ია წინაალმიეგობათა გაიასაწყვეტაი გემიგომი ორგანოები უფრო მციარ გგას იააიგნენ, მოჩვენებითი წეს რიგის გამყარების მიგნით გაიწყო გაპატიმრებებიერთსა გა იმავე გლეს გააპატიმრეს ქართველი ა მარკოგია გა ავნაში გიცბა. თუ გიცბა სავარძეტში მოკატათებუტ პროვოკატორ-სეპარაგისგთა ბრმა იარალია, არკაჲი მარკოქართ ალიაკანია, რომეემაი განამრით ალიმალია ხმა გემნგომი ორგანოების წინაალმნეგ მცნარი პოლიგიკური კურსის გატარებისათვის აფხაგეთში. ბოროგმოქმები გიცბას ბაპაგიმრების კომპენსირება ქართვე ლი ა. მარკოზიას ბაპაგიმრებით ყალბი ბრალბების საფუძველგე, ფსევბოინგერნაციონალისტური პოლიგიკის ერთ—ერ თი გამოვლინებაა.

ჩვენ, ქართველი სოციალისტური ერი, რომლის შრომითაც იქნება ავხაგეთში მოსახლე ერთა მორის მატერიალორ ფასეულობათა ყველაგე ციცი ნაწილი, ვხელმძღვანელობთ რა საბჭოთა კონსტიტუციაში ცამტკიტებულ ხალხთა მეგობ-რობის პრინციპებით, ვესწრაფვით რა აფხაგ ცა სსრკ ყველა ბალხებთან მეგობრობას, ვაყენებთ რა საქმის კურსში სსრკ კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს, ვთვლით, რა, რომ აფხაგეთის ასსრ-ში შექმნილი მძიმე პოლიტიკური ვითარება გამოწვეულია საქართველოს კპ ცკ არაპრინციპული მოქმედებით, ვაცასტურებთ, რა რომ ქართული საგოგაცოებრივი აგრის თანახმაც, აფხაგური ანტიქართული პროვოკატორული მოძრაობა ინსპირირებულია გარკვეული წრეების მიერ მოსკოვიცან;აფხაგეთიცან ქართველთა განცევნის მიგნით, აღნიშნული ვითარების გამოსასწორებლაც მოვითხოვთ:

- 1. იაუყოვნებიივ განთავისუფიიეს პაგიმრომიიან ა. მარკომია
- 2. გამოქვეყნ**იეს წარმო**იგენიტი წერიტი ს~~აქ~~ართვეტოს სსრ ია აფხაზეთის ასსრ ცენგრატურ პრესაში
- 3. ალზაგურ ანგიქართულ პროვოკაგორულ მოძრაობას მიეცეს პარგიული ps საბჭოთა შეფასუბა

ქართველთა გევნისა გა გისკრიმინაციის შეწყვეტისა გა აფხაზეთში მცხოვრებ ყველა ერის მიმართ ინტერნა ციონალური სამართლიანობის განსახორციელებლაგ მტკიცეგ გატარგეს, საქმით გა არა სიტყვით, კაგრების შერჩე ვისა- გა განაწილების ლენინური პოლიტიკის პრინციპები აფხაზეთში მცხოვრებ ყველა ერების მიმართ.

გამყარგეს სრული თანასწორობა ეკონომიკის, პოლიგიკის გა კულგურის სფეროში აფხაზების, ქართველების, რუ სების, სომხების, ბერძნების,უკრაინელების,ესტონელების,თათრების,ებრაელების,ოსების გა სხვა ერებისა.

- 5. უახიოეს ხანეშში მოეწყოს საგანგეშო კრეშები, რომიებგებაც აფხაგეთის მშრომეიეში წარმოახგენენ თავიანთ წინახახებებს ავტონომიურ რესპუბიიკაში შექმნიიი მძიმე ვითარების გამოსასწთრებიან. შეიქმნას მთავრობის გა მშრომეითა საგანტებო კომისია, რომეიიც შეისწავიის გა სათანაგო კვაიიფიკაციას მისცემსწარმოგგენიი მასატას.
- 6. მოიხსნან პროვოკატორთა მიერ თანამჲებობებზე ჲასმუღი პირები. აღჲგენიღ იქნან უკანონოჲ მოხსნიღი პირები.
- 7. თანხები, რომცებიც გამოყოფიცია თანახმაც "სკკპ ცკ-ას და საქართვეცოს კომპარგიის ცკ-ის დადგენი ცებისა აფხაზეთის შესზხებ" განაწიცდეს ავგონომიურ რესპუბციკაზი მცხოვრები ყვეცა ერის განვითარების საჭი როების შესაბამისად და არა ეროვნუცი განსაკუთრებუცობის პრინციპით.
- 8. აღმანახი "მიწა" გახაკეთხეს ფართო პროფილის ლიგერაგურულ-მხატვრულ და სამოგახოებრივ—პოლიტიკურ ერთ თვიურ /15 თაბახმე/ აღმანახაც, რომელშიც აგრეთვე გამუქცება თეატრის, მუსიკის, სახვითი ხელოვნებისა ცა სხვა საკითხები.

"აღამარას" გამომცემლობის თაბახთა რაოგუნობიგან ქართულ უნაგე გამოცემებს გაეთმოს აფხაგეთმი მცხოვრებ ქართველთა რაოგუნობასთან /44%/ შეფარგებული პროგენტი. იგივე გამომცემლობის თაბახთა რაოგენობიგან ცაიკე გამოიყოს თაბახები აფხაგურიგან ქართულ უნაგე თარგმნილი ლიტერატურისათვის.

- 9. შემოქმეგებით კავშირებში შეიქმნას ქართული სექტორები, რომელთაც მიეცეს აფხაზეთში მცხოვრებ ქართველთა რაოგენობასთან /44%/ შეფარგებული გაფინანსება. შეიქმნას ქართული განყოფილებები მუსიკალურ გა სამხატვრო სასწავლებლებში.
- 10. გათვატისწინებუტ იქნას სსრკ მინისტრთა საბჭოს pა საქართვეტოს სსრ მინისტრთა საბჭოს pაpგენიტე—
  ბის pებუტება, რომტის თანახმად აფხაგეთის უნივერსიტეტი ამგადებს კადრებს არა მხოტოდ აფხაგეთის ასსრ-სა—
  თვის, არამედ მომიჯნავე დასავტუთ საქართვეტოს ხუთი რაიონისათვის/ქართუტი მოსახტეობის საერთო ჯამი დაახტოებით 1 მიტიონი/. ამისდა შესაბამისად ქართუტ სექტორს გამოეყოს 50% ყვეტა საეციატობაგე ყოვეტწტიური მიდებით. ტიმიტები განაწიტდეს აფხაგეთში მცხოვრებ ერთა თანაფარდობის მიხედვით.

11. ალხგეს სოხუმის თეატრის გასის უფეებები უკანონოგ ჩამორთმეუვი თეაგრის შენობაში, რომევშიც ქართუვი თეატრის გასი მუშაობგა შენობის აშენების გლიგან, რომევიც აგებუვია ქართუვი გარბაზუვი ტიპის არქიტექტურის პრინციპით, რომევიც მოჩუქურთმებუვია ქართუვი კუვტურის ძეგვებიგან გაგმოლებუვი ორნამენტებით გა რომვის ნიშებში აშენების გროიგანვე გგას ქართვევ თეატრავურ მოლვაწეთა ბიუსტები. შეიქმნას მოგარგ მაყურებევთა ქართუვი თასი გა თოჯინების ქართუვი თეატრის გასი.

12. სამეცნიერო—კვლევით, უმალლეს გა კულგურულ გაწესებულებათა თემაგურ გეკმებში შეგანილ იქნას სამეცნიერო თემები, რომლებშიც გამუშავგება აფხაგეთში მცხოვრებ ქართველთა ეთნოგრაფიის, ფოლკლორის, გიალექგოლო გიის, ხალხური მუსიკის გა სხვა საკითხები, მომგაგგის აფხაგეთში მცხოვრებ ქართველთაგან აგგილობრივი კაგრები ისგორიის, არქეოლოგიის, ხელოვნებათმცოგნეობის, ენათმეცნიერების, ეთნოგრაფიის, ლიგერაგურათმცოგნეობის გა სხვა გარგში. აღნიმნული კაგრების მომგაგებისათვის გამოიყოს სათანაგო საშგაგო ერთეულები.

13. იაარსიეს აფხაგეთის ტეტევიგიის ქართული რეიაქცია.

14. აღიგენილ იქნას პროვლკაგორთა მიერ განგრეული ყველა ძეგლი /რუსთაველის ძეგლი აჩიგვარაში, რუსთაველის ბარელიეფი გაგრაში, მეგობრობის ძეგლი სობუმში /გა წარწერები თვითნებურაგ შეცვლილი გა გამაბინჯებული გოპონიმები. მოიბსნას რინის შოსეგე პროვლკაციული მიგნებით თვითნებურაგ გაგგმული მემორიალური გაფა. 15. შეიქმნას სიმღერისა გა ცეკვის ქართული ანსამშლი გა ქართული საესგრაჲო კოლექგივი.

16. აფხაგეთის ასსრ-ის ტერიტორიაზე არსებუი ძეგიებს გაუკეთხეს მეცნიერუიან გამართუიი განმარგებითი იაფეში. საგანგებოი ალინიშნოს თუ რომეი კუიტურას პიეკუთვნება ესა თუ ის ძეგიი, რომეი ენაგე მიგიოია ამ კუიტურუი კერებში იიტერატურუიი მოღვაწეობა, რომეი ენაგეა მესრუიებუიი ძეგიებზე გამოკვეთიიი წარწერები. საგანგებოი იქნას შესწავლილი ძეგლთა იაცვის საკითბი, ვინაიიან, აფხაგეთის ასსრ გერიგორიაზე მიებარე ძე გიებს ქართული კულგურისას მოუვიელობისა გა უპატრონობის შეგეგაგ განაგგურება ემუქრება.

17. გაუქმიეს აფხაგეთის მუგეუმებში /აფხაგეთის სახეიმწიფო მუგეუმი, ახაიი ათონი, ბიჭვინთა/ არსებუ ი ანტიქართუიი გამოფენებით შემოწმგეს აფხაგეთის საექსკურსიო ბიუროების მუშაობა. აფხაგეთის საექსკურსიო

ბიუროებს მიეცეს მეცნიერულაც გამართული მასალა.

18. გაუქმიეს ქართვეი მეცნიერთა შეზღუივები აფხაზეთის ისტორიისა ია კუიგურის ისტორიის საკითხების პუბტიკაციის ტროს.

19. ალიგეს საქართვეიოს სსრ მეცნიურებათა აკაჲემიის აფხაგეთიზ შემსწავიეიი კომპიექსური ექსპეჲიცი—

ის მუშაობა.

რაрგან საქართველოს სსრ-ის მშრომელებში არსებობს ფართო უკმაყოფილება ეროვნული საკითხის გამო/ რესპუბიიკის ხეიმძლვანეიობის არაუფიებამოსიცება შიგარესპუბიიკური საკითხების გაგაწყვეგაში, ქართუვი ენის შევიწროვება, რესპუბეიკის ხეემძღვანეეობის არაუფეებამოსიეება ქართვეეი ერის ისტორიის სრუეყოფიეაბ სწავ იების შემოლებისათვის სსრკ ხაიხთა ისტორიის პროგრამების საათობრივი ცხრილის კორექტირებაშიც კი, ქართული იიგერაგურისა გა საქართველოს ისგორიის გოგ კარგინალურ საკითხთა ფაისიფიკაცია გა სხვა/, რომეიმაც გამოინკია მასიური გამოსვღები რესპუბლიკაში 1978 წელს, უკმაყოფიღების ნამხვილი მიგეგების გასახგენახ გა შექმნილი მხგომარეობის გამოსასწორებლად სკკპ ცკ-ში და საქართველოს კომპარგიის ცკ-ში შეგვაქვს წინადადება, რათა განხილელ იქნას საკითხი საქართველოს კომპარტიაში ეროვნულ საკითხზე დისკუსიის ჩატარების მიგანშეწლნილობის შესახებ.

1981 წლის იანვარი

წერიის ბეის აწერენ მეცნიერები, მხატვრები, მწერიები, ჟურნაიისტები, ექიმები, ინჟინრები, მუშა-მოსამსახურეები, კოლმეურნეები, სგუგენგები; ხეტისმოწერა გრძეტიება. იამაგებითი სიები გამოგეგგავნებათ.

/ 1 000-800 6008060/

63600 8366036380 PJ 3300J RURUPO

3836K383 03 3KM3M3SO33 ?

ნიელის, 1978 ნეის, გამომცემიობა "ისკუსგვოს" ერთი უცნაური ნიგნი იაუსგამბავს _ В жире архитектурных памятников Абхазии.

ია 75 0000 ტირაჟით გაუკრცეტებია. ავტორი ამ წიგნისა გახტავთ კორონოვი იური ნიკოტოზის ძე.

თუ კორონოვი ქართველ მეცნიერთა წრეში შინაური კაცი არ არის, მთლად უცხოც არ უნდა იყოს, რადგან "მაცნეშიაც" გაუბეჭგავს თითო-ოროდა ნარკვევი. ნაცნობობა გა მეგობრობა შვედასაც გუდისზმობს. როცა მეცნიერ კაცს მოჭარბებული ფანგაზია შეაწუხებს,უნpა შეაჩერო, შეაკავო.უნpა გააფრთხილო, უცნაურსა pა უთქმვის ნუ იტყვითო: თორემ ალიგება ერთ მშვენიერ ილეს ეს კაცი, საქვეყნოი განაცხაიებს — კიისურა ბათუმთან მიე ბარეობს გა არა სოხუმთანო თავსაც შეირცხვენს გა ისტორიულ მეცნიერებასაც ჩირქს მოსცხებს.

გკითხველი რომ აგმებით ძალიან არ გავლალო, პირგაპირ ფაქგს გავაცნობ ძველი ქართული მაგიანე გვა-

გყობინებს:

"და გამოიკითბა კეისარმან სამღვარი საბერძნეთისა,ქვეყანა ზღვის პირისა, რომეი არს აფხაზეთი, და რქუა ესრეთ: "ეგრის წყლითგან ვიღრე მღინარემდე მცირისა ხაზარეთისა — ესე საზღვარი არის საბერძნეთისა აიექსანდრობითგან, რომეიი ან მიგიდია მკიავითა ჩუენგან. ან კი უკუმოგვეც, და ოდეს წარიყვანებდე ცოისა პენსა, ასულსა ჩემსა, მაშინ მოგგე სისგან ქვეყანა". გა გაუწერა ეგრის წყალსა გა კლისურას მუა ქვეყანა გითვაρ, გა სხვა აფხაგეთი უკუსცა ვაზგანგ/გორგასაემა — ა.ბ./ბერძენთა/ "ქართვის ცხოვრება", გ. I, გვ. 177/.

როგორც ხედავთ დღესავით ნათელი ტექსტია, მაგრამ ვორონოვი რატომლაც აბუნდოვნებს: "Но и в этом источнике грузинской детописи "Картлис Цховреба" прямо говорится, что клейсура служила гранипей между Грецией /Византией/ в Картли/Ибермей/, то есть находилась в окрестностях "Батума" / аз. 103 /.

აცებათ გუცუბრყვილო მკითხველი იკითხავს, კი მაგრამ ხომ წერია ჯუანშერის გექსგი, იმ კუთხეს აფხაგე—თი ერთქვაო 2 მერება, რობის ერქვა ბათუმის მხარეს აფხაგეთი 2 მაგიანეს გექსგის მიხედვით, კვისურა აშკა-რად მხინარის სახელია. ბათუმის ახლომახლო კვისურას მგავსი სახელი კი არგერთ რუსა და ნაკადულს არ ჰქვია. სოხუმთან კი არის პაგარა მღინარე კეცასური. ისიც ხომ წერია, ეგრისწყავსა და კვისურას მორის 2 ეგრისწყავის აფხაგეთში დის და ბათუმის სანახებიდან როდის გაიქცა 2

ასეთი მიამიტი კითხვეში აღშათ ვორონოვის ირონიუღ ლიმიღს გამოიწვევს გა ილიას პოგპორუჩიკივით/"მგგა ვრის წერილები"/ მოწყალეგ გვეტყვის — " თქვენ აქაურები,ესე იგი ქართველები... მაგრამ მე მიგაგამიგ სამეცნიერო სიტყვებს მგაბიურაგ გითარგმნით გა ამრიგაგ სამეცნიერო ლაპარაკის გაგებას გაგიაგვილებთ ".

მართლაც გვითარგმნა და გაგვიადვილა კიდეც. კლისურას ადგილმდებარეობა ხომ დაადგინა და დაადგინა, ერთი ცოპონიმის წარმომავლობაც განგვიმარგა, სოფელ კინდლის ახლოს მდებარე ძველი ციხე—სიმაგრის სახელი "სათამაშო" ნაწარმოეშიაო სოფელ გამიშის სახელიდან: გოგიერთის ამბავი რომ ვიცი, არც ამას დაიჯერებს. ნუ დაიჯერებს ბაგონო, აპარგყუნოს ყურები და იყოს. ვორონოვი კი მკითხველს არხეინად განუმარგავს:

"в поселке Новые Киндги, на возвышенном обрывистом берегу моря хорошо сохранились сложенные из булыжника стены крепости Сатамашо, получившей свое название от близлежащего абхазского села Тамиш"
бу იფიქრებს მკითხველი, რომ ამგვარი ინილ-ბინილო ქართული ენის უცოрინარობის შეგებია. არა, იგი ნაყოფია
ავტორის მკვეთრად გამოხაგული ტენგენციის: როგორმე დაარწმუნოს მკითხველი, რომ საქართველოს ისტორიულ პრო—
ვინციას აფხაზეთს საქართველოსთან არავითარი კავშირი არა აქვს. ეს დაუჯერებელი რომ დასაგერებელი გახადოს,
ჟონგლიორობს სიტყვებით. მიაქციეთ ყურადღება სტრიქონებს:

"Прежде всего, на сведения византийского историка того времени Прокопия Кесарийского, который писал, ито узкие горные проходы /"Клейсуры"/ между Иберией /Ожная и Восточная Грузия/ и Лазикой /Центральная Колхида/ укреплядись византийскими с целью не допустить перенос в Колхиду"

იბერია სამხრეთი ია აღმოსავიეთი საქართვეიო ყოფიია. ია გიკა ფენტრაიური კოიხიია კოიხიია რალაა ? ან იასავიეთ საქართვეიო საილაა ? თუ ალმოსავიეთ საქართვეიოს იბერია ერქვა, იასავიეთ საქართვეიოს რალას ეძახინენ ბიგანტიეიები თუ ძვეიი ბერძნები ?

რთული მიგომარეობაა: თუ ახსენა ვორონოვმა იასავლეთ საქართველო, მამინ ისიც უნლა ითქვას, რომ აფხა გეთი იასავლეთ საქართველოს ნაწილია. ამის ალიარება კი არამც ია არამც არ უნია. არაია, ილისით მგისით როგორ იასუჭოს თვალი ცხაიბე უცხაიეს ფაქგგე ? სხვა რომ ვერაფერი მოახერბა, ბერძნული გერმინები მოიშვე ლია თან მსჯელობის ობიექგური სურათი შექმნა, თან ნაცარი შეაყარა თვალში რიგით მკითხვლს, რათა მან მგყუანი ია მართალი ვერ გაარჩიოს.

ქართველი სპეციალისტებისა კი ვორონოვს არ ეშინია. მან იცის, ამგვარ საკითხებგე მსჯელობისას ისინი იუმილს ამჯობინებინენ. ახლაც ასუ მოხიება. წაიკითხავენ " ვ მირე არხიტექტურნიხ პამიატნიკოვ აბხაგიი" ბატონკაცურაი გვერიგე გაიაიებენ. აკაიემიური მეცნიერების ქურუმნი ისე როგორ იაწვრილმანიებიან, ვორონოვს იაუწყონ პაექრობა.

ამით გათამამებული ვორონოვი აგრძელებს:

"Наиболее значительным памятником оборонительного зодчества не только Абхазии, но и всего Черноморского побережья Кавказа является Анакопийская крепость" /83.38/

"ჩერნომორსკოე პობერეჟიე კავკაზა " არც საქართვეტო,საერთოр არც ხასავტეთი საქართვეტო კონკრეტუტაბ – "ჩერნომორსკოე პობერეჟიე კავკაზა!" მორჩა ხა გათავხა. ასე იცვტება ერვონუტ—პოტიტიკური ცნება გეოგრაფი უტი ცნებით.

ვორონოვი გუიმოგგინე გ გამოთვიის იმ ხაიხებს, რომეითაც დღევანგეიი აფხაგეთის ასსრ გერიგორიაზე გაუვიიათ: რომავიებს პერძნებს, არაბებს, გენუეიებს, რუსებს... აგვიწერს, რა კვაი გაგოვეს მათ. არ ავიწყგება აღნიშნოს, ცარიზმის გროს როგორ აშენგა პირვეიი ეისაგგური აფხაგეთში. მაგრამ რაგომლაც ქართვეითა შესახებ ან გუმს ან იაპარაკობს მცირებსა გა კნინზე. მაგაიითაგ ასე: "აფხაზურ ხუროთმოძღვრებაში" ვორონოვი ორ ნაკაგს ამჩნევს. ერთია გიგებუიი, მონუმენგური, რომეიც სათავეს ბიჭვინთის გაძრიგან იღებს, ეს თურმე ნამგვიია აფხაზური ხუროთმოძვრებაა. მეორეა საცოგავი, პაწია, გაკნინებუიი გა გაგარა ბაგარა განგუეიი ეკიესიით. აი ამას კი, თქვენ წარმოიგგინეთ, აშკარაგ ეგყობა მე-9-11 საუკუნე-ების ქართუიი რექიგექგურის გავიენა.

"Однако в его / годоо досоо - годо / конструкции отсутствуют черты, характерные для ранесредневековой храмозой архитектуры Абхазии, представляемой:Пицундским,Лыхненским,Бэнбским,Мсыгхвинским и другими хранами.Прямоугольные очертания наружного плана восточной части и другие особенности позволяют отнести Гагрскую церковь в памятникам грузинского храмового зодчества не ранее конца IX-XI века /стр.94/.

როცა აpამიანი სათქმეტს მკაფიოp არ ამბობს, მაშინ მსმენეტი თუ მკითხვეტი იბნევა.ის, რასაც, ვორონოვი ამბობს მოქვის სახარებაზე მკითხვეტის pამამნევეტი ბუნpოვანი მსღეტობაა. მოქვში ყოფიცა ძვირფასი სახარება, 328 ფურცეცზე გაწერიცი. მორთუცი იშვიათი ორნაბენტითა გა მინიატურებით.გაგაწერიცი გა მოხატუცი მოქვეცი არქიეპისკოპოსის განიეცისა გა ბერ ეფრების მიერ **1300** წეცს. ეს სახარება

" в 1920 году, в период господства в Абхазии меньшевиков, из московского собора было похищено и вывезено за границу".

бобо одо обоз водобродогово водогодобо ро "В настоящее время Московское евангелие хранится в рукописном отделе Музея искусств в Грузии, "Тоилиси" /стр. 119/.

როცა მეცნიერი ქართული განძეულობის უცზოეთში გაგანის ამშავს ყვება, მან მკითხველს ნახლან უნნა უთხრას – რა მობნა გა როგორ. ამას ითხოვს ულემენგარული კუთილსინნისიერება.

კერ ერთი, 1921 წელს/ და არა 1920 წელს/, მოქვის სახარებასთან ერთად, ქართული კულგურის სხვა ძეგ ლებიც გაიგანეს უცხოეთში მაგრამ დიდი ექვთიმე თაყაიშვილის თავგანწირვისა და რუდუნების წყალობით, ყველა ფერი ისევ უკან დაბრუნდა საქართველოში, ხელუხელებელი და სათუთად შენახული. ვინც გაგანის ფაქგს იხსენებ— __ და, მან შენახვისა და დაბრუნების ამბავიც არ უნდა დამალოს.

მეორეც როცა ვორონოვი მოქვის სახარებაზე იაპარაკობს, მოვაიეა მკითხვეის უთხრას — რა ენაზეა იგი იაგერიიი ვორონოვის წიგნი მოსკოვშია გამოცემუიი რუსუიაი ია უპირვეიესაი რუს მკითხვეის გუიისხმობს, მერე იმათაც, ვისაც რუსუიაი კითხვა ემარჯვება. ე. ი. მთეი საკავშირო მკითხვეის ია ბევრ უცხოვის. ამ უამრავ მკითხვეითაგან ბევრმა არ იცის, რომ აფხაზური იამწერიობა არსებითაი საბჭოთა ხეიისუფიების იამყარების შემიეგ შეიქმნა ია ამიტომ მოქვის სახარება 1300 წეის აფხაზურაი იაუწერიათო ია მწარეი მოგყუვიება. მეცნიერების ამოცანა კი მკითხვეიის მოგყუება არ არის.

მოქვის სახარება ქართული მწიგნობრობის ძეგლია pა სრულიაp ბუნებრივია, რომ იგი თბილისმი ინახება.
საერთოp ქართულმა ენამ, pამწერლობამ, მწიგნობრობამ ვორონოვი pap გასავირში ჩააგpო. ამოცანა pაუსა—
ხავს pაამგაიცოს ბიჭვინთა, მოქვი, ბეpია, ილორი, ლიხნი pა სხვანი აფხაზური არქიგექგურის ძეგლებია pა ქარ—
თულ ბუროთმოძლვარებასთან საერთო არაფერი აქვს. მაგრამ არ იცის, რა უყოს ქართულ წარეწერებს, რომელიც ამ
ძეგლების უმრავლესობას ამშვენებს. ამ მpგომარეობას თავი რომ pაალწიოს, ემმაკურაp მემოგვაპარა — ილორშიო

/ в кладку варужных стен вставлено несколько плит о грузинскими надписями"./стр. I20/.

Бეрავთ, "ვსტავტენოთ" /რიგორც გინрა ისე გაიგე ეს სიტყვა. კეთილის მოსურნე კარგად გაიგებს, ავის მოსურ5ე - ცუხად. აქაც მკაფიოობის ნაცვლად ბუნდღვნებაა. ეს ბუნდოვნება მაიძულებს მკვაზედ ვთქვა: ილორის ტაპარზი არავის არაფერი ჩაუსვამს და არც ჩასკამს. ის წარწერები იმ ტაძრის აგების დღიდან იქ არის და იმისი წარწერილია, ვინც ილორში აამენა, ვისი ზუროთმოძღვრების ძეგლი ილორია. ასე რომ ჩასმის პრობლება ნურავის მეაწუზებს. სამიში და სამწუზარი სზვა რამ არის, ვინმემ ის ქვები იქოდან არ ამოილოს, ის წარწერები
არ დამალოს/ ამის მწარე მაგალითები იცის საქართველოს ისტორიამ I /აი,რას სჭირდება სიფხიზლ და თვალურის დევნება/.

минератор доборов доборов раздори водобротов доборования доборов доборов доборов доборов доборов доборов доборов доборов доборов т... храм был расписан при императоре Алексее Комнене, при великом абхазском царе Давиде, то есть в конце XI— начале XII века /стр. II7/.

ქართველმა ბკითხველმა იცის, ვინ არის ეს "ველიკი აბბაზსკი ცარ იავილ" კარგაი მოებსენება ის წარ წერაც რობელ ენაზეა შესრულებული. მაგრამ არაქართველმა კითხველმა რა ჰქნას, იმან, ვინც კარგაი ან სულ არ იცნობს იავით ალმამენებლის მოღვაწელბას 2 სწორეი ასეთი ბუნილვნება, რალაცის მიფურებების გენიენცია ბაფიქრებინებს, რომ ვორონოვი ამას განგებ აკწთებს. თუ ეს საგანგებოი არ არის გაკეთებული, მამინ ზოგიერ თი რამ ნათლაი უნია თქვას. კერძოი:

1. იღევანიები აფზაგულის ასსრ გერიგორია მოფენიება ქრისგიანუბი რებიგიის საკუბტო ძეგეებით. ეს ვორინოვის ნიგნიებად ნალიაც განს. ქრისგიანობა მწიგნობრუბი რებიგიაა, უწიგნური ქრისგიანობა არსაც არსებუბა და არც ამჟამაც პონიებობს. აფზაგური ცამწერეობის შექმნის პირვები ცია ეკუთვნის მე—19 საუკუნის 60—იან ნეებს. მანამცე აფზაგურაც ცაწერიზი წიგნი ბუნებაში არ არსებუბა. უსეც უგყუარი ცა მჭაიცე ფაქგია. რაკი ასეა, ვორონოვი მოვაცეა მკითხვებს აუხსნას მე—5 საუკუნიცან მე—19 საუკუნემცი რა ენაგე სრუბცებოცა წირვა—იოცვა ბიჭვინთის, მოქვის, ბეციის, იბორის ცა სხვა გამრებში? რა ენაგე ისმენცა ცა ასრუბებცა ამ გამარში შეკრებიცი ზატი წირვა—იოცვას ?

ამ კილხვების ერდაგერთი პასუხი არსებობს: ქართუიაგ 1 სხვა პასუხი გამორიცხუიია.

2. ვორონოვი, თუ იგი ჭემმარიტი მეცნიერია, მოვაღეა სამუთების მოშველიებით ლოგიკურად აუზსნას მკითხველს ა/როგორ მოხდა, რომ ხალხმა რომელმაც მე-6 საუკუნეში ბიჭვინთა აამენა, მე-10-11 საუკუნეებნი მოქვი,ბედია და ა.გ.პირველი წიგნი ფმობლიურ ენაგე მხოლდ XX საუკუნის დასაწყისში დანერა ? ბ/ როგორ მოხდა, რომ ბიჭვინთის კათედრალის შემქმნელს მშობლიურ ენამი არ მოეპოვება მღვდლის შესატყვისი ან ქართულ "მამას" /მამაო-დან/ ხმარობს ან რუსულიდან შემოსულ "ა-პაპს" / ლალა / ? საურთოდ გავრცელებული ბერძნული წარმომავლობის ეპისკოპოსის მაგიურ მეგრულ "ჭყონდარს" /ჭყონდიდელიდან/ იყენემს. საკმეველს ეძაბის "ადუ საქმე სხვანაირაჲ არის ჲა ვინც ბიჭვინდა ააშენა, იმან გიგნიც მე—5 საუკუნეში ჲაგერა — პასუხი ობიექგური მკიდხველისადვის მიგვინჲვია.

3. მავი გლვის სანაპიროს იმ გოლში, რომეისაც ცლეს აფხაგეთის ასსრ ეწოცება, არსემომცა ბერძნული კოლონიები, როგორც წინარექრისგიანულ ისე ქრისგიანულ ხანაში. ეს ალნიშნულია ვორონოვის წიგნშიც. ბუნებრივია, იქ ჩასახლებულ ბერძნებს საქმიანი, სავაჭრო, პოლიგიკური, რელიგიური ურთიერთობა ჰქონცა აცგილიბრივ მოსახლულ ბასთან. ასეთ პირობებში ყოველი ენა ცა განსაკუთრებით ბერძნული, როგორც ციცი კულგურის ენა გავლენას ახლებს აცგილიბრივი ხალხის ენაგე ცნობილია, რომ აფხაგურ ენაში არ არის, ბერძნულიცან შესული სიგყვებიცან წამლაც თუ იპოვნით თითო—ოროლას, ისიც ქართულიცან არის გაცასული/ მაგ. კანცელი — ა-კანცელ/, საერთოც კი აფხაგური უხვაც ითვისებს სხვა ენებიცან სიგყვებს. ქართულიცან არის ათვისებული ა— სამართალ/ სამართალი/, ა-თაუაც/თავაცი/, ა-კუათან/გუთანი/, ა-მაწაფა/მოწაფე/, ა-გარხალ /გარხალი/, ა-ბია/ბია/, კომში/ ცა ა. შ. რუ-სულიცან არის ა-ურთკ /გაკვეთილი/, ა-მელ/ცარცი/, ა-კიგ/ვეშაპი/, ა-ნაუკა/მეცნიერება/, ა-ნაჩალნიკ/უფრო—სი/ ცა ა. მ. ცნობები აღებულია გ. ჯანაშიას "აფხაგურ-ქართული ლექსიკონიცან, 1954 წ./.

როგორ მობგა რომ ამ თვისების უნამ არც ერთი სიტყვა არ აილო ბერძნულიგან, თუ იმ ბერძნულ კოლონიებთან რაიმე ურთიერთობა ჰქონგა აფხაგთა ტომს 2 თუ აქაც სხვაგვარაგ არის საქმე 2

4. გახმოცემის თანახმაჲ, პირველი ქრისტიანი მქაჲაგებლები ანხრია პირველცოდებული და სიმონ კანანელი გასავლი საქართველოში, კერძოდ ეგრის—აფხაგეთში გამოჩნρნენ. ამას მარჯვედ იყენებდნენ ქართული ეკლესიის ავტოკეფალის დამცველნი/ მაგალითად, გიორგი მთაწმინდელი/ გერძნებთან კამათში. ცხადია, პირველი ქრისტიანი მქა ღაგებულნი შურძნულად ეწელდნენ პროპაგანდას, მაგრამ ყოველთვის ცდილობდნენ მამინვე შეექმნათ დამწერლლ—ბა და მწიგნობრობა ადგილობრივ ენაგე, რადგან ქრისტიანობის პრინციპია — მშობლიურ ენაგე უქადაგოს ხალხს ქრისტეს მოძვრება. ეს პირდაპირ არის ნათქვამი პავლე მოციქულის ეპისტოლეში კორინთელთა მიმართ — "რამეთუ სჯულსა წერილ არს, ვითარმედ უცხოითა ენითა და ბაგითა უცხოითა ვეგყოდე ერსა ამას და არცალა ესრეთ ისმი—ნონ ჩემი, იგყვის უფალი" /თავი 14, მუხლი 21/- მეორეგან კი პავლე მოციქული განმარგავს, თუ უცხო ენაგე ვლოცულიბ, მართალია სული ჩემი ილოცავს, მაგრამ ჩემი გონება რჩებაო უნაყოფოდ. ამიგომ ქრისტიანობა გრუნავს ამა თუ იმ სალხის მმობლიურ ენაგე მწიგნობრობის ასალორძინებლად. ამიერკავკასიის ქვეყანაში ქრისტიანობას ეს პრინციპი არ დაურღვევია.

ბიკვინთა გა ახალი ათონი უძველესი ქრისგიანული ცენგრებია. აქ ეკლესიისა გა მწიგნობრობის ენა ქართულია.ეს კმ იმის უგყუარი საბუთია, რომ ამ რეგიონის ძირითაგი მოსახლეობის მნობლიური ენა ქართულია, სხვა—ნაირაგ ქართული ვერ გახგებოგა ეკლესიის ენაგ. თუ ვორონოვს /ანგა სხვას/ ეს არ სჯერა, მამინ მან გოკუმენტურაგ უნგა გაასაბუთოს რაგომ მაინც გა მაინც აფხაგეთში გაარღვია ქრისგიანობამ თავისი პრინციპი გა აფხა—ბურის ბაგიურ იქ ქართული გააბაგონა? რა მიგნით გა რის საფუძველზე გააკეთა ეს ?

თუ ამ კითხვებს ჭორონოვმა მეცნიერულად დასაბუთებული პასუხი არ გასცა, მის ოცობედა თეორიებს არავინ დაუჯერებს.

პრობტემა მარგო ამ კითხვების პასუხით არ ამოიწურება.

რატომ არ გაფიქრგა ვორონოვი, რას ნიშნავს ეს ფაქტები 🏖

აანენებენ ეს აფხაზი შეფები და ხუროთმოძღვრები ბესცეთის ხიდს, ქართუც წარწერებს გაუკეთებენ.

ააგებენ ბეჲიისა თუ იცორის ტაძარს, ქართული წარწერით ჲააბშვენებენ.

საითაც არ გაიხებავ, ქართუი წარწერებს წააწყბები. იიხნის ტაძარში შეხვაი, ფრესკებს ბაათვაიიერებ, ქა რთუი წარწერას იპოვი. ბებიის სასახიის ნანგრევებს მოინახუიებ, ქართუიი წარწერა შემოგვეგებება.

ეს აფზაზთა ნეფეები ნიგნებსაც ρა სიგელ—გუჯრებსაც ქართულად წერენ. სხვათა მორის, იმ "ველიკი აფხაზ სკი გარ დავიდბა" ქართულად დაწერა ათასხუთასწლიანი ქართული მწერლბის შედევრი "გალობანი სინანულისანი". რაშია საქმეফ რამ შეაყვარა ასე ამ აფხაზთა მეფეებს ეს ქართული ენა ?

რატომ იბრძვიან ასე თავგამეგებით ისინი საქართვეიოს სამეფოს ერთიანობისათვის, ქართუიი ენისა ია ქართუიი ეკიესიისათვის? რით აიხსნება აფხაგთა მეფეების ეს ქართუიი პაგრიოგიგმი 2

ტეცნიერებისათვის ცნობილ აფხაგეთის კათალიკოსთა მორის არაქართველი არ ურევია.

კორონოვის წიგნში სიმპათიით მოხსენებული აფხაგეთის უკანასკნელი მთავარი მიხეილ შერვანიძე რუსეთის მთავრობასთან მოლაპარაკებისას საბუთებს ქართულ ენაგე აგგენგა. მიხეილ შერვამიძის მვილი, ცნობილი პოეტი გა საგოგაცო მოლვაწე გიორგი შერვაშიძე თავის თხგულებებს ქართულაც წერგა. თუმცა აფხაგურსაც ჩინებულაც ფლიბგა.

მემუარისტები ურთხმაჲ აღნიშნავჲნენ, იმ ჲროს გიორგი მერვამიძის ბაჲალი აფზაგური არავიმ იცოჲა. ჲა მაინც ქართულაჲ წურჲა. რატომ ზ იმიცომ, რომ ქართული მატიანის / სამწუზაროჲ, აფზაგური მატიანე არ არსებობს/ აფზაგეთის სამეფო ჲასავლუთ საქართველოს სამეფოს ნიშნავს, აფზაგთა მეფე ჲასავლეთ საქართველოს მეფეს, აფზა გეთის კათალიკოსი — გასავლეთ საქართველოს კათალიკოსს.

იმიტომ, რომ კუიტურუი-ისტორიუიაი აფხაზეთი საქართვეიოს ორგანუიი ია განუყოფეიი ნაწიიია, იყო ია არის. როგორც აკაი. ნიკო ბერძენიშვიიი ამბობს, "საქართვეიოში აფხაზი იმიენაივე/ია არა უფრო მეგაი/ არსებობია, რამიენაიაც ქართი, კერი, კახი, მესხი, ჯავახი, კიარჯი, მავში, ეგრი, სვანი, ზათნი ია სხვ" /"საქართვეიოს ისტორიის საკითხები", გ. 111, გვ. 279/.

იმიტომ, რომ ნამხვიი აფხამს ყოვეითვის საერთო ქართუიი ეროვნუიი შეგნება ასუიხგმუიებბა, რისი ხიხე ბუიი საბუთია გიორგი შერვაშიძის ერთი წერიიი /სხვაც ბევრია, მაგრამ ამჯერახ ეს ერთი ვიკმაროთ/.

"გართაცია ჩვენს სამმოგცის ივურიას /ხაზი ჩემია —ა.ბ./...უკაცრავახ, მკითხვეცო, აქ ცოტა ხნით თხრო გა უნგა შვვწყვიტოთ გა ვორონოვს ვუთხრა: გიოიკი მერვამიძის ივერია ის დვერია არ არის, რომეციც კოცხეთის გეგოგეცია გა რომცის ცენგრმიც დაზიკა მგეგარეობს. გათრგა შერვამიძის ივერია აღმოსავცეთ საქართვეცოსაც მოიცავს გა გასავცეთ საქართვეცოსაც აფხაზეთითურთ: ახცა კი ისევ ზემოთ შეწყვეტიც სიტყვებს მივუბრუნგეთ.

"მართაცია ჩვენს სამშობცო ივერიას ყოვეცგვარი დიდი კუცგურუცი განდა გამოუვცია, მაგრამ ჩვენი გარსუცი ისეთ ჟამს გამეშდა, რომ დაგვებნა ბუნებრივი უვოცუციის მარა და კანონი. დიას,ჩვენ შეგვიძცია თატამად ვთქვათ, იღბცის უკულმართობას რომ ხეცი არ შეეშაცა, ევროპის წინათაც ვიქნებოდით ჩვენ დღეს; ვინაიდან, როდესაც ანდრია მოციქუცი აქ ქრისგეს მცნებას გვიქადაგებდა, მაშინ ევროპაში თვით დუკებსაც კამერის ტყავი ეცვათ ტანგე და ფეხშიშვედა შუბებით ხეცში, ნადირობდნენ გყეში. მას მერე, როგორც იყო, ომით, მუდამ დავიდარაბით, მოვიტანეთ ჩვენი კუცტურის ცხოვრება თამარ დედოვის დრომდე, რომეციც იყო ივერიის ოქროს განა. შემდეგ კი უკულმართად დაგრიაცია ურის არსება. შემოსუცი მგრები არ გვაძცევდნენ საშვეცს და ხაცხი დაილაცა. ნეც—ნეცი ჩაქრა დიდებუცი გონებრივი და ქონებრივა თანხა ქვეყნისა და დაიშაცა ტხოვრება თვითარ—სებომისა. ენა გალარიბდა, გნეობა წაგვისდა, ლონება—მეძცება დავარგეთ,რაინდობა და ააგიოსნება განვაგლ დეთ და მოცის მივალწიეთ იმ სანაში, როცა კეთიცდლეობას ვპოვნიდით ჯამუშობასა და სამმობცოს მტრობაში"/გილორგი მერვაშიის, ცირიკა,ეპოსი, დრამა. 1946 წ. სოხუმი, გვ. 18—19/.

იახ, სანამ ჯამუმობასა ია სამმობეოს მგრობამი კეთივილეობა არ ვჰოვეთ, არავის უფიქრია, არც აფხაგეთის მეფეებს, არც აფხაგეთის კათავიკოსებს, არც იმ ხუროთმოძღვრებს, ვინც მოქვს, ბებიას, ივორსა ია სზვებს ამენებია, არც შერვამიძეებს, მიხეივი იქნებობა იგი თუ გიორგი, რომ საქართვევო სხვაა ია აფხაგეთი სხვა. მათ არ უფიქრიათ რომ იაგგებობა ირო,მოვიიოინენ გოგგოგები ია ცრუმეცნიერების სახევით მათი სისხვით აშენებუვი ერთიანი ქვეყნის სუვიერ ია ბორციევ გაყოფას მოინიომებინენ, იცოინენ, რომ მათ საერთო სამშობვოს საქართვევო ერქვა. ამ საერთო სამშობვოს ამენებინენ ისინი ერთაი, თუ მეგი არა 2000 წევიწაიი მაინც ია ვურავინ წარმოიიგენია, რომ გაჩნიებოინენ პროვოკაგორები ია იაგუმინენ ქაიაგებას, აფხაგეთი კრასნოიარის მხარეს შევუერთოთო ია ამას "მეცნიერუვაი" იამსაბუთებვებიც გამოუჩნიებოინენ, მაგრამ ანიაგა

ამბობს, სიბერემიე სიქაჩიეო ია ამასაც მოვესწარით.

ნარლაცია, გიორგი შერვამიძეს ალარ ეჭირა აფხაზელის მთავრის ჰოსგი, მაგრამ იგი სისხცით, ჯიშით და სუცით იყო აფხაზელის მთავარი და ამიგომ ყვეცას გვმართებს მისი სიგყვების მგკიცედ დახსომება " თუ ქართვე ცი ერი მლცად არ გადაშენდა, შთამომავცობა და მომავაცი ჩასთვცის ჩვენს დროს გონების უმწიფარ ხანად".

1978 5.

აკაკი გაქრაძე

G5763 00 PO805377683603 ?

"Памятники древней культуры Абхазии".Издательство "Изобразительное искусство", Москва, 1972

კუიტურის ძეგიების ლია ბარათების სერიას ერთვის საქართვეიოს სსრ ია აფხაგეთის ასსრ "იამსახურებუიი მოლვანის" გიორგი გუიიას ნინასიტყვაობა:

"Говорящие камни Абхазии".

ამ ნინასიგყვაობის წამკითხავს ისეთი შთაბეჭიიტება შეექმნება, რომ აფხაგეთი უძვეტესი ბრთიიან წარმოაგგენია პოტიტიკურად და კუტგურუტად თვითმყოფად ერთეუტს, რომ კავკასიაში იყო სახეტმწიფო "აფხაგეთი", შავი გღვის სანაპიროგე და კუტგურის ყვეტა ის ძეგტი, რაც დღეს აფხაგეთის ასსრ ფარგტებშია მოქცეუტი არის აფხაგური კუტგურის ძეგტები. მთეტი "წინასიგყვაობის" მანძიტგე ერთხეტაც არ არის ნახსენები საქართვეტო ან რაიმე ურთიერთობა აფხაგეთის ან აფხაგური კუტგურისა საქართვეტოსთან ან ქართუტ კუტგურასთან.

სინამცვიცეში, მთელი ანტიკური და ფეოდაცური ხანის მანძილგე თანამედროვე აფხაგეთის ავტონომიური სსრ გერიტორია პოლიტიკურად და კუცტურულად ქართულ სამთავროში შემოდიოდა, ქართული სახელმწიფოს ნაწილს წეადგენდა და კულტურის ის ძეგლები, რომელთა შესახებაც არის საუბარი ამ "წინასიტყვაობაში", ქართული კულტურის ძეგ-

ლებს ნარმოაცგენენ.

ძვ. წ. ა.VI საუკუნეში, როდესაც მეიქმნა ეგრისის ანუ კოცხეთის დასავცურქართუვი საბევნწივო, თანამედრო ვე აფხაგეთი ამ სახევმწიფოს შემადგენვობაში შედიოდა /იხ. "Очерки истории Абхазской АССР часть № I, Су—

хумм, 1960, стр. 22, авторы: З.Анчабадзе, М.М.Траш/.
აბრევეობატური სახეტწივო "ავხაზთა სამევო", რომეისაც ზოგი ძველი სვტორი ეგრისს ან მეგრელთა სამევოს
უნობებს ბა რომელიც გ. გულიას მიხებვით იყო გნოგალია — ცინამბვილები იყო ბასავლურქართული

საბელმწიფო, რომლის სამხრეთი სამღვარი აღწევდა მდ. მორობის აუმამდე, ბოლი აღმოსავლეთი - ლიბის ქედამდე. ამ სახელმწიფოს დედაქალაქი იყო ქუთაისი, მწერლობისა და კულგურის ემა ქართვლი, მოსამლერმის უმრავლესო-ბას საკუთრივ ქართული გომები შეადგენდნენ, ბოლი ტერიგორიის უდიდეს ნაწილს - ქართული მიწენთ/ იბ. ჩოფლ- бадзе. Из истории средневековой Абхазии, Сухуии, 1959, стр. 106—117/. საკუთრივ აუბაგეთი ამ საბელმწიფოს ერთ საერისთავოს წარმოადგენდა.

X საუკუნიρან, როგესაც ჩამოყალიბგა ერთიანი ქართული ფეოგალური მონპრქოპ, დღევანგელი აგნაჩეთის მიწა-წყალი მთლიანაც ერთიანი საქართველოს შემაცგენლიბაში შეციოცა. XV ს. დასასჩულს, ერთიანი საქართველოს ფეოგალური ცამლოს, ნოლო შემდეგ სამეგრელის საქართველოს ფეოგალური ცამლგენ საკუთრივ აფხაჩეთი ჯერ იმერეთის სამეფოს, ნოლო შემდეგ სამეგრელის სამთავროს სამთავროს საკუთრივ აფხაჩეთის ცასაწყისში, საქართველოს შემცგომი ფეოგალური დაქუფმაცების შეცეგაც, სამეგრელის სამთავროს გამოეყო აფხაჩეთის ცამოუკიცებელი სამთავრო, რომლის სამმრეთ-აღმოსაკლეთი საგლგარი მც კოციონგე გაციოცა, ხოლო XVII საუკუნის ცასასრულისათვის აფხაჩეთის მთავრებმა მიიგაცეს სამეგრელის სამთავროს მინა-წყალი კოციორიცან ეგრის წყლამცელ ის. გ. ანშაბაძე, მითითებული ნამრომი, გვ. 160-270.

одборозо: И.Г. Антелава, Очерки по истории Жохазии XVII-XVII веков", Сухуки, 1951, стр. 26-40/.

ასე რომ, როρესაც საქმე ეხება იმ კუიგურას, რომეიიც თანამებროვე აფხამეთის მიგა-გყაიზე მეიქმნა ანტიკურ ან ფეობაიურ ხანაში, ყოვეითვის გათვაისწინებუი უნდა იყოს ის გარემიება, რომ ეს არის გოგაიქართუიი კუი-გურა, რომეის შექმნაში აფხაგებიც მონაწიიეობდნენ. გასათვაიისწინებებია ისიც, რომ საკუთრივ აფბაგთა საე-რისთავო აფხაგთა სამეფოში, სამხრეთით სოხუმამდე აღწევდა, ხოვო ცხუმის საერისთავო, რომევიც აფშილია მი-გა-გყაის მოიცავდა მდ. ეგრისწყვამდე მოდიოდა /იბ. გ. ანჩაბაძის დასაბ. მრომა და 107 გვერდგე მოთავსებუვი აფხაგთა სამეფოს ისგორიუვი რუკა/. ასე რომ სრუვი გაუგებრობაა, რობესაც ავგორი მედიას "აფხაგური კუვტარის" ძეგვად აცხადებს, რადგან ბედია არასოდეს არ შედიოდა, არც ისგორიუვი საკუთრივ აფბაგეთის მემადგენვობაში, ის გერიტორია, სადაც ბედიის ტაძარში აშენდა, ისგორიუვად საკუთრივ ეგრისი იყო.

შეციომაა ისიც, რომ დითქოს ანაკოფია იყო აფხაზთა სამეფოს გებაქალაქი, აფხაზთა სამეფოს /ე.ი. ბასავლეთ საქართველოს/ ბებაქალაქი, ამ სამეფოს შექმნის ბლიბან იყო ქუთაისი /იბ.ვაბუმტი, აღწერა "სამეფოსა ბაქართველოსა, თბ. 1941, გვ. 157/

ამგვარაი გ. გულიას "ნინასიტყვაობა" შეიტავს ფაქტიურ შეციომემს ია აიგენს მკითხველის იემორიენტირე ბას.

დსუ საქარდველის ისტორიის კადებრა / მ. ლორდქიფანიძე/

მინაწერი: გემოხსენებული წიგნის ავტორი ყოველნაირად ცდილობს დაამტკიცოს, რომ ქართული კულტურის ისეთი ძეგლები, როგორიცაა ბედია, მოქვი, დრანდა, ლიხნი და სხვანი " ძველი აფხაბური კულტურის ძეგლებია", რისთვისაც იგი იშველიებს საკუთარი ბებიის, ასინეთის მონათხრობს, რომელიც ხმირად იხსენიებდა ამ ტაძრებს, "აფხაბურ ძეგლებად", ვინაიდან სხვა არგმუმენტების მოხმობა ბას არ ძალუბს. ყოველივე ამას კი ბეჭდავს ოფიციალური გამომცებლობა სსრ კავშირის დედაქალაქში.

ავტორი ჩქმაცავს იმ ფაქტს, რომ თვით სახეცნობება "აფხამეთი"ნუა საუკუნეებში აღნიმნავია ბასავცეთ საქართვეცოს, ხოლო "აფხამი" ენობებობა დასავცეთ ქართვეცს. იგი ჩქმაცავს იმასაც, რომ ეს სახეცნობება მიითვისეს XVII-XVIII საუკუნეებში აბიღეეცმა ბამყპრობცებმა და ხიმნებმა, რომეცთად წაჰგციჯეს ბღევანბეცი აფხამეთი სამეგრეცოს მთავრებს, ბაბიანებს. ასე რომ ეს აბიღეეცები ისეთივე აფმამებია, როგორც ის არამებია ეგვიპგეცები, რომეცთაც დაიპყრეს ეგვიპტე და დღეს ეგვიპტეცებს უნობებენ საკუთარ თავს.

J. F. XPYIIKOBA

СКУЛЬПТУРА РАННЕСРЕЩНЕВЕНОВОЙ АБХАЗИИ, ТЕМЛИСИ, ИЗД. "МЕЩПЛОРТЕА", 1980 г.

ნაშრომი აგრძეტებს ვორონოვებისა pა გუტიების ფატსიფიკაციას, არგერთი სიგყვით არ განმარტავს ტერმინ "აფხაგის" მნიშვნეტობას, არ აღნიშნავს იმას, რომ წიგნში საუგარია ქართული არმიტექგურის მეგტებგე რომელიაც იგი "აფხაგურს" უწოდებს/. წიგნის ერთერთი რედაქგორია გერამ სამსრშის ამ მამერია. საქ. სსრ მეცნ. აკად. ისგორიის ინსგიგუგის თანამშრომელი, რომელმაც გაქტიურად ვიგა მისცა ამ მავნე წიგნს საქართველოში I

ANATORO COCETOROS AN COSCANTORO ETIDOCOCO COSCEDAN

აკად. ნ. ბერძენიშვილის მრომების წიგნში " საქართველს ისგირიის საკითზემი", გ. VIII ამოლებული ადგილები აუბაგი პროფესორის გ. ანრაბაძის მიერ, რომელიც დენგრალერმა კომიგეგმა დანიმნა ამ მიგნის რეგენგენგად".

83- 157 - სიგყვების შემიეგ - ბათ ნამგითვობაზე ია სბვა - ატგაცი განიგოვემულია: " ლეონ აფიამთა ერისთა-

ვი, რომელსაც ქვეყანა /242/ კლისურითგან ტაგარეთის მცინარემცე მაბულებით სამკვიცრებლაც ეპყრნა/ეს რეაიური ცნობაა, ასე სწამია ეს XI საუკუნის სახელმწიფო და პოლიციკურ მოღვაწეებს ია საიღაა ა**იგილი** იმისათვის, რომ "აცსამი ეროვნების კონსოლიდაცია" ეგრის წყლიდან ბაგარვთის მდინარემდე ვიგულისბმოთ, როგორც ამას ანგკიდებს გ. ანჩაგაძე ?/ არჩიი მეფეს ყმობას მესთხოვს იმ პირგე: "მემრთნე მეცა მონათა მენთა თანა, რომელში ერე დღეს ლირს ყვეშ შვილად და ძმად შენდა, არა მინდა ნაწილი შენგან, არამედ ჩემიცა ესე შენტავე იყოს" /242/ - გა შემგეგ როგორც წიგნშია.

83.555 — სიგყვის მოვასწრებ ?... აბგაცი I, — შემდეგ გამუგოვებულია: "აცხაზების ვინაობის გარკვევი სათვის დიდმნიშვნელოვანი ჩანს გადმოცემა ჯუჯა ხალბის არსებობისა და მათი დაღუჰვის შესახებ –აწანგუარა ს. ჯანაშია... შაგრამ ეს შეიძლება აწინგელი აფხაგებისა იყოს გა იმ ძველ აფხაგებთან კავშირი არ ჰქონგეს?

–შემрეგ როგორც გექსგმია.

გვ. 581 — სიგყვების — ქარდეის მწყავობვიი — სიუგვრენი...—აბგაცი II —შემიეგ გამოგოვებუვია:

"ამის შემდეგ ერთი აჯანყება და ეს საგერძნეთის აფზაგეთი ქართლის აფზაგეთად იქცა და ეს მიუზედავად იმისა, რომ ცუონიდის თუ ეროვნული ვურა დინასტიური წარმოდგენა აფზაზთა მეფობაზე მაინც ჰქონდათ... ასე რომ "ლიკანი" ეს იყო მკვირაი მობილი "მანიფესკი", რა თქმა უნია, ის მაგრაცის კრეიოს არ გამოხაგავია" /0.2,16 ag.61,64/. - მემიეგ როგორც წიგნშია.

83.582 — ნიგყვების — ფაქგაр სოვლიან — აბზაცი IV, სგრ. III — მემიეგ გამოგოვებულია:

" ეს იყო ახაცი ქართვის უციცესი გამარჯვება საბერძნეთთან ურთიურთობაში" — შემცეგ როგორც გექსგმია.

გვ. 589 — სიგყვების — ასეთი სახვიი მას გვიან შეერქვა

აბგაცი II, სტრ.II, - შემდეგ გამოგოვებულია: იმ საფუძველზე, რომ აქ "აფხაგური" გომები ისხდნენ".... შემცეგ როგორც ტექსტშია.

გვ.591 — სიგყვების- /ამის დასამუდებას მიგნად ისაბავს ცეონვი-ჯუანშერი/...აბგადი I, სგრ.7-8, შემდეგ გამოგოვებულია: "ამრიგად არავითარი აფზაზი ფეოდალური ეროვნების კონსოლიდადია არ მომხდარა, როკორც ამას ამხ. გ. ანჩაბაძე ჰგონებს" – შემჹეგ როგორც ტექსტშია.

გვ. 591 — სიგყვების — ქართულაც გრანსფორმაციით — აბზაცი II, სგრ. 18, — შემცეგ გამოგოვებულია: "ამ იროს უკვე ალარ იყო ირო/ ასეთი ირო გასული იყო/ აფზაზი ფეოიალური ეროვნების ჩამოყალიბებისა ლვის/ აფხაზებზე გაციცებით ძვიერი გა გიგი გრაგიციის მქონე ეგრისიც კი არ აღმოჩნგა ამისათვის მომზა pეპული". - შემpეგ როგორც გექსგმია.

გვ. 591 — სიგყვების — საფუძველი სულ სხვაა... ბოლო აბგადი — შემგეგ გამოგოვებულია:

" და რა საფუძველი იგულისხმება ამხ. 8. ანჩაბაძის ნავარაუდევ კონსოლიდაციაში? ფეოდალური ეროვნება, როგორც ამბ. გ. ანჩაგაძე გულისხმობს, როგორ წარმოიცგინება ფეოცალური სახელმწიფოს ორგანიგაციის გარემე? საერთოი სახელმწიფო ენისა გა გამწერლობის გარემე /ავხაზეთი ხომ ქრისგიანული იყო ?/ ვთქვათ, გამწერლო ბა, ე.ი.სახელმწივო ენა აფხაზებს ბერძნული ჰქონცათ /ბამინ "კონსოლიცაციის" საფუძველი საცაო იყო: ავნაგურს რა უპირატესობა ჰქონდა, ვთქვათ ავშიტურთან ან გაჩურთან – შემდეგ როგორც ტექსტმია.

გვ. 592 — სიგყვების — ქართულ ეროვნებაში იპოვა — გვერდის ბოლო სგრიქონი — შემდეგ გამოგოვებულია: "ეგრევე ითქმის, კიდევ უფრო მეტის სავუძვლით, აფნაგეოგე: ფეოდალური ეროვნების ჩამოყალიბებისათვის აფხაგეთს არც კოცბური სახეცმწიფოებრივი გრაციცია გააჩნია გა არც რეაცური სხვა სამუაცებანი, სწორებ ამიგომაც მოხია "უცნაური" ამბავი: აფხაზთა იინასგია სათავეში ჩაუიგა ქართული ფეოიალური სახელმწიფოს შენებას, ქართული კულგურის სამსაბურს. შ. ანჩაბაძის მიერ ნავარაუბევი აფხაზი ფეობალური ეროვნების კონსოლიცაციის პირობებში, ავბაზგა ცინასტია, ავხაზთა მევენი, ავბაზური საბელმწივოს შემქმნელნი და ბოლვაწენი უნგა ყოფილიყვნენ, ბერძნულის აგგილას აფბაბური გამწერლობა უნგა გაეჩინათ. ბათ უნგა შეეძინათ ყველა ის ნიშანი,რობელიც ფეოდალერ ეროვნებას ფეოდალური სახელმწიფოთი ახასიათებს. აფხამთა ისტორიული სამევო ყოვლად უარყოფს აფნაგურ ფეოდალური ეროვნების კონსოლიდაციას". /მე-2,16,გურც.29—36/3 — მემდეგ როგორც გექსტშია.

გვ. 593 — სიგყვების — მთის ჩამოწოვის ნებეგი იყო — აბზ. II, სგრიქონი 5-6— შემბეგ გამოგოვებუვია: "პ. ინგოროყვა ამ გროს /XVIIს./ვთნიკურ შეცვლასაც კი ვარაუცობს " ქართული აფხაზეთისას" აწინგელ /არაქართუი∕აფხაგეთაρ..." — გემიეგ როგორც ტექსჭნია.

გვ. 605 — სიგყვების — ბოლი ძირეული მასა ძველებურად —სტრ. 9,— შემდეგ გამოგოვებულია: —"წარმართი"

/ავხაზი/ რჩებოდა - მემდეგ როგორც ტექსტმია.

83.610 - Ungyajādu - არამეი ფეოიაცური კუცვურის თვაცსამრისით - აგმ. I, სტრ. 6-7- შემიეგ გამოგოვებუ-

" ამ თვალსამრისით, ამდენადვე, აქ არ შვიძლება სხვადასხვა ეროვნებაზე, როგორც ეთნოკულტურულ ცნებაზე საუბარი, როგორც ფეოცაცური ქვეყანა, აფბაზეთი ისეთთვე საქართვეცო იყო და აფბაზი ისეთთვე ქართვეცი იყო, როგორც ეგრისი გა შეგრელი, ნოგორც ჰურეთი გა ჰური, ნოგორც ქანთლი გა ქანთველი. ამას ასე გრძნობგა იოანე ტარუნის ძე, ანოფალო შერეაშიძის ძე და ცოვე დადიანი, კანაბერ გურული და შექა უაყელი, ამას ასე არინომინენ კოსტას თავს მეთქმურნი გა არავინ მათგანი სხეაგ არა გრძნობგა თავს თუ არა ^ოსაქართველოს " ნვიდაр" – მემიეც როგორც ტექსწმია.

83-610 - başyaydab - "bajafazyonda" ad pint af aflujárápa, - adi. 1, bei. 8-9, 8yapa estadas-

ð.უღია:

"8. ანჩაბაძეს როგორლაც გამორჩა ისეთი მნიშვნეტობის წყარო, როგორიცაა "მცნება სარჯეტო" /XV ს./ ეს ხომ მთეტი ეპოქის მაჩვენებეტი pოკუმენგია, რომეტიც უპირატესაף საკუთრივ აფხაზეთის ვითარებას გვიჩვენებს. 8. ანჩაბაძეს შეეძტო ეს ძეგტი pაეკავშირებინა გიორგი ბრწყინვატის ძეგტისტებასთან, ბაგრაგ V pროის სუანეთის pაფიცების აქგთან ps "ძეგტი ერისთავთასთან" ps ის pაინახავps ბევრს რაბეს საინგერესოს აფხაზეთის ვითარების ასახსნეტატ. აგრე თვატგამახვიტებუტი ის მეტის ყურახლებით მოეკიტებოდა მისიონერთა ცნობებს აფხაზია სოციატური წყობის შესახებ XVI ს-მი, ყვეტა ამასთან მოიშვეტიებტა XIX საუკუნის აფხაზეთის ცნობიტ ფაქტებს/ აცვიტაც დასახებ ფაქტებს აფხაზთა სოციატური წყობის შესახებ მაციატიტატ დამაგერებეტ წანამძოვრებს კტასიკური ფეოდატიგმისა ps მის წინა ხანას აფხაზებზე მსჯეტობისათვის ... /წიგნი 56. ფურ.9/ — შემტეგ როგორც ტექსტშია.

გვ. 613 — სიგყვების — განსხვავებულობა მეგრული მასებისაგან. სგრ.22-23,— შემიეგ გამოტოვებულია: აფხაზების პრიმიგულობა — მემიეგ როგორც გექსგმია.

გვ. 615 — სიგყვების — ყოფა და სხვა მთიეტებთან მხგავსება, აგგ. I, სგრ. 4 — მემდეგ გამოგოვებულია: "ხოლო მეგრელთაგან განსხვავება...მთელს ისგორიას. გამოდის ისე, რომ აფხამებს ამ კულგურულ მშენებლობაში მონაწილეობა არ მიულიათ". — მემდეგ როგორც ტექსტშია.

გვ. 616 — სიტყვების — ყველაფერი ეს იმის მოწმობაა — აბგ. IV, სტრ. 5—6, შემიეგ გამოტოვებულია:
"რომ XVII—საუკუნის აფხაგები მართლაც კავკასიელებია, საკმაობ გვიან ჩამოსულან ბარში, მაგრამ ჯერ
პიმევ ვერ აუთვისებიათ ბარი ბა მთიულრ ცხოვრებას განაგრძობენ, რა თქმა უნდა, ესენი არიან აბორიგენები.
მათ ვერ შეუქმნიათ ქრისტიანობა, ისევე როგორც ვერ შეუთვისებიათ ფეობალური ბეურნეობა /ამ ყოვლაბ უხვსა
ბა ნოყიერ ქვეყანაში/, ისევე როგორც ვერ — გუთვისებიათ ფეობალური სოფლური წყობა ბა გორაკებგე გვარებაბ
/ერთი გვარის ხალხი/ ბასახლებულნი ცხოვრობენ. თუ მათ მიწის საკუთრება აქვთ, ის უთუობ ამ ინსტიგუგის
ბასაწყისი სტაბია შეიძლება იყოს, რამბენაბაბ აფხაგები უმთავრესაბ მეჯოგეობას მისბევბნენ ბა არა მიწათ—
მოქმებებას, ყველაფერიბან ჩანს". — შემბეგ როგორც ტექსტშია. 1

გვ. 616. — სიგყვების — "კავკასიელთა მონათესავეა — აბგ. IV, სტრ. 7—8, შემხეგ გამოტოვებულია: "პრიმი გული ყოფით და წარმართული რელიგიით" — შემხეგ როგორც გექსგმია.

გვ. 616. სიტყვების — "აწინდელი აფხაზეთის არქიტექტურული ძეგლები" ... აბზ. V, სტრ. 5–6, —შემდეგ გამოგო ვებულია:

pა უცაბედად ზღება ძირვესვიანი გარდატება...

გვ.616 — სიტყვების —ქრება ქრისტიანობა... ბოლო სტრიქონები, — მემგეგ გამოტოვებულია:" გა ეს ზგება არა იმის გამო, რომ აქ ოსმალეთმა ძალით განერგა მაჰმაგიანობა, როგორც ეს მობგა მესხეთში, არამეგ სულ სხვა საფუძველგე. მაჰმაგიანობა აფბაგთა მორის ფებს იკიგებს მას მემგეგ, რაც იქ ქრისტიანობა მინელგა.

რა უნია ყოფილიყო ამის მიგეგი ? -...ე.ი.რამ გამოიწვია აფხაგეთში ქრისტიანობის მინელება ?
სავსებით იაუჯერებელია, რომ ესოიენ ინტენსიურ ფეოიალურ ქრისტიანულ ქვეყანაში, როგორიც იყო აფხაგეთი
საიიანაც ქრიატისნობა ამიერკავკასიაშიც კი ვრცელიებობა, ქრისტიანობა თავისთავაი გაქრა ია მისი აიგილი
პირველყოფილმა წარმართობამ /გვაროვნული წყობილების სარწმუნოებამ/ იაფეტირა, განა აფხაგეთი ხევსურებივით
საგარეულო წყობილებას შერჩა, რომელმაც აქ ბარის გავლენის შესუსტების შემიეგ ძველი სარწმუნოების ალიგე—
ნა მოითხოვა? ეს ბომ ყოვლაი იაუჯერებელი რამ არის. განა მეგობელი სამეგრელო უფრო განვითარებული მხარე
იყო ეკონომიურაი, პოლიგიკურაი ია სოციალურაი? ან როგორ მოხია, რომ სამეგრელოში საგოგაილებრივი განვი—
თარება გვიან ფეოიალიგმამიე მივიია, ხოლო აფხაგეთი აირეფეოიალურ ურთიერთობას შერჩა? რა თქმა უნია ეს
ასე არ ყოფილა. აფხაგეთი ისევე განვითარებული /თუ უფრო არა/ ქვეყანა იყო, როგორი სამეგრელო ან საქართველის სხვა რომელიმე ნაწილი. ამის მოწმობაა აფხაგეთის შუნებრივი პირობები, ისტორიული წყაროების ჩვე—
ნებები, აფხაგეთის მაგერიალური ძეგლები /ფეოიალური ციხვები, სასახლეები, ეკლესიები, მონასტრები/...

მაშ რა მოხდა? მოხდა ის, რასაც ადგილი ჰქონდა არაერთგან საქართველოს მთისა და ბარის ურთიერთობამი. ფეოდალური ბარის დასუსტების შემდეგ ჩამოწვა მთა. სრულიად შეუძლებელია, რომ აგზაგეთში ინტენსიური ფეოდალური მეურნეობა ექსტენსიურ მთის მეურნეობით შეცვლილიყო, დაწინაურებული ფეოდალური კულტურა ბთის ყოფით შეცვლილიყო, რომ აგზაგეთი ქრისტიანობისაგან მიქცეულიყო, თუ იქ მთის ჩამოწოლა არ ჰქონდა ადგილი.

მხოლოდ ამის შედეგად შეიძლებოდა მომხდარიყო ის, რომ განვითარებული ფეოდალური ურთიერთობის ძვეყანა 1000 წლოვანი ქრისგიანობით " უბრუნდება ექსგენსიურ მეურნეობას, "წარმართობას"....

გერიაცერ ბანაში მთიელი აფხაგები რამგენიმე ნაკაგაგ ჩამოგიან აფხაგეთის გერიგორიაზე. ერთ-ერთი ასეთი ნაკაგი უნგა ჩამოსულიყო XIII ს. როგესაც ჩრგილო კაკკასიაში ოქროს ურგოს მოწლით კაკკასიის გომენი სამხრეთით მოიწევენ ანალოგიურ ვითარებასთან გვაქვს საქმე ამავე ბანაში ოსებშიც, რომელნიც გამოგიან 1. შენიშვნა:სიგყვები — მთიულურ ცბოვრებას განაგრძობენ— შეგხვგებათ უკვე აღნიშნული სიგყვების— ყველადე-

რი ეს იმის მოწმობაა – შემხეგ, მაგრამ აქ იგი უახგილობ არის ჩართული, ამოგლეჯილია გამოგოვებული სგრიქო ნებიბან, ამიგომ უნბა წაკითხულ იქნას ერთხელ, გხახია, გამოგოვებულ სგრიქონების მიხებვით. კავკასიის პირაქეთ და საფუძვეის უყრიან იიახვის ხეობის ოსურ მოსახიეობას/.მთიეიოაფხაზების ჩამოსახიების პროცესი გრძეედებოდა მომდევნო საუკუნეთა მანძიეგე...XV საუკუნეში ეს პროცესი საკმაოდ მო**რს ყოფიდა** წასული, რის ანკარა მოწმობაა აფხაზთა მიქცევა წარმართობისახმი" /მცნება სარჯული/.

XVII საუკუნისათვის მთიეი აფხაგთა ახაცი ნაკაცის ჩამოსვიაა სავარაუცებელი, რომეემაც კიცევ უფრო გააძიიერა აფხაგეთის ახაცი მოსახცეობა. ის ფაქტი, რომ ჩამოსუცი ეცემენტები შეცარებით აცვიცაც ერევა ცა მხვიურ საგოგაიოებას /აფხაგურსა ია არააფხაგურს/, მასგე გაცივებით იანინაურებულს, სოციალურ მოვვენათა სფეროში პოუცობს ახსნას.

უკოდაცური ულის ქვემ მყოფი ანგიცობრივი მოსახცეობა ანვიცან ურიგნებონა მთინან ჩამოსულთ, რომეცთაც

პრიმიტიუი ყოფასთან ერთაр სოციაიური თავისუფიებაც მოჰქონგათ.

აფხაგეთში გაბაგონებული ახალი ყოფა, რომ სასურველი იყო ფეოpალურ უღელში ჩაბმულ სამოგაpოებისათვის, კარგაρ ჩანს იქიpან, რომ XIX საუკუნეში სამეგრელოს მოსახლეობა მნიშვნელოვანი რაოpენობით გაpაpის აფხა გეთში ია იქ" აფხაგიება" მხოლოი იმიტომ, რომ ეს მათ სოციალურ თავისუფლებას ანიჭებია.

ერთერთი ბელისშემწყობი პირობათაგანი იმისა, რომ ნთიელმა აფბაგებმა შვდარებით აცვილაც შეითვისეს მათი გამზვ**იური თანამო**ძმენი,იმაში მ**იგონარეობია, რომ ა**იგიტობრივი აფხაგური მოსახტეობა, ხალხის ფართო

მასა ინარჩუნებია თავის საკუთარ ენას.

ამის პირგაპირი მოწმობაა 1111 საუკუნის ქართველი მწერლის მითითება/" ლაშა" /.

უნგა ალინიმნოს, რომ გაქართველება უპირატესაგ გაბატონებულ კლასს შეეხებოგა, ძირითაგი მასა მოსახლე—

ოპის უფრო მკიცებ ინახავბა ეთნიკურ ნიმნებს.

როგორც ჩანს ძველ/ქართულ/კულტურულ ტრაციციებს გვიან მხოლოც აფხაზთა გაბატონებული წრეები ინარჩუნე ბღნენ. იამახასიათებელია ამ მხრივ ის გარემოება, რომ შერვამიძეებს გვიან თვით აფხაგებიც ქართველებს ეძახρნენ, ჩანს იმიტომ, რომ ისინი ძვევ ქართუვ ტრაგიციებს მისგევგნენ. ამასთან გაკავშირებით ალსანიშ ნავია, რომ XVIII—XIX საუკუნეებშიც ა ფზაზთა გაბატონებულო წრეების სამწერლობო ენა ქართული იყთ. ამაზე მიუთითებდა ვახუშტიც, რომელიც წერს, რომ აფხაზები თუმც საკუთარ ენაზე ლაპარაკოპენ, მაგრამ დამწერლობა ქართული აქვთო. ცხადია, ეს ძველი ვითარების გაგრძელება იყო" /მერჩულე —4,ფურც.2—10/. — და შემდეგ რო გირც ტექსტშია.

გვ. 618 — სიტყვების — აღმოსავტეთი ნაწილი სხვას. . . სტრ. 2 — მემჲეგ გამოგოვებულია:"/თამარაშვილი 146/...პატრი იოანეს მოხსენებიρან კარგაp ჩანს, რომ აფხაგეთის pა სამეგრელოს საზღვარი XVII საუკუნის 20-იან წვებში არის "ძვევი ქავაქი".

ამავე ჹროს ჹრანჹა ახეოა აფხაგეთთან, რომეეთანაც ქართვეეებს ძეიერ ცოტა მეგოპრობა აქვთ"/149/.

"აფხაგებს ჭამა—სმის წესი ისეთივე აქვთ როგორც ჩერქეგებს /145/

იგულისხმება, რომ ჲრანჲის რაიონი, ისევე როგორც ბეჲიისა,ქართველებითაა ჲასახლებული.უცნაურია ოღონი საკურჩა /ისკურია/ როგორაა სამეგრეიოს პირვეიი პუნქტი, თუ ირანიის რაიონი სამეგრეიომია? განა სობუმი სახლაა ??" /მერჩუიე - 4, 5ურც. 11-14/- მემხეგ როგორც გექსგშია.

გვ. 618 — სიტყვების — ნაგულისხმევი სამეგრელოსა ია აფხაგეთში... აბგI, სგრ.4—5, შემიეგ გამოტოვებუ—

cos:

"15. საკუთარ ისტორიას გაურშიან...აქვთ თუ არა ისტორიული გაჲმოგემები ? თუ ესენი იმ აფხაგების გენეგიური მემკვიჹრენი არიან, მათ ისტორიუი ფოიკიორში თამარი ია სხვა ასეთები უნია ჩანიეს... ნართების ეპოსი მათ მთიელობანე მიუთეთებს" — მემიეგ როგორც გექსგშია.

გვ. 1619 — სიგყვების — თავისახ მემოაქვთ /ვახგანგ გორგასაცი/-აგგ. III, სგრ. 4-5, — მემხეგ გამოგოვე-

07COS

"მოეტი ქვეყანა ეგროსის სამფლობელო იყო /168/ ქუჯი ერისთავი იყო რაიონის გასავლეთისა. იჯგა ბეგიას. ტევან აფხაგთა ბეფებ გექმნა სამი საერისთავო ცხობის,ბეჲიის ჲა აფხაგთა,რუსუჲან მეფის შემჲგომი კი "ოგიშისა" /ევი/ გაგიანი, გა გეგიელი მას აქელისა, არდარა ცხომისა". ერთი სიტყვით შუა სოფელს ანაკოფიამგე სთვლის. ეს ქვეყანა საცილიბელია ბერძნები მას აფხაზთა ქვეყანაში ათავსებენ, ეგრისეგები ეგრის — ონიშში. არ ჩანს, რომ აქ მოსახვეობა მხოვონ მეგრევია, როგორც ამას პავგე ინგოროყვა ამგკიცებს ეს არის ოღონი, რომ ამ ქვეყნის ანაკოფიამიე ქართული წყარო /ია ვახუშგი/ უფრო ქართუიან გუიისხმობს, ვინრე ანაკოფიის ნასავიეთს, რომეიიც აფხაგებს გაუსაკუთრებიათ, თუმცა ეს ქვეყანა

ისთავითვე ეგორსის ნაწილი იყო..." — მემდეგ როგორც ტექსტშია. 5. 53A3A3. 836M43CV 30CM4M3AA4 056G0B3BA4 3638383 2 33AACU 1981F.

პირვეი ყოვიისა, ამხ. ოთარის/ჯიოევის/მეკითხვასთან გაკავნირეშით. ჩვენ განყოფივებას შეუძიია ორჯერ-სამკერ მეტი ლიტერაგურა თარგმნოს, თუ შტატები და სახელშეკრულებო თანხები გვექნება/მეტს ვერ გავწვდებით ტარის~~ხის გაუგარაღებლაგ~~/. შეგვიძლია თანამეგროვე ავტორთა თარგმნაც, თუ გავაღება გვექნება.

მეორეც: ყველა გამომსვეელმა იმსჯელა "გარია ვოსგოკას" იმ მასალაგე, სახაც უსამართლონ შელახვლია როგორც გურაბ კაკაბაძის, ისე ჭეშმარიგების ინგერესები.ბე მგონი, რომ პასუხი უნია მოვთხოვოთ თეიაქციას საგოგა pოების წინაზე pა არა ავტორს რეpაქციის წინაშვ. მე ვიცნომ რეpაქტორს, ამხ. ჩერქეზიშვილს pა ვიცი, რომ იგი ტორსაა ფილისოფიისაგან.ამ გარგში ასეთი უბეში ჩარევის უფცებას იგი თავისთავს მხოლოდ იმიგომ აძღევს, რომ უპასუზობის იმეიი აქვს. სწორეი ესაა ამ სამწუნარო ფაქტის მთავარი წყარო. ამის თქმისათვის ჭირაცი საფუძველიც მაქვს: რამიენიმე წლის წინ ჟურნალებმა "ცისკარმა" ია "განთიაცმა" ლაფი გაცმომასხეს თავის ფურცლებშე, მაგრამ პასუხი ვერ ცავექციე ვერც იმ ჟურნალებში, ვერც სხვაგან. ორთვექტიებტირობცინენ, შეიძლება ითქვას, მილიმეგრიანი გონებრივი პორიგონტის აცამიანები— ერთს ჯანსულ ჩარკვიანი, რომელიც ცლეს მწერალთა კავშირის მცივანია, მეორეს გურამ ფანჯიკიძე, ცლეს გამომცემლობა "საბჭოთა საქართველის" ცირექტორი, მე, ინცივიცი ვერ მოვერიე არაკვალივიციურ პრესას. მაგრამ ამჯერაც ჩვენ ინსტიბუტი ვართ. ეგებ გავიტანოთ ჩვენი სიმართლე "გარიასთან" ცა ეგებ ვერა. ჩემი წინაცაცემაა, თუ ამის შესაძლებლიბა გვაქვს, იგი ხელიცან არ გავუშვათ.

ამით ვაპირებდი ჩემი გამოსვიის დამთავრებას. მაგრამ აქ ნახსენები იქნა სტუდენტთა დაკავებისა და ცე-მის ეპიგოდი მნიშვნელოვან საგოგადოებრივ საკითხგე გამოსვიის გამო გამოსვიის მეორე დღეს. ამასთან დაკა-ვშორებით უნდა გამოფოქვა ჩემი აგრი ხსენებუი საგოგადოებრივ საკითხგე, რადგან არ მიმაჩნია მორალურად იმ 50 ან თუნდაც 40 წლის კახის პოგიცია, რომელიც თავის შეფასებას არ მისცემს იმ შესამფოთ ვითარებას, რომლის გასწორებისათვისაც ახალგაგრდები თავს არ იმურებენ.. საკითხი ეხება დაუსჯეი ანგიქართუი ძალმომ-რეობას, რასაც ამგილი აქვს სობუმსა და მის მიმდგომ რაიონებში და რამიც ბრალი მიუძღვის აფხაზთა ერთ ნა-წილს და მათ უხილავ წამქეგებიებს.

ეთნიკურ-გერიგორიუიი საკითხების მოგვარების ორი სხვაჲასხვა პრინციპი არსეპობს. ერთია სტაგისტიკური, რომეიც იმალი მღგომარეობს, რომ გერიგორიის კუთვნიცება განისაგღვრება მოსახცეობის უმრავცესობის მიხეც—ვით. ამ პრინციპიცან ამოცის, მაგაცითაც, ჩვენი პრესა ცა ციპცომაგია, როცა ახცო აღმოსავცეთის გარკვეუც გერიგორიებს აკუთვნებს არაბებს, რომცებიც აქ უმრავცესობას წარმოაცგენენ ცა არა ებრაეცებს, რომცებაც ეს მიწა-წყავი ისგორიუვად ეკუთვნოცათ. აცხამების მიმართ ამ პრინციპის გამოყენებსს ცღეს, ცხაცია, აცგიცი არა აქვს, რამცენაცაც ეკუთვნოცათ. აცხამების მიმართ ამ პრინციპის გამოყენებსს ცღეს, ცხაცია, აცგიცი არა აქვს, რამცენაცაც აცხამეთის ასსრ-მი აფხამები ცღეს მოსახცების 18\$~მე ნაკვებს შუაცგენცნენ. მეორე პრინციპი, ასე ვოქვათ —ჰუმანიგარუვი პრინციპი, -ისგორიუვი ვითარებიცან ამოცის. ამ პრინციპით მოხცა, გაგაცითაც, ყოფიცი აღმოსავცეთ პრუსიისა და გერმანიის მოგი სხვა გერიგორიის გაცაცება იმ სვავთა მთამიმა—ვაცი ხაცხემისათვის, რომცებიც იქ ისგორიუცაც სახვობცნენ. თვავსაჩინოა, რომ ავხამებისათვის უპირაგესი უფვების მინიშება ცღევანცევი ავხამეთის ასსრ გერიგორიაზე — თვით ავგონომიური რესპუბვიკის პოციგიკური სგაგუსის არსებობის ჩათვეით, — სწორეც ამ მეორე პრინციპიცის ამოცის უფრო კონკრეგუვაც — იგი ამოცის იმ ფებუვანიან, რომ ეს გერიგორია სწორეც იმ ხავსე ისგორიუვი კუთვნიცებაა, რომევიც თავისთავს "აფსუას" უწოცებს, ხოვი სხვები "აფხამებს" კუწოცებთ.

ეს ისტორიული ზასიათის თუზისი განსაზღვრავს რუალურ ილევანიელ პოლიტიკას: აფზაზი ეროვნების პირებს ეძლევათ თითქმის მონოპოლური უფლება ხსენებულ ტურიტორიაზე აზალიასაზლებისა, თანამიებობების იაკავებისა ია ა.შ. ზოლო ქართველობა, რომელიც ამ ტურიტორიის მოსაზლეობის 44%—ს შეაიგენს, საგანგებოდ იისკრიმინი—რებულია ამ უფლებათა არმიცემის მიმართულებით. აფხაზთა შემობსენებული ნაწილისა ია მისი ფარული წამქეზებ—ლების გავრცელებული ანგიქართული ლოზუნგებიც — "Смерть грузинам", "грузины вон из Абхазии" ია სხვა, — სათანაიო პრაქტიკული მოქმეიებითურთ, ამავე თეზისებიიან ამოიის.

ეს ისტორიული თეზისი, როგორც მოგეხსენებათ, ყალბია და მეცნიერებას ამის დასაბუთება ძალიან ადვილად მეუძლია. მე არ გავიბეორებ საამისო არგუმენტაციას — იგი თქვენთვის ცნობილია, ზოგადად მაინც მაგრამ ქართულ შეცნიერებას ამ თეზისის უარყოვის უფლება არ ეძლევა. ანგიქართველი ავტორების/ როგორც ეროვნებით აფხაზების, ისე რუსების/ მრობები დაუბრკოლებლად გამოდის, მიუხედავად მათი არაბეცნიერული დონისა, ქართველ ავტორთა შეჰასუხება კი ალიკვეთება ადმინისტრაციული წესით. ეს იმაზე მეტყველებს, რომ ის ყოვლისშეტმლე ადმინისტრაციული აჰარატი, რომელიც მრომათა გამოქვეყნება—არგამოქვეყნების საკითხსაც განსაზლვრავს, ამ შემთხვევაში არც მბათა კონფლიქტის დამომმინების მიმართულებით მოქმედებს, არც ქართველთა ეროვნული უფლების დაცვის მიმართულებით, არამედ სწორედ ამ უკანასკნელის საწინაალმდეგო მიმართულებით. სწორედ ესაა, რაც იწვევს ახალგაზრეობის ჰროტესტს და ქუჩაში გამოსვლას,

მე ტაუშვებტად მინაჩნია, რომ ქართველთა და აფხაგთა ურთიერთომაგე მსჯელობისას, რაც უნდა მოკლე იყოს ეს მსჯელობა, საკითხის მხოლოდ ისგორიული და სოციალური ასპექტით შემოვიფარგლოთ და მორალურგე არაფერი ვთქვათ. ეს უკანასკნელი ასპექტი მე ასე მესახემა.

₽ლევანტელი აფზაგეთის ასსრ-ის ტერიტორია ისტორიულად ქართული ტომების დასახლების ადგილია და ამ მხრივ დასავლეთ საქართველოს სხვა ნაწილთაგან არ განსხვავდება. ფეოდალიგმამდელი და უეოდალური კულტურა, რომელიც ამ ტერიტორიაგე მეიქმნა, სახელმწიფოებრიობა, რომელსაც კი აქ უარსებია XVII საუკუნემდე, ქართველ

როგორც სახელმწივოებრივად, ისე კულგურულად ეს ტერიგორია XVII საუკუნებდე საქართველის განუყოფელი ნაწილია. არაქართველორ ეთნიკურ ელებენტს, რომელიც ამ ტერიტორიაზე დროდაცრო მთიდან ჩამოსულა და აქ რამდენიმე თავისი ტოპონიმიც დაუგოვებია/ რაც მთისა და ბარის ურთიერთობის მუნებრივი და საყოველთაოდ გავრცელებული პროცესია/სახელიობრ, იმ უგუფის ენათა მატარებელს, რომელსაც დღეს ავზაბურ-ადილეურს ვუწოდებთ, არასდროს ეროვნული თვითცნობიერებისათვის არ მიუღწევია და ოდნავ მაინც გამოცალკევებული ადმინისტრაციული ან ავლგურული ერთეული არ შეუქმნია. ამ ადამიანთანთამობავლები დღეს ქართველი ერის მებადგენლიბაში მედიან. პირველი ეროვნული ცნომიერება, რომელიც მათ მთამომავლიბას ოცესმე გაჰუვივებია, ქართველში ეროვნული ცნობიერება იყო და არის ეს ადიდეური გოჰონიმები თანაც გურიამიც არის, იმერეთმიც და ამ მხრივაც დღევანცელი
აფხაგეთის ასსრ გერიგრრია დასავლეთ საქართველოს სხვა გერიგორიებისაგან არ განსხვავდება. არაქართველი
მთიელი ტომის, სახელობრ, აფსუემის/ძველი ქართულთ —აფსარების/ მასობრივი ჩამოსახლება ქედს გალმიდან და
ჩრდილეთიდან იწყება მხოლო XVII საუკუნიდან, ამასთან, იწყება არა როგორც მუნებრივი პროცესი მთისა და ბარის ჩვეულებრივი დემოგრაციული ურთიერთობისა, არამედ როგორც უცხო დამჰყრონთა/თურქთა/ მიურ გერიგორიის
აოხრებისა და გაუკაცრიელების შედეგი, იწყება ამ დამჰყრობთა ხელშეწყობით. ვინაიდან აფსუები კავკასთვლი
გომია, ქართველებთან სისხლით, გემპერამემცით, ეთნოგრაციით ახლის მდგომი (თუმცა იმ დხოს გვაროვნული წესით მცხოვრები/, ქართველებისა და ამ მოსახლეობის დანაცხოვრება მთელი XVII და XVIII საუკუნის მანძილზე
ბუნებრივად და უმგკივნეულოდ ხორციელდება. აცხამების პაგროარქალური კეთილმობილური ადათ—წესების პრესგი—
კი ქართველია მორის ძალიან მალალია/რისი ერთ—ერთი ასახვაცაა ა. წერეთლის "გამმრიცილ"/. აცხამი თავად—
ამანაურების წრიდან XIX საუკუნის დამლეფისათვის გამოცის ინგელიგენცია, რომელიც ქართველი კულგურტრებებზე—
ბის რიგებში დას/ გიორგი შერვანიის დასაგანი/. აცხამური ერივნული თვითშეგნება, რომელიც თავს იჩენს
ამ ინგელიგენციის წრეში, მიმართულია ცაფინებისაგან.

საუკუნეს ეკუთვნის არა მარგო აფსუების/ამ იროს უკვე აფხაგებან წონებულის/, არამენ მთელი ანილგური მონგმის უნინესი ისტორიული ტრაგენია — რუსეთის ხელისუფალთა მიერ ამ ტომის უნინესი ნაწილის იძულებით აყრა და თურქეთში გადასახლება. აფსუების ანუ დღევანდელი აფხაგების დასახლების ისტორიულ ადგილს არააფმა-გური /ძირითადად, რუსული/მოსახლება იკავებს. აფხაგების კომპაქტური დასახლება მხოლოდ საქართველოში რჩე-ბა, ქართველთა გვერდით, სახელობრ, დღევანდელი აფხაგეთის ასარ ოჩაბჩირისა და გუდაუთის რაიონებში ეს თანაცხოვრება, თავისთავად ალებული, კონფლიქტის საფუძველს არ წარმოადგენს. მიუხედავად ქართველებისა და აფხაგების დიდი ნაწილის სარწმუნოებრივი განსხვავებისა, აფხაგთა მორის ქართველებისადში მტრული განწყო

პილების გაჩენას გა გრგას მხოლოგ რამგენიმე ათეული წლის ისგორია აქვს.

ერის წმიგათაწნიგა უფღებაა ჰქონგეს სკოლა თავის გედაენაზე,საკუთარი ადმინისტრაცია, უნივერსიყვყი, აკაცებია და ყველა სხვა სოციალური და პოლიტიკური ინსვიყუგი, რასაც კი ბისი შემოქმედებითი პოგენცია გას წვიება, აფსუა ხალბს ამ უფიუმას არავინ უღანავს, ყოვეი მემთხვევაში, მის შელახვას ქართველი ერი არ ციი იობს. ასეთივე წმინია უფიებაა თავის ერისსაქუთარი იებატერიტორიის ანუ თავისი უპირატესი თურისიიქციის ქვეშ მყოფი გერიგორის ქონა. როგორც გემოთ ითქვა, კონკრეტული ვითარება ჲლეს ისეთია, რომ აფსუა ხალხს ამ უკანასკნელი უფლების განხორციელება დღეს მხოლოდ ქართულ ტერიგორიაგე — საქართველოს ხარჯგე — შეუძლია ია არა თავის საკუთარ ისტორიუი ტერიტორიაზე. ამ ტრაგიკუიმა ვითარებამ შეიძიება იიუზია წარმოშვას, თით ქოს აფსუა ხაცხის, აფხაზთა პრეგენზია ჩვენი გერიგორიის მიმართ, რაც უნია უმართებუცო იყოს იგი სგაგისცი კურაც გა ისტორიულაც, გამართლებულია მორალურაც, მაგრამ ასეთი მებეცულება მხცარი თქნება იმ შემთხვევაშიც დუ, პრინციპაჲ გავუშვით, რომ – რაკილა აფხაზებს სხვა გეგაგვრიგორია ალარა აქვთ – მათ გლეს ასეთი გერიგორია საქართველოს ხარჯზე უნდა მიეცეს /რაც თავისთავად უდიდესი უსამართლობა იქნებოდა ქართველი ერის მიმართ/. ანტიქართული აფზაგების პრეტენზია ჲლეს ეხება არა აფხაგთა ფაქგობრივი სახლობის სფეროს, არამეჲ შეუგარებტად უფრო დიდ ტერიტორიას, ხოლო მათ მოთხოვნას თავისთავადი ეროვნული არსებობის უფლება კი არ წარმოაცგენს, არანედ სხვებზე — პირველ რიგში ამ ტერიგორიის ისტორიულად მკვიდრ ქართველებზე. ადმინისტრა ციული გაგონობის უფლება ასე რომ არ იყოს, მაშინ ამ აpამიანთა აქტივობა მიმართულე იქნებოდა პირველ რიგში აფხაგური სკოლის მექმნისაკენ /ჲლეს აფხაგური მხოლიი 4-წლეიია, მემიეგ სწავლა რუსულადაა/ ია არა თანამ გებობათა გაკომპგექტებისაკენ აფხაგი ერთვნების პირუბით.

ამგვარაც, ანტიქართული გამოსვლები აფხაზეთის ასსრ-მი გაუმართლებელია არა მხოლოც ისტორიულაც და პოლიტიკურაც, არამეც მორალურაცაც.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲡ ᲛᲔᲜᲬᲠᲐᲚᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲬᲔᲬᲘᲡ 1X ᲙᲚᲜᲣᲛᲡ /ᲩᲐᲒᲐᲠ₽Ა ᲙᲝᲛᲔᲜ₽Ა₳ᲣᲠᲐᲡ ᲞᲦᲔᲜᲣᲛᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐ ₽ᲦᲔᲡ/

ამა გიის გინა თვეებში აფხამეთში ძაიზე გახმირია ია გამწვავია ანგიქართული გამოსვიები, რომლის შესახებ ქართველმა ხალხმა ყურმოკვრითთუ იცოია რამე. მაგრამ საქართველოს კპ აფხამეთის საოლქო კომიგეტის პირველი მიივნის ვ. ხინთბას /გამ. "სოვეგსკაია ამხამია", 1978, 21 მარტი/ და სკქპ ცქ-ს მიივნის კაპიტონოვის სიტყვის /გამ. "კომუნისტი"; 1978 წ. 26 მაისი/ გამოქვეყნების შემიეგ ნაწილობრივ გასაგები გახია ამ გამოსვლების არსი, რომელიც ამს.კაპიტონოვის განმარგების თანახმაც "ძირცესივნაც ეწინაალმდეგება ჩვენი პარტიის ტენინურ ეროვნულ პოლიტიკას".

ჩვენთვის ფაქტიურად გაუგებარია და უცნობი ის სოციაცურ—პოციციკური მიგეგები, რამაც გამოიწვია ეს ბთძრაობა,ამდენად, შეუძცებეცია წარმოდგენა თმ წედეგემისა, რასაც იგი გამოიწვევს მომავაცში ასეთი გაბოსვცები უპრეცენდენტო მოვცენაა მრავაცეროვანი საბჭოთა სახეცმწივოს ისტორიანი და მისი შედეგების მნიშვნე—

ლიბა ბევრაი სცილიება ჩვენი რესპუბლიკის მარგლებს.

ქართველი ბალბი ყოველივე ამას თვალყურს ადევნებდა ლირსეული სოდინუთთა და მონაგანი ფელვით, დარწმუ-

ნგნენ იმაში, რომ რესჰუბლიკის ხელმძღვანელობა ყველა ფაქტორის გათვალისწინებით მიილებგა გა განახორცი ელებგა ეროვნული ინტერესებითა გა ინგერნაციონალური სულისკვეთებით წაკარნახევ სამართლიან, მორს გამიგ ნულ გაგაწყვეგილებებს.

ჩვენ იიღი ყურაიღებით გავეცანით საქართველოს კპ ცკ-ის იაღვენილებას აფხაზეთის მესახემ/გაზ. "საგვოთა აფხაზეთი", 24 მაისი, 1978/, რაც ქართველი ხალხის იიღი ნაწილისათვის უცნობია, რაიგან არ იაბეჭიილა რესპუბლიკის ცენგრალურ ორგანთებში.

ა ძირითადი დებულებები ამ დადგენილებისა უდავოდ მისალეგია, მაგრამ მოგიერთი პუნქგი ნათრკითხვაობის თავიდან ასაცილებლად საჭიროებს უცილობელ განმარგებას.

1. ^ოსაქართველოს სსრ უმალლესი საბჭოს პრეზიციუმის მრძანვბულებით ცაზუსტცა ავგონომიური რე**ცაუბლიკის** 62 ცასახლებული პუნქტის ცასახელება".

ყოვეცგვარი გაუგებრობის თავიცან ასაციცებცაც და არასასურველი ხმების აღსაკვეთაც, ვლიქრობთ, საჭიროა რომეციმე ბეჭცვითი ორგანომი განმარგებუც იქნას: რომეცი გოპონიმები შეიცვაცა ცა რაგომ ?

2. "პარგიის საოექო კომიგეგისა გა საქართველოს კპ ცკ—ის განყოფიცებათა მზრივ უკონგროლობის შეგეგაგ პრესა გა გამომცემელობა უშვებენ სერიოგულ შეცგომებს ისგორიოგრაფიასა გა პაგრიოგულ გა ინგერნაციონალური ალგრგის საითხებთან გაკავშირებული მასაცების გამოქვეყნებაში".

რა კონკრეტული ფაქტები იგულისხმება ამ სიგყვების მიღმა? რა ლონისძიებები იქნა მიღებული მათ მიმართ, ვინც ეს შეცილომები იაუშვა ია რაა განზრახული იმისათვის, რომ მომავალში მსგავსი მოვლენები არ განმეორ იეს?

თუ აღნიმნული მოძრაობა "ძირფესვიანაჲ ეგინააღმჲეგება ჩვენი პარგიის ცენინურ ეროვნუც პოციტიკას", მამინ ამ მოძრაობის გოგიერთი მოთავე, რომეცნიც საოცქო კომიტეგის ერთსუცოვანი გაგაწყვეგიცებით გაირიცხნენ პარგიიგან "ჟურნაც "აცაშარას" რეგაქტორი ჯენია, აფხაგეთის სახეცნწიფო მუგეუმის გირექტორი არცუნი გა გუგაუთის რაიონული გაგეთის "ბგიბის" რეგაქტორის მოაგგიცე ახიბა/ რატომ არიან ისევ ალგენიცი პარგიის რიგეგში?

<u>ᲮᲝᲛ ᲐᲠ ᲬᲐᲐᲙᲔᲒᲔᲒᲡ ᲛᲚᲔᲕᲐᲜ ᲛᲔ୯Ი ᲬᲐᲧᲠ</u>ᲥᲔᲑᲐ ᲐᲛ ᲛᲝᲫᲠᲐᲝᲑᲘᲡ ᲡᲮᲛᲐ ᲛᲝᲜᲐᲜᲘᲘᲔᲗ ᲒᲔᲛ ᲛᲒᲝᲛᲘ ᲒᲐᲛᲝᲡᲕᲘᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲛᲘᲡ?

მიეცა თუ არა პარგიული მეფასება იმ წიგნებს, რომელთაც იცეოლოგიური საფუძველი მოუმგაცეს აფხაგეთნი სეპარატისტულ მოძრაობას. იქნება ეს კუგნეცოვის/1922/, ამხაცავას/1925/, ფაჩულიას/1968/, ინალ-იფას /1965, 1976/, ვორონოვის /1978/ თუ სხვათა სისტემატური პუბლიკაციები, რომლებშიც უარყოფილია გასავლეთ საქართველოში — კოლხეთსა გა აფხაგეთში, ქართული ეთნიკური თუ კულტურული ელებენტების ისტორიული არსებობა გა მისიროლი.

рაрგენიცების სიგყვებს ჯერ სგამბის საღებავიც არ შეშრობია და მოსკოვში შესამური ოჰერაგიუცობითა და გირაჟით ∕75 000/ გამომცემცობა "ისკუსგვომ" გამოსცა სოხუმში მცხოვრები ვინმე ი.ნ.ვორონოვის წიგნი. В мире архитектурных памятников Абхазии რომეციც ტიპიური ნიმუშია ანგიმეცნიერუცი და პროვოკაციუცი ცი—გერაგურისა.

მასმი ქართული კუიტურის ყოველი გამოვლენა დღევანდელი აფხაგეთის ტერიტორიაგე იმდენად მიჩქმალულია ბა უარყოფილია, რომ ამ წიგნის მიჩუმათება უფრო გაამწვავებს ისედაც გართულებულ მდგომარეობას.

ჩვენი აგრით, ეს წიგნი შეფასებუც უნდა იქნას წმინდა პარგიული,მეცნიერული პოგიციებიდან და კარგი იქნება თუ ამ შეფასების თანააკგორები ქართველი და აუხაგი მეცნიერები იქნებიან.

3. "მიგანშეწონილად თქნა მიჩნეული დაევალოს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკაცემიისა და საქართველოს სსრ განათლების სამინისგროს ჩამოაყალიბონ სპეციალური, კომპეგენგური კომისია საქართველოს ისგორიის სახელმძღვანელოს შესაქმნელად, რომელშიც გუსგ მეცნიერულ მონაცემებგე დაყრდნობით აისახება რესპუბლიკის კველა ავგონომიური ერთეულის ისგორია".

რამ გამოიწვია ამ დადგენილების მიღება, ისტორიის მეფასებისა თუ ისტორიული კონცეფციის გადასინჯვის მოთხოვნამ ?

4. "ჩვენი ქვეყნისა და რესპუბლიკის უმალლეს სასწავლებლებში კონკურსგარემე მისალებად კონგიგენგის შერჩევისადმი კონგროლი და პასუხისმგებლობა დაეკისრათ პარგიის საოლქო კომიგეგს, ავგონომიური რესპუბლიკის საქალაქო და რაიონულ კომიგეგებს".

იასაწუსტებელია ია განსამარგავი ეს იებულებაც. კონკურსგარემე მილების პრაქტიკამ მეიძლება გამოიწვიოს ეროვნული იისკრიმინაციის რეციიივები ქართველთა მიმართ, ნაციონალურიი ფაქტორის მომიგეგებით, უმალლეს სასწავლებლებში შეიძლება გგა გაეხსნათ მემთხვევით პიროვნებებს.

ამავე გაგგენიცებაში საქართვეცოს კპ გკ მოუწოგებს ქართვეც ინტეციგენციას, მათ მორის მწერცებს, მეგნიერებს ყოვეცი ლონე იხმარონ აფხაზეთის მოსახცეობასთან მეგოგრუცი, საქმიანი, გუცწრფეცი გამოკიგებუცების შემგგომი გალრმავებისათვის, "იმ საკითხებისა გა პრობცემების გაგასაწყვეტაგ, რობცებიც გაგაგებას არ ითმე ნენ".

ჩვენ გუღწრფელად მგადა ვართ ვიმრომოთ იმ გაუგებრობათა ადმოსაფხვრელად, რაც სხვადასხვა მიმეგთა გამო დაგროვდა და რომღებგედაც თვალის დახუჭვა არ შეიძღება. იმედია, აფხაგთა საუკეთესო ნაწილიც მგადაა იმ ხელოვნურად შექმნილი ანგაგონიგმის აღმოსაფხვრელად იღვაწოს, რამაც აღნიმნული გამოსვლას დროს იჩინა თავი. ჩვენ გვალეცვებს არა მარტო აუბაგეთში მცხოვრები ოთხმოცი ათასი აუბაგის ბეცი, არამეც იქვე მცხოვ რები ორასი ათასი ქართვეცის ბეციც, გვაწუბებს არა მხოცოც ის, თუ რა გრძნობები ამოქმეცებს ამჟამაც აფხაგ ხაცხს, არამეც ისიც, თუ რა გრძნობები იგაცება ცღეს ქართვეცი ხაცხის გუცში და როგორი მოქმეცების იმპულ საც იქცევა ეს გრძნობები მომავაცში.

ახალი გაუგებრობების თავიდან ასაცილებლად, ჭემბარიგად გულახდილი და გულმართალი ურთივრთობის დასა-

მყარებტაი საჭიროა ჰოზიციების ბოლომიე გარკვევა.

ამიგომ, ჩვენ გლხოვლ, საქარლველოს კჰ ცენგრალურმა კომიგეგმა ლავის XI ჰლენუმგე,27 ივნისს, ყურად ლება გაამახვილოს აღნიშნულ პრობლემებგე და ამ წერილში დასმულ კილხვებსაც რაც შეიძლება ამომწურავად გასცეს პასუხი

1. აკაკი გაქრაძე, მწარაცთა კავშირის წევრი,რუსთავევის თეატრის დირექტორი

ნ. ნათაძე, ფილოლგ. მეცნ. იოქგორი

3. კობა იმეგაშვილი, მწერალთა კავშირის წევრი

4. ნოგარ წულეისკირი, მწერალთა კავშირის წევრი, კომკავშირის პრემი~~ის~~ ლაურეატი

5. ჭაბუა ამირეჯიბი, მწერაცთა კავშირის წევრი

- 6. აღ. პაპავა, სკკპ წევრი 1917 წ**ი**იგან
- 7. რევა8 ინანიშვიცი, მწერაცთა კავშირის წევრი, რუსთავეცის პრემიის დაურეატი

8. მურმან ცებანიძე, პოეგი, რუსთავების პრემიის დაურეაგი

9. გურამ დევგაძე, პროფესორი, დსუ ფიცოსოფიის ისგორიის კათებრის გამგე. ფიცოს მეცნ ბოქგორი

10. ნოрარ ლომოური,პროფ.ისგორიის მეცნ.ბოქგორი

- 11. ერგუჯა ამაშუკეტი, საქ. სსრ სახაცხო მხატვარი, რუსთავეტის პრემიის ტაურეატი
- 12. გია ყანჩელი, სსრკ სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, კომპოზიტორი
- 13. სერგო კიგიაშვიცი, მწერაცთა კავშირის წევრი
- 14. რამაგ პატარიძე, საქ. მეცნ. აკაр. მეცნიერი მუმაკი.

1978 Faco.

ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲣ୯ ᲒᲔᲢᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲗᲐ ᲛᲝᲥᲢᲝᲠᲘᲡ, ᲐᲠᲥᲔᲝᲝᲒ Ი. ᲒᲐᲒᲝᲒᲘᲫᲘᲡ ᲡᲘᲬᲧᲕᲐ

ამ ორი წლის წინათ გაგეთმა "კომსომოლსკაია პრავიამ გამოაქვეყნა ვინმე ახალგაგრია ჩერქეგის წერილი, რომელიც მას რეიაქციისათვის გაუგგავნია. კორესპონცენგი წერცა: ჩერქეგებს სრული გარუსების სამიშროება გველის გა უნგა ვიბრძოლოთ თავის შესანარჩუნებლაგო. ამისათვის საჭიროაო, წურგა იგი, ავუკრძალოთ ჩერქე გებს რუსი ცოლების შერთვა,რაგგანაც რუსი ქალის შვილი მამის ეროვნების მიუზეგავაგ რუსაგ იგრგებაო.

გაგეთის რედაქციამ ვრცელი პასუზიც დაბეჭდა, სადაც სხვათა მორის, არ უარყოფდნენ ჩერქეგთა მოსალოდნელი გარუსების ფაქგს,კიდევ მეგი, ამგკიცებდნენ, რომ მცირე ხალხების დიდ ერებთან შერწყნა—შეერთება გარდაუკალი კანონგომიერი პროცესია. ამ აგრის დასამგკიცებლად გაგეთში მოიშველია ქართველების მაგალითი, რომლებმაც თურმე, ნუ იგყვით, 1939 წ. შემდგომ ხანაში всеинилировели маленькие народности сванов, менгрельцев,хевсуров და ა. მ. როგორ მოგწონთ? თურმე 1939 წლამდე არცერთი ეს народности ქართველი არ ყუფილა I და ეს იბეჭდება ავგორიგეგულ გაგეთში,რომლის გირაჟი მხოლოდ "პრავდის" და "იგვესგიის" ტირაჟებს არ ჩამთუვარდება.

ამავე გაგეთში სულ რამცენიმე თვის ნინ თრიალეთში მომხდარი მინისძვრის შესახებ რეპორგაუში საქართვე—
ლოს სსრ ცმანისის რაიონი "აგერგაიუანულ"რაიონაც იყო გამოცხაცებული. ასეთი გენცენციები საქართველოს მი—
მართ ახალი არ არის ასგე მეტი წლის განმავლობაში ცარიგმის ოფიციოში ამტკიცებდა, რომ არ არსებობს ცა
არასოცეს არსებულა ერთიანი ეთნიკური საქართველო, ერთი ქართველი ხალხი, რომ "იმერეტინცი, რაჩინცი" და სხვე—
ბი, სვანებსა და მეგრელებგე რომ არაფერი ვთქვათ /აგარისა და სამცხის ქართველებს ხომ თურქებად ნათლავლ—
ნენ!/ ქართველები არ არიანო, ეს თანაბრად ეხებოდა აფხამებსაც ტყუილად კი არ მოუხდა გ. ნერვამიძეს, ამა—
ყად განეცხადებინა /ეს მან რუსს უთხრა Я не გნჯგვლოს князь, я грузинский князь 1/

მაგრამ ცარისგული ოფიციომში ყველანაირი პობედონოსცოვების, კაგკოების, მარკოვების, ვორონცოვების და სხვა მისთანათა პირით თავისას გაიძახოდა და მათი სიგყვა ლიგონი სიგყვა არ იყო სიგყვებს სათანადო პოლიტიკა თან სდევდა. თურქთაგან მოგაცებული ისგორიული ქართული პროვინციების რუსეთის იმპერიასთან შემოერთების შემდეგ ძალით მოსპეს იქ ქართული მოსახლეობა, გადაასახლეს თურქეთში და სანაცვლოდ თურქეთიდან სომხები და ბერძნები შემოასახლეს. იგივე ბედი უნია 1876—78 წლებში აფხამებსაც რუსეთსა და თურქეთიდან სომხებოს ომი იყო გაჩალებული, მაგრამ მეომარი მხარეები მორიგდნენ და შეერთებული ძალებით აფხამეთის/აგრეთ—ვე აგარის, რასაც რაგომლაც ვივიწყებთ ხოლმე/ მოსახლეობის დიდი ნაწილი თურქეთში განდევნეს იქიდან შემოყვანილი ანაგოლილი ბერძნების სანაცვლოდ.

შეიძეება პარახოქსულაც ჟღერგეს, მაგრამ ცარიზმბა პირნადლაც დაასრულა ის მავი საქბე, რომელი თურ-

ქებმა ტაიწყ**ეს სამასი წლის წინ: აჭა**რის, მესხეთის pა აფხაგეთის იქ pარჩენილი მოსახლეობა საბოლოდ გა მაჰმაpიანდა მ**ბოლო III საუკუ**ნის ბოლოს.

ამგვარი მოქმეგების მიგანი კარგაგ ესმოგა ყველა ნამგვილ ქართველს, ყველა ნამგვილ მოქალაქეს ჩვენც კარგაგ გვესმის გა თავს ალარ მეგაწყენთ ილია გავგავაძისა გა მის თანამებრძოლთა ციგირებით, მაგრამ უნგა ითქვას კი, რომ მათ უგიგესი ეროვნული საქმე გააკეთეს გა ის, რომ გლეს აქ ქართული დაპარაკი ისმის, ხოლო აფხაგეთში აფხაგურ ენაგე წიგნები იბემგება, უპირველეს ფოვლისა იმ გიგი ქართველების გამსახურებაა.

1922 წელს ქართველი ინტელიგენციის მცხელობით ჩვენსკენ პირმობრუნებულ მესხეთში აგერბაიჯანული სკოდები გავხსენით. რაგომ ? ცოცხალი მოწმეები გვყავს აქაც კი, ამ ცარბაგში, რომელთაც უნახავთ, როგორ მიათრევინენ ძალით სკოლაში ბავშვებს აგერბაიჯანიცან ჩამოყვანილი მასწავლებლები. შემცეგ კი ათეულათასობით
მუსულმანი ქართველი მოაცილეს სამშობლოს. ახლა მათი რიცხვი 240 000 აღწევს. მაგრამ საინტერესოა, რომ
არც 1959 ცა არც 1970 წლების აღწერის ცროს გაცასახლებული ქართველების კვალი არ გამოჩნცა. სამაგიეროც,
შუა ამიის რესპუბლიკებსა ცა ყაგახეთში სწორეც ამცენივე აგერბაიჯანელი ცა თურქი ალირიცბა.

გრაციცია სამინელი ძალაა, სამწუბაროც, კაგკოვებს მეგკვიცრეები და მიმცევრები დარჩნენ, ვორონცოვებს — შვილიშვილები სხვანაირი კვალიფიკაციის მიცემა შეუძლებელია ისეთი პირებისათვის, როგორიცაა
მაგალითაც, შალვა ინალიფას გახმაურებული წიგნის რედაქტორი აკადემიკოსი კოროსტოვცევი, რომელმაც თავს
უფლება მისცა ეს უსუსური წიგნი "თავისებურ ენციკლოპეციაც" და საბვოთა ისგორიული მეცნიერების ძვირფას
შენაძენაც გამოეცხადებინა. მიგანი კოროსტოვცევის გარედაქტორებისა მისივე წინასიტყვაობიდან ხდება ნა—
თელი: კოროსტოვცევი წინასწარ აცხადებს ინალივას წიგნის ყველანაირ მოსალოდნელ კრიტიკას " далекими
от авторитетности и беспристрастности подлинной науки". ინალიფას წიგნის გაკრიტიკება ძნელი არაა,
საკმარისია გადაშალოთ გვერდები, რომლებიც მის ენათმეცნიერულ ოპუსებს ეძლვნება, მაგრამ კოროსტოვცევის
საქციელს რომ მეცნიერებასთან არაფერი აქვს საერთო, ეს ცხადია.

ერთაგერთხედ გამოქვეყნდა აფხაგეთშივე ობიექტური აგრი ინადიფას წიგნგე და მამინვე ისევ მოსკოვიდან მოვიდა აღშფოთებუდი წერიდი საქმაოდ ტიტუდიანი ავტორის ხედმოწერით. ერთი კია, რომ არც კოროსტოვცევი, არც ნახსენები წერიდის ავტორი ედემენტარუდადაც კი ვერ ერკვევიან იმ საკითხებში, რომდებშიც არბიტრად მოაქვთ თავი,კარგად იციან, რასაც სჩადიან და რატომაც სჩადიან.

ილია ჭავჭავაძემ იცოდა ამგვარ მოქმედებათა ნიგეგი და ებრძოდა მიგეგებს. ჩვენც გვესმის, მაგრამ გაჩუმებით საქმეს არაფერი ეშველება. ის, რაც დღეს ხდება ჩვენს რესპუბლიკაში, არ შეიძლება, არ აწუხებდეს ყოველ ნამდვილ კომუნისტს და ამ შეწუხების გამოვლინებად მიმაჩნია მე ის, რომ დღეს საქართველის კომუნის ტური პარტიის ცკ—ს პირველი მდივანი ჩვენთანაა. მე არ მაგონდება სხვა ასეთი ფაქტი ბოლო 60 წლის გან მავლობაში.

არ უნρა გავჩუმბეთ, უნρა ვილაპარაკოთ გა ვილაპარაკოთ სრული სიმართლე. მე მგონი, ორივე მხარეს სრული გულახცილია გვმართებს. ნათქვამია, მართლის მთქმელს შეკაგმული ცხენი უნცა ელოცებოცესო, მაგრამ ჩვენ გასაქცევი არსაც გვაქვს, ცხენი კიცეც რომ გვყავცეს. აქ უნცა ცავრჩეთ და ვიტვირთოთ ჩვენი ქვეყნისა ცა ჩვენი ერის ტვირთი. ჩვენ უნცა მოვუაროთ ჩვენივე საქმეს, რამცენაცაც სხვა არავინ უვლის მას ცა მხოლიც ურევს.

იღევანბედ აფბაგთა თვითბარქვია ბედაბები, რომედთა ბინძური კონგეფცია სრუცყოფიდად ჩამოყადიბებუ დია მათ მიერ საკავშირო კომუნისტური პარგიის ცენგრადური კომიგეგისადმი მიწერიდ არგაში, განსაკუთრებუდ პრეგენგიებს უყენებენ ქართვედ ბადბს.

დუ რა მეცნიერები არიან ისინი, კარგად გამოჩნდა იმ "მოთხოვნიცებიდანაც, რაც მათ წაუყენეს ბაქართვეიოს მთავრობას. გავიხსენოთ, თუნიაც მარტო მათი პრეტენზიები "აფხაგური კუიტურის" ძეგიების "იაბრუნე ბის" თაობაგე. კუიტურის ამ დიდმა "მოამაგვებმა" ბედიის ოქროს ბარძმის დაბრუნება რატომლაც საქართვეიოს მხატვართა კავშირს მოსთხოვეს! მამინ, როცა ბავნვმაც კი იცის,თუ საჲ ინახება ქართუვი ოქრომჭეჲვობის ეს შეგევრი — კონსტანტინე მეფის შეკიდული ბეჭეგი საქართველოს ხელოვნების მუზეუმმა გაგვიბრუნოსო. — მათ არ იციან, ყველა არქეოლოგმა გა ბევრმა სხვამაც კი იცის, რომ ეს ბეჭედი, რომლის პირი ბიჭვინთის მუზე უმმია გამოფენიტი, არასობეს არ გასციტებია ბიჭვინთის არქეოტოგიური უქსპებიციის სეიფს. განსაკუთრებუტი рэдободого деповыдороб эдозвых догородо рэдзодобубого "позолоченную икону пицундской богоматери", ასწლოვანი მაჰმაციანი მოხუცებიც კი აატაპარაკეს, ქართვეტებმა გაგვძარცვეს, ღვთისმშობტის ხატი მოგვტაცესო. მაგრამ მდეგი ოინი ისაა, რომ ეს ხატი, რომეგიც სინამpვიგეში ოქროსია pა არაა მოოქროუვი pა რომეგ საც ვეება 14-სტრიქონიანი ქართუიი ნარწერა ამკობს, არასთხეს არ ყოფიცა აფხაზეთში. XVI საუკუნეში ავბეიობის გამო "აფხაგეთისა ია სრუციაი *ჩრიიცოეთის* " კათაციკოსის განგი ბიჭვინთიიან ქუთაისში იქნა გაიმო განილი გა სწორებ აქ,ქუთაისში, გაამგაგებინა კათალიკოსმა — ევგუმონ ჩხეტიძემ ეს ხატი ბიჭვინთის ღვთის მშობლის სახელგე 1568 წელს იგი ქართველბა ხელოსნებმა მოჭედეს ქუთაისში და ყოველთვის ინახებოდა გელათის მონასგერნი, სანამ ნუგეუმის ვიგრინას გაამშვენებგა.აი, ასეთი ყადიპისა გა ცოგნის ხალხი ამლვრევს წყადს pფევანგეი აფზაგეთში, რომ მღვრიე წყალში თევგი გაიჭიროს. ასეთი ვაი მეცნიერები ცგილობენ მეცნიერელისტო რიული საფუძველი მოუძებნონ საქარდველოდან აფხაზეთის გამოყოფას.

შევზებოთ ამას მართიაც მეცნიერუიაბ, ჯერ კიგევ ს. ჯანაშიამ მიაქცია ყურაბლება, რომ თამარ მეფის ვაჟის მეგსაზეიი "იამა" აფსნის ენაზე "ბრწყინვაიეს" ნიშნავს. აქებან ინაიიფამ გა მისთანებმა გაასკვნეს, რომ თამარის ოჯაზში აფზაგურაი საუპრობინენო. თამარის ტიტულიც ხომ "მეფე აფხაგთა" იყოო! მივმართხთ წყა როს. "ქართვის ცბოვრებაში" ნერია: "იაშასა, რობევი განმანათვებევად სოფვისა ითარგმნა აფსართუვითა ენი თა". "აფსართა" ია არა ავზაგთა ენითა. "ქართვის ცხოვრებამ კარგაი იცოია, რა არის ავზაგეთი **ია** ვინ არიან აფხა8ნი ია კარგაივე ასხვავებია მათ აფსარეშისაგან, რომცებიც არც აფმიცები იყვნენ. აფსარი არ არის აფზაგი, მაგრამ შეიძვება მართვაც იგიერთერთი წინაჰარია თანამეირთვე აფსნის გავხისა, რომევთაც XVII საუკუნეში თუ მის მახლობელ ხანაში გაიკავეს გაცარიელებული მიწა აფხაზთა.

ესაა ნამხვილი ისტორია. მაგრამ პირიქით რომ იყოს, ე.ი. რომ მართლაც ხლევანხელი აფსნი და ძველი აფხამი ერთი გა იგივეც იყოს, ამით მაინც არაფერი იცვლება. გლევანგები აფხაზეში ცხოვრობენ აფხაზეთის მიწაზე გა მათ ანგარიში უნგა გაეწიოს. მაგრამ ანგარიში უნგა გაეწიოს იქვე მცხოვრებ 200 000 ქართვებ

საქმე ისგორია არ არის ჩვენ ჲლეს ვცხოვრობთ და ჩვენვე და ჩვენმა. მვიდებმა უნდა ვოცხოვროთ ხვად. იხტორიული პრეტენზიების საფუძველზე არსებული საზღვრების გადასინჯვის პოლიტიკა ჩვენი პოლიტიკა, კომუნისტების პოლიგიკა არ შეიძლება იყოს. ესაა ყოველგვარი კურის რევანშისტების, ნერფამისტებისა და მარისტე-

300 30008033.

ამ ამშების მიგეგი, რაც აფხაგეთში ხიება, საკმაობ დრმაა გა მისი ნამხვილი ფესვეგის შესახემ უკვე შევრი ითქვა. გამგეში გაიგეშს მესვეშს ჩვენ ვერ ჩავწვნებით ნა მონით ნაყოვზე ვინაპარაყოთ. ვიზრუნოთ იმაზე, რაზეც ხელი მიკვიწვღება. მე კვიქრობ, რომ ამ საკითხში ჩვენი და საქართველოს კომუნისგური პარგიის ცენგრაცური კომიგეგის აგრი, მისი პირველი მⴒივნის ამზ.ე. მევარჹნაძის სახოთ, ერთნაირია. ამ საქმეში ერთან ვართ ნა ერთან უნნა ვიყოთ მომავაეშიც, თუ გვინნა, რომ საქართველოს მომავალი ჰქონნეს.

აფხაზი ბაების სახეეით ამას წინათ საპჭოთა კავშირის კომპარტიის ტენტრაეურ კომიტეტს ტაეგზავნა წერილი, რომელსაც,მგონი 150-მდე კაცი აწვრდა ხელს და რომელშიც ჩირქს ცხებენ მდულ ქართველ ხალხს. მე სულაც არ მიმაჩნია ეს წერილი აფხაზი ხალხის ნებისა გა აგრის გამოხაგულებაგ. იგი ბინძური ჯამუმური

წერილია, მაგრამ მასში შევრი საყურაჲლებო რამ წერია.

აი,ერთი მაგაცითი: ისინი წერენ, რომ უმუშევართა ჰროცენტი აფხაზთა შორის ყველაზე მაღალია მთელ საბჭოთა კავნირში. აფხამთა უმუშევრობას წვრიცის ავტორები აფხაზეთში ქართვეც მოსახცეობას აბრაცებენ. ნაგრამ ეს სასაცილოა: აუნაგეთს მუდამ უვირდა და დღესაც აკლია მუშახელი. ბამ რამია საქმე?

უბეგურება ისაა, რომ აფხაზი იღეს განსაკუთრებუი მიგომარეობაშია ჩაყენებუიი ეს ხაიხი ბეიოვნურაი არის გაბიუროკრატებული. აი, ფაქტებიც: აფხაზები შეაცგენენ ავგონომიური რესპუბლიკის მოსახცეობის 15,9%, მაგრამ მათ ხელმძღვანელ თანამდებობათა 40 და უფრო მეფი პროფენგი ეკავათ ამ ბოლო დრომდე. ახლა, ალბათ, უფრო მეგიც კი უკავიად, მაშინ როცა აფხაზი შუშები მუშათა საერთო რიცხვის მხოლოდ 2—3% თუ შეაცგენენ. აი, ნამდვილი საბე აფხაზთა "უმუშევრობისა".ამ ე.წ.უმუშევრებს უბრალოდ მუშაობა არ აწყობთ, მათ უთუოდ ნომენკიატურუიი თანამღებობისა, ან ბვა რაიმე სარფიანი ხეიმძღვანეიი ჰოსტის იაკავება სურთ. სამწუხაროი ლუ საბედნიეროდ ასეთი თანამდებობების რიცხვი განსამღვრუდია და აფხაგეთშიც კი ბათი დაკავების მსურვეიებგე ნაკიებია. აქებან ყბაბალებუიი უბუნევრობაც. აბ ე. წ. უბუნევრებს ერთაბერთი მიგანი ამოძრავებს. არამრომითი შემოსავლით საკუთარი ჯიბის გასქელების სურვილი ყველა, ვინც ისწრაფვის,რადაც არ უნდა დაუჯ გეს, გაიკავოს უთუიр ^ოსარფიანი" თანამგებობა, მზოლიც ცა მზოლიც ქურცი, ან პოგენციური ქურცი მაინც არის. აი,ასეთი შურგეში, სისხვის სამართვის გამნაშავენი არიან ისინიკისაც გლეს აფხაში ხავხის სახეიით ალაპარაკებენ და ამოქმედებენ.ისინი ქრთამს ელიან საკუთარი ბალბისა და ქართველი ხალბის ინტერესე ბის გამცემლობისათვის.

ეს ასეა ია სწორეი ეს უნია გვიაცვიდებიეს კიიეც მათთან პრძოდას მაგრამ ამისათვის საჭიროა, რომ ის პიროვნეშეში იყვნენ კრისტაცურნი, ვისაც ზეცუწიფება ცამწამავეობის წინაალმცეგ ბრძოდა, ვისაც აბარია ქვე-

ყნისა და ხალხბს ბედ-იღმადი.

1979 BOCO-

6799900 678000 678000 678900 678990000 AUGUSTON 360809036063960

ბსურს მივაჰყრო თქვენი ყურახლება ხღეცანხელი აგზაგეთის ასსრ გერიგორიაზე მცებარე ქართული კულტურის ძეგითა საკაცაცო მხგომარეოგას.

კულტურის ძეგლია იაცვის ავნაგეთის განყოფილებას განაგებს უვარგისი ია არაკომპეგენგური მუშაკი ფაჩულია, რომელმაც დავისი განამაულებრივი ინგიცერენგიზმიდ ალხაბედში ქართული კულგურის ძეგლთა გაცვის საქმე. კატასტროვამიის მიიყვანა.მისი მდეგი საქმიანობა ძირიდაცაც, იმიდ ამოიწურება, რომ მისი სისტემა

XI. სამწუბაროი, საქმით ეს არ იამგვიცია/ რეი. მენიშვნა/.

იჯარით აქირავებს ეკიესიების შენობებს, სახაც კონცერგებს აწყობენ აფხაბეთის ასსრ ფიიარმონია გა სხვა დასხვა ორგანიგაციები. ეს კი ძეგეთა ბგრობა უფროა, ვიირე ძეგეთა დაცვა. ფარუეიასაგან საქ. სსრ ძეგეთა დაფვის მთავარ სამმართველოში არ მოცის არავითარი სიგნაცეპი აფხაგეთის ასსრ გერიგორიაგე მცებარე ქართული კუიტურის ძეგითა მიგომარეობის შესახეშ,რომეითა ხსნა,როგორც სჩანს, მის ინგერესებში არც შეიის. აქვე უნია აღინიშნოს, რომ აფხაგეთის ასსრ კუიტურის სამინისტრომ რამიენჯერმე მიმართა საქ.სსრ კუიტურის სამინისტროს აფნამეთში ძეგეთა დაცვის საკითხემის მოგვარებასთან დაკავშირებით, მაგრამ სათანადო რეაგირება არ ყოფილა. ასე მაკალითაი, 1976 წელს აფხაზეთის ასსრ კულტურის მინისტრის მოაიგილემ შ. აბუთიძემ საქმის კურსში ჩააყენა საქ.სსრ კუიგურის მინისტრი . ო.თაქთაქიშვიცი შემგეგი ნერიცით: " აუხაგეთის ასსრ კუიტურის სამინისტრო გაცნობებთ, რომ აფხაგეთის ასსრ არქიტექტურუი ძეგიებგე გაკეთებუიი ანოგაციები, რომეი ნიც *დამმახებუტნი იყვნე*ნ არამყარი მასალისაგან, გამოვიინენ წყობიიან. ანოგაციების მინაარსსაც განახ-<u>ტება ესაჭიროება. გოხოვთ მოაწესრიგოთ ეს საკითხი ტურიზმისა გა ექსკურსიების საგაფხულო სეგონის გაგგომა</u> წმის. აქვე წარმოგიცგენთ სიას კუიტურის ძეგიებისას, რომეითაც სჭირცება ასეთი ანოგაციები". ამ წერიიზე ჶვხაგეთის ასსრ კუეგურის სამინისტროს არავითარი პასუხი არ ~~მ~~იულია. წერილი ვნახე საქ.სსრ კუეგურის სა− შინისტრომი,საგაც მაშინ კმსახურობგი/. მართაცია, აბუთიძის წურიცშიც შეიძცება მოიძებნოს ხარვეზები, კერძოდ, იქ ქართული არქიგექტურის ძეგლები აფხაგეთის ასსრ ტერიტორიაგე იწოდება "აფხაგეთის ასსრ არქიტე ქტურის ძეგიებაი",რაც ციცი მეციომაა, ზაგრამ ეს შეცეგია აფხაზეთის ასსრ-ში დამკვიდრებული მციარი ნოწენკიაგურისა ია ისგორიის იმ გაყავიბებისა, რომვებსაც ეწვვიან აუხაგეთის გოგი ვაი—მეცნიერები. მაგრამ საქართველოს სსრ კულკურის სამინისტრო უნდა გამოხმაურებოდა ამ წერილს და უნდა ჩამოესხა სათანადო დაფე ში მეცნიერულად გასაშუთუბული ტექსტით და არა იმგვარი ტექსტით, როგორიც აქვს დღეს სამწუ**ხ**აროდ კულტურის <u>ქეგეთა უმრავეესობას, როგორგ მაგაცითაჲ შესეეთის ხიჲს,საჲაც სიგყვა "ქართუვი" წამვიდია ჲა ჲაგოვებუ</u> ეია მხოლოр "წარწერა". ან შეიიის გაძარს, რომეესაც უშრაეოი აწერია "არქიგექგურული ძეგლი" ია არა "ძეგლი ქართული არქიგექგურისა ",საერთოი,იროა პოლო მოვლოს აფხაზეთის ასსრ ტერიტორიაზე მიებარე ქართუ çი კუიტურის ძეგითა შესახემ გეგინფორმაციის გავრცეიებას გა იმის მტკიცებას პრესაში გა იიგერატურაში, ლითქოს ეს ძეგიები შექმნეს არა ქართვეიებმა, არამეი აგიღეური მოიგმის აფსუებმა, რომეინიც ამ ტერიტორია გე სინამხვიღეში გამკვიირნენ XVII—XVIII საუკუნეებში, შეერიენ ახგილობრივ ქართულ მოსახლეობას გა რობელ დაც იღეს აფხაგები ეწოიეგათ. ასე მაგაცითაი, გ.გუცია მოსკოვში 1972 წეცს გამოცემუც კუცგურის ძეგცთა ლია ბარადის წინასიგყვაობამი /"გოვორიამჩიე კამნი აფხაზიი"/ბვლიის, მოქვის,იიზნის, ბიჭვინდის,დრანდის ქართუი ტაძრებს "აფხაგურ ძეგიებს" უწოჲებს იმის საფუძვეიზე, რომ თურმე **ამას ამგკიცე**ბჲა მისი 118 წვის ტეპია ასინეთი. ასეთი გეგინფორმაცოების გავრცედება გიგ გიანს აყენებს ქართვედი გა აფხაზი ხალხების მეგოპრობას, საკრთოი სსრკ ხაცხთა მეგოპრობას,ამიტომ ძირფესვიანაი უნია აღმოიფხვრას ეს მავნე ტენიენ—

მაღგე გუგად მიმდინარეობს აფხაგეთის ასსრ ტერიგორიაზე მდებარე ქართული კულტურის ძეგლიათვის სახელმწიფოს მიერ გამოყოფილი თანხებისათვისება,რასაც ადასტურებს აგრეთვე აფხაგეთის ასსრ კულტურის მინისტრის მოადგილის შ. აბუთიძის წერილი 1976 წ. მარტისა საქ. სსრ კულტურის მინისტრის მოადგილისადში. თბილისიდან არ იგგავნება სათანადო სპეციალისტები ძეგლთა მდგომარეობის შესასწავლად და სათანადო სახარჯთალრიცხვო დოკუმენტაციების შესადგენად. იმჟამად იყო მოთხოვნა მემდეგი 10 ძეგლის სასწრაფო რესტავრაციისა.

გალის რაიონი: სათანჯოს ციხე, ოცარცეს კომკი, ოჩამჩირის რაიონი; ბედიის არქიებექტურული კომპლექსი, ილორის ეკლესია; ბოქვის ტაძარი, ქ. სოხუმი; ბაგრატის ციხე, დიოსკურიის ციხე—სიმაგრე, გულრიპშის რ—ნი, დრანდის ტაძარი, კელასურის კედელი; სოხუმის რაიონი: დოლმენების ჯგუფი/გებო ეშერა/, ბესლეთის ხიდი, გაგ—რის გონა: ძვ. გაგრა—ა/ციხე, ბ/ქართული ეკლესია მუა საუკუნეთა, რომელშიც დღეს აფხაზური იარალის მუზეუმია. ბიჭვინთის ტაძარი, აკვედუკი, ყორე და კუთხის კომკი; გუდაუთის რაიონი; ამშარის ტაძარი /ბუჰუძირის ს. სა—ბერ/, სვიზონ კანანელის ეკლესია, ანაკოფიის არქიტექტურული კომპლექსი/"ივერიის მთა"/, ლიბნის ტაძარი/.

ამ ძეგეების მიგომარეობა/ირანიის გარია/ የლეაც საგანგამოა. საქართვეეთს სსრ კუეტურის ძეგეთა იაცვის მთავარი სამმართვეეთს ხღევანიები მესვეურნი გეპირიებიან, რომ ეიხნის, მოქვის, ბეიიის გაძრები მეკეთიე— ბიან მომავატ წელს, მაგრამ საგიგულ სიამი მათი ზსენებაც არ არის გარია ამისა ე. წ. "აუბაგეთის ასსრ— ში მისახებია სხვა მრავალი უნიკალური ძეგეთ ქართული კუეტურისა, როგორც მაგალითაც, გალის რაიონში, შუალ საუკუნეთა ძეგლები —მუხურას ციხე და ვკესია, ნაბაკევის ვკესია, საბერიოს ვკესია, კუეანურგვას ვკე— სია, გუერიაშის რაიონში —ბალმარანის სამონასტრო კომპეექსი, კევასურის კომკი და ვკესია, ოქტომბრის ქავანის გაიანში — ამააგვანუს ციხე და ვკესია, ჩიაბიშის მთის ეკესია/XII ს./, ჩხაეთის ეკესია; ოჩაბჩირის რაიონში — ამააგვანუს ციხე და ვკესია, აისუშის მაგილიკური ვკესია "მარმალაბაა"/XIII ს./, გალავანის ეკესია, გიმველის "ფიგვის ვკესია" /"ფიგუ ობამე"/,/გლუს ეკესია და გალავანი, გლერიის ეკესია XVI ს./, გართელის ეკესია; სოხუმის რაიონში— ბესეთის ეკესია, გემო ეშე—რის ამგირგისის ეკესია /XII ს./ და სხვა ეკესიები, ციხეები და კომკები. აქედან გამომცინარე, საქართვე—(ფს კუებურის ძეგეთა დაცესს საგოგადიების ყრიელმის პრემიდებს ვთხოვ:

1. შეარჩიოს სათანაგო კომპგენგური გა საქმიანი მუშაკი კუიგურის ძეგითა გაგვის აფხაგეთის განყოფიიეპის ხეიმძღვანეიი; 2. გაავაგოს საქ. სსრ კუიგურის ძეგითა გაგვის მთავარ სამმართველს გა სამოგაგოეგას მომგაცება სათანაგო მეცნიერულად დასაბუთებული დაცვითი დაფებისა ფხაზეთის პსსრ ტერიტორიაზე მდებარე ქართული კულტურის ძუგლებისათვის და უახლოუს ხანში უგრუნველყოს მათი გაკეთება სახელმწიფო დადკაზე
აყვანილ ძეგლებზე. 3. ალმოფზერას ყოველგვარი დეზინფორმაციის გავრცელება აფხაზეთის ასსრ ტერიტორიაზე
მდებარე ქართული კულტურის ძეგლთა მესახებ. 4. უგრუნველყოს სახელმწიფოს მიერ აფხაზეთის ასსრ ძეგლთათვის გამოყოფილი თანხის ათვისება ორამჩირის სამეცნიერო-სარესტავრაციო სახელოსნოს მიერ, როგორც დიდი
მასმტაბის სარესტაგრაციო სამუმაოებისათვის, ასევე ძეგლთა გასამაგრებული სამუშაოებისათვის. 5. დაწესდეს აფხაზეთის ასსრ-მი მდიდარი ორგანიზაციების მეფობა კულტურის მნიშვნელოვან ძეგლებზე, რითაც ისინი
მეიძლება გადაურჩნენ საბოლიო ღამლასა და განადგურებას.

გთხოვთ წაიკითხოთ ამ წერივის ტექსვი ყრივობაზე საჯაროდ. იმ შემთხვევაში თუ არ იქნება მიღებუვი

გომები, მე მივმარდავ საკავშირო მთავრობას და ფართო საგოგადოებას. !

8301P 83863876PD -

1980 B.

საქ. სსრ ძეგლობ **იაც**ვის მთავარი სამმართველოს მუშაკი საგოგაიოებრივ საწყისებგე

8 5 8 6 8 9 9 9 9 9 9 9 9 9 9 9 9 9 9

წერიტი გაგრიდან

აუტაში სეპარაგისგების თარეში განსაკუთრებით გაძლიურდა გაგრა—გუდაუთში 1978—1979 წლებში. გუდაუთის რაიონში ცხოვრების აუგანელ პირობებს უქმნიან იქაურ ქართველებს, რობელთაც ხმამალლა ქართული ლაპარაკი საც კი ემინიათ.

სოფეი იიხნის მცხოვრებს, XIX პარგყრიიობის სახეიობის კოიმეურნეობის ბუიღობერისტს რაჟიენ სევერიანეს ძე მოგებაძეს 1978 წიის მაისში აფხაზმა პროვოკაგორმა გ. შ. ანმბამ წინახაგება მისცა აყრიიყო ოჯახიანაგ გა გაეგოვებინა აფხაზეთი. როგესაც უარი მიიღო, რამგენიმე ხნის შემგეგ ჩაუსაფრგა მას თავის სახეთან გა მძიმეგ გაჭრა იგი. ჯერ თოფით, ხოიო შემგეგ ბებუთით, პროვოკაგორმა გა მკვიელმა მიიღო მინიმაიური სას-ჯეიი 8 წები, მაშინ როგესაც მუხიი ითვაცისწინებს სასჯეის 8-გან 15-მგე, გახვრეგის ჩათვითთ. ამუამახ მოგებაძე მეორე ჯგუფის ინვაციგია, მისი ოჯახი სარჩოს გარეშე გარჩა. უმაღიუსი სასამართის განაჩენში წერია, რომ ანმბამ ეს ჩაიგინა ხუციგნური ქვენა გრძნობით, ხოიო ნამგვილი მოგივი — ნაციონაცური მუღით-მიჩქმაცულია.

იმავე პერიოიცში, ახაისოფეეში/ახიანცეიი ორჯონიკიძე/ კოიმეურნეს ს. გოგრიჭიანს შეუვარცნენ საბიში პრფვოკაგორები ვინმე ჯენიას მეთაურობით. გოგრიჭიანი ძიივს გაგაურჩა სიკვციეს. იმავე ახაისოფეიში მოკიეს ღამის ყარაუიი ჯეჯეიავა. მკვიევები ავგოინსპექგორებია, რომეითაც არ აპაგიმრებს მივიცაა.

1978 წლის თებერვალში გაგრაში აფხაზმა გუმშამ მოკლა გ. ჩალაძე, რისთვისაც მზოლო 11 წელი მიუსაჯეს, ზოლო გუიაუთში ა. გოგრიჭიანი თოფით იაჭრეს კისერში, რისთვისაც გუიაუთის სასამართლობ იამნაშავეს მიუსაჯა მხოლოი 5 წელი, ასევე გაძარცვეს მალაქია ჩალაძე ია სასიკვლილო სცემეს.

ქართული სოფლების იისკრიმინაცია გუიაუთის რაითნში იქამიე მიიის, რომ თვეების მანძილზე, მაგალითაი, სოფ.ლიხნის ქართულ უშანს არ ამარაგებენ გაზით, სინათლით, არ ემსახურება ავგობუსი.

ახტა ვნახოთ რა ხეუბა გაგრის რაიონში. სოფეტ გზიფისხევის ქართუტი მოსახტუობა 1979 წვლს განაიარადეს მიტიციეტებმა. მოქატაქვებს წაართვეს ის სანახირო თოფებიც კი, რომტის ტარებისათვის მათ მონკავშირის სათანახო უფტება ჰქონნათ. იმ ხანებში ხსენებუტი სოფტის მკვიგრი მოხუცი ღავრენგი ჩატაძე ესაუბრა აფხა-გეთში ჩამოსუტ ცენგრატური კომიგეგის კომისიას ხა მოუთხრო, რომ სოფეტში ღამღამობით ყარაუტები მორიგეო-ბენ, რათა სოფეტი არ ამოხოგონ აფხაზმა ნაცისგებმა. სახ გაგონიტა, მშვინობიანობის პერიოხში სოფეტს ღატით ბარაგების მორიგეობა სჭირგებობეს 7 პროვოკაგორები მოკვტით ემუქრებობნენ იქაურ მცხოვრებს ი. აბესატაშვიტს /ტაქსის მძლოტს № 2660 კოტონისას/ გა რიწის ბენზოკოტონკის თანამშრონეტს მ. ქაფიანიძეს.

1979 წლის თებერვალ—მარგში ცნოპილი გახდა, რომ სოხუმსა და გუდათუთაში შექმნილია აფხაზთა რამდენი მე გერორისტული ჯგუფი /სოხუმში 3,გუდაუთაში 2, გაგრაში 2/ იგეგმება აგრეთუე მათი შექმნა გალსა და ოჩამჩირეში. ხელმძღვანელად ასახელებენ ფინმე ლავრიკ გუხბაიას, რეციდივისტს. გეგმაშია იმ პირთა განად გურება, ვინც ხელს უმლის აფხაზ პროვოკაგორთა თარემს. 1978 წელს ჩერქეგეთიდან აფხაზების მიერ კონტრა ბანდული წესით წამოღებული გერმანელი ფამისტების ნაქონი იარალი ჩამოიტანუს გუდაუთში, სადაც ის ამოღე ბულ იქნა ორგანოების მიერ/დამნაგავეები გაქცეული არიან/. აგარმოებს თუ არა ძიება ამ საქმეს ან დაკა ვშირებით, ჩვენთვის უცნობია.

ჩვენ არც ის ვიციდ, რა მომეში მიიღეს ორგანოემმა გაგრამი ცენინის ქუჩაზე მცხოვრებ მანბების ოჯახ—

თან გაკავშირეგით, რომელსაც ამას წინათ ესგუმრა თურქული ერთვნების ორი უცნობი მოქალამე /ერთ —ერთი მათგანი გიგაავას პასპორგით/"რომელთაც ბზიფში მოაწყეს 20 კაციანი კრება გა ბრმოლის ინსტრუქციები გა—ურთგეს გალხა, ხოლ აცხაზებმა ისინი ნაბგებითა გა ბანჯღეშით გაასარუქრეს. ნუთუ თურქეთის აგენტურა ასე თავისუფლად უნგა პარპამებბეს ჩვენს მიწაზე გა ამამგეს თავის მიწაურ ქსელს შ

ქართველთადმი სიძულეილის გამოსა**ბაგავად 1 ივნისს** დამით ჰროვოკაგორებში კებირ იგასა და გიმმას მეთაურომით გზიუის ძვილ სიდთან, რი**წის გბის დასაწყისში, ლესელიძის მემონიალის** გვურდით დააყენეს ქვის ახალი მემორიალი, რომულზეც წერია რუსულ ენა**მე შემდეგი: "აქ** 1918—21 წლებში წითელი არმიის ნაწილები და კიარაგელები /აფხაზი მთავრების დაცვის წევრები, რედ. შენ. / ებრმოდნენ ქართვილ მენშევიკებს სამჭოთა ზელისუფლების დასამყარებლად".

უპრეცეგენკო შემთხვეგაა! ერთი რომ, როგის იყო საბჭოთა კავმირში კერმო ჰირებს ნება ჰქონიათ მემორი აცის გაგგმისა, ია მეფრეც, ამ მ**ემორიაციგან ისეთი მთამუ§ციცება რჩება თითქოს ქართვეცი ერი** მენშევ**იკე** პის ერია, აფბაბი ერი კი ბოცშევ**იკებისა, აი საგაბგე მივყავართ გოროგების წაცრუებას.**

მაგრამ ყველაფრის გაგგირგვინება იყო ბაინც 1980 წლის 5 ივლისის გამისვლა სიფელ გზიფში, რობელსაც სელიძლვანელიბია სამუალი სკოლის სასწავლი ნაწილის გამგე გიფშა, ხოლი გარულაც ყოველივეს წარმარიავლა ავნაშია სეპარაცისგული მოგრაობის "სულიური მამა" კენილ-იფა 1980 წ. 7 თებერვლის გამეთ "გრულმა" მხი—ლებული ავამაკი, რობელბაც იმით, "ისახელა" თავი, რობ ალანამის პიონერთა მანაკის მავმვებს პარავლა ცილის პროდუქგებს და სამენ მასალას. ორი ათას კაციან მიგინგს ესწრებილა ავნამეთის ასსრ საოლმო კომიგელის თავმულობარე გ. აგლება გა აფნამეთის ასსრ მინისგრთა სამჭოს თავმულობარე ი.უმილავა. ნაცვლად იმისა, რომ მათ დაემალათ უსაქმურთა მიმო და წესრიგისაკენ მოეწოდებინათ იქ მეკრებილიათვის, ავტონომიური რესაუბლივის სელმოგანელებმა გამტიურად კვერი დაუკრეს ექსარემისტთა ყოველნაირ უბამს გამონომიური.

თავყრიელის მთავარი იევი**მი იყო, რასაკვირვეეია, კვიავ აცხაზეთის რსუსრ**აბან შეერთება. გაგრის გა გეთ "ავანგარეის" რეცაქვორმა აგრ**იამ წამოაყენა წინაცაცება, რომ გაგმავნიეიყო პეგიცია პარგიის ოცცა** მეექვსე ყრიელშის სახეემე ამ **"რემოუციის" ცასამგკიცეშეაა. ცხაცია, მას** ვრთსულოვნაც ცაუჭირეს მხარი. მიტინგმე მოსუვი ორაგორები ამ**გკიცებცნენ, მაგავითაც, რომ მეგრევები ცა სვანები** არ არიან ქართვევები, რომ ისინი ძავაც გააქართვე**ვეს ქართვევებმა, რომ ამასვე უპირებენ აცხაბებს** ცა სხვა. ეს ყოვევივე რემოვუ ციის გექსგმიც იქნა მეგანილი. მიტინგ**მე იყო აგრეთვე ასეთი** ლოგუნგი: "ვის ხევი ხარ მენ, საბრავო აცხა გეთო 2" /ცხაცია რუსუი ენაზე/.

საოცქი კომიგეტის მიივანმა გაბცეიბამ თავის გამოსვლაში ბიბი მაბლიზა გაბაუბაბა თავყრილობას იმისათვის, რომ ასეთი საკითხების განხილა მთავრობის თანდასწრებით ხვება და არა განცალკევებით. ე.ი.იგი მადლობელი იყო იმისა, რომ უფლება მისცეს მიტინგზე დასწრებისა.იგი დაპირდა მიტინგის მონაწილებს, რომ გაითვალისწონებს მათ მოთხოვნებს, ხოლო მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე უბილავა ერთგულებას ეფიცებოდა უსტრემისტებს, მან ჩამოთვალა ყველა ის დამსახურება, რაც მას მიუძლოდა აფხაზების წინაშე, მაგ. მშენებლობისათვის ფულის გამოყოფა, სკოლების რემონტისათვის ხელშეწყობა და ა. მ. იგი არწმუნებდა აფხაზებს, მე თქვენი კაცი ვარ, არაფურში ვართ თქვენს წინაშე დამნაშავე.

უკანასკნეტ ბანებში გაგრის ქატაქკომის უკანონოდ დანიშნუტი მდივნის ააგვარამიას განთავისუფლებამ და მის მაგიერ ეკაპმას დანიშვ**ნამ ვერაფრით ვერ შეუწყო ზეტი მდგომარეობის გაუმჯობესებას.** გვარამიამ აკვე გააკეთა თავისი საქმე იმით, რომ ორი წტის განმავტობაში ყვეტა საპასუზისმგებტო და რამდენადმე მნიშვნეტოფან პოსგმე დაინიშნა ნაცისგურად განწყობილი კადრები აფხამური ეროვნებისა. გაგრამი ჩაწერა აოთ არათასამდე ავხამი, მამინ როდესაც იქ საერთოდ აკრისტულია მოქატაქეთა ჩაწერა.

რაც მეეხება ე.კაპბას, იგი გვარაბიას კურსის გამგრძელებელია. გაგრის ქალაქკობის სოფლის მეურნეობის განყოფილების გამგე, ქართველი ი. გულბანი ბიძულეს დაეგოვეშინა სამსახური, გეკას ინსგრუქგორის, ფუგკარა- თის დახმარებოთ, იგი გადაიყვანეს თბილისში, ვაჭრობის სამინისგროში, გადთავისუფლეს გაგრის დამგადების უფროსი გ. საყვარელისე, მის ადგილას დანიშნეს მ. ჭურლელია, კოოპვაჭრობის უფროსი/დროებით/. ამით გადთა- ვისუფლეს ეს ადგილი და ბოლის დანიშნეს ჭითანავა /აფხამაბ ჩანერილი/. განთიადის თანმაქოს ქარსნის დი- რექგორი გ. ბუხნიკაშვილი გადთავისუფლეს დირექგორობიდან მის ადგილას დანიშნეს დგორ მუსგაფას ძე გრი- გოლია /აფხამად ჩანერილი/. მისი გარდაგვალების შემდეგ ამ ადგილას დანიშნეს ა. სამუა /აფხამი/. ქართველი- პის "კადრული გენოციდი" აფხამეთნი გრძელდება. გიპიურია შემდეგი მეთოდი: მაგ. საქონელმცოდნეობისა და ხა- რისხის მემმოწმებული ინსპექციის წარბობადგენელბა ლ. მარმანიამ /აფხამბა/ 1981 წლის სექგებბურში შეამო- წმა გაგრის სამკვების 11 ობიექტი, აქედან 10 ქართველი მუშაკი და ერთი აფხამი. 10 ქართველი დაისადა, დანამიჩენი აფხამები კი გაფრთხილნენ.

რიცესაც გაცავნებავთ კა**გრების განაწიცების სიას გაგრის რაიონში**, ცხაცი სცება, რომ მნინვნეცოვან თანამცებობათა უმრავცესომა ა**ცხაზებს უკაციათ. აბ საქაცრაკო ცაცაზე ცა**ზიური /კაპბა/ *გა ორი კუ/კურორგ* ვაჭრობისა და განკის მმართვეცები**) მამბა და ბარციცი აცხა**ზებია.თაბაშის ბედს კი ეს ციგურები წყვეგენ.

ა. მარკოზიას გაჰაგინრება

აფხაზეთის ქართგელთა ეროვნული მოძრაობისკრთ—ერთი დიგერი ა.მარკოზია მსახურობბა გაგრის "კურორტ ვაჭრობის" საცალო განყოფილების დირექგორად. უკანასკნელი წლების განმავლობაში მას კურორგვაჭრობის ხელმძღვანელობა — სვეგლანა შვანშა და ქალაქკომი სისტემაგლურად სავაზობდნენ ამ ადგილის დატოვებას, რადგან სურდათ აფხაზის დანიშვნა. მას ხშირად უგმავნოდნენ რევიზიებს, მაგრამ გერავითარი დარღვევა ვერ უპოვნეს.

1980 წლის 9 აგვისტოს გაგრაში გამოვიდა ე. შევარდნადა, გ. ენუქიძე, ალ ინაური და ცენგრალური კომიგეტის უმიგროების კოზიტეტისა გა მსს მრავაცი თანახმრომეცი. იმავე გდეს ა.მარკოზიას სამსახურში ეწვია აცგილინრივი "ობებეს" ბრიგაცა "აფბაგი " ფიფიას ბელმძღვანელობით. რამცენიმე ცლის შემოწმების შემცეგ მას განუცხადეს, რომ ძვეი საბუთებში მის ერთერთ თანამშრომეის აღმოაჩნდა დანაკიდსი 1200 მანეთისა, თუმც იაიასტურია, რომ ამ გავიანგვის იროს ა მარკოგია გაგრაში არ იმყოვებოია, მიუხეიავაი ამისა, ა მარკოგიას გამოუცხაგეს უნგა გაგაპაგიმროთო. მარკოგიამ გაიოცა ეს უსამაროიობა გა უთხრა, რომ მიჭვინთაში კურირტის მაშინგები გირექგორის ე.კაჰპას მფარვეგობით საწყობის გამგეებმა ერთი მიტიონი მანეთი მიითვი სეს პროდუქგებისა და გარის უკანონო ოპერაციებით 1970 წლიდან 1977 წლამდე, მაგრამ ისინი დღემდე არ და უსჯიათ,ხოლო შფარველი კაპბა გაგრის ქალაქკომის მდივნად მოგვევიინაო წელს, ხოლო ბიჭვინთის კურორგვაჭრობის გაერთიანების ხელმძღვანელი ფარიკ ახარუა, რომელიც იყო ორგანიმატორი 136 ათასი მანეთის გაფლანგ ვისა, ჹლემდე დაუსკედად ზის თავის თანანდებობაზე, ისევე, როგორც დლესაც დაუსკედია ბზიფის სყოდის დირე ქგორი კეხმრ-იფა, რომიის განამაუიებიც ამზიია გაზეთმა "გრუიმა" ჯერ კიჲევ 1980 წლის 7 თებერვაის. ფიფიამ ვერაფერი უპასუხა მარკოზიას, სამაგიერობ გაგრის მიციციის ერთერომა ჰასუბისმგებელმა მუშაკმა გაუმხილა მას: რა ვქნათ, გემოდან "გვაწვენიან",მენს დაჰაგიმრებას ითხოვენ.მალე საქმეში უშუალოდ ჩაე რია საქ.სსრ მინისტრის მოაცგივე კავსაძე, რომევიც ამ საქმისათვის სპეციავურად ჩამოვიდა გაგრაში. გან საცვიფრებელია, რომ კავსაძე. რომელიც "ოპეზეესის" ბაგით არ მუშაობს გა უგიგესი მშიშვნელობის საქმეები სათვის ვერ იციის, ვინაიღან ღასღევს განსაკუთრეშით საშიშ დამნაშავეებს,"გამოეკიდა" გაგრაში 1200 მანელის∕უკვე გაფარული∕ განაკლისის საქმეს.მალე ამ ამგავ8ე მლელი გაგრის მოსაბლეობა ალაპარაკბა.ყვე იამ იცოდა, რომ მარკოგიას ს*დევნიდნენ სუ*ი სხვა მიგეგით. მისი ერთადერთი ^ოდანამაუიი**" ის** იყო, რომ ის ეროვნებით ქართველი იყო და ბეორეც ის, რომ მან ბმა აიმაღლა აფზაზეთში გაბეფებული უკანონობის წინაალ მხეგ, ქართველთა დისკრიმინაციისა და დევნის წინაალმდეგ.

საქ.კპ ეგენგრაცური კომიგეგისა და სუკ-ის ზეცმძღვანუცობამ დაინახა, რომ მარკოზიას დაპაგიმრება მართიაც უხერხული იქნებოდა მისი თანამშრომლის მიერ ოდესლაც ვითომდაც გაფლანგული 1200 მანეთისათვის და გაგაწყვიტეს მისთვის იარაღის ტარეგისათვის დაეგოთ შრაცი. ერთ დიცას მარკოზია დააჰატიმრეს და შემგეგ მანქანაში "აღმოუჩინეს" იარაღი. ლია მანქანა " ვილისი" მთელი ლამე სახლის წინ იდგა და მასში იარალის ფარუიაი ჩაგიებაბე იოიი რა უნია ყოფილიყო ! მცირე ზნის მემიეგ კიავ იაბრკოიებას წააწყინენ ორგანოები: კრიმინალურმა ექსჰერტიგამ უარი სოქვა იაეიასგურეპინა მარკოზიასაიმი იარალის კუთვნიდება, რაიგან მასზე არ "აღმოჩნგა" მისი თითების ანაშეჭიი. მიუხებავაბ ამისა, ახვა ბაიწყეს ვაშრიკაცია ახავი შრავბებისა: ვითომიაც მარკოზიას აღმოაჩნია იანაკვისი სასმვი წყავში შესაშვები გაზის ბავონებისა ია სხვ. ვაჭრობის იარკში მომუშავე აგამიანის კომპრომიგირება იოცია, მითუმეგეს თუ რესპუბციკის მთეცი ხეცმძღვანეცობა გა შსს გაინტერესგება ამით. მაგრამ გლესავით ნათელია, რომ მარკომია რეპრესირებულია სიმართლის თქმისათვის, პრინციპულობისათვის გა არა იმ ყურით მოთრეული გრალგებისათვის, რომელთაც უთხზავენ მას. აქვე უნ pა ალინიშნოს, რომ ა.მარკოგია pააპაგიმრეს იმავე pლეს,როpესაც pააპაგიმრეს აფნაგი პროვოკაგორების ბანგის ერთერთი მეთაური გიცშა_ა რომეციც პგიფში ტერორისტუც მოწოგებებს ავრცეცებგა, ქართუვი მოსაზცეობის წინააღმიეგ. ეს იმიგომ მონია, რომ არავინ შეიგანოს ეჭვი საქართველოს სსრ ხელმძღვანელობის "ინგერნაცი ონაიურ ობიუქგურო ბანი". ამიტომ გახია საჭირო ბოროგმოქმები აფხაგის ბაპაგიმრების საკომპენსაციობ უბანაშაულო ქართველი კაცის დაპაგიმრება.

ა. მარკოზია გაათავისუფია ქართველი საზოგანოებრიობის მანიფესგაციამ, რომელიც მოეწყო 1981 წლის 30 მარგს თბილისში მთავრობის სასახლის წინ.

ი გლესხლეობით ა, მარკოგია კვლავ შევიწროვებულია. კურორგვავზრობის დირექტორობიდან იგი დააქვეითეს მცირე სასადილოს გამგის თანამდებობაგე,ობიექტს ამოწმებენ ყოველდღიურად. აფხაგეთის ვავრობის მინისტრის მო− ადგილემ, კეშემინმა პირადად შეამოწმა მცირე ობიექტი/I/ თავისი ბრიგადითურთ 1988 წ. აგვისტოში,თუმცა ჯერჯერობით ვერ ახერხებენ ახალი "საქმის" შეთითხნას.

თავისუფტება თუ მონომა ?

სოხუმის რაიონში არის სოფელი, სახელწოდებით "თაცისუფლება", რომელიც უწინ ძირითადად, ქართველთა და ბერძენთა დასახლებას წარმოადგენდა. ფუნქციონირებდა მხოლოდ ქართული სკოლა. 50-იან წლების შემდეგ ამ სოფელში სხვადასხვა გმებითა და სამუალებებით სხვადასხვა ადგილებიდან ჩამოსახლდნენ სომები ^ე რის წარმომაღგენცები, რამაც სოფეი თავის ცცებაში, 60-იან წცებში განსაკუთრებით, ფართე მასშტაბი მიილო და წარმოიღგინეთ, რომ დღეს, სომხები შეადგენენ მოსახცეობის უმეგეს ნაწიცს. ეს პროცესი დღესაც ცრძედება, სახცღებიან სომხები თავისუფცებაში, ქართველებს კი მიწის ნაკვეთის გამოყოფაზე ადგიცობრივი ხეცისუფაცნი უარს ეუბნებიან კიდევ მეგიც, არც იმ ქართვედ მასწავცებცებს აძცევენ სამოსახვო მიწის ნაკვეთს, რომცებიც თავისუფცების სამუაცი სკოცაში მუწაობენ განაწიდებით.

სარებს თავისუფიებაში ციცი ხნის ისტორია აქვს თვით სოფეიი თავისუფიება ქადაქ სოხემიცან მე—ს კიით—მეგრზე მცეპარეობს და სოხუმს ესაზღვრება. სოფიის გენტრში ქართუვი სკოვა იყო. მაგრამ მას შემცეგ, რაც სომეზი მოსახვერბის რიცხვმა იმაგა, დაწყებითი სომხური სკოვა, რომვებიც სოფვის გენგრიცან ბომორებით იყო და საკმარისი მაგერიავური ბაზა არ გააჩნცა, ქართუვ სკოვას შევკეცენენ. სოფვის გენგრმი მას შემცეგ 7-წვიანი სკოვა იყო ქართუვი და სომხური სექგორით. მავე ჯერ სომხური, ხოვო შემცეგ ქართუვი საშუავოდ გა-დაკეთდა და დღვს თავისუფვებაში სამუავო სკოვაა ქართუვ—სომხური სექგორებით. უკვე ათი წევია, რაც ფრი—ვე სექგორითაა სამუავო სკოვა. საერთოც უნდა აღინიშნის ის, რომ სომხური მოსახვეობა რაიონში მეორე ად-გივა. პირვევ აცგივა ქართვევობა. სამწუხაროც რაიონში ქართგევთა ინგერესების დამცვევნი ძავიან ცომა არიან. ინგერესების დამცვევნით, ვამბობთ, თორემ მეგი არაფერი, მხოვოც კანინიური ინგერესების, რა თქმა უნდა.

თავისუფლების სამუალო სკოლაში 10 წელია, რაც სომხები პირველი /parct/ ცვლაზე მუმაობენ. ყოველ წელს იpგა საკითხი სექტორთა ტვლის მორიგეობისა: ერთ წელს ქართული სექტორი უნდა ყოფილიყო დილის ცვლაზე, ჩეო-რე წელს სომხური. მაგრამ ქართველებს ისინი არასოდეს უთმობდნუნ, რადგან ბავშვთა რაოლუნობას იმიზგზებდნენ. რამდენადაც ქართული ცვლა ყოველთვის მე—2 /pლის მეორე ნახევარში/ იყო, ამიტომ მიკრორაიონის მოსწავლე—ები ამჯობინებდნენ ქალაქის სკოლებში დილის ცვლაზე სიარულს. ამ გარემოვბამ უარყოფითად იმოქმედა ქართულ სექტორზე.

მიმღინარე სასწავლი წლის დასაწყისში აგვისგოს დღეებში, როგა სკოლაში შესაძლებული გახდა სექგორთა მორიგუობა, მშობლებმა მივმართუთ გემდგომ ორგანოებს განცხადებით, რომ ქართული სექგორი გადაუყვანათ დილის ცვლაგე. როგორც იქნა გემდგომშა ორგანოებმა /განათლების განყოფილებამ/ ურჩივს დირექციას დაენერგა სექგორთა მორიგეობა. სექგორთა მორიგეობის მესახებ ცნობა უმალ მოედი სკოლის ორივე კოლექგივს. სომენმა მასწავლებლებმა დირექგორის წაყრუებით და მხარდაგერით დიდი აკიოგავი შექმნეს, რამაც უარყოფითად იმოქმელა სასწავლი წლის დაწყების დღებე — 1 სექგემბურზე.

1982 წლის 31 აგვისტოს სომეხმა მასწავლებლებშა, სოვ. თავისუფლების სასოფლო საბჭოს თავმუხობარის პაპამიანის მხარდავერითა და დახმარებით სომხურ მოსახლეობაში და მოსწავლეებში ჩააგარეს ანტიქართული, ანტისახელმწიფოებრივი მუშაობა, რათა 1 სექტებბერს სკოლანი ჩამლილიყო მეტადინეობა და არ დაეშვათ ქარ-თული სექტორი დილის ცვლაზე.

1982 წლის 1 სექგეშშერს თავისუფლების სამუალო სკოლაში გეიმის ნაცვლად დიდი აჟიოგაჟი და არეულიბა მოზდა. ქართველი მოსწავლები დილით თავის დროზე მოვიდნუნ. მოვიდნუნ სომუზი მასწავლებლებიც და ამავე დროს სომუზი მშობლები დააზლოებით 100-მდე /სკოლაში დააზლოებით 270 გავშვია ორივე ეროვნების/.

ქართვეი მოსწავიეებს არ მიეცათ საშუაიება ჩაეგარებინათ გეიმი, გამოსუითვნენ ნავშვები ღა მშობიიურ გეგცენაზე, ქართუიაი ეთქვათ იექსები და მისასაიმებები სიგყვები. საკიასო ოთახებში მოკიათდნენ სომები მოსწავიეები და მათი მშობიები. მათ ქართვებებს არ მისცეს საკიასო ოთახებში მესვიის უფიება. 1982
წის 1 სექგებბერს, 2 სექგებბერს თავისუფიების სამუაიო სკრიაში მეცადინეობა არ ჩაგარებუია. რაგომ ?
იმიგომ რომ სობნებმა მოითხოვეს ჩვენ უნდა ფიყოთ ყოვებთვის პირვეი /დიის/ ცვიაზე ო სომეხმა მასწავიეშეიმა-კომუნისგებმა აქგიურობა გამოიჩინეს და ხები შეუწყეს ამ სამარცხვინო ფაქგს. სომეხმა/მასწავიებიებმა, მმომიებმა/კაგეგორიუიად მოითხოვეს ქართუიი სექგორის დახურვა თავისუფიებაში. სოფებ თავისუფიებაში
აზი 1982 წიის 1 და 2 სექგემბრის ამბები იყო პირწმინდა ანგიქართუიი, ანგისახეიმწიფოებრივი გამოხდობა,
ეროვნუიი მულის გაღვივება ქართვებთა და მომებთა მორის.

თავისუფლებაში ქართული სექგორის გახურვას გიგი ხანია გიილბენ, სამწუბარიგ რაიონის ხელმძღვანელიბამი არავინაა ისეთი, რომ ამას ხელი შეუშალის გა გაიცვას ქართველთა კანონიერი ინგერესები. რამოვთვლით იმ გარემოებებს, იმ ხელოვნურ მიგებებს, რომელნიც ხელს უწყობენ საქართველოში, სოფელ თავისუფლებაში ქართული სკოლის გახურვას:

- 1. სოფ. თავისუფიებაში ქართველებს არ აძლვვენ pასახლების ნებას, არ აძლვენ მიწის ნაკვეთებს;
- 2. სოვლის კოლშეურნეობის თავმუდომარე ეროვნებით სომეხია;
- 3. თავისუფიების საბჭოს თავბჯიომარე ეროვნებით სომეხია;
- 4. სასოფლო—საბჭოს მთელი აჰარატი სომხური ეროვნების მუმაკებისაგან შეიგება;
- 5. სკოლის დირექტორი ეროვნებით სომებია;
- ნ. სკოლის ორგანიზატორი ეროვნებით სომეხია;
- 7. სკოლის მიპლიოთეკარი/ორთვე სექტორზე 1 შცატი/ ერთვნებით სონებია.
- მ. სკოლის უფროსი პიონერხელმძღვანელები სომხერ სექგორზე ეროვნებით სომხები არიან გა ქართულ სექგორზე პიონერ ხულმძღვანელი სომეხია, რომელმაც არ იცის ქართული ენა.

სობუმის რაიონში კაირეში ამ შოლო იროს გულრიფშის რაიონიიან ჩამოჰყავთ. თავისუფლეშის სამუალო სკო-

ლის დირექტოში, რომელმაც გამოამჟლავნა დავისი უარყოფითი გამოკიდებულება ქარდული სექტორისადმიქმუშაობ და გულრიშვის რაიონის წებელიის რ 2 სომბური სამუალი სკოლის დირექგორად, საიდანაც გაადავისუფლეს.

კოლმვურნეომა "ბბალი ცხოურების"/თავისუფლების/ თავმუღისარე უწინ გულრივნის რაიონში მუნაობდა. ჩვუნ გვაინგერესებს ვის ჩამოჰყავს ისინი გულრიშვის რაიონიდან. სობუბის რაიკიმის შეორე მდივანი, რიმელოც ადრე უულრივნის რაიკომის შესამე შდივან. იყო – მას სიბ არა 21

სობუმის რაიკომის გარმომაცგენეუბმა თავისუფეების სკოვაში, თავისუფეების სასოფეთ სამჭოში ჩააგარეს კრებები, მაგრან ანას ფირმავური გასიათი პქონდა. სოსუმის რაიკომმა ქართუვეთბა იმაშიც კი დაადანამაულა, რაგომ რაციოთი პირუვვი კვასის მოსწავევმ ქართუვად ივაპარაკა და არა რუსუვალი. ნუთუ მავშვს პირუვლი კვასიგანვე უნდა წავართვათ უცვება დედავნაბე საუბრისა ?

სომსუმის რაიკომის მუშაკებს, მეორე მცივანს, აგიგაცია-პროპაგანცის განყოფიცების გამგეს ცასურიას ანგიქართული კურსი აქვი აღებული. საინგერესოა, ცინ აძლვს რათ სააბისო იმსკრუქციებს 7 სოხების რაიონ ში ამის საფუძვევი ქართველიბას არ მიუცია მათოვის.

იავისუფიემაში ქართული სკოლა დახურეთო,გათლასთან. ვინ ამლევს მშობლებსა და მასწავლებლებს ამის უფლებას 7 მინა ქართული, სოფლის სახულნოდება — მ მ მ ს 3 3 % ე ბ ა ქართული, კოლმუურნეობის სახულნოდება " ასალი ცხოვრება" ქართული. იქნებ მევუცვალით ეს საბულნოდებებიც, მიუხუდავად მათი ისცორიისა 7 თუ სკოლაში 50 მოსწავლით მეგია სომუსი,განა ამიგინ ზომინირებდნებ ისინი დილის გულამლზგვენ გუაინგერუსებს, რად ილაბუბა ქართულია ინგერუსები სოხუმის რაიონში. ამ რაიონში უკვე რიგით მე-მ სობსური სკოლა მუნდება, ქართულ სამუალი სყოლებს კი არ ემვულა, მიუბუდავად მძიმუ ზღგომარუობისა.

ლაკისუფიების სასოფლო საბჭოიან ქავაქმი როდესაც დადიან მოსწავივები, მათ იქ არავინ თხოვს მიწერის ცნობას თავისუფიების სამუავო სკოვამი კი თუ ვინმვმ ისურვა ქართვევთაგანმა სწავია, დინექგორი კიუიანი არ აძიუვს ნებართვას, თუნდაც აფხამეთის განათიების მომისგრის მოადგიიის, თოდეას ნებართვაც რომ იყოს. ხოიო, რომევიმე ქავაქვის სომეხმა თუ ისურვა თავისუფიუბის სკოვამი სწავია, მათთვის ეს ბარიკადები არ არსებობს. რას მივაწეროთ ეს ? თავისუფიების მიკრორაიონის მ0-მდე გაურვი სტვადასხვა სკოიებში დადის, რადაგინებორი ასეთ პრინციპზეა. მისი დევიზია ქართული სვქტორის დაბურვა და მხოიოდ სომბურის არსებო-ბა. მერმე სად? საქართვილიში.

საოტქო კომიგეგამდე მიაღმია გნოგამ თავისულდებაში მუგადინეობის რაშლისა და სომეზი მშობლებისა და მოსწავლეების მოქმედების შესაზებ, მაგრამ არსაიდან ზმა, არსით ძანილი. ყველანი დაუსჯელნი დარჩნუნ.

ი იღესპვით ნათელია რომ ამგვარი პოლიგიკა აფხამეთის ასსრ-იან ქართველთა გამოძევებას ისახავს მიზგაი.

სოფეი თავისუფიდბის მცხოვრეშნი ამაოდ მოითხოვენ ანკიქარულ გამობდომეპის ადკვეთას, ინჟერნაციონაიური სამართლიანობის აღდგენას და ქართული სკოლის ნელმეუნებლობის გარანგიას.

1982 5.

gagrad saagsa vanom joëso . . .

1982 წიის 2 მარტს გაზეთ "საბჭოთა აფხაზეთში" გააკრიტიკუს სოხუმის რაიონის სოგ. ოიიმის კოემეურნეობის თავშჯიობარე, ბ. ანასტასიაბი, სპეკუიაციისა ბა სზვა სამართავიარევევისათვის, თუმცა რაიონის ზელმძღვანელიბას არავითარი მომები არ მიუღია მის წინაალმბეც აგრე მას აპაგიეს ისიც, რომ დგი იყო მთავარი ხელისშემწყობი ბა მონაწილე ამ სოფელში მცხოვრებ შერძნებს ბა ქართველებს მორის მომხვარი სისხლისფრისა 1981
წელს ანასტასიაბი ყოველმზრივ ჩაგრაუს ბა ავიწჩრებს ქართვე მოსახლეობას, თანანდებობებიბან მსნის ქართველებს, მოუსპო საგელვიმით კავმირი კაკვიძის სახ.კოლმევრნერბას, რომელიც ცენგრიბან 20 კილმეგრითას ბამორებული, ბავნგრია ვერმა ლენინის სახ.კოლმეურნეობას, არომელიც ცენგრიბან 20 კილმეგრითას ბამორებული, ბავნგრია ვერმა ღენინის სახ.კოლმეურნეობას, აირუგყვი კი ცის ქვებ ბასტივა, იგი აბძულებბა მებპალბების შემიგინა ფიქგიური უწყისები მოსავალბე, სილსმე აგორმებს მუმებად შევიბრ სულმას, ითვისებს მშებალბის გამოყოფილ თანსებს ბა სხვ. თუმც ყოველივე აბამეც თვალს ხუჭავს ხელმანელბა, ვინიიტან ანასტასიაბი კარგად ასრულებს თავის მთავარ "ბანიმნულმას". იგი ცხოვრების აუგანეტ პირობებს უქნის ქართვი მოსახლობას, საევნის ქართვილებს აგსამუთის ასსრ-მი "პარგიის პოლიგიკას" ბა მიუხებავად მოსახლობის მრავალი საპროგელებს აგსამუთის ასსი-მი "პარგიის პოლიგიკას" ბა მიუხებავად მოსახლიბის მრავალი საპროგესტო წერილისა სამთავრობო ინსგანციებში, აღმათ მალ განინაურდებს კიდეგ მატობური ხელმძღვანელების მიერ.

" ავხამი " გურევიჩები

არის მრავალი შემთხვევაროცასხვადასხვა ქვენა გრმნობით,ბანაც იძულებით, რათა სამსაბური მიილოს, ან უბალლესში ჩაირიცხოს, ქართველი ან ებრაელი აფბაზად იწვრება.

ასე მაგალითად:

რათა გააცვიცებოცა უბალცესში ჩარიცხვა, ვინმე თოვურიძე ზიხვიც ოთარის ძე ბცხ.ქ.სობუბში გოჩუას ქ. № 50, ოთახი 5 უროვნებით ქართვეცი აცხაზაც ჩავცერა, ბას ამის სავასურაც შეპირცნებ უნოვერსიტეტში ჩარიცხვას ცა ჩარიცბეს კიცეც.

ასევე კარგი სამსახურის მიღების მიგნით აფხაგაр ჩაეგერა გუჯრიფშის მილიციის თანაბმრომელი ხარ—

Angus - (mayu.

ასევე აფხაგად ჩაეწერა ებრაელი გურევიჩი მათა სიბონის ასული, რის გამოც მან მიიღო თანამდებობა

ქ. სობუმის განათეუმის განყოფიგებაში.

იმ ადაბიანბა, რომეტბაც ეს ცნობები გადბობცა, მითხრა, რომ განსაკუთრებით ბევრი ქართველი ჩაეწერა აფხაზად, რის საფასურადაც მათ მოიღეს უშაღლეს სასწავლებელში ჩარიცხვა. ასევე აფხაზებად ჩაეწერნენ ბუ-გდიდიან გადბოსული ბიძანვილები დარცმელიები. აფხაზი პროვოკატორები/მათი გაიგივება ყოვლად დაკუნები და მთელ აფხაზ ბალბთან/ დაუნდობლად ეპრძვიან ყოველივე ქართულს /ისგორიული ძეგლების შებლალა, ისგორთული დაბკვიდრებული გოპონიმების გამოცვლის მოთხოვნა, ქართული წარწერებიანი გრაფარეგების ჩამოგლედა, ქართული წიგნების დაწვა და სხვა/.

განსაკუთრებით სამიში ვითარება მეიქმნა ამ მხრივ ახლად მექმნილი აფხაგეთის სახელმწიფო უნივერსი ტეტის აფხაგური ენისა და ლიტერატურის კათედრაზე, სადაც განსაკუთრებით წამლავენ ახალგაზრდებს მოვინი გმისა და სუპარატიზმის მხამით, უნერგავენ საქართველოსადმი და ყოველივე ქართულისადმი სიძულვილს.

სწორეი ამ კათებრის ხელმძღვანელობით მეიქმნა ისეთი ვითარება, როცა პრიორიგეტი მიენიტა აფხაზურ ფაკულგეტების აფხაზური ჯგუფებმი ჩარიცხვას, რაც უფრო იოლია, ვიდრე სხვა ჯგუფებში ჩარიცხვა.

ასე მაგაციდად, არსებობენ ფაკუცტეტები: I ისტორიის /აფხაზური,რუსუცი,ქარდუცი სექტორები/

II იურიციული / აფზაზური, რუსული, ქართული სექგორები/

111 ინგიისური /აფხაგური, რუსუიი ქართუიი სექტირები/ გა ა.შ. სწორებ ამ აფხაგურ, ხებოვნურაბ მექმნიი უგუფებში ირიცხებიან ყვება მსურვები აფხაგები გა ისინი,ვინც აფხაგებაგ ჩაეგერებიან. ასე რომ აბიტურიენგ ახაეგაგრგას აღარ მოეთხოვება აღარც ცოგნა, აღარც ნიჭი, აღარც მომგაგება, საკმარისია იგი აფხაგაგ ჩაეგერეთს გა მას გარანგირებუბი აქვს უმალიესში მოხვებრა!აი ამ აფხაგური უგუვების მერრე, არანაკიებ მნიშვნებოვანი განიშნუბება.

1985 B.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲡ ᲡᲡᲠ ᲒᲘᲜᲘᲡᲬᲠᲗᲐ ᲡᲐᲒᲢᲝᲡ ᲗᲐᲥᲔᲨᲓᲝᲒᲐᲠᲔᲡ ᲐᲛᲮ.Ო.Ე. Ჩ Ე Რ Ქ Ე Გ Ი Ა Ს

გაგრის მცხოვრებთა

8 3 5 8 8 3 8 3 8 3

თავისი მხებარეობით გაგრა საქართველის ცეგაქალაქიცან ყველაზე ციცი მანძილითა ცამორებული ცა, ცხაცია, ქართული ენის გავლენაც საგრძნობლაც მესუსგებულია. თუ ასე გაგრძელია უკჭველაც ქართულ ენასა ცა
კულგურას აქ ისეთივე მნიშვნელიბა ექნება ახალგაზრცობის აღმრცასა ცა ჩამოყალიბებაში, როგორიც წლეს
აქვს ინგილბებში, სოვის, აცლერისა და პლასგუნკის ქართულ მოსახლეობაში. სხვა ფაქგორებთან ერთაც საქმეს
ართულებს სკოლანცელი ქართული გგუფების სიმცირე, რაც მოსწავლეთა ცოცნაზე უარყოფითაც მოქმეცებს. ისინი
რუსულ საბავშეო გადში სწავლობცნენ, მლეროცნენ, აზროვნებცნენ რუსულ ენაზე. რაც ცხადია, თავის კვალს
გოვებცა. ამის შეცუგაც ჩვენი მოსწავლებში თუ აბიტურიენგები ვერ უსწორცებიან თბილისისა ცა საქართველის
სხვა რაიონების მოსწავლეებს, რაც მხეცვლობაში არ მიულიათ მისალები გამოცცებისას უმალლეს სასწავლილის
სხვა ჩვენი ბავშვებისათვის არავითარი შელავათი არაა გათვალისწინებული მისალებ გაბოცცებზე, რაც
გვაყენებს სიძნელის გინაშე: ან შევიძლით უბალლესში მემსვლულათვის მოსამმაცებული კურსების ფილიალის
გაზსნა გაგრაზი, რიმელიც გვქონცა, ბაგრაზ, წაგვართვეს. ან შვილები მასიურაც შევიყვანოთ რუსულ სკოლებში
ცა ბელის საძებნაც მივშართოთ რუსეთს.

მოგახსენებთ რა ჩვენს მღგომარეობას,უმორჩიცესაი გთხოვთ ნშობცები, გაგვიზსნათ გაგრის გონის ახად გაგრიობისათვის უმაღვესში შემსვცელია თუის მოსამგაღებეცი განყოფიცების ფილიაცი.ვეცით პასებს.

1988 Boots 12 3530450

/50 byconfy60/

ᲡᲐᲥᲐᲠᲨᲕᲔᲚᲡ ᲙᲐ ᲓᲔᲜᲓᲠᲐᲚᲠᲘ ᲙᲘᲛᲘᲓᲔᲬᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚ ᲛᲬᲘᲛᲐᲜᲡ ᲐᲛᲡ. Შ. Ი. ᲞᲐᲓᲘᲐᲜᲕᲘᲚᲡ

J. 838606 60200 JB103606 8860360893

8 3 5 8 8 8 9 9 8 3

სოფ. ატაზაძეში 1985 წ. 11 გეკემბერს ჩაგენიტი ბოროგმოქმებება, რომეტმაც ერთობ გააგარატა ქართვლი მოსახტეობა, აღმაშფოთებეტია გა თავისი მნიშვნეტობით, ანგიხატზერი მასიათით სახეტმწიფოებრივ განაშავტში გაგაგის. 1985 წ. 26 ნოემბერს საქ. გაგეთ "ავანგარρში" გაგრის აწრო-სამრეწვეტო გაერთიანებამ გამოაქ-ვეყნა განცხაგება, რომ სოფეტში ჩაგარება სავარგუტების მხამ-ქიმიკაგების გამუშავება გა რომ კოტმეჭრნე-ობა იხსნიგა პასებისმგებტობას პირუგყვისა გა ფრინვეტის გაგების შემთხვევაში. ეს იყო გაპროგრამირებული ბოროგმოქმეგების მეგეგებისაგან თვითგამღვევის ცგა. 1985 წ. 1 გეკემბერს სოფ. ატახაძის ორჯონიკიძის საბ. კოტმეურნეობის თავმჯგომარის ა.ს. უსგიანის განკარგუტებით სოფელთან მიმგებარე სავარგუტებში შეიგანეს უალრესაგ მგგრაგი გა უძლიერესი მხამი – გარიშბანი /50 კგ. რაოგენობით/, რამაც მასიურაგ გაწამტა საქონეტი გა ფრინველი.

სოგეემა დიდი გარადი ნახა 1

მოინამდა ნული ნდის ბავშვიც ბახია, რომედიც სასწაუდებრივ გაpაურჩა სიკვpიდს pა ამჟამაp ბიჭვინთის საავაpმყიფოშია.

3 6 6 3 6 0 8 6 3 3 0 3:

- 1. უპირვეტეს ყოვლისა, გამოუსწორებელი განაშაულია, რომ მოსახლეობა ნიადაგში გარიმზანის შეგანის დღეს არ გაუფრთხილებიათ.
- 2. არ გაუფრთხილებიათ ისინი აღარც სხვა იღეებში: ბრიგაიებში, საერთო კრებაზე ია ა. შ./გაზეთ "ავანგარის " ყველა კი არ კითხულიბს/.
- 3. არ ტიულიათ არავითარი ზომები უსაფრთხოების გასაგავაგ /არ იყო წარწერები,საგუმაგოები/.
- 4. იარიშხანის შეტანა სოფლის აღგილებში,სადაც მოსახლეობა იყენებს არგეზიულ მებს, დაუშვებულია, ვინაიდან წვიმების დროს იგი აღწევს სასმული წყლის ჭამი შემავალ არხამდე და ნულ-ნულა წამლავს მოსახლუობას.
- 5. ეგ მზამი თვით სანეპიჲსაჲგურსაც არ გააჩნია ისეთი რაოჲენობით ჲა არც გაუცია იგი კოვმეურნეობისათვის, რაც განგვიცზაჲა მთავარმა ექინმა გ.გეგეჭყორმა.
- ნ. ყურაილებას იქცევს ის ფაქკი, რომ გერიგორიის მოწამვლის ციას აიგილი ჰქონია 1984 წელსაც, მაგრამ მაშინ, ჩვენია საბეინიეროი, ბოროგგანმზრახველნი შემინინენ ია სასწრაფოი გაასუფთავეს მომხამული აიგილი.
- 7. გაწყვიგეს რა მოსახტეობის პირუგყვი, pაიწამლა რა ნიაpაგი, ქალაქკომის პირველმა მpივანმა ე.ე.კაპბამ მისცა მითითება, მოეწმინდათ დამხამული ადგილები, მაგრამ გვიან იყო.... სოფელში ბელურაც არ დარჩა. გან-კარგულება ისე "გულმოდგინედ" მეასრულეს, რომ მოგროვილი დარიმხანი ჩაყარეს საკოლმეურნეო აუგმი და თევ—გიც განადგურდა.

ვინაა თავიები, რომ გარიშხანს ჭებში არ ჩაგვიყრიან 🏖

- გ. გაგარაცებუცებმა საქ.კომიგეგის პირვეც მცივანს გ.ვ.კაპგას მივმართეთ თხოვნით, ის კი გაგვემუქრა, რომ გაცაგვცემცა პასუნისგებაში,რამეთუ ჩვენი საქონეცი საკოცმეურნეთ საძოვარგე მესუცა...
- 9. მაგულისხმოა, რომ ღამხამულია ქართველი მოსახლეობის მიმღებარე გერიგორია ხოლი სომები მისახლეობის გერიგორიას არ შეხებიან. ალახაძის ღაწყებითი სკოლის გამგემ ამხ. კონდაჩქიანმა კოლმეურნეობის თავმჯლო-მარეს ამხ. უსტიანს სასტიკად უსაყვედურა ასეთი ბოროგმოქმედებით სომებთა და ქართველთა მორის მტრობა—სა და მულის თესავთო 1
- 10. ცზანია, დარიშხანის შეგანა სავარგუტებში აგრო-სამრეწველი გაერთიანების მმართველის ა. საბუას განკარგუტების გარეშე არ მომხდარა. ეს იყო ყოვლისშემძლე საბუა, რობელგედაც საბჭოთა კავშირის კა ცენგრალური კომიგეგის ლრგანომ გაგეთმა "იგვესგიამ" ლრჯერ გამოაქვეყნა სასგიკად მამხიტებული წერილი, მაგრამ მაინც უვნებული დარჩა.

ეს "ზერმძლგანვრები" აქტიურად მოქმედებენ კორმეურნეობის დასამრებად. მათ მოსპეს ამავე კორმეურნეობის № 1 ბრიგადა, ზარბი დატოვეს უმუშევრად. საპენსიო ასაკის მშრომერებს გაართვეს პენსიის უფრება, მიატოვეს ბედის ანაბარა. იგოვე ვრის № 3 ბრიგადასაც 1

კოლმეურნეობის გაუქმების აშკარა მაჩვენებელია პრომა-ცლეების მაქსიმალური სიმცირე მუმახელზე. ჩვენ მთემართეთ საჩივრით პარგიის გაგრის ქალაქკომს, ალმასყომს, აგრო-სამრეწველი გაერთიანემას, სახალბო კონგროლს, თვით აფხაზეთის ასსრ უმალლესი საბჭოს პრემიციუბს... ყვეიგან ვითომ**ია გაოცებუი**ი არიან, მზრებს იჩეჩენ **ია** სზვა არატერი. ვის მივმართოთ ჩვენ, მმრომვეეშმა ? ცხაცია:

- ყველაგერი ეს ბღება ქართველია მევიწროებისა და დევნის ბომწით;
- ასეთი ქმებობა. მოსამივოგაში ინვივს ძავაქის სუიმძღვანევომისადმი უნტობვობას, მეტს თუ არა 1
- აგმინისტრაციული ორგანოემი ალაგმულია, ამიგომაც უმოქმეგოშენ./
- უუჭველია, რომ პროვოკაციული აქგი განიგნულია ქართველი ნოსახლეობის ასადელვებლაც, სხვა ეროვნე ბის ხალბთან გასაპირისპირებლაც, რაც აღვიდად მუსაძლებულია მონდეს.
- ახვილიშრივ მოსახლეობას აწყობს კინეც ეს ანგაგონიშნი, რომ მიიჩქმალის მათი განამაული I / I

ბეის ვაწერთ: 1. გეიიძე გ.შ. გაგრა სოფ. აგაბაძე რუსთავეიის 75 2. გეიიძე მ.მ. რუსთავეიის გ.೫ 77, 3. გეიიძე ვ.ო. "______" 85 გ. გეიიძე თ. "_____" № 85, /სუი 31 ბეიმიწერა/.

საქართველოს კპ გკ პირველ მცივანს, ამბ. კ. პაგიაშვილს

3 3 5 9 5 3 9 9 5 3

გაგრაში ანენია ქართული საბავნვო ბალი, მაგრამ იგი ყოვლაი უკარგისია, სახურავიიან წვიმა ჩამოიის, იაგაკი ბეგონისაა, ლინოლიუმგანაქრული, ორმაგი ფანჯრების ჩარჩოვბში ერთმაგი მინაა ჩასმული, კელები უკა-რგისია, ჰაერის გასასუფთავებული მილები ნაგვითაა ამოვსებული, სითბოს გამგარი მილები ფოიეში და სათა-მაშო ოთახში ისეთი რკინის ფურცლებისგანაა დამგადებული, რომ თუ ბავშვი გეკარა, აუცილებლად დასახიჩრ-დება, სასახილოს არა აქვს დანადგარები, ეგოს კეთილმოწყობაგე არც უფიქრიათ, ეგომი მხოლიდ ამბროგიას ბალახია ამოსული. მსგავსი საბავშვო ბალის მილება და ჩვილ ბავშვთა მანდ მოვლა-ყოფნა ყოვლად დაუშვებელია. მსგავსი საბავშვო გაგრაში არ აშენებულა, ყველა კეთილმოწყობილია, მხოლიდ ქართული ბალი ალმოჩნდა ასეთ კაგასგროფულ მდგომარეობაში.

გაგრის ჭემმარიგი სამოგანოება გთხოვთ:

1. გახაρოთ მსჯელობის საგნაр გაგრის გემოაღნიშნული ბალის მშენებლობა. ტისცეთ მითითება სათანალო ორგანოებს, რომ შემოწმლეს და გეჩერდეს ბალის ჩაბარება მანამ, სანამ იგი არ იქნება კეთლმიოწყობილი და არ შეიქმნება პირობები ჩვილი ბავშვების ნორმალურად აღგრდისათვის / 50 გელმოწერა/, 1988 წლის 12 აგვისტო.

305 3606 83583006330 2

შესაძლოა ვინშემ ფანტამიურობაში ან ავისმჩხრეკელიბაში გაგვიოს ბრალი, მაგრამ ქვემოთ ჩამოთვლილი ფაქ გეპის შემოწმება ძალმე იოლია.

- 1. 1980 წლის 7 თებერვალს გაგეთ "გრუხმი" / № 17980/ მზილებული იყო ნამხვილი ტამგაცებლობისათვის ბგი-ფის სკოლის ხირექგორი გ.კუხირ-იფა, აფხაგ პროვოკაგორთა ერთ-ერთი თავკაცი, რომელმაც იმ პერიოხში გაძარ-ცვა პიონერთა განაკი "ჩრნილოეთის ნათება". მის წინაალმხეგ ალმრული იყო საქმე, სწორებ 96 მუხლით, რო-მელიც მიაფუჩეჩეს მისმა ყოვლისმემძლე მფარველებმა გა ინსპირაგორებმა/ გულიას მეთაურობით/, ასე რომ იგი დლესაც სკოლის ცირექგორია გა გაუსჯელაც გაპარპაშებს, ვინაიდან მან, ბენიამ, გადაიკეთა გვარი "კეზირ-იფად" გა გააფხაგდა.
- 2. 1979 წ. 22 მარტს გაგრის ქაღაქკომის სხρომაგე განხილული იქნა საკითხი ბიჭვინთის № 48 ბალაგიანი მომხიარი იანაშაულის შესახეგ. საქმე ეხებოია იიიი ოიენობით / 144 ათასი მანეთი/ იაგაცებას /96 მუხლი/ რისთვისაც არავინ იაუსჯიათ, ხოლო ბიჭვინთისა ია გაგრის კურორგვაჭრობის ხელმძღვანელებმა ს. ამხარავამ ია ზ. ღურწყაიამ მიიღეს მხოლო საყვებურები /იბ. გაგრის ქალაქკომის მიივნის ე. კაპბას წერილი აფხაგეთის საოლქო კომიტეტისახმი, საქართველოს კპ ცენგრალური კომიტეტის მიერ კონგროლგე აყვანილი 1981 წლის 18 თებერვალს, № 5184, ხოლო აფხაგეთის საოლქო კომიტეტის მიერ კონგროლგე აყვანილი 1981 წ. 5 მარტს, /429/. როგორც ეხებავთ ამხარავას ია ღურწყაიას კვლავ აფხაგობამ უშველა, წინაალმიეგ შემთხვევაში მათაც 15-15 წელი არასციებოგათ, თუმცა შუნებრივია ამ განამაულისათვის ე. კაპბა ვერავის მისცემია პასუბისგებაში. ვინაიიან თავაი არაურთხელ იაუფარავს მსგავსი იანაშაული ია სხვა მაქინაციები.
- /იზ. საქართველოს პროკურორის წერილი 1979 წ. 05.07. # 05-125-79. აგრეთვე მოჭვინთის კუროგვაჭრობის მთავარი შუბჰალგერის, ჰოლონსკის წერილი საქართველოს სსრ პროკურაგურისახმი, 1980/. ამ ხანამაულებში მონაწილეობისათვის ე.კაპბამ მხოლო " საყვეხური" მიილო ხა შემხგომში ხაწინაურია კიხეც/. მისოვე ინი-ციაგივით არის ხამუხრუჭებული ხლემხე სისხლის სამართლის საქმე # 00370 გაგრის საქალაქო პროკურაგურაში. ხლეს კი ე.კაპბა საქართველის კპ გენგრალური კომიგეჭის ურთურთი განყოლილების გამგეა.
- 3- შ- შიჭვინთაში ქართველი უროვნების მოქალაქვებისათვის საკარმიგაშო ნაკვეთების უკანონოგ წართზევი სათვის ა საბუა /ლიძავის კოლმურნეობის იმჟამინგელი თავმჯგობარე/, გ. გ. ანუა, აფხაგეთის ასსრ სოფლის ბეურნეობის სამინისტროს განყოფილების უფროსი გა ვ.კარაპეტიანი/გაგრის აღმასკომის სოფლის მეურნეობის სამმართველოს უფროსი/მხოლოგ გაათავისუფლეს თანამგებობიგან, 1977წ. საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 1977 წ. 31 მარტის განკარგულებით 2-164. შემგგომში კი ა საბუა გაგეთ "იგვესტიაში" გამო წერეს თავისი განამაფლებისათვის, მაგრამ იგი კვლავ გაწინაურგა გა გლეს გაცილებით უფრო მალალი გა საპასუბისმგებლო ჰოსტი უკავია.
- 4. 1985 წლის 11 იკემბურს კაპბამ ია საბუამ ჩაიიინეს კიგევ ურთი მძიმე იანაშაული, მათ ალახაძის კოლმე—
  ურნეობის თავმჯიობარეს ს.უსგიანს იარიმხანით მოაწამლინეს მიწის ნაკვეთები ქართული მოსახლეობის გაფრთხილების გარეშე, რის მეგეგაგაც მოიწამლა 5 წლის მავშვი გახია ია იაიღუპა იიიძალი პირუგყვი ია მინაური ცხოველი, რომელიც ეკუთვნოია ქარველ მოსახლეობას./ის. ალახაძის მოსახლეობის საჩივარი საქართველის
  კპ ცენგრალური კომიტეტისაბის. ამ იანაშაულებისათვის მათთვის ილემიე არავის მოუთხოვია პასუხი/ის.აგრეთვე გაგეთი "სამჭოთა აფხაგეთი", 1986 წლის 5 აპრილი, პ. ჯაფარიძის წურილი " თვითნებობა თუ მოროგება"/.
  5. 1987 წლის ნოემბერში სობუმში არნასული საცისტური წამებით მოკლეს სობუმის ეკლესიის ახალგაგრია იიაკო-

ნი ქართველი პაატა ქორჩილავა, ვილომდაც აუტაზურ-ქართული მულლის ნიადაგზე /სინამდვილეში ეს ამაკე დროს ანტორელგიური გერორის გამოვლინებაც იყო/. სადისტ მკვლვლს, რომელმაც საზარლად დაასაბიჩრა მსხვერშლი და ათი დღე ინახავდა მას დავის სახლის სარდაფში, ელდება მინიმალური სასუვლი, დანაც მისი მილიონერი მა— მა გრანახობს, რომ ფსიქიატრიული საავადმყოფოს გზიდ ერთ წელიწადში გამოიყვანს შვილს ციზიდან.

6. 1985 წლის გამლარში ქალაქ გაგრის მკვიდრს, ომის ვეგერანსა და ინვალიდს, მრაგალი ორდების კავალერს, ერთვნებით ქართველს, ვ.თევზაძეს, ვაჟა-ფმაველას ქუჩაზე მცხოვრებს, ქალაქკომბა და მილიციამ უკანინოდ დაუნგრიეს ფიგრული სახლი, გაძარცვეს, ფიზიკური მეურაცხყოვა მიაყენეს. შემდეგ მას შესთავაზეს ოთახი მთა—გე, სადაც მიზუცი ინვალიდი, უფებო კაცი ვერ ივლიდა. ამის გამო ვ. თევზაძეც და მისი მეულლე უკვე ორი წელია დია ცის ქვეშ ცხოვრობენ საკუთარ ეზომი, ვაჟა-ფმაველას ქ. № 241-ში.

7. აფხაზეთში არავითარი ყურადღება არ ექცევა ქართველი მწერლების მემორიალურ სახლებს/ მაგ.კონსგანგინე გამსახურდიას შემორიალურ სახლს ბიჭვინთაში, გალაქციონ გაბიძის, მალაც დაციანის, გიორგი მარვაძის სატიტის სატიტი კომიტეგი პრინციპულად არ აქრავს მათზე მემორიალურ დაგემს, მიუხედავად არაერდი ბანცხატებისა და პროგესგისა, აფხაზეთში არ არსებობს მათი სახლობის ქუჩები. დმილისმი კი იმ სახლს, სადაც ტროებით გაჩერებულა და გელია, მიმორიალური დაფაკაქვს მიკრული. არსემობს გულიას ძეგლი, მისი სატლობის ქურა, ხიდი და ა. გ. დახეთ ინგერნაციონალიზმს"!

წმ. ილია მართლის სამიგადოების გაგრა-სიბუმის ფილიალი

334830CD 360363300 33963300 9063609063900 355383000 3666-30

მას შემიეგ, რაც აფხაგეთის მინაგან საქმეთა მინისგრაც ცაინიმნა კლიმოვი, გახმირცა სამინისგროს პასუხისმგებელი მუნაკების მიერ ცანაშაულთა ჩაცენის შემთხვევეგი, რომელნიც ყოველგვარი რეაგირების გარემე რჩებიან. ყველა ფაქგის მოგანა შეუძლებელია, მივუთითებთ მხოლოდ რამცენიმეგე:

აფხაგეთის მინაგან საქმეთა სამინისტროს მტაპის უფროსი კ.ახიეიბა გაჭრობს ავტომანქანების მართვის მოწმობებით. 1980 წელს გალის რაიონის ავტოინსპექციამ ხაახგინა, რომ ლამანძაამ გერონტი ალიომას ძემ ვინმე არმო ჯეჯელიას შუამავლობით კონსტანტინე ახლებასაგან შეიძინა შვინას მანეთან ავტომანქანის მართვის მოწმობა /სერ. AATI X 655558, გატ ემული 25 ივლისის 1979 წელს აფხაგეთის ასსრ—ის ავტოინსპექციის მიერ, გაფრთხილების ტალონიABA X 505586. ალნიშნული საქმე გატარებულია გალის რმს—ის სარეგისტრაციო წი—გნში X 1060. გუსტან ანალგიური ფაქტები ნანანერის გუმბერ კაპიტონის ძე კაკუბავას, რუნიკ არგემის ძე ეხვაიას მა მანაიას მამარისტრის გომული რეგისტრირებულია გალის იმსგ—ში.
რ. გა გამააიების საქმე განაეტა აფხაგეთის მს მინისტრის მოახგილეს ჯომუას, ხოლი განარჩენი საქმეები კი თვით კ.ახლებბას მოთხოვნით ნა მისივე თანნასწრებით ხელწერილის ქვემ განაეტა სიხუმის საქალაქო მსგის უფროსის მოახგილეს პატლანძეს /ეროვნებით აფხაგს/ 1980 წლის აპრილში. აღნიმნული საქმეები საქმინან გაქჩა/კონტროლისათვის ამ საქმეთა პირები ინახება გალის რაიონის "ობხსს"ის მსგ ინსპექტორ გ.ლამავას—თან/.

ლუ როგორი მუშაობის სტილია დამკვიდრებული ავსაგვთის მსს—მი ორიოდე ფაქციდანაც ჩანს: ვინმე სარქის ბალიასარიანი, რომელიც 1979 წლის 20 მაისამიე ქ. რიგაში მუშაობია, ავნაგეთის მსს-ში სასწრავოი იყო გა-<mark>იმოყვანილი იმავე წლის 1 ივნისი</mark>იან, ხოლო მისი იანიშვნა გაფორმია ია მას ხელფასი იაერიცხა იმავე წლის 11 მაისიდან, ე.ი.ფაქტიურ სამსახურის დაწყებამდე 19 დღით და წინა სამსახურიდან განთავისუფლებამდე 9 ბლიდ აბრე 1978 წელს კლიმოვმა აფხაგეთში ჩამოიყვანა კინმა კორშუნოვი ბა ბანიშნა იგი ქ.სოხუმის მილი– ციის კაჲრების განყოვიცების გამგედ.კვიმოვის მითითებით გორმუნოვი პარგიუვი წესდების დარღვევით აირჩიეს ქალაქის მილიციის პარგშიუროს მდივნად, მიუხედავად იმისა, რომ იგი ერთი წელიც კი არ ირიცხებოდა ქა იაქის მსგ პარგორგანიზაციაში, თუ როგორი მუშაკია გორბუნოვი გამოირკვა შემიეგი ნიის პარგგიუროს არჩე ვნებისას.კლიმოვის გაჟინებული მოთხოვნის მიუხებავაბ, გორბუნოვი პარტიულ კრებაზე ფარული კუნჭისყრის **ბროს " გაშავუს" გა პარგბიუროს** მხივნობიგან გაითხოვეს კვიმოვმა ციმპირიგან ჩანოიყვანა, ჩაწერა გა ბინაც მიაღებინა ვინმე ვ.ედიიშევს, სამსახურიდან გაათავისულდა პასუბისმგებელი თანანშრომელი მოსია, ტის აგგიეგე კი კ.ეებიშევი ბანიშნა. ვ.ეებიშევის "კვაეიფიკაციის" ბონე ჩანს იმ საგუთის მინებვით, რომელიც მან შეაрგინა მსს თანამშრომლის "რეო"-ს უფროსის მოაрგილის ქარрავას 8.შ. ორჯურ ნასამართლოპის საქმესთან იაკავშირებით. გამოძიების შეიეგაი ვ. ელიშევი აიგვნს, რომ აცხამეთის მსს არქივის მარათის **მიხეივით,ბარიავა ორ**ჯერ იყო ნასამართეები. 1966-იან 1974 წვებში,შემიეგ თვიიონვე აღნიმნავს, რომ ქარ**გაკას სამართეია**ნოშა არა აქვს, რაpგან სასამართეოებში აღნიმნვეთ წეების მასაეები ბოსპომთეთა. ვ. ვე**ტიშევი ქარрავას ნასამა**რთლობას იმითაც უარყოფს, რომ ოჩამჩირის რაიონის სასაბართლოს თავმჯიომარეს ბეტბაიას არ ატსოვს, გაასამარდეეს თუ არა ტარგავა.

ქ. სოზუმის საბევბწივო ავტოინსპექციის უფროსი არის ი. ავთანგივოვი, რომევმაც 1970 წევს **ნასვამ მგგო** შარეობაში მოახვინა ავტოაცარია, რის შეგეგაგაც გაიღეპა აგამიანი. ეს საქმე მიჩქმპ**ვუვია. ი. ავთანგივიანის** კიდევ ერთი განაშაუვი, რომევსაც იძიებგა მსს პირადი მუამგგ**ომვომის** ინსპექცია, ისევ მიჩქმ**ავუვია.**

კუბაუთის რაიონის სოფ. ტიბნის ტენინის საბ.კილმკურნეობაში სოფლის მეურნე-ბის სამინისტრ**ოს სარევიბი**თ კომისიამ წყალსაგენის მმენებლობასთან გაკავშირებით გააგგინა 98 ათასი მა**ნ. გა**ტაცების **ფაქტი.აფხაგეთის** მსს-მი საქზე მთიჩქმალა.

ამა გეის იანვარში აფბანეთის მსს მინისტრის მოაცგიეის ა.ვარაპაევის ხეემძღვანეეობით ქ.გყვარჩეეში ჩაგარცა მიეთვიის თანამშრომეემის ჩხრეკა. ავხაზი ეროვნეშის მიეთვიის თანანმრომეებს აღმოაჩნდათ არა გაშეეური იარალი/მამხანეში/.შეცგა სათანაცო საქმე, რომევიც ასევე მიიჩქმავა.

მსს თანამშრომელი გურგედავა ასგრაზანში გააკავეს. მას აღმოაჩნლა არაგაბელური იარალი. უფრო popo საქმე რომ არ გახსნილიყო, გერგედავას საქმე აფხაზეთის მსს— _ გამოთიხოვა და მოსჰო. თვით პარგიის წევრი გერგედავა თანამდებობაზე დაწინაურდა.

ჯინჯოლია სოსუმის გსნ "ობზსს-ის"განყოფილების გამგედ მუმაობდა. სსრკ-ისმზ მინისგრის მოადგილემ ცუდი მუმაობისათვის იგი სასჭიკად გააკრიგიკა.ამ კრიგიკას მისი თანამდებობაზე დაწინაურება მოჰყვა.იგი აფხაზეთის მსს "ობზსს-ის"განყოფილების გამგედ გადაიყვანეს.

მა მერიშვილი ყოველგვარი ახსნა-განმარგების გარემე უმიზემო თანამხებობიბან ღააქვეითეს. მის აღგილას დაინიშნა სამუალო გამათლების მქონე აგრბა. მემდგომ მინისტრის ბრძანებით მაბერიშვილი დაინიშნა ავგოინსპექციის სპეცოცეულის უფროსად. ამ თანამდებობაზე მაბერიშვილი ხულასს ლებულობდა, მაგრამ სამსაზურს არ ასრულებდა, რადგამ ნება არ დართეს ამ თანამდებობაზე ემუმავა. მაბერიშვილის თანამდებობაზე მინისტრმა დანიშნა ჩრდილო კავკასიიდან ჩამოყვანილი და აფხაგად ჩაწერილი ტლიაგიჩევი, რომელსაც აფხაზეთის სახელმწიფო ავტოინსპექციის უფროსმა გაგუამ უარყოფითი სამსახურეობრივი დახასიათება მისცა. გაგუა შვებულებაში გავოდა და ტლიაგიჩევს უარყოფითი აგესგაცია დადებითად მეუცვალეს.

1979—1980 წლებში მსს პარგიულმა ორგანიმაციამ მიილო შვიდი წევრი — აქედან 6 აფბაზი და ერთი რუსი. აუცილებელია შეიქმნას საქართველის კე—ის საგანგებო კომისია აღნიშნული ფაქტების შესასწავლად.

> ავბამელის ასსრ ავტოინსპექციის უძროსის, გ. გაგუას მიერ მოწოგებული მასატების მიბეგვძთ.

> შენიგენა: ეს წერილი 1981 წელს გადაეცა საქართველოს კპ ცენგრალურ კომიგეგს, რასაც არავითარი შედეგი არ მოჰყოლია, გარდა იმისა, რომ ა. გაგუას მალე მოუსწრავეს სიცოცბლე — იგი ინვარქგით გარდაიცვალა. 1982 წელს იგივე წერილი გადაეცა აფხაგეთის ასსრ მინისგრს, ჩულყოვს, თუმც დღებდე არავითარი შედეგი არ ჩანს.

1981 5:

გემოთმოყვანიცი ფაქგებიდან ჩანს, რომ აფხაგეთის ასსრ ტინაგან საქმეთა სამინისგრომი მეფობს კორუფცია, კადრების მერჩევა-განანიცება ხცება ეროვნების მიხედვით, არავითარი ყურადუება არ ექცევა სპეციაცისგის დონეს, საქმის ცოდნას, გამოცდიცებას, პაგიოსნებას,კეთიცსინდისთერებას, კომპეგენგურობას, საკმარისია ადამიანი ეროვნებით აფხაგი იყოს, ან წარმოადგინოს ცნობა, რომ იგი აფხაგად არის ჩაწერიცი,რომ ყველა გგა ბსნიცია მისთვის მას ჰჰაგიებენ უმეცრებას, ამორაციგნს,სისხვის სამართვის დამნაშავეთბასაც კი, აწინაურებენ, აძცევენ ყოველგვარ პრივიცეგიებს და წახაცისებას.

გუსგად საპირისპირო რამ ზღენა ქართველი ეროენეშის კადრებთან დაკავშირებით:მათ არ მველით არც კვალიფიკაცია, არც გამოციიება, არც კეთილსინდისიერება.ისინი ზღებთან ისეთი ჩაგერის და დისკრიბინაციის მსხვერპლნი, რომელსაც არ განიცდის აფხაგეთის ასსრ-ში მცხოვრები არცერთი ეროვნება. მაგალითად, ამას ნინათ ყალბი ანონიმი დასმენის საფუძველზე გაჩზრიკეს აცხაგეთის მსს ქართველი თანამმრომლები, იმ იმედით, რომ მათ აღმოუჩენდნენ არაგაპელურ იარადს.თუმც დღემდე არავის მოუხდენია რეაგირება იმ ოფიციალური წერი ლებისა და განცხადებების მესახებ, რომელიც იწერება ამ დარღვევებზე და სამსახურეობრივი მდგომარეობის ბოროგად გამოყენებაზე, რომელთაც ადგილი აქვს აფხაჩეთის მსს-მი.

ყოველივე შემოთქმულს ადასგურებს, მაგალითად შემდეგი უაქგები:

1981 წლის ივნისნი, გაგრაში ლამის 10 საათზე გაგრის მუზეუმის ხირექგორი ლაგვილავა/ ეროვნებით "აფზაზი" /ნასვამ მხგომარეობაში საჭესთან მჯხომი გააჩერა ავგოინსპექგორმა, უფრ. ლეიგენანგმა გ. შენგელიამ /ეროვნებით ქართველი/ ბა მოსთხოვა მართვის საბუთები. ლაგვილავამ არახ ჩააგხო ავგოინსპექგორის მოთხოვნა ბა ბასირა მანქანა. მეორე ავგოინსპექგორი ზეცურიანი წინ გადაუხგა მანქანას ბა რა ხაინაზა მას ეჯაზებილია, კაპოგზე მეაზგა მას. მთვრალმა 40 მეგრის მანძილზე კაპოგით აგარა ავგოინსპექგორი. გამოუძაზეს ოპერატიულ მანქანას/მორიგე იყო მარგავა/, მორიგემ ჩაწერა ფაქგი ბა გახასცა კლიმოვსაც/აფ. ასსრ მსს მინისგ./ ბა თბილისსაც. ლაგვილავა ორ ხლეში გაპთავისუფლეს, რაც შემხეგნაირან მოზბა: გაგრის მილიციის უფროსი ჯარიფავა ქალაქკომში გამოიძაზეს, საგაც მას გახვენენ გრასის უფროსი ახლება, გაგრის ავგოინსპექციის უფროსი საგარია, აცმინისგრაცილლი განყოვილების გამგე კალანდია/ ყველანი ეროვნებით აფზაზები/ გაგრის

უმიშროების კომიტეტის უფროსი ხუციშვილი pა ვიღაც უცნობი, მის მოერ მოყვანილი. მენგელიას pა მის ავტოინსპექტორს/ ქართველებს/ გაpაათქმევინეს ჩვენებები, სარეგისტრაციო წიგნში წამალეს ჩანაწერი, ტექსტი გაpააკეთეს /40 მეტრი ამოიღეს/ pა მოსპეს საქმე. მიუბეpავაp ამისა არსებობს მემთხვევის აქტი, რომელიც უნpა იქნეს გამოთხოვილი pა ალიძრას საქმე, თუმც ამაზე არავინ ფიქრობს, ვინაიpან როგორც ებეpავთ, სუკ—ი აფხაზი პროვოკატორების მბარეზეა pა მათ ყოველგვარ pანამაულს აფარებს ხელს.

"COMPLETE COUNTY DOWNARD COMPLETE

აფხაგეთის ასსრ აpმინისგრაციულ ორგანთებში გამეფებულ კორუფციაგე pა უსამართლობაგე მეგყველებს მემpუგი ფაქცი. 1988 წლის იანვარში გალის რაიონის სოფ. ოგობაიას კოლმეურნეებმა რ. რაგიამ pა გ. მემონიამ თავიანთი თანასოფლეტების დავალებით წაილეს გაგრაში საკარმიდამო მიწის მოსავალი, 2.0214 კგ. რაოდენობის თხილი, რათა იგი ჩაებარებინათ გაგრამი ან სხვაგან კოოპვავრობის მალამიებისათვის. ნამეგების გაყოდვა კანონით ნებადართულია, გარდა ამისა, გალმი ძალზე დაბალ ფასებში იბარებენ თხილს მიმლები პუნქგები და ხმირად თვეობით ალოდინებენ კოლმეურნეებს საფასურის გადახდას.

რაგია ია ნებონია იააკავეს გაგრის საოექო მიციციისა ია "ომეხეესის" მუმაკებმა, ჯიბიიან ამოუღეს გუცი 1600 ბანეთის რაოგენობით, ხეემოგერიც ოქმში კი ჩაიწერა 600 ბანეთი, ხოვო როგესაც სასამართვოგე "იამნაგავე" რაგიამ მოითხოვა თავისი კუთვნიცი თანხა, ნოსამართვე გავამევამვიცმა უთხრა, მოეკითხა იგი გაგრის პროკურორ გ. ნურწუმიასათვის.

რა უფიებით გასცა სანქცია ამ პროკურორმა ხსენებუი მოქადაქეთა დასაპატიმრებდად, რა უფიებით მოახდინა კონფისკაცია მათი ქონებისა/თხილისა/ განა გაგეთ "იგვესტიის" 1987 წლის 26 თებერვლის ნობერში
გამოქვეყნებუი "საინფორმაციო ცნობაში" გარკვევით არ წერია, რომ სკქპ ცკ-ს № 265 დადგუნილების მიხედვით ყველა გომები უნდა მივილოთ იმისათვის, რომ მოიხსნას ყოველგვარი მეგლუდვა მოქალაქეთა მიერ ოლქიდან,
მხარიდან თუ რესპუმლიკიდან საკარმიდამო ნაკვეთებგე მოწეული სასოფლო-სამლურნეთ პროდუქციის გაგანაგე?
ან იქნებ გაგრაში არ მემოულწევია გარდაქმნას? ან იქნება, უფრო სწორედ, გარდაქმნა ქართველებს არ შეებო და იგი მხოლოდ სხვა ეროვნების ადამიანებისათვის მოქმედებს ?

ქ. გაგრის უსამართლო "სასამართლომ" რ. რატიას გამოუტანა 3 წლით თავისუფლების აღკვეთა, მ. მეპონიას 2 წლით თავისუფლების აღკვეთა, ხოლო თხილის პატრონს, ოტობაიას გლეხობას არაფერც არ გადაუხადა. მოპასუ-ხეებმა აღნიმნეს, რომ ჩამორთმეული საქონელი, მილიციამ და პროკურატურამ გადასცეს ქორვაჭრებს, რომელი თაც იგი გაყიდეს რუსეთში სამმაგი მოგებით; სასამართლო კი არც დაინგერესებულა ამ ფაქტით. ბრალდებული მიუთითებს, რომ პროკურორი მას წინასწარ თხოვდა ქრთამს, რომ მილიციელმა შლაგბაუმზე მას გამეთი მოუხია ქრთამის ჩასადებად, ეს ნივთმგკიცებაც საქმიდან გაქრა.

აბრიგაც გაგრის მოსამართემ და პროკურაგურაბ ყურაც არ იღეს საქ. კპ ცკ და მინისტრთა საბჭოს 1987 წლის 19 მაისის დაცგენივება "განუხრევ სახევმძღვანელოდ და შესასრუვებლად" და სკკპ და სსრ მინისტრთა საბჭოს 1987 წ. 26 თებერვიის № 265 დაცგენივება საკოვმეურნეო მაგრების მუშაობის გაუმჯობესების მტა-ხებ". ნაცვვად ამისა, მათ გაძარცვეს ქართველი გვეხები და უკანონოდ დასაჯეს. საინტერესოა, გაუბედავენ თუ არა ამას აფხაგს, სომებს ან რუსს ან აფხაგეთის ასსრ-ნი მცხოვრებ სხვა ნებისმიერ ეროვნებას ?/იხ. ოგობაელი გვეხების: ავფენიძის, კუპრავას, მებონიას, ვიკალიას, ქევხიშვილის, ძაძუას, რაგიას, ნოკურავას, წარავამიას, კვარაცხელიას და სხვათა განცხადება საქ.კპ გკ პირველი მდივნის პაგიამვილის სახევზე, 1988 წ. სექგემბერი/ა

ჩვენი კომენგარი: სიმპგომატურიარომ ანაღოგიურ მემთხვევებში/საქ. სსრ 173 მუხლი/ უკანასკნულ ხანს ალარავინ მიუციათ პასუხისგებაში, ამაგე მეგყველებს, მაგალითად, აფხამეთის ანსრ პროკურატურის საგამომ— ძიებლო განყოფილების პროკურირის ა. მ. კუპრავას წერილი ოჩამჩირის პროკურირ ვ. მ. გოგუასადმი, სადაც. იგი ალნიშნავს, რომ ეს მუხლი ამოლებულია საქ. სსუ-დან და ამკამად იურიდიული ძალა ალარ აქვს./იხ. დანართი განცხადებისა, სისხლის სამართლის საქმე № 688 /33, გ. [/, ხლლო პროკურორ გ. წურწუმიას შესახებ იხ. გაგეთი "კომუნისგი"/1975წ. 18/11. № 41, "სიმართლე ცხრაკლიგულგი" და "საგჭოთა ავნაგუთი" 1984 წ. 3 აგვისტოს № 148, "თქმა მართლისა სამართლისა".

ᲐᲡᲘ:ᲡᲐᲙᲐᲠᲗᲕᲔᲘᲘᲡ ᲛᲬᲔᲠᲐᲘᲓᲐ ᲙᲐᲛᲛᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲠᲖᲐᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲘᲘᲡ ᲒᲔᲛᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲓᲐ ᲐᲙᲐᲓᲔᲑᲘᲘᲡ ᲘᲥᲡᲬᲘᲬᲔᲬᲔᲜᲡ, ᲗᲑᲘᲘᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲘᲛᲬᲘᲛᲝ ᲥᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲬᲔᲜᲡ, ᲡᲐᲛᲔᲓᲘᲛᲘᲜᲝ, ᲞᲝᲘᲘᲬᲔᲥᲜᲘᲙᲔᲠ, ᲡᲐᲮᲝᲧᲘᲝ-ᲡᲐᲛᲔᲣᲠᲜᲔᲝ, ᲒᲝᲛᲔᲬᲔᲠᲘᲮᲐᲘᲣᲠ, ᲞᲣᲬᲙᲘᲜᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲘᲝᲑᲘᲡ ᲙᲔᲓᲐᲒᲝᲒᲘᲣᲠ, ᲥᲛᲮᲝ ᲔᲜᲐᲓᲐ ᲘᲥᲡᲬᲘᲬᲔᲬᲔᲑᲡ, ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡ, ᲒᲝᲠᲘᲡ, ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ, ᲗᲔᲘᲐᲛᲘᲡ ᲙᲔᲓᲘᲜᲡᲬᲘᲣᲬᲔᲑᲘᲡ ᲡᲬᲣᲓᲔᲜᲬᲔᲑᲡᲐ ᲓᲐ Რ Ე Ქ Წ Ო Რ Ა Წ Ე Გ Ს, Ხ Ა Ი Გ Ს 1

შექმნილმა ვითარებამ განაპირომა ეს წერილი. აფხამუთის ქართველობის 1976 წლის მღელვარებიდან და 1980 წლის ჩვენი თქვენდაში მომართვიდან საქმათ დარო გავიდა დასკვნისათვის. ხალხის ერთიანი მოთხოვნის მიუხედავად გაგრის ქართველობა მწარედ მოგყუებული დარჩა. მდგომარეობა არათუ არ გამოსწორდა, დღითიდდე უარეს—დება კიდეც.

მოვითხოვიით ქართველთა გევნისა გა უკანონობის მეწყვეტას,კაგითა მერჩევანი ინტერნაციონაცური სამართლიანობის პრინციპების გაცვას, მხოლოგ ლირსეულთა, განათლებულ, საქმის მცოგნე მუშაკთა გაწინაურებას, ეროვნული მულლისა გა მგრობის მთესველთა გაკიცხვას, აფხაზებთან მეგობრული ურთიერთობის ალგგენას, ისტორიის
შალსიფიცირებისა გა ტოპონიმების თვითნებური შეცვლის მეწყვეტას, პრესის ფურცლებზე აფხაზეთში შექმნილი
ვითარების საჯარო მეფასებას. იგივე კანონიერი მოთხოვნა 1980 წელს,ამხ.ე. ა. მევარგნაძესთან მეზვეგრისას,
გამეთრგა.აფხაზეთის ქართველობის მგგომარეობის მესახებ 15-მა გამოჩენილმა საზოგადო მოლვაწემ საქართველის კპ ცკ-ის IX პლენუმს მიმართა თხოვნით: ~"ჩვენ გვალელვებს არა მარგო აფხაზეთში მცხოვრები 80 ათასი
აფხაზის ბეგი, არამეგ იქვე მცხოვრები ორასი ათასი ქართველის ბეგიც...

აბალი გაუგებრობის თავიგან ასაცილებლაც, ჭემბარიგაც გულახცილი და გულმართალი ურთიერთობის ცასამყარებლაც საჭიროა პოზიციების ბოლომცე გარკვევა", ასეთივე მრავალი თხოუნა გაეგზავნა საქართველოს კომპარგიის ცუ-სა ცა მთავრობას, როგორც ცალკეულ გამოჩენილ მოღვაწეთაგან, ასევე საგოგაცოებებისაგან, მაგრან შეცეგი ყოვლაც სავალალო და ცაუჯერებელიც კი მივილეთ.

უპირველესი, რაც "გაკეთგა" გახლავთ ის, რომ საქართველის კომპარგიის ცკ უმუალ მითითებით ყველა სამინისგროს, უწყებას თუ ორგანოს აეკრძალა "აუნაზეთის საქმეებში" რარევა. ამან შექმნა სახელმწივო სახელმწიგონი მოკავნირე რესპუმლიკის სტაგუსი. გაირღვა მმართველობის მთელი სისგემა მისგან გამომგინარე შეგეგებით.
ყველა საჩივარი, თხოვნა, მუგარა ან უჰასუხოდ რჩემოგა, ან უგზავნიგნენ აფხაზეთის მესვეურთ მურის საძიებლანი, ასე გავკარგეთ განკითხვანი: გაგვეუნრა საქართველოს მთავრობა, შემოგუწყრნენ აფხაზეთის ხელისუფალნიც, ამის გამო გავკარგეთ ათი წელი. ექსგრემისტ-საქმოსნებმა გააძლიერეს შემოტევა, რაც მთავარია —
ჩვენივე მოძმეებისა გა განსაკუთრებით ახალგაზრგობის იგეური მომხამვა, გაპირისპირება, ერთვნული პრივი—
დეგირების ჩაგონება გა ა. შ. გაგრძელა საკავშირო გაგგენილების უხეში გარლვევით აგგილიბრივი გაზეთის
რეგაქტორის გ. ა. აგრმას "შ არგალკის" მიმხეგვით ტოპონინების მეცვლა; კვლავ ფრმავგება ერთვნული გისკრი—
მინაცია, რაც გამოვლინგა მრავალ მოუთმენელ ბოროგმოქმებებაში, რასაც გავაშუქებთ ამავუ წერილში; ყურად—
დებისა გა გამოვლინგა მრავალ მოუთმენელ მორთგელებურული თანამგებობის ქართველივერ უძლებგა შემო—
გავებს, თავის გაგარგენას მოუნია მათი ენერგია, ჩვენს სანუგემოი, არც ქალაქკომის მეორე მგივანს გა
არც საქალაქო საბჭოს თავმჯგომარეს პწკარიც არ გაუწერიათ, სიგყვაც არ გასცგენიათ საგმე.

არტურთი ჩვენი კანონიერი მოთხოვნა ხელისუფლებას არ შვუსრულებია, თუმცა 1978 წელს მეგვპირρნენ, ორ თვეში მოვაგვარებთო ყოველივეს. შეპირების ათი წლისთავზე, ვშიშობთ, სისხლიანი ნაციში არ გაიბართოს, რო- გორც ირკვევა, აქეთვენ მიგვერეკებიან მავანში, სხუარიგ როგორ ავხსნათ ის, რომ არც ქალაქკობი ია არც საოლქო კომიგები ერთხელაც არ ცცილან გაგაეცგათ ნაბიჯი გაპირისპირებულთა ნესახვებრად, შესარიგებლად ან მოსარიგებლად შ რომ აძლიერებენ ერთის ეროვნულ პრივილეგირებას, გაუსჯელობას მეორის შევიწროვებითა გა გევნით? რომ ბევრად უმცირესობას სავსებით აბატონებენ აბსოლუგურ უმრავლესობაზე ? რომ წამქებებლებს, ბტრობის მთესველთ, მოვინისგებსა გა მოავეებს ელლიავებიან, აწინაურებენ, აჯილიუბენ გა ეფარისევლებიან? სწორებ ეს ალრმავებს კონფლიქგს, მგრობას, შულის, ყოველივე აბამი ჩვენ აცხაზ ხალხს ვერ გავგებთ ბრალს, ისინი ჩვენი მრავალათასწლოვანთ ნათესავები არიან, ჭირსა გა ტბინში ნაცალი, ერთი გვაქვს მნე, ჩვვულება, მოგუურ ოჯახიც კი. არც ერთ ერს არ სურს გუმბან—მგრობა, მოპირულ ხმალმე რბენა. ჩვენ მშვიდობა გვინდა, ბაგრიმ სანამ კეისარს კეისრისა არ მოემღვება, შფოთიც არ მეწყვება.

გეგაპირρნენ, რომ რესპუბვიკის პრესამი გამოქვეყნგებოგა გაგრის ქავაქკომის 1980 წვის აგვისგოს თათ გირის გასაცები, რაც საგუვისგუვიც გაგაიმავა გა გაივიწყეს.

არავერი გამოქვეყნებულა აფჩანთა იმ ნიგრაციის მესაბებ ჩრიილით კავკასიიგან ნავი მცვისპირეთში,რაც ამ თათბირზე ითქვა. ამავე მეთოის იყენებია აღელგებული მოსახლეობისაიბი ქალაქკონი მთელი ნლის მანძილზე. მეგვპირინენ, რომ ბზიფის ხიითან იაიიგმებოია სანაბულო ომის მონაწილეთა მემორიალი, მაგრამ შემიგომ აკრძალეს. მის ნაცვლაი ალიბართა არკა რუსულ—აფხაზური ნარწერით, ქართული კი ამოაგგეს. ეს არის ჩვენი ეროვნული მეუ— რაცხყოფის თვალსაჩინო ნიმანსვეკი.

არავის ეკითხებ ოან ქუჩებისა და დასახღებული ჰუნქტების სახელთა გამოცვლას. ქართველთა ერის უწყინარი თხოვნა: ქალაქის მემოვლით გზას ეწოლოს მისი პირველი გამკვალავის — იოსებ მარუაშვილის სახელი, მიჩქმალეს,კიდევ მეტიც, ახლა ულტიმატუმს აყენებენ, შეცვალონ რუსთაველის ქუჩის სახელიც. კვლავ მოუ რიდებლად დევნიან თანამდებობიდან ქართველებს, აწინაურებენ აცხაზებს, ზოგ და მნაშავესაც კი, მაგალითად, საბუა ი. ა. რომელმაც გააკოტრა ლიძავისა და ორჯონიკიძის სახელობის კოლმეურნეობები, ვის შესახებაც მა სალები 1981 წელს გადაეცა ამხ. ენუქიძეს, დანოშნეს აგროსამრეწველო გაერთიანების უფროსად. შეოყვანეს ქალაქკომის ბიუროს წევრად ექსტრემისტთა ეს უაქტიურესი ლიდერთაგანი. 1984 წელს გაზეთმა "იზვესტიამ" ამ პიროვნების სისხლის სამართლის დანაშაულობათა შესახებ ორჯერ გამოაქვეყნა წერილი, მაგრამ ის მაინც უვნებელია და განაგემს ჩვენს ბელს.

ახაცგაზრρა მ. ჯინჭარაძე, ასპირანტურა pამთავრებუცი სპეციაცისტი სავსებით შეეფერებოpა კომკავშირის კომიტეტის მpივნის თანამpებობას, გაpაიყვანეს, რომ pაენიშნათ პირვეცი მpივნის ნალესავი ეpaკ შამბა.

სანაგორიუმ "კავკაიონის" მთავარ ექიმს — გაგუას ორი დვის მანძილზე ქალაქკომმა 12-ჯერ გამოუძახა, რომ განცხაცება ცაეწერა გათავისუფლებაზე არც ტეტულინით ასვენებცნენ. მსხვერპლმა მიბლო დრმა ინფარქგი ცა გარცაიცვალა. მის აცგილზე დანიშნეს გ. ვ. აიბა.

ტ. პ. ესართიამ ქალაქს შესძინა ალეულ მილიონაც ლირებული რეაბილიტაციური ცენტრი. ამ საქმის ორგანი გატორს პირველი მცივნის უმუალო მითითებით შეუქმნეს სისხლის სამართლის საქმე გახვრეტის მუხლით. მოსკო ვმა ალაცგინა ... გა ა. შ.

გაგაზეგეთ გაგაყვანიც, გაქვეითებუც, გათავისუფცებუც გა მოხსნიც ქართვეცთა შემაგგენცობას გა იმათაც, ვინც ისინი შეცვაცეს, მიზვგებით, რომ ეს არის თვითნებობის, კოცუნგარიბმის, ნათციმამობისა გა ეროვნუცი გისკრიმინაციის გემაგაცითი.

გაგახეგეთ ვაგრობას, საგკვებას, ავტოკოლონას, კურორგ ბიჭვინთასა გა სხვა ობიექგებს, იქ შექმნილ ვი—

თარებას, გაიგებთ, რომ ჩვენგან რჯულის გამოცვლასაც კი მოითზოვენ.

გადახედეთ ადმინისგრაციული ორგანოუბის მემადგენლობას. განთიადის, ბიჭვინთის, ბზილის მილიციის განყო—
ფილებათა უფროსებად აფხაზებია, გაგრის მილიციის განყოფილების უფროსის ორივე მოადგილე აფხაზია, სახალ—
ხო მილიციის უფროსი /ჩეპი იფა, ჩეპი-ოლლი/ , სასამართლოს თავმჯდომარე და მოსამართლენიც აფხაზებია, მილიციის მუმაკთა ძირითადი მემადგენლობის უმეტესობა აფხაზები და სომხები არიან, ასე რომ ადმინისტრაციული
ორგანოები აფხაზთა ხელშია მაშინ, როდესაც ისინი ადგილიბრივი მოსახლეობის მხოლოდ 8% შეადგენენ. გარკვეული
მიზეგებით ჩვენი საჩივრები შემდგომ ორგანოებში არც კი იხოლება, ასეთ ვითარებაში ადვილი წარმოსადგენია,
რამდებად დამოკიდებული ვიქნებოდით ადმინისტრაციული ორგანოებისაგან, კერძოდ, მილიციისაგან. ფაქტიურად,
ალმოვჩნდით რეპრესიის საფრთხის წინაშე, ამიტომაც პროკურორ ი. ი. ლადალაძის გადარჩევისას ჩვენ უყოყმანოდ
განვაცხადეთ, ჩვენს ბედს ვერ ვანდობთ ადამიანებს, რომლებმაც ეგრე უტიფრად გამოგვიცხადეს მტრობა. მოვითხოვეთ, რომ მემორჩენილი უფროსებისა და პროკურორის თანამდებობაზე არაქართველი არ დაენიმნათ. შეგვპირდნენ რომ ასეც იქნებოდა, მაგრამ ამჯერადაც მოგვატყუეს: სახაზო მილიციის უფროსი ცხაკაია გაათავისულეს
და მის სანაცვლოდ დანიშნეს საპენსიო ასაკის თურქყოფილი აფხაზი ჩეპი-იფა /ჩეპი-იფლი/.

კაბრების შერჩევისას ბაცული რომ იყოს ძირითაბი მოთხოვნა — უკეთესის ან ტოლფასოვანი მუშაკის ბანიშვნა, საგაო რაღა იქნებობა, მაგრამ სწორებ ეს პრინციპია ეროვნული უპირაგესობის მომარჯვებით უარყოფილი. ასეთ ვითარუბაში ჩვენი შვილები, მომავალი უულუბო გა უპერსპექგივონი არიან, რასაც ვერც ერთი ჩვენთაგანი ვერ შეურიგგება.

გაიავხეიო საპასპორტო რეჟიმს. ყველა სამი საპასპორტო მაგიიის უფროსიაცხაზია, ქართველს ტექმუშაკაიაც არ იკარებენ, ჩვენი პასპორტების ქართული ვარიანტი ეროვნული იამცირების, შეურაცხყოფისა ია აბუჩაი
აგიების იოკუმენტური იაიასტურებაა. ეს არაერთხელ ითქვა, მაგრამ ყურაცღებას არავინ აქცევს. ჩვენ გვაბრალებენ საპასპორტო რეჟიმის უხეშაი იარფევას. ეს ცილისწამებაა, მას თვითვე არღვევენ. ერთეულები როიი
არიან, გუიაუთიიან, სობუმიიან ია აფ ხამეთის სხვა რაიონებიიან ჩამოსულები რომ ყოველგვარი მიწერის გარეშე მუშაობენ. განა ერთი ია ორია, რომელთაც სახლიც აქვთ, აგარაკიც ია მიწებსაც აძლევენ, ხოლო ქართველს
იეკემბერშიაც თავზე ჭერს ანგრევენ ია მუჩაში ტოვებენ. ბინების იატაცება, უნებართვოი ჩასახლება ჩვულებრივია აფხაზისათვის, ქართველს კი მიშით შეპყრობილი ქალაქის თავი იოლონაძე სულს ხიის, სიცოცხლეს უმწარემს, ჯვარს აცმევს. მაგალითი პირველი:

XX. რეგაქცია არ იგიარებს გერშინ "ექსგრებისტის" ამგვარ კონგექსგში ხმარებას. ასეთ შემთხვევაში უნდა კიხბაროთ "პროვოკატორი-სეპარატისტი". /რედ. შენ. /

. მოქაცაქე გაბისონიას და ბის შეუდიეს /პედაგოგს/ კორპერაგიუცი ბინა გაუყიდეს, 16 წეცია აღმასრუცებედი კომიგეტი არ აძცევდა კულვნიცს. ლვილ უმალცესი ორგანოს მითილებასაც არად აგდებენ ქაცაქკომი და ალმა სკომი. ამავე დროს ვილაც ფოგოგრადი ანქვამბი ალმასრუცებელი კომიგეტის მიერ ორდერგაცებუც ბინაში შესა ხედა. პროკურორის სანქცია, ქაცაქკომის ყასიდა სიგყვიერი განკარგუცება: "ნემედცენო ფისეციგ" მოძაცადეს ვერაფერს აკცებდა. ასელი მაგაცილი უამრავია, მლეცი ბიჭვინლა ნაძაცადევია. ახცა ვნახოლ გაგრის მეუფენი როგორ ექცევიან ქარლვეცებს.

მაგაცილი მეორე: საქაცაქო საბჭოს განკარგუცებილ 1986 წცის 5 გეკემბერს მიციციის ოპერრწმუნებუცის მეგრევეცის მეთაურობილ სამამულო ომის პირვეცი ჯგუფის ინუაციას, ზეიბარს, ვცაციმერ გიორგის ძე ლევგაძეს "გამსჯეცია რაგმმა" სახვი ლავგე გაანგრია, ქონება წაარლვა გა მწოციარე ავაგმყოფი მეულვილურლ ცივ გამ-ლარმი ცის ქვეშ გაგოვა. რომეც აფხაგს გაუბეგავნენ მსგავს რამეს 7 სიცხიანი მოხუცი მივიგა ქაცაქკომში გა მგივანმა მლხოვნეცი ძალვიცილ გააგიო კაბინეგიგან. ალშფოლია ხავზი, ომის ვეგერანებმა ინუამგიგომციეს, მაგრამ უმუგეგოდ. მოსკოვი ჩაერია საქმეში, საბჭოლა კავშირის ომის ვეგერანლა საბჭოს კომიგეგის ლავმჯილ-მარის პირვეცი მოაგგიცის, საბჭოლა კავშირის გმირის ა მერესიევის შუამგგომცობაც არაფრად ჩააგგეს. მოს რაც უნგა ბელისუფების ასელი მესვეურები? ვის რაში უნგა ასელი პროკურორი გა მიციცია ? /იბ. გაგელი "საბჭოლა აფხგაელი" 31. VII. 87 წ. წერიცი "გუცისხმიერების დეფიციგი ?"/ამ გროს ერლ სოფეც აცასაძეში სომბელიციან ჩამოყვანიც 14 ოჯახს მისცეს სამოსახვო მიწის ნაკველი. სხვა რესპუბციკებიდან ჩამოსუც ალობილა გა ასობილ ვაგრუკანებსა გასპუუცინტებს ასახცებენ გაგრის გონაში ანგიპოდები /იბ. გაგელი "კომუნისტი", 14. VIII—1987 წ. წერიცი "მიწა იყიგება, მიწა"/.

ერთი მაგაცითიც: საქართვეცოს კომპარგიის ცენგრაცური კომიგეგსა და მთავრობას მიმდინარე წეცს გაგრის

საგოგანოეტატ 352 ტოქაცაქის ხეცმოწერით გაუგზავნა შემხეგი თხოვნა:

"გიგია მწუხარება გა გეოფის გარი, სტიქიის ბძვინვარებით გაბოწვეული ჩვენი ძმები, გები, შვილები, ნათესავები, ახლობლები უსახლააროი გარჩენილან კოლხეთის გაბლობის გაგბორილ სოფლებში, გვავით ჩახურგილ რავა—სვანეთში. რთგორც გვაფრთხილებენ, მოსალოგნელია უბეგურების გამეორება. ძვირფასი აგამიანების შველა ჩვენთვის სასიცოცბლო აუცილებლობაა.

გთხოვთ გაგარაცებუცები გროებით მაინც ჩამოგვისახცოთ გაგრაში. ახცობცებს,ნათესავებს, გა—მბასა გა შვიცებს ჩვენვე მევიფარებთ, გავუწევთ ეკონომიურ თუ მორაცურ გახმარებას, მგრუნვეცობასა გა თანაგგომას არც სხვა გაგარაცებუცო მოვაკცებთ", ხაცხის ეს თხოვნაც მგუმარებით გაასამარეს რაცომ, რისთვის? ერთიც

გაუთავებტაც მგკივნეული კითხვა.

ამრიგაც, საპასპორგო რეჟიმისა და მიწალსარგებლობის უბემი დარღვევა ბღება არა ქართველი ან აუბამი ერის მივრ, არამედ ბელისუფლების ადგილობრივ მესვეურებისაგან, რომლებსაც ქვეყანა დუმად გაუბდიათ, სთლი—ან როგორც მოესურვებათ,თუ სადავოდ გაგვიბდით აბ ჭემმარიტებას, მამინ მოგვეცით მემოწმების უფლებამოსი—ლება, რომ მოგართვათ უგყუარი და დამუსგებული მასალა. ამას არ ისურვებთ, არც თვითონ ინგერესდებით საქ-მით და ბალბი კი ბორგავს განუკითბაობით.

ქართველია შევიწროებამ ტოიცვა ცხოვრების ყველა სფერო. გონაში ქართველობა 35%, ზოლო ქალაქში —30%. ანის მიუბედავად 124 სკოლამდელი გგუფიდან ქართულია მხოლოდ 21, აქედან ქალაქში 697 ბავშვზე არსებობს მხოლოდ 6 ჯგუფი /150 სკოლამდელის კონგიგენგით/. ერთადერთი ქართული საბავშვო შალი აშენებულია სომბურ და-სახლებაში, ქალაქგარეთ და მოსახლეობა ვერ იყენებს მას. ამრიგად, ხელვნურად ქმნიან უმძიმეს პირობებს ქართველია ასიმთლაციისათვის.

1985 წელს ქალაქის ძირითად დასახლებაგე — წერეთლის ქურაზე არსებულ აფხაზურ საბავშვო ბალში მოქმედი ერთადერთთ ქართული ჯგუფის დახურვა განიგრახეს ქალაქკობის ბითითებით. ალელია ხალბი, ბიბართეს საქართველოს კპ გკ-ს, დაგვპირდნენ, რომ ბალს აამენებდნენ 1986 წელს მაინც, შედგა სათანადო გექნიკური დოკუმენგაცია, მაგრამ მესვეურთა "წყალობით"კვლავ ახალი რუსული საბავშვო ბალი აამენეს, ქართული კი დათვიწყეს.

ტითქვნელობის ჭაობში ჩამხრჩვალმა ქანთველმა ჩინოვნიკებმა მიჭვინთის გერიგორიაზე არსებული ოთბი ქართული ჯგუფიიან ორი მიაბურეს რუსულ-აფბაზური ჯგუვების სანაცვლოი. მოსაბლეობამ მიმართა აიგილობრივ ბელისუფლებას, ქალაქკომს, მაგრამ ამაოი. როიემიის ითმინოს ხალბმა ეს შმსგავსობა ? არ გვინია, ბაგონო, გაიაგვარება, მოგვეცით უფლება ჩვენს გმობლიურ ენაზე ალებარიოთ შვილებთ.

განუკითხაობა pა pაუსჯელთაა ცხოვრების ნორმა გახpა.რომან მარციმმა pა ეუღვიგ ბემუნგამ გააუპატიურეს pები, რის ნიაpაგგეpაც მოხpა ქართვეცებთან შეგაკება. ბარციცს აღმოაჩნpა საბრძოლო ხელუმბარა,რომე ლიც pამნამავეს აართვა ღეჟავამ pა nარალი ნეგაყოვლობით ჩააბარა ორგანოებს. ყოველივე ამის მიუხეpავაp pააპაგიმრეს არა pამნამავენი, არამეp უpანამაულო ქართველები.

1981 წელს მთვრალმა ლაგვილავამ /გაგრის ისტორიული მუზეუბის დირექგორმა/ მანქანის ძარაზე შეიგდო ავტოინსპექტორი გ. ბეცურიანი და ათრია. დამნამავისათვის პასუბი არავის მოუთხოვია.

1983 წელს თებერვალში მ. შ. შერლაია სასიკვიიოი იავრეს, არავინ იაუსჯიათ. შილიციის უფროსბე თავიაბსბშელიც არ იაუსჯიათ, თუმცა იამშაშავე ცნოშილი იყო.

მღვიელი ატექსანირე მათირიმვილი ჩამოახიჩვეს და არავინ დაინტერესებულა და ა. შ.

გუნებრიეთა, რომ გათამამინენ საქმოსნემი ბაგალითაр: პარგიის ქალაქკომის გასგურით მათ გამსნეს აგა" უფრ აითი 1985 მიას, რუმიით იქია განქუს აგაათუმისა და გუძაომის მუთვი, ამმარმათ აქ 1987 წულს 14 ტაისს ტონდა ტკვიეიოგა. საკითნი განინიია პარგიის გაგრის საქალაქო კომიტეტის ბიურომ, რომელსაც ბეორე მდივანმა მოახსენა: " ეს ამბავი კარგად იცოდა ყველამ, ვისაც ევალებოდა ზმის ამოლება, მაგრამ იმ ავტორიტეტულ "გურგის" მიმით, ვისი იმედით ბენია და მისი კამპანია მოქმედებდა, ფვალზე სელი ავილა-რეთ და პირმი წყალი დავიგუბეთ... კვლავ "ავტორიტეტული გურგის" იმედით გათავზედებული შენია "ულკიმა-ტუმს" გვიყენებს "კაცმა, ვისაც ჩემს ადგილზე დანიმნავთ, "აფაცხის" ამენებაში ჩემს მიერ გალებული სახსრები უნდა დამიგრუნოსო..."/ის. "საბვოთა აფხამეთი", 103, 1987 წლის 27 მაისი/.ალბათ, ქალაქკომმა მოკვარაბგინა ეს საქმე, რამეთუ გოლოტინ-ოქრუა თავის ამფსონებთან ისევ " აფაცხამია".

სუი ახიახან სამ—ს თანამშრომეი ვაიერი კუციას მოვაიეობის მესრუიებისას მოვრა**იმა მძლოიმა ჩუკბარ** მა "თავურით" ცხვირპირი ჩაუიეწა. გამარაიებული სახეში იწვ**ა.** აღნიშნული საქმ**ე მიჰყავია პროკურატურა** სა ია ისევ მიჩქმაიეს.

ქართველია გევნამ უმაგალითო სახე მიიღო, რასაც საქართველოს კჰ ცენტრალური კომიტეტის ბუმაკთა ნაყრუებით აჩუმათებენ. 1985 წლის 11 გეკემბერს ქალაქკობისა გა აგროსაბრეწველო გაერთიანების გასგურით
სოფელ ალახაძეში ორჯონიკიძის სახ.კოლმეურეობის თავმჯგომარე ა.ბ.უსგიანოს განკარგულებით ქართველთა
უმნის მიმგებარე სავაჩვულებში მეიტანეს უალრესაგ მგგრაგი გა უძლიერესი მხაბი 50 კგ.გარიმხანი,კომ—
ბინირებულ საკვებში გარეული. გაიგამლა გიგძალი პირუგყვი თუ ფრინველი, სოფელში ბელურაც კი არ გარჩა,
მოიწამლა 5 წლის ბიგუნა — ბახია, რომელიც სასწაულებრიც გაგაარჩინეს.გამარალებულებმა მიმართეს ქალაქკომის პირველ მგავანს,ის კი გაპაგიმრებით გაემუქრა მათ გა გაყარა.

სოფლის სამიკარი საქართველოს კპ ცენგრალური კომიგეგის პირველ მიივანს ამბ. ჯ. ი. პაგიამვ**ილს გაეგგა**ვნა, მაგრამ სრული მცუმარებით გვიპასუხეს. მივმართეთ პროკურორს, მან ყურებში მამბა იმარჯვა. ქალაქკომის
მეორე მცივანმა ქართველთა პაგრიოგად და მწყემსად მიჩნეულმა რ. ა. სიგუამ, თანასოფლებებს სულ "ბლლირი
ადინა", მეგიც, იმავე სოფელში ქართული მოსახლეობის მიმდებარე გერიგორია გადასცეს მზიფის საბჭოთა მე—
ურნეობას/ცირექგორის ა. ყარამანანვილი/ მოსახლეობა ჩამოამორეს კოლმეურნეობასა და მოწყვიგეს მიწას, მოუსპეს მიწაზე უფლებები, რაც მათი აყრის წინა პირობაა.

სოფლის უბეიურებაზე ახმაურია საოლშო გაზეთი "საბჭოთა აფხაზეთი". რეიაქტორის მოაიგილემ პ. ჯაფარი-ძემ 1986 წლის 5 აპრილს გამოაქვეყნა წერილი სათაურით " თვითნებობა თუ ბოროგება "?/ თან ერთვის/, რო-მელშიც გაანუქა საქმის ვითარება, აიგილიბრივმა ზელმძღვანელებშა გამართეს თითლიბაზობა: უსტიანს გაბრუტანეს "სასტიკი საყვეიური", ხოლო ჯაფარიძე გააფრთხილეს გაჩუმებულიყო. ვერ იააჩუმეს პრინციპული აიატიანი. 1986 წლის 14 ივნისს იმავე სათაურით გამოქვეყნებულ წერილში მან გაამიშვლა ქალაქყომის თვალთ—მაქცობა.

ვეკითხებით საქართველის კპ გენგრალურ კონიგეგს, საქართველოს მთავრობას, პირუთვნელი სიგყვის სათქმელაც განა ბალბის მოწაშვლაც თყო სავირო ? განა შეიძლება ამ ბოროგების მოთმენა ? ეს ბომ გვიბიძგებს საგეცისწერო ნაგილისაკენ, თვით გავიჩინოთ სამართალი აი, რაგომ გვაშინებს სისხლიანი ნაციმთ !

ჩვენი მღგომარეობის მიუზედავად, 1967 წლის 27, 28, 29, 30 თვლისს მგიფში სხვადასხვა დლის წესრიგით კვლპვ გარგებოგა აფნანთა ყრილობა გა შვოთი. 29 ივლისს კი მათი " პარლაშენჭოორები"გამოცხაგინენ **საქა**რთვეტოს კპ გაგრის საქატაქო კომიგეგში პეგიციით/ანოცაცია დან ერთვის/.მომჩივანთა მორის იყვნენ **ქატა**ქის საბჭოს დავმუგომარის პირველი მოაგგილე რ.ნ.იაზიჩგა, აგგილიბრივი გაზცი "ავანგარგის" რეგაქტორი გ. ა. აგრგა, სკოლის დირექგორები, ფოგოგრაფები, დალაქები და სხვანი. ბათ შოითხოვეს ყველა ნომენკლაგურედი დანამდეგობის 50% და დეპუკაკთა 50% ავნაზებისათვის, რომ შეწყვიგონ გაგრის შემოსასვ**იედი გრასისა** და დასასვენებელი ოპიექტების მშენებლობა, სანაშ მათ არ ეყოლებათ მშენებელი შუშები. *რედაქტორმა აგრბამ* ბოუროს უსაყვეგურა რომ ალმასკომმი პინების უკანონო განაწივებით ღებულობენო ქრთამს. რ**ეპლიკაზე,** რომ ლაქტემი გადასცენ პრკურატურას, შან თქვა: "რისთვის ? მათ ლულის გაკეთემის სამუალება რომ მივცეთო, პროკურორიც გა შისი შუშაკებიც მხოლი ამას სჩაგიან, როგესაც ჩვენ გავეთანხშეთ მის განიშვნაგე, გვეგონა რომ წესიერი კაცი იყო ". ვაი, რომ, ბაგონო რესპუბლიკის პროკურორი, პროკურორმა გ. ი. წურწუბიამ, რომელიც ამ შრაიცებას პირაცაც ისმენცა, ზმაც ვერ ამოილო. ვერც ქალაქის საბჭოს თავმუცომარის მოაცგილე ე.ა. გაჭვინსკაიამ იმაროლა თავი. მომჩივანეებმა აღნიშნეს, რომ მდელი 6 თვე მიდიოდა მოლაჰარაკება თბილისსა ტა ქალაქკომს შორის ტასასვენებელი სახლის "პიტუნდას" დარექგორის კანდიდატზე ბოლოს უარი უთხრეს აგიტა ცია-პროპაგანიის განყოვიცების გაბგე ც. ი. ცაკერმაიას/უკანასკნეცაი ცაკერბას სახეცით რო**მ მოგვევცინა**/ ტა ტანიშნეს იიღვავარი ს. ნ. შანბა. ამ ბრატიებამ ატმასივით გავრა. ექსვრემისგთა ტიტერთავანი, **იასას**ვე ნებელი სახვის ცირექგორობაბეც გაწბივებული ვევ ივანეს ძე ვაკერბა,რობელსაც პავლობიდანვ**ე სძუვია ჟა**შის მლეხავით წიგნი გა განათღება, უცბაც გააწინაურეს. პარაბოქსია: ბან გაგ**რაში ჩააგიავა სააგიგაციო***ფმერეოგიური მუშაობა და ცენტრაცურ კომიტეტში გადაიყვანეს ცექტორდა უგულის უფროსა*დ. ასეთი მოქმედება აზაიისებს ია ძ ენეშს ექსჭრებისტებს, ქრთაბზე უფრო გაბზრწნეიად მოქბედებს საზოგაიოებაზე.

სავსებით ინერგიელია სამოგახოებრივი ცხოვრება გაგრაში. არაგერი კეთხება ახაღგამრ**ხობისათის. ღრბავ** ტემა კმასობრივი გიგერენცირება, რასაც არქარებს ქალაქკობისა გა აღბასკობის სრული უმოქმებობა **გა კკონ**ტროლმა. ვის მოქმებებას მიეცა ნამხებლი პრინციპული შევასემა, ვისი საქმე განიბი**ლა ბოლმიე ქალაქკო**მმა? არც არავისი.

ხაკითხავია, ნაბგვილაბ ამსებიბს ერთა მორას კონგლიქგი გა ნისი წარმობმობი ობიექტური ბიბებები ?

ა რ ა . ეს უკვე ჩამოყაციბებული კასტის — დანაზეციროვე კულაკური ფენის მუნაობის მეციკია. ყველა ისინი ვისაც პროვოკაციაზე გაპყავს მოსახლეობა, განუკულვნებიან კულაკურ ფენას, რომელთა ძირიდადი განმასხვა— ვეგელი ნომანია ქონებრივი პროვილეგირება, უმრომელი მემოსავალი, საქმოსნობა აი სწორედ მათ უნდათ ერო- ვნებათა დაპორებმა და ამას აღწევენ კიდეც. ჩვენ გვქონდა პრინციპული საუბარი ოპომიციის წარმომად— გენტებლან. აღმოჩნდა, რომ გაგრის საქალაქო კომიგეგი გაურბის დაპირისპირებულთა მორიგებას. მათ/პარლა— მენგიორებმა/ მოითხოვეს წარმომადგენლიბითი განზილვა "საკონფლიქტო საკითხებისა" ქალაქკომის სააქტო დარმაგში ისუვ ბიუროს წევრების დამსწრეთ. ქალაქკომმა ეს თხოვნა მორს დაიცირა, ვითობდა კონფლიქტის გალიმავების მიმით. სინამტვილეში კონფლიქტს ქმნიან უფლებამოსილი პარგიული ბიუროკრატია და კულაქური მელიმა ანტიპოდები /მათი გამოცნობა ძალგე იოლია/. მათთან ბრძოლა დიდი ბინია შეწყვიგეს საგოგადოების ძალებშა, რადგან ეს უკანასკნელნი დარგენ პარგიის საოლქო და ცენტრალური კომიგეგების ფაქტიური მხარდა— გერის გარეშე.

ატრიგაც ახალი კურსი: საჯაროობა, ცემოკრატიგაცია, გარცაქმნა, განახლება გაგრამი გლაპარია, რაცგან ქალაქკობისა ცა საქალაქო საბვოს უბრებეცობა ბიბართულია აბ სიახლეთა საცინაალბცეგოც: ბრავლცებიან ანგი-

პობები, ლრმავიება გაპირისპირება, კორუფცია, კანონსანინაალმბეგო ქმებობანი.

აიგიიობრივი გაგეთი "ავანგარიი" მის რებაქგორს გამოყენებული აქვს არა სახელმწიფო სახელმწიფოებრი ვი გა სამეურნეო თუ იგეოლოგიურ სიახლეთა ზუქგე საგოგაგოების ზრომითი მოგილიგაციისათვის, არამეგ სიმ პაგიისა გა ანგიპაგიის მიხეგვით, ბევრჯერ კი "მეგობრობის" გაკვეთით გალკეულ მოქალაქეთა საქებ—საგინე ბლაგ.

ატრიგად, უიდეობა, უპასუხისმგებლობა, მაამებლობა, ნათლიმამობა, საკადრო პოლიგიკის სრული დამახინჯება, უკონგროლია, განუკითხაობა, ამის შედეგად საქმოსანთა გააქგიურება, ფასების დამახინჯებები და სავაგრო ორგანიგაციების დანაშაულებრივი აღვირახსნილობა, უმრავლესობის ხარჯგე უმცირესობის გამდიდრება, ქონებრი ვი დიფერენცირების პროცესის გალრმავება, ყოველივე ამის მისაჩქმალად ეროვნული დაპირისპირების გამწვავე ბა და ნაკლებად გათვითცნობიერებულ მოქალაქეთა წაქეგება — ასეთია დღეს აფხაგეთსა და განსაკუთრებით გაგრამი ვითარება, რასაც აშკარად თავს ვერ ართმევს ხელმძღვანელობა.

8 8 3 0 0 6 8 3 0:

ერთა მორის მგრობის მთესველთა საკარო დაგმობას;

 აფხამთა გა ქართველთა შორის საბჭოთა სოციალისგური სახელმწიფოს კონსტიგუციით გაკანონებული ურთიერთობის ალგგენას;

— ეროვნული ცისკრიმინაციის ყოველგვარი გამოვლენის სასგიკაჲ დაგმობას;

- კკანონოף, გაგგენილი წესის გარღვევით, შეცვლილი ტოპონიშების ალგგენას;
- კაირთა აჰარტეიიის შეწყვეტას პირადი ლირსებითა ია იამსაბურებით კაირთა იანინაურებას, ამ საქმეში ი იაშვებული იარლველების გაიაუიებელი გამოსწორებას;
- ბასებში საჭიროების პრინციპების განზორციელებას;

— ქართული საბავშვო გალების ქსელის იაუყოვნებლიე გაფართოებას;

- პარგიის შეტოქტეგებითი კურსის გარგაქმნის ტოთბოვნათა სრუც გავრცეცებას, ყოვეცგვარი მიწერის, ი ტოჩვენებითობის, უბოქტეგობისა გა ინვრგუცობის გაგმობას;
- აფხაგეთსა ია კერძოი, გაგრაში შექმნიდ ვითარებას მიეცეს ობიექგური შეფასება ია გაშუქიეს პრესაში;
- გაირკვეს დიდოეული ზელმძღვანელის საქმიანომა, ჩამოგვამორეთ ულირსნი;

- ᲑᲝᲘᲝ ᲛᲝᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐᲥᲛᲝᲡᲐᲜᲗᲐ ᲗᲐᲠᲔᲛᲡ 1

გაგრის რეგიონში მცხოვრებ ქართვეეთა 1987 წეის ნოემბრის წერიებე ბეემოწერა: მარკოგია ა.ი., ჯოხაძე ვ.ი., საგანაძე უ.ს,საბანაძე მ.ა., განეეია კ.მ., გა განარჩენი სხვა სამოციაათი ბეეისმომწერნი.

"J85J8300 J85J8356"

აფხაზი ბაცხის იღევანიელმა "შესვეურებშა" წამთაყენეს ცომუნგი "აფხაზეთი აფხაზებს",რითაც თავიანთი ბოივითი, სეპარატისგული იიეებით სურთ მიაღწიონ აფხაზეთიიან ამ ნიწის მკვიირი ყველა ტართველის გამოძევებას ია უკარნაბონ თავიანთი ნება ყველა სხვა ეროვნების ხალბებს,აფხაზეთის ტერიტორიაზე მფხოვრებთ.

1987 წლის 28 იცლისს, სოფელ ბგიფში პროვოკაგორია ბეთაურობით 300-ბიე აფხაზი მეიკრიბა და ბოაწყეს ბიგინგი, ბეორე ილეს, ე. ი. 29 იცლისს, ბათი "ნარბობაიგენლები" გაზეთ "ავანგარიის" რებაქტორი ე. ა. აგრზა, ბიჭვინთის აფხაზური სკოლის იარექგორი ბ. გ. კებირ-იფა, ბზიგის აფხაზური სკოლის იარექგორი ბ. გ. ჩაბაკუა, გაგრის აგროსამრენველო კობპლექსის საბჭოს იარექგორი, ა. ა. საბუა, გაგრისალმასკობის თავბუილმართს ამორველი ბოაიგილი რ. ნ. იაზირბა, ია სხვანი ე წ ვ ი ე ნ საქართველოს კპ გენგრალურ კობიგეტს ბოთხოვნით, რობ გაგრის ქალაქკობის წამყვანი თანაბიებობისა ია ქალაქის საბჭოს იეპუგაგების 50% აფხაზი უნია იცოს. უსაკვილარეს ქალაქკობის ბოუროს, რობ ბასში აფხაზია რაიიენობა 50 პროცენგს ვერ აფწევს. ბოთიზოვეს ქ. გა-ტრაზი სოფელგვარი ბზენებლობის შეჩერება, ვიირე ალბრითან თავიანთ ბელბძლვანელ კაირებს. ბოთიზოვეს აგბა-

გური ენის გაბატონება ე.ი.სახელმწიფო გაწესებულებებში საქმის წარმოება გა საუბარი მხოლოც აფხაგურად. ამ ულტიმატუმების მეუსრულებლობის შემთხვევაში ისინი იმუქრებოდნენ მასობრივი გემონსტრაფიების მოწყობით.

ტოსახტეობის 8%-ის "გარმომაცგენტების ეს უტიფარი მოთხოვნა ცანარჩენ 92%-გე ბაგონობისა პროვოკატორ-მოვინისტთა ეს ბოცვითი იცეები ეროვნუტი მულტის გაღვივებასა ცა სხვა ეროვნებათა ჩაგვრას ისახავს მიგნაც. ყოველივე ეს კი გამოიწვია აფხაგთა "წარმომაცგენტების" თავაშვებულობის წაყრუებამ, მათთვის ყოველგვარი უფტებების მინიმებამ, ვინაიცან აფხაგეთის ასსრ ცა საქართველოს ხეტმლვანეტები ცლევანცელი ცხოვრობენ, ცა არ ფიქრობენ საბოლოო შეცეგებზე, ისინი ყოველგვარ ცათმობაზე მიციან პრლვოკატორებთან, ჰაატიებენ მათ ყოველგვარ უმსგავსოებას, როგორც ბავშვურ ცეტმობას, რის შეცეგანაც ამ უკანასცნელთ უფრო ცა უფრო ელვიძებათ მაცა ცა მოითხოვენ ციცევ უფრო მეტს.

აფხაგეთის ქართველები არავითარ მელავათებს არ ითხოვენ, ისინი მოითხოვენ თავიანთი კონსტიტუციური უფლებების შესრულებას, აფხაგი პროვოკატორების ამგვარი მოქმეჲებისათვის მგღვარის იაიებას, ნათი მოთხოვნე—

ბის გამოქვეყნებას პრესაში გა მათთვის საკაგრისი პასუბის გაცემას.

#03 #36000 #3800 0633593606063980

პატივტებული ფაზილაბდულის ძევ /

მე გავეტანი თქვენს ინტერვიუს ხასავეუთგერმანუე ჟურნაე "მპიგეემი", რის შებეგახაც ორმაგი გრძნობა გამიჩნია. ერთის მხრივ, თქვენ ობიექტურაი გაამუქეთ მესხთა რეპატრიაციის აუციეებეობის საკითხი, ქართვები ერ ნების ახამიანებისა, რომებნიც გაასახებს მუა აგიაში 1944 წებს, ხოლო მეორე მხრივ, მე განმაცვიფრა თქვენმა განცხაბებამ იბის შესახებ, რომ თითქოს 40-იან წეებში იაიწყო იძუტებითი "გაქართვებება" აფხაგური სკოტებისა. რაგომ არაგერს მრძანებთ იმის შესახებ, რომ აფხაგური სკოტა წმინდა სახით, როგორც ასეთი, არასობეს არ არსებობდა გა არც ახლა არსებობს, ვინაიდან ე.წ. აფხაგურ სკოტაში მხოლოდ პირვები 4 კტასია აფხაგური, ხოლ იანარჩენ კტასებში სწავტება მიმცინარეობს რუსუბ ენაგე ? პატომ არ წუხართ რუსიმიკაციაგე, რომებიც ნამცვიტი საფრთხეა აფხაგეთისათვის, ან იქნება "ქართვეტიბაციაგე" საუბარი ნაკტებ რისკთან არის იაკავშირებული ?

უკანასკნეი ბანებში აფნაგეთის ისტორიის მოგი ფაისიფიკაგორის მიერ გავრცეიია იეგინფორმაცია იმის ნესახებ, რომ თითქოს თანამეჹროვე აფხაგეთის ასსრ-ს ტერიტორია მუგამ აგიღეური მოგგმის აფსუების ტომის კუთვნიტება იყო,/რომეტთაც ჲლეს მეცჲომით "აფხაგებს" უწობებენ/, ხობო ქართვეტებმა ვითომბაც XX საუკუნემი "დაიპყრეს" ავხაგეთი. აბასთან დაკავშირებით მე შეგახსენებთ თქვენთვის კარგად ცნობიც ბესცევის XII საუკუნის ზიрს სობუმში,რობელიც თაბარ ბეფის ეპოქამია აგეპული.ამ ზიგზე მიკრულია განბარგეპითი გაფა, რობელ გეც წერიატომ ბიბი ძვე იქართული არქიტექტურის ძეგლია ბა ტასგე მემონაბულია ქართული წარწერა, მაგრამ სიტყვა "ქართული" წამლილია/არსებობს ფოტო აზ დაფისა/.ვის დასჭირდა ამ სიტყვის წამლა? ცხადია იმას,ვინც ესოგენ გულმოგგინეგ აყალშებს აფხაზეთის ისტორიას გა ავრცელებს ხმებს მისი ვითომგაც გვიანგელი "გაპყრობის" შესახებ ქართველთა მიერ. ამგვარი აღამიანები ჩქმალავენ იმასაც, რომ ამ ხიღის გარღა მთელს აფხაზეთში უამრავი ქანთული ძეგლია გა რომ არაქართული ძეგლები აქ საერთოდ არ მოიჰოვება/ რუსული ძეგლები ჩნგება XIX-XX საუკუნიიან/,რაც იმაშე მიუთითებს, რომ აფხაზეთი მუიამ საქართვეიოს განუყოფელი ნაწილი იყო, ხოლო დავაი სიტყვა "აფზაზედი" იყო სახეინოიება იასავიეთ საქართვეიოსი, ისევე როგორი ეგრისი ია კოიხეთი, აფხაგები ქართული ტომის სახელწოდება იყო, ხოლო ამ მხარის დღევანდელი მკვიდრნი, ადიღევიც აფსუები აქ ჩამო სახედნენ ჩრდიელეთ კავკასიიდან XVII-XVIII საუკუნეებში, შეერიენ ადგიელბრივ ქართუი მოსახეელბას და მიილეს "აფხაგების" სახეიწოდება. ეს თანამედროვე ისტორიოგრაფიის ანგანური ჭეშმარიგებებია, ასე რომ ამის იამაცვა ან საწინააღმიეგოს მგკიცება მიგვილილებს მხოცოი უმეცრებაზე ან ისტორიის ბოროტგანზრახუც ფაცსივიკაციაგე.

არ უნდა დავხუჭოთ აგრეთვე თვაცები იმ ფაქგზეც, რომ საბჭოთა პერიოდნი დაიწყო ზეცოვნურად მუღცის გაღვივება ისტორიუცად ურთიერთის მონათესავე, მოძმე ხაცზებს მორის, აფსუებსა და ქართვევებს მორის და თქვენს მიერ აღნიშნული ფაქგებიც ამ მუღცის გაღვივებას ისახავდა მიგნად, ყოვეცივე ამან კუცმინაციას მიაღნია 1978 წეცს, როდესაც დაიწყო მასობრივი ანტიქართუცი აქციები, რასაც ქართვეცთა ზოცვა-ჟცებაც ქი მოფაა ყოვეცივე ეს პროვოცირებული იყო მოსკოვიდან ვეციკრუსული მოვინიგმის მიურ, აგრეთვე პროთურქუცი ეცემების მიურ რომეცნიც აფხაზეთის რუსეთთან შეერთების ცოგუნგის ნიღაბქვემ მაცავდნენ ოცნებას აფხაზეთის თურქეთთან შეერთებისას, რაზედაც მოწმობს 70-იან წცებში თურქეთში ოფიციაცურად გამოცებული რუქა, სადაც თანამედროვე აფხაზეთი შეერთებულია ჩრდიცოეთ კავკასიასთან, რომეციც თავის მხრივ თურქეთის განუყოფეც ნაცის წარმოადგენს.

მე ვიცი რომ მოწინავე და გონიერი ნაწილი თანამედროვე აფზაზი ინგელიგენციისა არ იწონებს ამგვან ავანგურისგულ კურსს. ფრიად სასურველი იქნებოდა დქვენი თვალგსარისის გაგება ამ საკითზზე.

\$8.0000 80*6*0006 608080900806 80860-6080806 30000006

8 3 5 9 6 3 9 0 8 3

2018200083 PJ 3601382PDB C J C J 8 0 J 1

გაგრის საზოგაpოებისათვის ცნობილი გაზpა, რომ აფხაგეთის ინგელიგენციასა pა პარციულ მუმაკებს XIX საკავშირო პარგიული კონფერენციისათვის გაუგგავნიათ საჩივარი. ბევრს ჭორი ეგონა, ბაგრაბ ჩვენ აბლა ბელთ გვაქვს ქსეროკოპიო ამ წერილისა.

1988 წლის 17 ივნისით გათარიღებული 99 ფურცლიანი უს საჩივარი, რომულსაც ბულ აწურენ მწურლები, პოუტები, ჟურნალისტები, მხაჭვრები, პროფესორები, თუ პარგიული მუშაკები, იმგენაგ მეურაცბმყოფელი აქტია, რომ ქართველთაგანი ვინც წაიკითბავს, იტყვის, პირუტყვაგ ხომ არ გავუჩენივართ უფალს, აგრუ რომ ვექულვინუბითთი უკვე უთქმელობა გა უმოქმეგობა ლალატია გა მოლალატეს ური წყევლის, მოიკვეთს.

სულმნათს უთქვამს: "... სიცინჯე გმობილი ჯობს სიფიცბესა ქებულსა". ჩვენც ბივყვეთ აბ მცნებას,

ჩავიკეად ბოლმა, გინჯაგ მოვისმინოთ გმობა ჩვენი გა გავცეთ პასუბი ჯეროვანი.

XIX საკავნირო პარტიული კონფერენციის პრეზიდიუმისადმი მიმარდვაში ნადქვამია: "Единственный выход из этого положения - осуществление неуклонных гарантий самостоятельного развития абхазского народа в прямом понимании, а не в тех "интерпретациях", которые навязаны Абхазии со стороны Грузинской ССР".

ჯერ ერთი, ამ ინგეიიგენგებმა იკითხეს თუ არა ძირითაჲი მოსახიეობის უბრავიესობის სურვიიი საქარ—

თველოდან გამოყოფაზე, თუ მათ მოქალაქეებად არ თვლიან?

ნეორეც, უშუაცოი რესპუბციკების კავშირში შესვცის ნებას იძცევა დუ არა ავტონობიური რესპუბციკის კონსტიტუცია?

მესამეც, აქვს თუ არა ამ მოთხოვნას ობიექგური საფუძვები ან მიგეგი?

იმიგეგებენ: 1. სგალინისა და ბერიას დროს გაგარებულ რეპრესიებს, თითქოს რუსეთში არ მომბდარიყოს იგი და ამ რეპრესიებით დარბეული საქართველოდან რუსეთში გაქგევა იყოს "გადამრჩენელი".

კუიფურის ძეგითა მოსპობა, აფხაგური ენის აკრძაივა, სკოიებისა და გამობცებიობის დახურვა, საქბის დარმოებიდან აფხაგური ენის ამოღება სარივარში ისეა გადმოცებული, დითქოს დღესაც გრძეიდებრდეს მსგავსი რაბ. ვინ უკრძალაც ბაგონ მწერიებს, პოეგებს, პარგიულ-კონკავშირულ მუმაკებს საქბისწარბოვბა აფხაგურ ენაგე რომ წარმართონ, იგი ხომ სახელმწიფო ენადაა გამოცხადებული ავგონობიაში? ნესგორ ლაკობაც კი ამ საფითხგე წერდა: "Вторая наша ошибка — это в вопросах о языке...Под прикрытием русского языка все остальные языки Абхазии должны были на второй план. Нам эту ошибку нужно было исправить./см. Н.А. Лакоба, стр. 178/.

ერთი ვნაბოთ, ამ 58 ხევმომწერთაგან რამხენმა ალგარხა თავისი შვივები აფხაგურ სკოვაში, ეს ხომ უგყუარი მაჩვენებევია, უნნათ თუ არა თავიანთი კუვტურა ბა ენა თვითვე გმობენ ბა ჩვენ გვაბრავებენ.

бирго 87 გვერрозбо საჩივარი ЭБკარ-ЭБკარაр გაрავმარგვეთ рა ქართველა მიერ рანგრელი ალხაზური კელგურის ერთი ძეგილს рასახელებაც ვერ ალმო აჩინეთ. რაგომ 7 იმიგომ რომ "რაც არ არის, არ არიო"
ისტორიას ვერ ნემოუნახავს ალხაზური კულგურის სავსებით ორიგინალორი ძეგი, იმიგომ, რომ "... памятники
колхидской позднебронзовой культуры указывают на преемственность между строителями дольменов и
населением, развивавшим в последствии на этой территории колхидскую культуру, в создании которой
принимали участие предки и картвелов и абхазов /см. "История Абхазии", З.А.Анчабадзе, "Древний период", стр.21/. თუმცა მირვველი ვურც ანჩაგაძე рააგერებს.

Зипотальтов Задубов рабаздозбовы ра рабетазадоговы запотародо запотаровы: "Последовательное, "плановое " разрушение уникальной природы Абхазии... состояние которой сегодня можно охарактеризовать не иначе, как экологический кризис/если не катастрофа/ Бабтурбудгого дбогородар, запотов об рабаб, бод вазокого даления дамилиями и национальностью "Прузин" в соответствующей графе".

Водпурбудують дубруд дбогородар, розв, рабаздупо оут рабабурго, бтрува удвабубо вупосот дубрув, водпурбудують дубруд дбогородар, розв, рабаздупо оут рабабурго, втрувая дзоб рупосот рабубув, водпородарства досто досто в досто досто

იამაცვა განა შეიძცება ? ან ვინ იაუშაცა მათ ძვეცი გვარის ალიგენა? მოქაცაქე ბენიამ ხომ კეხირილაი შეიცვაცა გვარი, ხოლო ჩეპიოლცმა −ჩეპიილაი? განა ცოგაა ქვეყნაი გვარგამოცვციცი?ვინ უშცის გურგუციას, გონუას, მარხოციას, მარღანიას, ცომიას, ხვარცქაიას, საკანიას, კოპეშავიძეს, ცვინარიას, კვიცინიას, ცაბარიას, არგუნს, გაბეციას, ღვინჯიციას, აცამიას, ჩაჩხაციასა ია სხვებს გვარის გამოცვცას? ჩვენ რას გვეიავებიან?

орбую обогрудо: "Массовое переселение грузин на т.н." пустующие" абхазские земли, причем программа такого переселения продолжает существовать и сегодня и гасчитана она, как минимум, до 2 000 года, цель-коренное изменение демографической ситуации в Абхазии".

კერ ერთი, მავი გღვის სანაპირის ეს ნანიი არასობეს ყოფიია ქართველთა გარეშე. აქ უბსოვარი ბროიბან მოსახელბის უბეგესობა იყო ბა არის ქთრთველობა ბა, ჩვენს მამუღში თუ რა ლონისძიებას გავაგარებთ,
ეს ერთი ეთნიკური კუთხის ჩამოსახეებული უმცირესობის საკითხავი არაა. მეთშეც, ვინ განაგებს დღევანტელ
აფხაგეთში ბიგრაციას? ვის ხელშია მინების ბარიგება ? აბას აკეთებს სააკიანის მეშველბით აფხაბეთის ასსრ
მთავრობა. ჩვენ ბაუფარავაბ ვამხელთ, რომ მინების გაყიბა-ბაგაცებაში უბაგალითო კორუფციასთან გვაქვს
აფხაგეთში საქბე. ამიგომაც მოვითხოვთ თუნბაც უკანასკნელი 10 წლის მანძალბე კერძობ გაგრაში შესწავლილ
იქნას მინების გაცენის საკითხი სამძებრო ორგანოების მიერ ჩვენი წარმობაბგენდების მონაწილეობით ბა მაშინ ვნახოთ თუ ვინაა ქვეყნის მოდალაგე ბა ერის გამყიბველი. ჩვენ, ჩაწიხლლბა ბა შეურაცხყოფილმა ქართვეიებმა, უნბა შევიძლოთ ამ ბრალბების ნათელყოფა, ეს გაბაუბებები ამოგანაა. ყველა ბამნაშავე უბალლები
ორგანოებიდან დაწყებული სოფლის კანცელარიით დამთავრებული უნბა გამოვლიხენენ, რაბგან სისხლის სამართიის განაშაულით ახტენენ საქართველოს ამ უმშვენიერესი კუთხის ანექსიას სხეაბასხვა ერის მოქალაქეთა
ჩამოსახლებით ბა ამ ბოროგებას ჩვენ გვაბრალებენ. მეექვსე ბრალბება:

Уничтожение исторически сложившейся топонимики

Абхазии — сейчас более половины исторических памятников абхазских исторических наименований ли—

бо заменены на грузинские, либо обесмысленно искажены ими". ვინ "იმი"? ქართველების მიერ თურმე

рამაზინჯებულია ტოპონიმები. საკითხავია, აფხამეთის რომელი რუკით ხელმძღვანელობინენ ამ ბრალებაში ავ—

ტორებიშ რომელი ისტორიული წყაროებით, რა აუცილებელი საბუთებით საუბრობენ ეს ამხანაგები? იყო,

არის გა იქნება ქართული საბული, ისევე როგორც სოჭი, ბიჭვინთა გა ა. შ. ჩვენ რას გველავებიან? მაგრამ

თქვეს გა იგყვიან ისე, როყიოდ, ახლა მოსკოვმა არკვიოს სიმართლე, მათ რა ეკარგებათ? სწორედ ამ

თქმით ამ ბოლო წლებში გოპონიმებს ისე ცვლიან, თითქოს თავიანთ გაჩენილს ნათლავენო, არავის ეკითბებიან

ღამის ყოველ უმანს საბელი მისცენ გა ქვინასავით მოამრავლეს იფმა და ფსუა, მაგრამ ამაგე მოსკოვში არა—
ვის დაუწერია საჩივარი. ახლა კი დროა გადავხელოთ ყველა ტოპონიმს და ალვადგინოთ საკავშირო ტოპონიმიკა—
ში ალნიშნული სახელები.

додоро досеров: "Научное обоснование фактического генопида, проводимого Грузией по отношению Абхазии, искажение котории, проковения сферы гуманитарных наук, чтобы вытравить из сознания целы поколений абхазов и грузии, что абхазын — не одно из древнегрузинских племен, что история Абха— не одна, а/всего лишь/ составляющих / 1/ историю "Велико Грузии", что Абхазский язык — не имеет никакого отношения и изыку грузинскому". Эб додоро достором даборомобо со дододобо

ტკრებელიბაა მეგენოციიე ბალბი უწოდო ქართველიბას როდის მოაწყო საქართველი აფხაბთა გენოციიი ?

თუ 37-ის პრეპრესიაა მზელეცელიბაში, იგი საქართველის ნაავტორალი არაა, გარია აბისა, რეპრესიებსა და
გენოციდს მორის დიდი გღვარია, 1956 წლის გრაგედია საქართველოს გენოციდად ვალიაროთ? და აფხაბებს დაკაბრალოთ? პაი ჩვენ, ამასწლოვანნო იმანო ამგანშა ვინ დაუფლებია ჩვენს ძმობას?11 განა არ წაუკითბავთ ამ
პროფესორებსა და დოცენგებს გ. ა. მოძარიას "მამაგირობა"? განა იმავეს არ სთესენ დღევანდელობაში აფხაბთა
ეს ნახათუთევი შვილები, რაც ჩაიდინუს იმ ავბედობაში, მაზაჯირობაში, კამლაგ, მაზან, ობზეგ მარლანიებმა,
ალმაბსიგ მარშანიამ, მოლებმა ოცმან მალებმ, ბუსეინ სმირმა, იაკობა სახარიამ და სხვათა და სხვათა ?
საქართველია მათი მმუსვრელი თუ მარშანია-მარლანიების მეშვეობით რუსეთისა და ოსმალეთის იმპერიები?
რაგიმ მალაფ სიმართლეს, ერისკაცნო, რაგომ აგყუებთ მალბს? საქართველო არ ყოფილა აფბაბეთის ამაგდარი
და დამცველი? უმადურიბა მოდანია, მაგრამ კაცობას რაგომ ივიწყებთ ? დანარჩენი ნაწილი ამ მრალებისა
გაუგებარია და მისი ამოცნობა ჩვენი საქმე არაა.

Азаб замыбодаю ызымазов, жид дабары дымога шарторады ыбги рыбырей, дамыд за бири она эмператор дамыд за быри она объеда об объеда за объеда об объеда о

თათართა გაიჭირეს. განა ეს კი იყო პარგიუი გოკუმენგებში აღნიშნუიი გა გაანაციგებუიი ? ამიტომ ჩვენც pავიწყოთ ტიინკაობა და გაბიშვი-დამაკავე ? ეგეთი მიეთ-ბოეთი არ გეკადრებათ, თქვენმა მგემ.

"Половинчатые меры по ликвидации их п. эледствия более походили на "смену декорации", в сущности из всего с нами сегодня лишь репрессии в "огрузинования" можно считать "днем вчерашним", остальное, будучи закамуфлировано высшими интересами продолжает осуществляться" - болдзовое воტართვაში, ამრიგად, წარსულში აგვაქოთეს, აწმყოში,ნახეთ, როგორ გვამკობენ.თურმე ქართველებს სულ დაგვიქცევია ავტონობია, "მაკამუფიიროვანნოვ" წარსული აწმყოში გახმოგვიტანია ხა მოგვიტყუქბია ხალხი. საქა რთველოს კომპარგიიბა გა თვით საშჭოთა. კავშირის მთავრობას ეგავებიან ბოჩვენებით "გათმობებში". რომ აფხაგეთის ასსრ ურთიერთობა კვლავაც მოუგვარებელია და 1978 წლის მღელვარების დროს წარმოთქმული მორს მიმავალი გაპირებების შესრულების ეფექგი ნულის გოლი ყოფილა. ეს კი შეგისმეგი გამოგსელიათ. ამხანაგე ბო, რამიაც სუი აღვიტად დარწმუნდებით თუ პროცენტული ფარდობით შემდეგ კითხვებს გავცემთ პასუხს:

– ვისა აქვს ყვეღაზე ბეგი პოლიგიკური და მოქალაქეობრივი უფლებები ?

- ავნაგებს /ნახეთ გეპუტატთა გა ნომენკიაგურუი თანამგებობათა პროცენგუიი მეფარგება /
- კისა აქვს ყველაზე შეგი რაოცენობით ერთ ოჯახზე მანქანა ?
- აჟხაგებს და სომხებს
- ვინაა უმეტესან "სარფიან" სამმანურმე ?
- აჟხაგები გა სომხები:
- ვისა აქვს კარმიგამო,საკუთარი სახეიცა გა სახეემწიფო გინებიც ?
- აჟხაგებსა გა სომხემს
- კისგან შეიგება ძირითაიაი აფხაგეთის მუშათა კვასი ?
- ქართვეტებისა და რუსებისაგან
- ვინაა სოფლის შეურნეობაში მუშაკთა უმრავლესობა ?
- ქართველები და სომბები
- ვინ სხეგან გრანგის ციხეში უშეგესაგ ?
- ქართველები

მართავი გნებავთ ? მოგახსენებთ: მთევს საქართვევოსა გა განსაკუთრებით აფხაზეთში ყვევაზე მძიმე სოციალურ ჰირობებში ცჭოვრობენ მხოლოჲ ქართველები, ვსაა ჩვენი ხელმძღვანელების ბრძნული ეროვნული ჰოლი дазов შეიეგი. ამის მი ეიავაი სინიისის ქენჯნის გარეშე აცხაიებენ: "Во всех сферах жизни абхазского народа положение сложилось критическое, чрезмерно унизительное ია საქართველოიან გამოყოფა.

Отофоторы: прямое соёдинение Абхазской АССР с СССР" ეს იცეთი ძველია. აბა — უგიოთ ყური, თუ რას გვეუბნება ნესტორ დაკობა ამ საკითხზე: "Первая наша ошибка заключается в вопросе о взаимоотношениях Абхазии 6 Грузией Вместо того, чтобы на 5 году существования. Советской власти в Абхазии снять с повестки дня вспрос о так называемых взаимоотношениях Абхазии с Грузией, мы наоборот, размахнулись конституционной глупостью: конституцию свою ин написали таким образом, что Грузия для Абхазии является как бы проходным коридором для вхож-

дения в Закавказскую Федерацию" /Н.А.Лакоба, стр. 178/, об эхдох, боборов зоб вхзодоззов. სამგეოვიარო გა სამწუხარო ისაა, რომ ყოვლისმიმგევლობითი პოლიგიკით ჩვენმა ხელბძღვანელიბამ გაგვ-

ტოვა სტიქიის ანაბრაც, რითაც სარგებცობს აუბაგ ინტეციგენტთა ნაწივი, რომეციც დასღგობია ანკარა ანტიქა-

რთუი მოკინიგმს და ერთა დაპირისპირების პროკაგანდას ეწევა. რაიგან მიგომარეობამ მოიტანა, რაც ვიშამთ, ჩვენც უნია შევიმუშავოთ ამ სენის სამკურნალო ღნნისძი—

ება ნი, გაიაუიებეი აბოცანაი უნია იავისაბოთ: — რესპუბლიკის პრესაში ავხაზთა მიმართვისა და დანართის სრული გაბოქვეყნების მიღწევა; თუ უარი გვი დნრეს, თვითგამოცემით გავაცნოთ უნია ბაცხს მათი საბე.

— მოეთხოვის საოექო კომიტეტსა გა საქ.კპ გკ გეგაეურაგ გააგუსტონ საჩივარში ალძრუვი ყვევა საკითხი

pა შეგეგეში გამიქვეყნგეს პრესაში. — შესწავლილ იქნას გაგრის სინაშღვილეში მიგრაციისა და მიწეშის დაგაცეშის საკითხი და შედეგეში განხილი იქნას საუაროр.

- შემოწმიეს ამ წერილისა ია აფხამთა საჩივრის ობიექგურობა ია სანამართლო წესით ალიძრას სარჩელი ტიტისმწამებეტთა მიმართ.

- გაისვას საკითბი აფნაგეთის ავგონომიის კონსტიგუციური რეაცობის შესახებ.
- შემოწმიეს ია მიღებუი იქნას ყველა გომები სოციალური თანაფარიობის ალსაიგენაი.
- გაგაისინჯოს საკავშირო მთავრობის ღონისძიებათა გაგარების შესახებ მიმართვაში მოცემული უარყოფით, მტკიცების საფუძვეიანობა ია მიეცეს მეფასება.

CON FORDCO

BAPOOM PSUSSCOOD USSSAOGOMU /S96.3666/ SSAOGOCMBOUSPBO

გაკეტანით რა თქვენს მომართვას საქართველოს რესპუბლიკის ხელმძღვანელობისაცში, ღრმაც ცავრწმუნცით თქვენი მოთხოვნების სამართლიანობამი. იბრძვით რა ჩრდილო—დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე ქართველთა შევიწროების აღსაკვეთაც, თქვენ აცგახართ ვეშმარიტ გგას. თქვენი პოგიცია სავსებით სწორია ცა მთევი ქა რთველი ხალბის მხარგავერას იმსახურებს.აფ.ასსრ-ში ქართველები გა მათი კულგურა არ უნგა იგევნებოგეს! თამამაף ვიგყვით, რომ ყველა პაგიოსანი და პაგრიოგი ქართველი მგადაა მხარში ამოგიდგეთ და რითიმე დაგებმაროთ. ამისათვის საჭიროა ირო ია ირო, რომ მათ შეაგყობინოთ თქვენი ამპავი, ააქმის კურსში ჩააყენოთ რჩევა 8ოგიერთ საჭირბოროგო საკითბზე: 1. <u>ორგანიზაციუი სფეროში</u>

არაა საიрუმიო, რომ აფსუებმა/ანუ აფხაზებმა,როგორც მათ სხვა ენებზე არასწორად უწოდებენ/ დიდი ხანია, რაც შექმნეს ანტიქარული ფარული /არალეგალური/ ორგანიგაცია, რომელიც ბრო ბა ბრო ამკარაბ ბოქბეგებს. ამ სეპარატისტული ორგანი8აციის მი8ნეპია: 1. საქართველის ჩრგილ≔გასავლეთ ნაწილში, გაგრიგან ენგურამიე ბეიმძღვანეი თანამიებობებზე პოიიგიკურ, ეკონობიურ, იიეოიოგიურ სფეროებში გააძვრინონ აფსუები;

2. მოსპონ ან მინიმუშამიე იაიყვანონ ქართველთა როლი ია რაოიენობა ჩრიილო-იასავლეთში/აფ.ასსრ-მი/;

3. აღნიშნული გერიგორია ჩამოაცილონ საქართველოს

ამრიგან, ეს ორგანიგაცია თავისი ხასიათით წმინნა წყლის სეპარატისტული ორგანიგაციია. ცხანია ეს გერიგორია, ვერ გახგება ბამოუკიგებელი სახელმწიფო ან მოკავშირე რესპუბლიკა, ამის ობიექგური პირობები არ არსებობს. ამიტომ ამჟამაჲ ისინი ცჲილობენ მის შეერთებას რუსეთთან, რათა რუსეთი გაიბაჲონ მოკავშირეჲ თავიანთი № 1 მტრის — როგორც ეს მათ ეჩვენებათ — საქართვეიოს წინაალმიეგ. მაგრამ არაა გამორიცხული, რომ მომავაეში როგორც ძვევაჲ იყო, მოკავშირეჲ გაიხაჲონ თურქეთი ან სხვა სახევმწიფო.

აუსუელი სეპარაგისტების ბელაჲები წარსულში სხვაჲასხვა ჹროს იყვნენ ჹ. გულია, ნ. ლაკობა, ე. ემბა, ს. ქანგა გა სხე. ამჟამაგ შეტაგობას იჩემებენ კ. ბაყრიტი, შ. ინატ-იფა, გ. გუტია, შ. მინკუბა, კ. ტომია. მ. ტასურია, ა. გვარამია და სხვა. შევრი მათგანი გარეგნუტად თითქოს განგე დგას, მაგრამ სინამდვიტეში არიან ყვეია ძირგამომთხრელი საქმიანობის სულისჩამხგმელი ხა პირველი ტრჩეველი. მათ მხარს უჭერს აშკარახ ხა ფა რული ბევრი მოსკოველი "ამხანაგი".

სეპარატისტებმა მოიპოვეს გარკვეული წარმატება, რაрგან ჯერ ერთი, საქართველოს მთავრობა არ ამყლავნებს პრინციპულობას გა ბევრ რამეში მათ უთმობს გა უკან იხევს. მეორეც, ჩრგილო-გასავლეთში მცხოვრები ქართვე იები არ არიან საკშაოף გარაზმუინი თავიანთ კანონიერ უფიებათა გასაცავაგ, მაგრამ აფსუებს ხეის უმიის რამღენიმე სერიოგული გაბრკოლება: 1. მათი მცირერიცხოვნობა. ისინი ჩრდილო-გასავლეთში მოსახლეობის 20% არ შეაიგენენ, იქაურ ქართვეიებგე ორნახევარჯერ ნაკიები არიან.

2. ახვა რუსეთისათვის ხევსაყრევი არაა ანკარაც, ოფიციავურაც მხარი ცაუჭიროს აფსუების სეპარატიმმს, საქართველოს ჩამოაცილოს ეს ტერიტორია ია თვითონ მიისაკუთროს,ამჟამაი მეუფერებელი იროა. ჯერ ერთი, ქართველი ხალხი "აყვირდება", მეორე —მსოფლიო "აყვირდება" რუსების ექსპანსიონიგმის კიდევ ერთი გამოვლენის გამო, რაც რუსელის ავტორიტეტს კიდევ ერთ სერიოზუი დარტყმას მიაყენებს.

ეს ხელსაყრელი გარემოებანი უნდა იქნეს გათვალისწინებული მთელი ქართველი ერის და კერძოდ, მისი ავა—

ნგარ ჹის, ჩრიილი-გასავიეთ საქართველის ქართველთა მიერ.

სეპარატიგმის წინაალმიეგ ბრძოლის წარმატებისათვის საჭიროა გამოსწორიეს ერთი სერიოგული ნაკლოვანება. უნდა ალმოიფხვრას ჩრდილო—დასავლეთის ქართველების დაქსაქსულობდ. აქამდე აფხაზეთის ასსრ—ის ქართველე ბი ბოქბეგებგნენ ასეთი პრინციპით: "ყველა თავისთვის,ერთი ყველსთვის" - ებლა გაგგა გრო, იბოქბეგოთ ბე მგეგი პრინციპით: "ერთი ყველასათვის, ყველა ერთისათვის".

საჭიროა გამოყუნებულ იქნას ბრძოლის ამკარა ფორმები და ოფიციალურად არსებული ყველა ორგანიგაცია: პარტიული, კომკავშირული, პროფკავშირული, მათი კრებები და სხდომები. არ მისცეთ ხმა თქვენთვის არასასურველ კანგიგაგურებს, გეტეგაგებს, გააკრიგიკეთ აფსუეტთა ძატმობრეობისა გა სეპარაგიგბის ყველა გაგასგურებული ფაქტი, შეეცაცეთ ოქმებში ჩაინეროს თქვენი კრიტიკული გამოსვლები.ბოაწყუთ შეთანზმებული მოქმეცება სხვა იასხვა იაწესებეტებების ყველა თანამშრომელმა, რათა ერთსა ია იმავე იარღვევაგე ილაპარაკოთ სხვაიასხვა ღაწესებუიებების კრებებზე./არ იქნება ურიგო, თუ მისწერთ როგორც ინდივიდუაიურ, ასევე კოიექტიურ წერიიებს როგორც საქართვეიოს,ასევე საკავშირო მთავრობას, ქართუი ია რუსუი ენებგე/.

ამ მხრივ papa გასაქანია ქართუი pასახეებუი პუნქტებში, იქ, საpაც მოსახეეობის უმრავიესობა ქართვე იეშია. საერთოდ კი უნდა განსოვდეთ, რომ წერიიეშის შედგენა შეიძიეშა ყვეიგან, სადაც კი ქართუიი სკოია

ps ქართველი სტუგენტიბაა.

ბართატია, ჯერ თქვენ, საბწუხაროდ; სააბისო გაბოციიტება არა გაქვთ. აფსუა სეპარაგისგებბა ანუ გაბთიპვეტებმა გაგისწრეს, წინ წავიღნენ, მაგრამ საქმე გამოსწორდება, დუ დაიწყებდ. სუომს გვიან, ვიღრე არასდროს! უნია იცოიეთ, რომ თქვენ ბარგო არ იქნებით. თქვენს გამოსვლებს იიიი გამოძახილი, რებონანსი ექნება საბფოთა კავშირში გა შეიძეება იდქვას, მთეი მსოფეიოში.ქართვეი ხაებს კარგაგ იცნობენ ყვეუგან, მისი ჰაგ-რიოგუეი გა გაბეგუეი შემართების გამო.

იმის გამო, რომ სათანაიო გამოციივება არაა იაგროვილი, ჯერ მეაიგინეთ მცირე წერიცები, მცირე ხელ

ბონერებით, საგაც ხაცხი ყვევაგე ბეგაგ არის აღევებუვი.

თქვენ ერთაი უნია მიილოთ მთავრობაში _დასაგგავნი რეგოლუციები,კონკრეგული მინაარსით:ჩანერეთ ის მოთხოვნები, რასაც მოითხოვს და აღეევებს ან უჭირს იმ დასახეებული ჰუნქგის მოსახეეობას, სადაც წერიიი შეიგა. მოთხოვნები იყოს სხვაიასხვა ხასიათის: პოიიტიკური, ეროვნუიი, ეკონომიური, განათიების, კულ გურის, კაირების, გრანსპორგისა ია სხვა სფეროიან. მიღებუიი რეგოიუცია, სათანაიოი გაიაწერიიი ან გაიაბეჭიიი აუციიებიაი უნია გაიგგავნოს მთავრობაში, თუ მოახერხებთ, გააცანით იგი სხვა გასახიებუი პუნქგების მოსახვეობას.

უნდა გახსოვდეთ, რომ ერთი წერილი, ერთი პეტიცია ან გამოსვლა საქმეს საბოლოოდ არ სწყვეტს. საჭოროა ბალი სისტებატური ბოწყობა, ბოლბინებილ ბუშაობა გასარაგბავაგ გა საბრძოვევაგ. წერივის ან პეტიციის ნერისას არ გაგეპაროთ ძაღახობის ან არეულობისაკენ მოწობებები, ხოლო თანამმეპობის პირთა სამართლიანი კრიტიკა ჩვენში კონსტიტუციით ნებაpართულია,უფრო ბეტიც,კრიტიკისათვის pევნა ისუება კ ნონით.

თუ კინშე უკანონოი იააპაგიშრეს აფსუებმა ია რესპრესიაში მოყვა, შის ოჯაზს იაზმარება უნია გაეწიოს. თანზა კოლექტიურაჲ შეუგროვეთ. საფიროა ყურაჲლების გამო ენა სხვა მხრივაც. მოეწყოს ბოიკოტი ან სხვა რამ ლონისძიება სამარდიიანი მოთხოვნის წამოყენებით, მოითხოვეთ გავერიითა განთავისუფიება ან საჯპრო გასაბართვება. სასაბართვოში თავი გაიჭირეთ ლირსეუვაგ. ორიენგაცია აილეთ მოსწავვე გა სგუგენგ ახაეგაგრρოშაგე. ხომ ხებავთ სეპარატისტი აფსუეში როგორ მარჯვებ იყენებენ თავიანთი მინძური მიგნებისათვის მათ მცირერიცხოვან ახაცგაგრρობას. ჩრρიცო-გასავცეთის ქართვეცი ახაცგაგრგობა მათგე ორჯერ შეტია, ამას მიუმატეთ მოსაგღვრე რაიონების ახაცგაგრρობა, მოიწვიეთ ისინიც თქვენი მიგნები უფრო ნათეცია გა სამარდეიანი. საჭიროა მხოეოр მონხომება, ამოძრავება, პასიურობის გაძეევა.

ყველა გაწესებულებაში, გასახლებულ პუნქტში თანგათან უნგა ჩამოყალიბგეს ინიციატივიანი, აქტიური ამბანაგების ბირთვი, აქტივისტები,რომცებიც ჹროგე მოიფიქრებენ როჲის, საჲ ჲა რა გაკეთჲეს, რა ლონისძი ება გატარგეს, რა მოთხოვნა ან წინაგაგება იქნეს წამოყენებული, საჭიროა კონკრეტული მი8ნების კარგაგ

მოფიქრება.

ასე მაგ. გუვრიფშის ან სობუმის სასოფვო რაიონში რაიკომის პირვევ მხივნახ ან ალმასკომის თავმჯხომა რეი აფსუაა, რომელიც სხიომებს არაქართულაი ატარებს.ქართული არ იცის, მამინ როგესაც მოსახლეობის ნახე ვარგე მეტი ქართველია. განა გასაშვებია ეროვნული პოლიტიკის ასეთი გარღვევა ? სამართლიანია გა სასურვე იი, თუ ამ რაიონების ქართვეიი მოსახიეობა ერთ-ერთ მოთხოვნაი წამოაყენებს აფსუა ხეიმძღვანეიის თავიიან მოციტებას.

ტეორე: მაგ.აფსუებმა ათიოგე წლის წინ მოახერხეს ოჩამჩირეს გარქმეოგა ოჩამჩირა. რის საფუძველგე? ეს ხომ ქართული სახელის გამახინჯებაა! ქალაქის მოსახლეობის ნახევარგე მეტი აღწერის თანახმაჲ ხომ ქართვეიებია / შეაცგინეთ კოცექტიური წერიცი და მთითხოვეთ დაუბრუნდეს ძვედი სახედი. სოხუმის უნივერსიტეტს "აფხაგური" იაარქვეს, რაგომ 7 ეს უნივერსიტეტი ხომ ემსახურება საქართველოს იმ ტერიტორიას, საიაც მოსახცეობის უხიხესი ნაწიცი ქართვედებია, სახაც აფსუები, ერთან აღებული, მოსახვეობის 10% შეანგენს, ლვით უნივერსიტეტში სტუგენტთა უმრავიესობა ზომ ქართვეიებია? თუ თბიიისისას არ ეწოგება " ქართუიი", სონუმისას რატომ ეწობება " აუხაზური" ?

სობუბში ქართველები ყველაზე გიგ ეროვნულ ჯგუფს შეაგგენს. ბათი რაოგენობა 4 0000 ალებატება.საკმაოჲ ბევრია ქართველი მოსწავლეები ჲა სტუჲენტები,ნუთუ არ შეიძლება იქ 1 0000 ხელმოწერის — შეგროვება? თუ სოხუმევებს ეს არ ძავუძთ, მაშინ სხვა რაიონის ქართვევებიც მოიწვიეთ. პეტიციის ერთ—ერთ მოთხოვნან უნგა იქნეს წამოყენებული სოხუმის უნივერსიტეტისათვის შესაფერისი სახელის შერჩევა.

11. პოლიგიკის სფეროში

საქართველოს რესპუბლიკის არცერთ ნაწილში არაა გარღვეული მმართველობაში ცალკეულ ეროვნებათა მონაწილეობის პრინციპი, ისე როგორც ამას ახგილი აქვს აფხაგეთის ასსრ-ში. სხვა კუთხეებში ბელმძღვანელ პარტიუი ია საბჭოთა თანამიებობების უბრავიესობა იმ ეროვნების ხეიშია, რომეიიც უბრავიესობას ქმნის მოცე შუი რაიონში. ოსებს- ჯავის რაიონში, ბერძნებს — წაიკის რაიონში, ქართვეიებს- საჩხერის,სომხებს ახაექავაქის რაიონში. აქ კი, აფხაგეთის ასსრ-ში ხეემძლვანეე თანამხეშობათა გიგი ნაწივი აფსუებს უკა ვიათ, თუმცა ავტონომიური რესპუბციკის მოსახცეობის 16% შეაცგენენ,ხოცო ქართვეცები – 46%, ცევნის ობიექგან არიან განაქცეუიი.ესაა აშკარა ნარლვევა საშჭოთა კონსგიგუციის, რაც არც ისგორიუიან, არც თანაარც სხვა რაიმე გარემოებით არაა გამართვებული. მეჹროვე ვითარებით

ცნობილია ,რომ ისგორიულად აფსუათა ეროვნული გავრცელების სამლვრები გუდაუთის რაიონს არ სცილდებოგა. სოხუმის, გულრიფშის, ოჩამჩირის, გალის რაიონები ძველი სამეგრელის ანუ ოდიშის ნაწილებია, რომელთაც აფსუები გაეპატრონენ თურქი აგრესორების გახმარებით XVIII ს. გასაწყისში. მათ ისარგემტეს ოგიშის სამთა ვროში გინასტიათა შეცვიის გამო გაჩაღებუიი მინა ომით. აი რას წერს ამ ამბების მომსწრე ვახუშჭი ბაგრა ტიონი: "გარნა იყო ჭირი popo ოდიშს, ვითარცა ალვსწერთ, ია უშეჭეს აფბაგთაგან, რამეთუ მოვი დოდიან ნა ვებითა ია ხმეითა ია სტყუვნიიიან,იაიპყრეს ვიირე ეგრისის მიინარეშიე/ე.ი.ენგურაშიე/ ია იაეშენებოინენ თვით აფხა8ნი გა არღარა იყო გრანგასა გა მოქუს ეპისკოპოსნი" /ქართვის ცხოვრება, გ. IV, 1973, გვ.845/.მიუნებავაბ ამ ბარბევისა, ბლესაც ამ რაიონების მოსახვეობის უბიბესი ნაწივი მაინც მეგრევებია. მათთან ერთაр ცხოვრობენ სვანები, რაჭვევები, სომხები, რუსები, ბერძნები, ხოვო აფსუები მეაჲგენენ 10%, თანაც ამ აფსუების უმრავლესობა იმ პერიოჹში ძალად "გააფზაგებული" შეგრელების შთამომავლობაა. /სწორეი ამიტომ აქვთ მათ მეგრული გვარები/. მაშ, რატომ უნია იყვნენ აფსუები გულრიფმის, ტყვარჩელის, ოჩამჩირის, სობუმის რაიკომ-ქაიაქკომების პირვეიი მⴒივნები ?

ასევე გაგრა, ტართაცია საქართვეცოს ისტორიუცი ნაწიცია, მაგრამ ეთნიურად არ იყო აფსნის ნაწიცი, როგორც სამართლიანაგ მიუთითებს აკაგ. ნ. ბერძენიშვილი, იქ ჯიქები სახლობგნენ მეგრელებთან ერთაგ. აფსუების რიცხვი აქ უმნიშვნელოა ჲა გვიანაა ჩასახვებული, მაგრამ მალალი თანამჲებობები მათ ხელმია.

ამიტომ თქვენი უპირვეტესი ამოტანაა კრებებზე, წერიტებში და ჰეტიციებში საჯაროდ მოითხოვოთ წამ ყვან პარტიუი ია საბჭოთა თანამიებობათა სამართიიანი განაწიიება. მოითხოვეთ ხვიმძღვანეიი კაირების შერჩევა არა აფსუას ეროვნებისახმი კუთვნიტების მიხეხვით, არამებ საქმიანი ბა მორაღური ნიშნებით. ყვეტა საზის არჩევნებში pა საანგარიშო კრებებზე აცილება მიეცით სეპარაცისტებს, ილაპარაკეთ pინჯაp pა მშვიგაი საბჭოთა კანონის ია პარტიიბ წესიების შესაბამისაი. უნია გაბსოვიეთ, რომ აფსუელი სეპარატისტები არიან კანონის pამრღვევნი pა არა თქვენ, რომცებიც ებრძვით მათ ძაცმომრეობას. უნpა pაარწმუნოთ თქვენი თავი იმაშიტომ აფხ.ასსრ-ში გარღვეულია ხელმძღვანელი კაგრების შერჩევისა გა განაწილების ჩვენში გაგგენილი ჰრინციჰები, რომელთაც " ლენინურ ნორმებს" უწონებენ. შეეცანეთ, რომ სეჰარაგისგებმა არ გაჯო შონ ჭკუით, ემმაკობით,მოხერხებუ<u>ე</u>ობით.

პოლიტიკურ და სხვა სფეროში სეპარატიზმის გაძლიერებას აბჟამად ხელს უწყობს ერთი გარემოება, რომე-

ლიც თქვენ უნტა გაითვალისწინოთ.

სსრკ-ში ამჟამაი მოლონიერინენ გოგიერთი ავგონომიური რესპუბიიკის წამყვანი ერეში /იალესტნეიები, თათრები, ყაბარიოეტები, ჩეჩნები, ყაღმუხები, ჩუვამები ია სხვა/, ამიგომ შესაბამის რესპუბლიკებს გაუჩნიათ საფუძველი მოითხოვონ მოკავშირე რესპუბლიკის სტაგუსი. ისინი მოსახლეობის რაოგენობით გა კომპაქგურობით არ ჩამორჩებიან ისეთ მოკავშირე რესპუბიიკებს, როგორიცაა ესგონეთი,ყირგიზეთი, მოიღავეთი, სომხეთი. მაგრამ რუსებს არ სურთ მათი ტერიგორიის გამოყოფა რსფსრ-იან. ამიტომ მათი უკმაყოფიგების იასაცხრომაი რუსები იძუღებულნი გახρნენ 8ოგ რამეში გაუთშონ. აფსუები ხეგავენ რა ამას, ცგილობენ ისარგებლონ ხელ საყრელი სიგუაციით და გააძლიერონ თავიანთი სეპარაგისგული საქმიანოშა — გარკვეულ ფარგლებში წარმაგე ბასაც მიაღნიეს. ისინი ფიქრობენ, რომ აფხ.ასსრ—ის საქართველოსაგან ჩამოცილებით ია რუსეთთან მეერთე ბით სეპარატიზმის გზაზე კიდევ შეგ წარმატებას მიაღწევენ, რადგან ავგონომიურ რესპუბლიკაში მამინ მკვეთრაр შემცირგება ქართველობის რაოგენობა გა გავლენა.

ამის საპასუბოდ ქართვეტებმა უნდა იბრძოლონ იმისათვის, რომ ავხ.ასსრ-ს გამოსცილდნენ ის რაიონები, რომიებიც ისტორიუიაი აფსნის არ ეკუთვნოია ია საიაც აფსუათა რაოიენობა მ ირეა, კერძოი, გაიის, გუი რიფშის, გაგრის, სობუშის რაიონები გა ოჩამჩირის რაიონის ნაწილი; აგრეთვე ქალაქი სობუში, უნგა შევა pგინოთ წერიცები ცაცკე რაიონებში, pასანცებუც ჰუნქგებში pა რესჰუბციკის ცენგრში, მოითხოვეთ მათი სა ქართველისთან უშუალიდ შეერთება. ბოლო აფსუებით დასახლებული პუნქტებისათვის ნაციონალური "ოკრუგების" შექმნა გუგაუთის რაიონში გა ოჩამჩირის რაიონის იმ ნაწილში, საგაც მათი სოფლებია.

ის ამბავი, რომ მოსახეეობის 16% მოაჯია თავზე იანარჩენ 84%, გახია წყარო ია მიზეზი იმ ათასგვა რი უკანონობისა, რაც ხიება აფხ.ასსრ-ში.სსრ კავშირისარც ერთ ეროვნებას, რობელთა რიცხვი არა აღებაგება 1 00 000 არა აქვს ავტონომიური რესპუბიდკა. აფსუებისათვის ამ უპირატესობის მინიჭება არის ქართვე იი ერის სუვერენუი უფიებათა იარღვევის მაჩვენებეიი.

111. ეკონობიკის სფეროში

ცნობილია, რომ თქვენს ავტონომიურ რესპუბლიკაში ეკონომიურაჲ წამყვანი,ძლიერი საწარმოო კოლექტივები შეიგება არა აფსუებისაგან, არამეი ქართვეტების, სომხებისა ია რუსებისაგან. ესენია კოლმეურნეობანი, საბქოთა მეურნეობანი, მაღაროები, ფაბრიკები, ქარხნები, კაპიტაცური სამშენებცო ობიექტები, მაშ,რაგომ დააჯინენ თავგე მათ უნიჭო ხელმძღვანელები აფსუათა რიგებიიან ? ამ კოლექტივებში აფსუების ანტიქართული ექსცესები /გამოხიომები/ სხვა ეროვნებათა წინააღმიეგ უნია გაიავაქციოთ საჯარო მსჯებობის კრებებზე, სხიომებგე, თათბირებგე, უნია ამხილოთ მათი კუთხური მიკერძოება,პრივილეგია ია პროვოკაცია. უნია მისნეროთ ამის თაობაგე სისტემატიურაჲ გემჲგომ რესპუბლიკურ ან საკავმირო ორგანოებს.

IV. ეროვნებათაშორისი დაბფკიდებუტების სფეროში

ჩრρიცო-გასავცეთ საქართველო ბრავაცეროვანი მხარეა. ქართვეცებისა გა აფსუებს გარგა აქ ცხოვრობენ რუსები, სომხები, ბერძნები, უკრაინეტები, ესტონეტები და სხვა. აუსუებისაგან ეროვნუტ შევიწრდებას განიციან სომხები, ბერძნები ია სხვ. რაგომ არ შეიძიება შეეცაიოთ მათთან საერთო ენის გამონახვას ? ძველ თაგანვე ქართვეტები გა სომხები ერთაგ ებრძოგნენ საერთო მტერს,ახტაც შეეგაგეთ გასძტიოთ ეროვნუტი განკერძოების გრძნობა გა ერთაგ გაირაზმეთ. გამონახეთ საერთო ენა აგრეთვე სხვებთანაც, რომ**იებსა**ც აფსუების კერძოების გრძნობა გა ერთაგ გამონახეთ საერთო ენა აგრეთვე სხვებთანაც, რომ**იებსა**ც აფსუების გიგატიტის განხორციებას კონკრე— გამონატება კონკანონო განხორციებას განხორციებას კონკანტიტის განხორციებას განხორციებას კონკანტიტის განხონო მოქმეგება უნგა გამხიტოთ ყვებან, მრავაიეროვანი კოიექტივები უნგა გარაზმოთ უკანონობის გინააღმგეგ.

V. კებაურის სფეროში

სეპარაგისგ აფსუების ერთ-ერთი მთავარი ამოგანაა, ჩრგიცო-გასავცეთ საქართვეცოში შექმნან მანამგე არარსებული "აფხაგური კუცგურა", როგორც საპირისპირო ქართული კუცგურისა, მოსპონ ამ კუთხეში ქართული კულგურის ბსენება. გიმიგრი გულიასა გა სხვათა ინიციაგივით საფუძველი ჩაეყარა "აფხაგურ" ლიგერაგურას, გურის ბსენება. გიმიგრი გულიასა გა სხვათა ინიციაგივით საფუძველი ჩაეყარა "აფხაგურ გიას, ფილისოფიას. ამის გამაგურგიას, მუსიკას, სახვით ხელოვნებას, არქიგექგურას, მეცნიერებას, ისგორიოგრაფიას, ფილისოფიას. ამის შესაბამისაგურგიას ასწორებენ წარსულის ისგორიასაც.

გარρა ამისა, მათ მიგანია, რომ ყვეტაფერიურაც ამუამად სუტიერი კუტურის სფეროში იქმნება აფხ. ასსრის გერიგორიაგე, გამოაცხადონ ქართული კუტურისაგან განსხვავებული აფხაგური კუტკურის ძეგლად და ნიმუმად. ეს ვრცეტება იქ მცხოვრებ ქართვეტ, სომეხ , რუს და სხვა მოღვაწეთა ნამუშევრებგე, ნაწარმოებებგე.

გამოგის, რომ ჩრგიიუ-გასავეთ საქართვეეოს ქართვეეი მუსიკოსები, მოცეკვავეები, მზატვრები, მეცნიერები გა სხვა, იქ ქმნიან გა ამგიგრებენ არა ქართუი, არამეგ "აფხაგურ" კუეტურას გა მეცნიერებას. უფრო მეტიც, გამოგის, რომ იქ მცხოვრები უძვევესი გა მგიგარი კუეტურის მქონე ხაებების მვივები, ქართვეები, სომხები, ბერძნები, რუსები, ესტონევები, რომეებიც შეაგგენენ იქაური მოსახეეობის 64%, ემსახურებიან მათი სუმტურისაგან განსხვავებუი, ახავი ეროვნუვი კუეტურის შექმნაში აფსუებს, რომეებსაც ფაქტიურაც არც კუიტურისაგან განსხვავებუი, ახავი ეროვნუიი კუეტურის შექმნაში აფსუები მოსახეეობის მხოვოც 16% შეაჰქონგათ ეს კუეტურა, ახვა ქმნიან მას გა ეს მაშინ, როცა აფსუები მთევი მოსახეეობის მხოვოც 16% შეაგგენენ, სამწუხაროც, ეს პარაგოქსი მისგან გამომგინარე ყვევა შეგეგით ჯერ კიგევ არაა შემჩნეუვი ჩვენი საგოგაგოების კუეტურუი წრეებში.

აშის შემცეგ რა გასაკვირია, რომ აფხ.ასსრ-ში იქმნება რესპუშვიკური თუ რაიღნუვი ანსამბვები,სამეკვაო თუ საესგრაცო კოვექგივები ცა სხვა,რომვებიც მხოვოც აფსუების ეროვნუვი კუვგურის ავმით გამოციან, თუმცა მათ მონაწივეთა საკმაო რაოცენობას შეაცგენს არააფსუები. ნუთუ ორათასიან ქართუვ მოსახვეთბას არ შეუძვია შექმნას საკუთარი ეროვნუვი მხაგვრუვი შემოქმეცებითი კოვექგივი ?

ამიტომ საჭიროა ჩრგიიო—გასავიეთის ქართველებმა /ასევე სომხებმა,ბერძნებმა გა სხვ./ მოითხოვონ, რომ მიეცეთ ნება შექმნან საკუთარი მხატვრული შემოქმეგებითი კოლექტივები.თქვენ უნგა შეებრძოლოთ აფსუა თა ჰეგემონიის გამკვიგრებას ჩრგილო—გასავლეთის კულტურის სფეროში.

ამჟამაი სისგემაგიურაი იმართება აფხ.ასსრ-ის კუიგურის იღეები საქართვეიოში ამასწინათ, 1980 წიის 10-13 აპრიის გაიმართა ასეთი იღეები ქუთაისში. ქუთაისეიებს გააგნეს ე.წ. "აფხაზური" კუიგურის მიღნე- ვები, პრესაში ეს მოვიენა ისე იყო იასურათხატებუიი, რომ თითქოს ავგონომიურ რესპუბიიკაში იქმნება მხოვები, პრესაში ეს მოვიენა ისე იყო იასურათხატებუიი, რომ თითქოს ავგონომიურ რესპუბიიკაში იქმნება მხოვები, პრესაში ეს წარმომა ის კუიგურას ემსახურება იქ მცხოვრები ყვეია ერის წარმომაიგენები, რომ ეს კუიგურა არაა ქართუიი კუიგურის შემაგგენები ნაწიიი. არავის არ მოსვია ფიქრაი, რომ ეკითხა — რაგომ კუიგურა არაა ქართუიი კუიგურის შემაგენების შეგემონიის როიში? უფრო აგრე მოსკოვში გამოფინეს "აფ-გამოცის მოსახიეობის უმ ფირესობა უმრავიესობის ჰეგემონიის როიში? უფრო აგრე მოსკოვში გამოფინეს "აფ-გამის მხაგვრების შემოქმეგება, თუმცა მხაგვრების უმრავიესობა არ იყო აფსუა.

ამიტომ საჭიროა, თუ გა მიჯვნაა, ეს გამიჯვნა მოღომდე ჩაგარდეს. ერთმანეთში არ აურიონ აფსუებისა და არააფსუების შემოქმედება. თქვენ უნდა მოითხოვოთ აფხამეთის ბიუჯეტით კუცტურუდი ღონისძიებებისათვის განკუთვნიდი თანზებიდან იქ მცხოვრებ ქართვედებს და სხვა ეროვნუდ კულტურუდ ღონისძიებათა დასაფონანსე—განკუთვნიდი თანზებიდან იქ მცხოვრებ ქართვედებს და სხვა ეროვნუდ კულტურუდი სფეროსათვის გამოყოფიდი გამოუყოთ კანონიერად მათი კუთვნიდი წიდი. როგორც ცნობიდია, კულტურუდი სფეროსათვის გამოყოფიდი თანზის ოდენობა შეესაბამება მოსახდეობის მიერ შექმნიდ მაგერიადურ დოვდათს, შემოსავადს. ნუთუ აფსუები იმაგე მეგს აწარმოებენ, ვიდრე თქვენ, იქაური ქართვედები და სხვა. მაშ, რაგომ ხმარდება კულტურუდი ღონის-იმაგე მეგს აწარმოებენ, ვიდრე თქვენ, იქაური ქართვედები და სხვა. მაშ, რაგომ ხმარდება კულტურუდი ღონის-იმაგებისათვის განკუთვნიდი თანზების დომის წიდი აფსუათა კულტურუდ ღონისძიებებს? თქვენ, ქართვედება, კულტურის მუშაკებმა, მოითხოვეთ თანზების სამართდიანი განაწიდება, აფსუათა ჰეგემონიის, ძადმომრეობის აფკვეთა ამ სფეროში. ავტონომიური რესპუბდიკის ქართვედმა კულტურის მუშაკებმა და მეცნიერებმა ხმა უნდა აფკვეთა ამ სფეროში. ავტონომიური რესპუბდიკის ქართვედმა კულტურის მუშაკებშა და მეცნიერებად გამოცხადე ალიმალინ მათი შემოქმედებისა და ნამოღვაწარის არაქართუდი, "აფხაგურის" კულტურის ნიმუშებად გამოცხადე აფისა და მანატიშის და არა "აფხაგური" კულტურისა და მეცნიერების წარმომადგენდები, რომ აფხაგეთში მარტო აფსუა სეპარატისტები არ ცხოვრობენ, რომ იქ მცხოვრემ ქართვედ კულტურისა და მეცნიერების მოღვაწეთა აფსუა სეპარატისტები არ ცხოვრობენ, რომ იქ მცხოვრემ ქართვედ კულტურისა და მეცნიერების მოღვაწეთა აფსუა სეპარატისტები არ ცხოვრობენ, რომ იქ მცხოვრემ ქართვედ კულტურისა და მეცნიერების მოღვაწეთა

ამ მხრივ რუსეთის ფეგერაციასთან მეგარება უაგგიგოა. რსფსრ გარმოაგგენს სხვაგასხვა ქვეყნების ფეგირაციუც გაერთიანებას. ცნობიგია, რომ გაღესტან ყაბარგო, იაკუტია, ბურიატეთი, თათრეთი გა სხვა, იყვნენ გარატუსული ქვეყნებას. ცნობიგია სხვაგასხვა გროს მეიერთა რუსეთმა. ამჟამაგ ამ ქვეყნებში მცხოვრები არარუსული ქვეყნები, რომგებანი საკუთარ, არარუსულ კულტურას ავითარებენ. გაღესტანი გა ყაბარგო რომ

რუსეთი არ არის, საცაო არაა ეს. მაგრამ ჩრცილო-დასავლეთი საქართველო მუდამ იყო და არის ქართული მილ წა-წყალი იქ მკვიდრი მოსახლეობის უმრავლესობა მუდამ იყო და ამჟამადაც არის ქართული იქაური კულგურა მუდამ იყო და არის ქართული კულგურის შემადგენელი ნაწილი. თუ ახლა სეპარაგიზმი გაჩნდა მოსახლეობის მცირუ ნაწილში, აფსუებში, რომლებმაც ხელი მიჰყვეს საკუთარი განსხვავებული კულგურის შექმნას, თქვენ, ქართველმა მოსახლეობამ თავი უნდა დააცვათ, უნდა შეებრმოლოთ იმის ცდებს, რომ თქვენი, როგორც ძველი, ისე თანამედროვე კულგურა გამოაცხადოთ აფსუათა კულგურის ელემენგად. ნუ გაიძულებენ იმას, რომ იღვაწოთ სხვათა კულგურის შესაქმნელად. თქვენი ბრმოლა ამ სფეროში სამართლიანია.

ამ სფეროში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი უბანია კაჲრები,კაჲრების მომგაჲება. სობუბში არსებობს გულიას სახელობის ენის, იიგერაგურისა ჲა ისგორიის აფხაგური /?/ ინსგიგუგი, რომელიც სეპარაგისგებმა ჲჲეოლოგიურ შგაბაჲ ჲა კაჲრების სამჭეჲლო აქციეს. როგორია მის თანამშრომელთა ეროვნული მემაჲგენლობა? ყოველი 100 თანამშრომელიან 75 არის აფსუა, ბაშინ როჲესაც,საცა სამართალია, ჰირიქით უნჲა იყოს 1 ამის შეტიეგ რა გასაკვირია, რომ ამ ინსგიგუგში ითხზვება ანგიქარული იჲეები გა თხგულებანი ? თქვენ უნჲა მოტიუგით რომ გრჲილო გასაკვირია სამეცნიერო გაწესებულებაში კაჲრების ეროვნული შემაჲგენლობა ითხოვოთ რომ გრჲილო გასაკვირია ეროვნული თანაფარჲობას.ეს სავსებით კანონიური მოთხოვნაა.

VI. აფსუებლან გამოკიცებულების სგეროში

ისტორიის არენაზე ი.გულიას, ნ.ლაკობას ია მათ თანამზრახველთა გამოჩენამიე ანტიქართული სეპარატიზმი აფსუებს შორის არ შეინიშნებოია, თუ ასეთაი არ მივიჩნევთ იმ ფეოიალურ მულოს, რაც არსებობია აფხაგეთის ია ოიიშის სამთავროებს შორის XVII—XVIII საუკ. ისევე როგორც სხვა სამთავროთა მორის საერთოი.
გეთის ია ოიიშის სამთავროებს მორის XVII—XVIII საუკ. ისევე როგორც სხვა სამთავროთა მორის საერთოი.
გეგრამ ეს იყო ფეოიალური კინკიაობა, რაც კულტურის სფეროზე არ გავრცელებულა. აფხაზეთის სამთავროს გეგაგრამ ეს იყო ფეოიალურის არ თვლიია ეროვნულაი უცხო, მტრულ კულტურაი. სეპარატისტული მოძრაობის გარიგაულია ია სხვები ციილობინენ თავიანთ სამსახურში ჩაეყენებინათ როგორც აფხ. ასსრ-ში მცხოვრეგაულია ია სხვები ციილობინენ თავიანთ სამსახურში ჩაეყენებინათ როგორც აფხ. ასსრ-ში მცხოვრეგარამ ი.გულია ია სხვები ციილობინენ თავიანთ სამსახურში ჩაეყენებინათ როგორც აფხ. ასსრ-ში მცხოვრეგარამის გარეთ მყოფი ზოგიერთი ქართველი. ე.წ. "სტალინურ ერაში" ელაქუცებოინენ ქართველებს ია
გარამებობას საკუთარი მიზნებისათვის იაბრკოლების ასაცილებლაი. ხოლო 1953 წლიიან იწყება
გამამაზა მგრული შემოგევა, რაც თანიათან გამლერია ია უმალლეს წერტილს მიაღნია 1978 წლისათვის,
გარი ამკარა მგრული შემოგევა, რაც თანიათან გამლეთიან შეერთება.

ამჟამაף ბევრს ტაპარაკობენ "აფხამთა pა ქართვეტთა მეგობრობის განმგკიცების" აუციტებტობაზე, მაგრამ აფსუებს ეს მეგობრობა ესმით, როგორც მხოტოף მათ სასარგებტოც წარმართუტი, არაბატანსირებუტი pა ცატ-მხრივი ლონისძიება. ასეთ ვითარებაში ხომ არ აჯობებტა შეწყხეს აგსგრაქტუტი ტაყბობა ამ მეგობრობაზე ps ტაპარაკი შემოიფარგტოს კონკრეტუტი მგკივნეუტი საკითხების გაღაჭრის გზებით ?

თქვენ უკეთ მოგეხსენებათ, რომ ავგონომიურ რესპუბლიკაში ხმირაჲ გარჲება სხვაჲასხვა ერთობლივი დო—
ნისძიება /კონფერენციები, სიმპოზიუმები, თათბირები, საიუბილეო სალამოები, ბანკეგები/, საჲაც მასპინძლებაჲ
გამოგიან აფსუა სეპარაგისგთა ბელაგები და აქგივისგები, ხოლო სგუმრებაჲ თბილისელი მოღვაწეები. ამ
გამოგიან აფსუა სეპარაგისგთა ბელაგები და აქგივისგები, ხოლო სგუმრებაჲ თბილისელი მოღვაწეები. ამ
გამეჲრებში ბევრი მხურვალე სიგყვა გაისმის მეგობრობაზე, სიყვარულზე, სიხარულზე, კარგი ხარისხის ქართუ—
აეხვეჲრებში ბლობაჲ გაილევა, მოწვეული სგუმრები კარგაჲ გამოძღებიან, გამოთვრებიან და ნაბახუსევი თბილისში ბრუნგებიან, ხოლო გრგილო—გასავლეთში ანტიქართული მოძრაობა კვლავ გრძელიება, სეპარაგისგები
იისში ბრუნგებიან, ხოლო გრგილო—გასავლეთში ანტიქართული მოძრაობა კვლავ გრძელიება, სეპარაგისგები
კონგაქგები, რაც ზეიძლება შემცირგება მეგ გასაქანს
იძებს. ამიტომ, სასურველია ასეთი საზიანო "მეგობრული" კონგაქგები, რაც ზეიძლება შემცირგეს, იქ მიწიძენს. ამიტომ, სასურველია ასეთი საზიანო "მეგობრული" კონგაქგები, რაც ზეიძლება შემცირგები, გააცანით
ვულ მაგაამლიდ თბილისელ, ქუთაისელ გა სგუმრებს თქვენ უნგა მისწეროთ ლია წერილები, გააცანით
აული მაგაამორი, ამხილეთ აფსულო სეპარაგისგების თვალთმაქცობა და ძალმობრეთბა. მოითხოვეთ მხარგა—
გარა თქვენს სამართლიან ბრძოლაში. ჩასულმა სგუმრებსა თუ თვალი აგარიდეს, შეარცხვინეთ უსაქციელობისა—
თვის, იცოგეთ, რომ თქვენსკენ არის ქართველი ხალბის სიმპათია.

დუ აფსუებთან მეგოპრობა და პურმარიცი საჭიროა, იმეგობრეთ და იპურმარიცეთ, მზოცოდ იმ აფსუებთან, რომცებიც სწორად ესმით აფზაგური პაგრიოგიგმი, აუზსენით მათ, რომ მომხრე ბართ არა ძაცად აფსუათა გაქართვეცებისა ან ქართვეცთა გააფზაგებისა, არამედ მათი მშვიდობიანი მომხრე ბართ არა ძაცად აფსუათა გაქართვეცებისა ან ქართვეცთა გააფზაგებისა, არამედ მათი მშვიდობიანი თანაარსებობისა და თანასწორობისა. მოითზოვეთ თქვენს ავგონომიურ მზარემი თანასწორობის პრინციპის და თანაარსებობის და თანასწორობისა მოითზოვეთ თქვენს ავგონომიურ მზარემი თანასწორობის პრინციპის და ეროვნუც სფეროში, ქართვეცებზე თავდასხმების შეწყვეგა და ა.შ. შეაზსენეთ მათ მათი მონათესავე უბიტების გომის ბები XIX საუკუნეში, რომეცმაც გაანაცგურა ჩრდიცოვება "უფროსმა ძმამ".

იმისალვის, რომ შენიღპონ ქართვეცების მიმართ მტრობა, დააცხრონ ქართვეცი ერის რისხვა და აიცილონ საპასუხო ლონისძიებანი, სეპარატისტების ბელატებს თავი მოაქვთ ქართუცი კუცტურის მეგობრებად, მონა-წიცეობას ილებენ ქართვეცი მოლვაწეების საიუბიცეო სალმ ოებზე, სხდომებზე, ბანკეტებზე, როგორც თბიცის—წიცეობას ილებენ ქართვეცი მოთალუცი სიტყვებით, თარგმნიან ქართვეც მწერაცთა ნაწარმოებებს ში, ასევე სოხუმში, სადაც გამოდიან მოთალუცი სიტყვებით, თარგმნიან ქართვეც მწერაცთა ნაწარმოებებს და სხვ. ამას წინათ გამოვიდა აფსუების ენაზე "ვეფხისტყოსნის " მეორე თარგმანი, რაც დაატასიათეს ბათი გუცნოფეცი მეგობრობის დამადასტურებეც ფაქტად (მთარგმნეცი მ.ცასურია,რედაქტორი გ. მინკუბა და

წინასიგყვაობა შ. ინალ-იფა როგორც ვიცით, არიან სეპარატისტების შელადები).

ლუ გავილვაცისწინებლ კონკრეტუც ვილარებას, ყვეცა ასელი ლონისძიება არის "განაეცლა საჩუქარი", ტაქტიკური ფანგი, ბერბი ბრძოვისა სწორებ ამის შესახებაა ნადქვაში:"ფიცი მწამს გა ბოვო მაკვირვებსო".

ლუ აფსუელი სეპარაგისგები ქართველი ერისა ია ქართული კულგურის გულწრფელი მეგობრები არიან, მამინ რატომ მოითხოვენ ავტონომიური რესპუბლიკის ჩამოცილებას საქართველოდან და რუსეთთან მიერთებას ?, მამ, რისთვის უკუაგიეს აფსუური ენის ქართული წარმოშობის ანშანი ია შემოთტანეს რუსული ანშანი, რომელიც თავისი ბუნებით ქართუი ანბანზე უფრო ნაკიებაი უგუება ამ უნას 2, მაშ, რაგომ იევნიან ქართვეიებს ია ქართუი ენას ჩრიიიო-იასავიეთშიზ რაგომ ამსხვრევენ რუსთავეიის ბიუსტებს ზ რაგომ ამახინჯებენ გოპონიმებს გა მეიან წარწერებს კუებურის ძეგეებზე /ბესეეთის ზიგი/?

ამიგომ,ყველა გემოაღნიშნულ ლონისძიებათა მეფასეშისას საჭიროა სეპარაგისგების მოქმეჲების პრინცი—

პული განზილვა, საჭიროა მზიღებულ იქნეს მათი პრაგულწრფელობა, თვალთმაქცობა.

აფსუებთან ურთიერთობის ერთ–ერთი მგკივნეული თემაა ე.წ."გააფხაგებული ქართველების"—ჰრობლება.ცნო– ბილია, რომ აფსუებში ამჟამაჲ შეინიშნება ორი ნაკაჲი. ერთია ჩრჲილო—კავკასიური წარმოშდბის ჩერქეგთა ნთამომავიები, რობეითა ნინაპრები არც თუ ისე ძვეი გრონი ჩამოსახიინენ საქართვეიოს ამ მხარემი, მეო რეა XVIII—XIX საუკ. "გააფხაგებუიი" ქართვეიების ^გთამომავიობა. მეორე ჯგუფში შეჲის, ერთი მზრივ,აჲ გილობრივ მკვიგრი /აბორიგენი/ ქართველების,უფრო კონკრეგულაჲ, მეგრელებისა ჲა სვანების მთამომავლები, რომცებიც XVII—XVIII საუკუნეებში მოექცნენ რა აფხაგეთის სამთავროში,ჩერქეგთა გარემოცვაში, განიცაგეს ჩერქეგული გავლენა. მეორე მხრივ აქ შემოხის იმ ქართველ ყმათა მთამომავლობა, რომლებიც XIX საუკ.პირ ვეი ნახევარში საკუთარი ბაგონებისაგან თავმობეზრებუიი გარბოია აფხაზეთის სამთავროში საქართვეიოს სხვაცასხვა კუთხეებიცან სხვაცასხვა მიგეგის გამო. " გააფხაგებული ქართველების" უმრავლესობა წარმოშო ბით მეგრევია, რაიგან ჯერ ერთი მეგრევებით იასახვებუვი ოიიშის /სამეგრევოს/ თითქმის ნახევარი XVII-XVIII საუკუნეებში აფხაგეთის მთავრებმა იაიპყრეს, მეორე, იბიტომ, რომ სხვა ქართული პროვინციებისაგან განსხვავებით სამეგრელო აფხაგეთის უმუალო მეგობელია და ცხადია, მოსახლეობის გაცვლა მათ მორის მეტი ინტენსივობით ხიებოია. შაგრამ, უნია ალინიშნოს, რომ გააფხაგებულთა მორის ვხვიებით საქართველოს სხვა კუთხეთა გარმომახგენიებსაც.

"გააჟბაგებული ქართველების" წრეს ეკუთვნის ბევნი ცნობილი პირი, რომელთაც თავი მოაქვთ "აფხაგური პატრიოტიგმით". კერძოი, ი. გუიია, ჭოვუა, ი. პაპასკირი, კ. იომია, მ. იასურია, ვ. ბებია, ძიძარია ია სხვა. გააფხა გებულია უბრავლესობა ცხოვრობს ყოფილ ქართულ /ბეგრულ/ სოფლებში – ლიხნში/ყოფილი ლხინი/, კუტოლში /ყოფ. კვიტაული/, ჭლიუში/ყოფ. ჭალა/, გკუარჩელში/ყოფ. გყვარჩელი/, აგუბებიაში/ ყოფ. გულიბებია/ ბა სხვა. გოგმა მოღვაწემ გვარიც კი შვიცვაცა. ჯონჯოცია გაზგა აჯინჯაცი, მარშანია—ამარშანი, აცანია—აცანი გა სხვ. ამაგე არსებობს სპეციაცური გამოკვცევა პროფ. ზ.ბღაჟბასი, რომეცსაც ანათემა მოუწყვეს აფხაგეთში.

იმის გამო, რომ მათი ციცი ნაწილი წარმოშობით მეგრეცია და მეგრუც გვარს ატარებს, თბილისში და სხვაგან გაჩნρა ხმები: "მეგრეიები გვლაიატობენ" გა სხვ. ცხაგია, ეს გარემოება საქმეს ართუიებს, იგი ინვევს არევიარევას ლვით შანაკში — აფხაზეთის მკვიირი ყვება მეგრეიი საეჭვო ხიება. არამეგრეი ქართვეის ძალიან გაუჭირგება მეგრელის გა აფსუას გარჩევა, რაგგან არ იცის არც მეგრული,არც აფხაზური, უნგა გავითვალისწინოთ, რომ მეგრული ენა აფხაგურგე მეტადაა გავრცელებული "ავტონომიურ რესპუბლიკამი," რადგან მას— 8ე ეაპარაკობს ყვევაზე გიგი ეთნიკური ჳგუფი - მეგრევები, რომევთა რიცხვი 160 ათასზე მეტია, აგრეთვე, აფსუების ნახევარმა ია 8ოგშა რუსმა ია სომეხმაც იცის ეს ენა, რაიგან მეგრეტებთან შერეუტაი ცხოვრობენ ბევრ გაბა სოფელში. ნორმაცურ ვითარებაში ყველა აფსუა თანგათან გამეგრედგებოგა, რაგგან მეგრული უნა აფსარუიზე უფრო აpვიŗსაიაპარაკოა, მაგრამ ახიანpეი გამწვავებუი ვითარებაში ეს გამორიცხუიია.

ცხაρია, საქმე ისე მარგივი არაა, რომ დიდქოს მეგრელი, რომელიც ვდქვად 18 წლამგე ქართველ მეგრელობია, 19 წლისა რომ გახია, ანგარების თუ კარიურისგული მოსაგრებით "აფხაგობს", ასევე ელვისებური მეგამორფოზა მასობრივაჲ ჲა ტექნიკურაჲ ჩვენს პირობებში გამორიცხუიია. გააფხაზებუიი მეგრეიების რიცხვი არავის იაუიგენია, მაგრან იავუშვათ მაქსიმუში, ვთქვათ 80 ათასი აფსუას ნახევარი, 40 ათასი გააფსუებუიი მეგრეიია. ბამინ ქართვეი-ბეგრეიებთან შეფარგება იქნება 1:4-თან.ამიგობ უსაფუძვიოა ბრაიგება_"მეგრეიები გვლა(ატობენ", პირიქით, ეს იქნება ცილისწამება იმათი მისამართით, ვინც ჩვენი ძირითადი დასაყრდენია ჩრρიეო—გასავეუთში, ქართვები მეგრეეებითაა გასახეებუბი ავგონობიური რესპუბეიკის ქართუვი პუნქგების 8CT.

ვერაგულია თვით აფსუების პოზიცია. ისინი ცხილიბენ წინა პღანზე წამოსწიონ გააფხაზებული ბეგრელები, რათა ჩვენს რიგებში შეიგანონ არევ-იარევა, პროფანებში შექმნან ისეთი შთაბეჭიიცება, რომ აფხ.ასსრ-ში შცხოვრები ყველა იომია, პაპასკირი, გვარამია, ძიძარია და ჭოჭუა არის აფხაზი.

ამას ემატება კინევ ერთი სიძნელე, რომელიც სეპარატისტების ნისქვილზე ასხამს წყალს: საქართველოში ჩვეუღებრივად ამა თუ იმ კუთხის მკვიდრი იხსენიება ამ კუთხის სახელით სუღ ერთიაქართველია იგი თუ არა. ასე, კაბელის შკვიტრი ყველა კახელია,სულ ერდიაის ქარდველია, სობები, თუ ოსი ან ლეკი, ასევე აფხაგედის მეგობტაც გუგციცის რაიონში სამურგაყანოელი ყველა აფხაგად იწოცება,სულ ერთიაის მეგრელი იყო თუ აფსუა.

აზის გამოძახილს ჩვენს მხატვრულ ლიტერატურანიაც ვხვლებით. გავიხსენოთ აკაკის პოემა "გამგრლელი", სადაც აფხაგეთში მცხოვრები მეგრელი გლეხი იწოლება აფხაგად. თელი სახოკიას ეთნოგრაფიულ გამოკვლევებში ყველა სამურგაყანოელი მეგრელი მიჩნეულია აფხაგად. კ.გამსახურლიას რომანში " მთვარის მოგაცება" როგორც აფხაგად ისე მეგრელად იხსენიება მეგრელი და ტომით აფსუები და ა.შ.

სწორებ ამ ჩვეუღების გამო ისარგებღეს რა მოსახვეობის მასობრივი უწიგნურობით, 1926 წლის აღწერისას სამურგაყანოს ბევრი მკვიბრი აფხაგაბ ჩასწერეს. ამ უწიგნურობით სარგებლოა დაკრბა/დაკოთა/ ბა სხვა სეპარაგისტები იქაური მკვეთრი მეგრედების გაბასაბირებდად. 1936 წლის "ახაღგა გრმა კომუნისტის" ფურგდებგე აღნიშნულია, რომ ღაკობა პირდებოდა ყოვედგვარ სიკეთეს ცნობიდ მეჩაიეს ცაცა ქარდავას, თუ ფურგდებგი გაეწერებობა. შემდეგში განათლების გამო ეს მურუსი მნიშვნელოვნაბ მემცირბა. ბღეს სამურიგი აფხაგაბ ჩაეწერებობა. შემდეგში განათლების გამო ეს მურუსი მნიშვნელოვნაბ მემცირბა. ბღეს სამურგაყანოში კარგაბ ერკვევიან ქართველისა ბა აფსუას განსხვავებაში. ამით აიხსნება ის ფაქგი, რომ თუ 1926 წლის აღწერით გალის რაიონში აფხაგაბ იწერებობა 1 3000 სული, 1970 წელს მათი რიცხვი ბავარბა

500-მგე.

ყველა ქართველმა პაგრიოგმა უნგა გაითვალისწინოს, რომ ძველაგ აფხაზს მარტო აფსუას ანუ ჩერქეზული
გომის ხალხს არ უწოგებგნენ. ამ სახელით მოიხსენებოგა გასავლეთ და ჩრგილო-გასავლეთ საქართველის ყველი
გომის ხალხს არ უწოგებგნენ. ამ სახელით მოიხსენება მზოლოგ აფსუები. გლეს განათლებული ქართველი, აფხ.

და მკვიგრი. ამჟამაგ კი ამ სახელით მოიხსენიება მზოლოგ აფსუები. გლეს განათლებული ქართველი, აფხ.

ასსრ-ის მკვიგრი, სახელი "აფხაზის" ასეთი გაგაგვარების გამო, თავის თავს აფხაზს კი არ უწოგებს, არა—
ასსრ-ის მკვიგრი, სახელი "აფხაზის" ასეთი გაგაგვარების გამო, თავის თავს აფხაზს კი არ უპირისპირგებობა
მებ აფხაზეთში მცხოვრებ ქართველს ძველაც სახელები "ქართველი", "აფხაზი" ერთმანეთს არ უპირისპირგება სახელები "ქართველი" გა "ხევსური", "ქართველი" გა "აფხაზი" რიგორც განსხვავებულ ერთა სახელები
გრელი", "ქართველი" გა ა. შ. "ქართველი" გა "აფხაზი" რიგორც განსხვავებულ ერთა სახელები
გრელი", "ქართველი" გა ა. შ. "ქართველი" გა "აფხაზი" რიგორც განსხვავებულ ერთა სახელები
გრელი", "აფხაზეთში მცხოვრები ქართველის სახელწოგებაც, ხოლი "აფსუა" იმ გომის სახელწოგებაც, რომელიც
წარმოიქმნა ჩერქეზთა გა ნამგვილ აფხაზთა შერევის მებგეგაც.

რატომ შეერქვათ აფსუებს აფხაგები ? ისინი ხომ თავიანთ ენაგე თავის თავს აფხაგებს არ უწოიებენ ? აქ მოხია, როგორც ჩანს, ისეთი მეტამორფოგა, როგორც პრუსიაში. XIII საუკ. იანცეგს პრუსიაში შეიჭრნენ გერმანეტები. მათ გაჟტიგეს აბგიტობრივი პრსუბის ერი, რომეტიც არ იყო გერმანუტი ტომის ხალბი ია თვით გარმანეტები. მათი სახეტი "პრუსიეტი" პრუსაკი, ასევე იარქვეს არაბებბა "ეგვიპტეტები" ეგვიპტეში შეჭრის იარქვეს მათი სახეტი "პრუსიეტი" პრუსაკი, ასევე იარქვეს არაბებბა "ეგვიპტეტები" ეგვიპტეში შეჭრის იარქვეს მათი სახეტი "პრუსიეტი" კეთიტ ინებონ ია იქართვეტონ ია იტაპარაკონ ქართუტ ენაგე ია მრუბების სეპარაგიგმს, ვინაიიან "აფხაგი" ნიშნავია ია ნიშნავს იასავტეთ ქართვეტს.

VII. საქართველის ნთავრობასთან განოკიგებულების სფერომი

როგორც ცნობილია, ლაკობა და მისი თანამოაგრენი გასაშვოების პირველ დღეებშივე შეეცადნენ ჩრდი—
ლო-ლასავლეთის ჩამოცილებას საქართველოსაგან. მათ იმდენი მოახერზეს, რომ ორჯონიკიძისა და სგალინის
მხარდაგერით ერთი წლის მანძილგე/1921—1922/ ეს მხარე საქართველოში არ შემოდიოდა. ხოლო შემდეგ საქართველოს შეუერთდა როგორც ციговорная союзная რესპუბლიკა, რასაც პრეცედენტი არ ჰქონია სხვაგან მთელ
თველოს შეუერთდა როგორც ციговорная союзная რესპუბლიკა, რასაც პრეცედენტი არ ჰქონია სხვაგან მთელ
საბჭოთა კავშირში. ეს გაგრძელია 1930 წლამდე. ამ წულს კი იგი საქართველოს შეუერთდა როგორც ჩვეტლებრივი
საბჭონიტიური რესპუბლიკა. მაგრამ სეპარატისტების თარეზი ამ მხარეში კვლავ გრძელდებოდა 1936 წლამდე.
1936—1954 წ. წ. ბოლო მოელო სეპარატისგების ბატონობას და აფსუების ძალმომრეობას. აფხ. ასსრ-ში მცხოვ—
1936—1954 წ. წ. ბოლო მოელო სეპარატისგების ბატონობას და აფსუების ძალმომრეობას. აფხ. ასსრ-ში მცხოვ—
რებ სხვა ერებზე, მაგრამ სგალინის გარდაცვალებიდან ერთი წლის შემდეგ სეპარატისტები შეეცადნენ რევან—
წის აღებასა და ლაკობასდროინდელი მდგომარეობის ალდგენას. ნაწილობრივ კიდეც მიაღნიეს მიგანს.

აბჟამან საქართველის მთავრობა ქართველებისა და სუპარაგისგების კამათში არბიგრის როლში ველარ გამოდის, რადგან სუპარაგისგები უპრძვიან არამარგო ჩრდილო-დასავლეთის ქართველებს, არამედ აგრეთვე საქართველის მთავრობასაც, მთელ ქართველ გალგს, საქართველის 1 ასეთ პირობებში საჭირთა საბჭოთა კონსგიგუციისა და მთელი კანონმდებლობის მაქსიმალური სიგუსგით გამოყენება, მთავრობის მოქმედების სფეროში გათვალისდა მთელი კანონმდებლობის მაქსიმალური სიგუსგით გამოყენების შესაძლებლობას უშვებს სუპარაგიგმის წინაალმდეგ წინება ყველა იმ უფლებამოსილებისა, რისი გამოყენების მესაძლებლობას უშვებს სუპარაგიგმის წინაალმდეგ საბჭოთა კანონების კოდექსი.

სამწუხაროი, უკანასკნელი წლების მანძილგე უკანონოი იხრეშა სასწორი სეპარატისტების სასარგებლი. ამის დამახასტურებელი ფაქტები თქვენთვის ცნობილია ამიტომ საჭიროა ავტონომიური რესპუბლიკის ქართველაბის დამახასტურებელი დაქტები თქვენთვის ცნობილია ამიტომ საჭირაი უნია მიმართოთ მოწოიებით არა ლებმა მოითხოვთ საქ. მთავრობისაგან კანონუშის ალიგენა. თქვენ ხმირაი უნია მიმართოთ მოწოიებით არა მარტო საქ. მთავრობას, არა მარტო საკავშირო მთავრობას, არამეთ მთელ ქართველ ხალბს რომ არ მიგატოვონ უპატრონოი, სეპარატისტების საჯიჯგნადა.

საქართველოს მთავრობა თავს იმართლებს ომით, რომ აქაოდა აუტაბეთი მევინარჩუნეთ საქ. უარგლებ**მთო.** მაგრამ ეს თავის მოგყუებაა. პირველ ყოვლისა, დღევანდელ სიგუაციაში, როგორც ჩემოთ აღვნიმნეთ, რუსეთი ვერ გაბედავს ამ კუთბის მისაკუთრებას, ამიგომ ლია კარების მგურევა არ უნდა დავიწყოთ. მუორე, თუ ეს კუთბე საქ. ფარგლებში რჩება, იგი არ უნდა გახდეს სეპარაგისგების საბაგონო.

ნემდეგ, თავს იმართვებენ იმით, რომ სეპარატისტებს გარკვეუვი წრეები მხარს უჭერესო გემოთ, მოსკო-

ვში.ეს მართალია, მაგრამ საქ. მთავრობა მოვალეა ყოველი ლონე იხმაროს ამის წინაალმხეგ. გულახლილად უნ pა განუცხაρოს მოსკოვეი თანამიებობის პირებს, რომ **სეპარა**გისტებისაpმი მხარpაჭერა იწვევს ქართვეიი ხაცხის მგარგ უკმაყოფიცებმს გა აღმფოთებას ხოვო ქართვევი ხაცხი არაა ხევნამოსაკრავი. 14 აპრიცმა ამაში ბევრი გაარწმუნა.

გარგა ამისა, თქვენ ყოვეითვის მტკიცეგ უნგა მოითხოვოთ გრგიცო-გასავცეთში ბეცმძლვანეც თანამგებობებგე არ გამოგგავნონ არაახგიცობრივი ქართვეცები, რომცებიც არ იცნობუნ ახგიცობრივ ვითარებას, ვერ არჩევენ ერთმანეთისაგან მტერ-მოყვარეებს. ჩამოსუიი კაირები ვერ მოქმუიებენ ვითარების მესაგამიბაი, თავს ვერ გრძნობენ მზნეგ, სხებან ჩემობნებზე გა თვალი გაქცევაზე უჭირავთ, ამ ოცბაათი წლის მანძილზე აკ. მგელაძის გა მ. გელიას შემგეგ გასგროლიორი გა ჩემოგანისგი ქართველი ხელმძღვანელები სობუმს შევრი

J50003U.

ქართული ანგაგა ამბობს: "ადგილის კურგლელს ადგილის მწევარი მიეწევაო". ნუთუ ორასათასიან ადგილობრივ^აქართვეება ვერ გამოიძებნა ისეთი პარტია, რომეებიც გამოიგებიან ოექკომის, ქაიაქკომის, რაიკომის მხივნებახ, მინისგრებან ნა პრუმიერმინისგრებან? გამონის, რომ ანგილობრივ ქართველებს არა აქვს ნნობა, ბოლო აფსუები კი ასეთ ნჹობას იმსახურებენ. სწორეი აიგილობრივი ია არა გასგროლიორი ქართველები მკვეთ რაჲ გგანან მშოშვიურ ნიაგაგგე, იცნობენ კონკრეგუვ ვითარებას, ჰყავთ ნათესავების, ამხანაგ-მეგობრების, ქომაგთა ფართო წრე, სარგებიობენ შესაფერისი ავტორიტეტით და მხარდაჭერით სწორედ ისინი, სუტერთია იქნება ის შეგრეიი, სვანი, რაჭვეიი თუ აჭარეიი, უნია იაწინაურინენ ქართვევებისათვის განკუთვნიი ხევმძღვანეი პოსტებგე. მათ შეუძიიათ თვაიი გაუსწორონ სეპარატისტებს, განოიცნონ მათი მრაზვები ია გამონა ბონ მათთან ბრძოდის ფორმები საქართვედოს მთავრობას უნდა შევაგნებინოთ, ყოვედი ლონის გამოყენებით, რომ საჭიროა ამ სფეროში პოციგიკის რაციკაცური მეცვდა.

აქამიე საქართველოს მთავრობა მოუწოიებია აიგილობრივ ქართველებს: თქვენ გაჩუმიით, წყნარაი იყავით, ბოლო პრობლემას ჩვენ მოვუვლითო ! მაგრამ ასე არ გამოვიდა. საქ. მთავრობას უკვე არ შეუძლია ანგილობრივ ქართვეტებთან კავშირის გარეშე აფსუებ სეპარატისტთა გაშოშნინება. სეპარატიზმი გაძტიერგა გა ფრთებს ისწორებს. საჭიროა საქ. საბჭოთა გა პარტიული ზელმძღვანელები მივაზვეგროთ, რომ სიტუაცია გაუარესგა. ხოლო თუ ვერ მიხვია, საჭირო გახიება მისგან იამოუკიიებლაი, უმუალოი ქართველ ბალხთან კავშირის იამყა-

რება, ქართველი ხალხის აქტიური ჩაბმა სეჰარაგისჟების წინაალმხეგ ბრძოლაში.

VIII. "აფხაგეთის ისტორიის" სფეროში

აფსუა სეპარაგისტებმა წამოაყენეს რა აფხ. ასსრ-ს საქართვებოს ფარგიებიგან გამოთიშვის ოკერაცია, განიგრახეს ამის შესაგამისაჲ ისტორიის გამახინჯებაც.ეს სათავეს იღებს გ.გულიას ცნობილი წი იგან, რომე იიც 1925 წეის გამოვიია რუსუიაი თბიიისში. ამ წიგნის ძირითაიი თემებია: იასავიეთ საქართვეიოს თავიაპირველი მოსახლეობა აფსუები იყვნენ, ურულები გა იმერლები გაქართველებული აფსუებია, ხოლო მეგრელები გარეიან, გლვის სანაპიროიან მოსული უცხო ხალხი. ამ თეგისს ემყარება ილესაც მთელი აფხაგური საისგორი მეცნიერება შ. ინაღიფას გა სხვათა სახით, თუ კი ვინმე გაბეგავს გა საქართველოში ხმას ამოიღებს ამ აბსურგის წინაალმგეგ, შაშინ სოხუმში სეპარაგისტები მოაწყობენ ხოიმე მიგინგსსაქ.მთავრობის გასამხობაგ. ასე მოხია პ. ინგოროყვას, ნ. შერძენიშვილის, ხუშუტ ბლაჟშას, ალ. აღამიას ია სხვა წიგნების გამოქვეყნების

ცხაρია, სეპარატისტების თეორია მეც.კრიგიკას ვერ უძიებს, მაგრამ საქ.მთავრობა ამ მიტინგებმა ისე შემ**იეგ**. იააფრთხო, რომ ქართვეი მეცნიერებს ნებას არ აძიევენ,მეცნიერუიაი გაარჩიონ ეს კონცეფცია, მათ ჯერ არ გამოუთქვამთ თავისი აგრი/ი.გულიას, შ. ინალიფას,ტურჩანინოვის ე.წ. "აფხაგური იამწერლობის მაიკოპისეული ნიმუშის" შესახებ/. საქ.კპ ცენტრ. კომიცეტმა აფხაგეთის შესახებ 1978 წლის ივნისის დადგენილე ბაში პირიაპირ — ნერა, რომ აფხაგეთის ისტორიოგრაფიაში უშვებენო სერიოგუი მეციომებს მაგრამ ვინ უმვებს შეციომებს,ქართვეიი თუ აფსუა ისტორიკოსები? ამ კითხვაზე პასუხი არაა გაცემუიი მაგრამ საბედნიეროი ქართვეი მეცნიერთა მოთმინების ფიაცა აივსო, ისინი ამოძრავინენ ია იმეიია, რომ ეს ნაყოფს გამოიღებს. მარტო ის რაი ლირს, რომ აფხაზმა "მეცნიერმა" გ. ანჩაგაძემ იმიენი რწმუნება მოიპოვა საქართველოს ოფიციაეური წრეებისაგან, რომ "გაასწორა" popo ქართვეიი ისგორიკოსის ნ.ბერძენიშვიიის გამოკვიევა აფხაგეთგე გა თვითნებურაგ ტექსტიგან უმნიშვნეგოვანესი აგგიგები, რომგებიც არ მოსწონგათ აფსუა სეპარაგისგებს 1/არსებობს ამ კუპიურების გექსგი/. მხოლოდ ამის შემდეგ გაზდა შესაძლებელი ზსენებული გამოკვიუვის შეტანა ნ.ბერძენიშვილის თხმულებათა 7111 ტომში.თქვენ, ჩრიილო-იასავლეთ საქ.პატრიოგებს გმაროებთ შეისწავეოთ ისტორიუვი წყაროები გა შრომები,საგაც განუქებუვია თქვენი კუთხის ისტორია გა ისტორიული გეოგრალია. საჭიროა გაეცნოთ ივ. ჯავახიშვილის ქართველი ერის ისტორიის პირველ და მეორე ტომებს, პ. ინგოროყვას წიგნს "გიორგი ბერჩულე" 1954 წ. ვახუშტის თხზულებას, რომელიც ყაუხჩიშვილმა გამოაქვეყნა " ქართვის ცბოვრების" IV გომში. ვაზუშგის გეოგრაფიის რუქები ცავკე წიგნან არის გამოქვეყნებ**ული** ნ.ბე რძენიშვილის მიერ. არქანჯელო ლამბერტის "სამეგრელოს აღვერა" 1938. ამ წიგნს დაერთვის რუქა სამეგრელ ლის სამთავროსი 1650 წლის საზღვრებით, საიგანაც კარგაგ ჩანს, რომ სამეგრელოში შეგიოგა ბღევანგელი

აფხაგეთის გერიგორიის თითქნის ნახევარი. შარჹენის " მოგგაურობა საქართვეეოში", რომეეიც ქართუეად სამჯერაიაა გამოცემული, ირაკლი ანთელავას ნარკვევებს XVII საუკ.აფხაგეთსა ია სამეგრელოგე, რომელიც /, ქართვის ცხოვრების II ტომს, სახაც 349 გვერხგე ნაჩვენებია აფხაგეთი მან რუსუტაგ გამოსცა / სა ია სამეგრეეოს ურთიერთობა მე—18 საუკუნემიე. თ. ბერაძის სტატიას "ვახუმტი ბაგრაგიონი ია ოიიმის ისტორიული გეოგრაფია"/ ის.კრებულში საქ.ისტორიული გეოგრაფიის კრებული, გ. IV, 1971/. ამ ლიგერაგურის გაცნობა იაგარწმუნებთ იმაში, რომ ტოპონიმი "სოხუმი" არის თურქულაი იამახინჯებული ქართული სახელი "ცხუში", რომ "პიცუნρა" არის რუსულად გამახინჯუბული ქართული სახვლი "ბიჭვინთა", რომ გაგრა არის ასევე უბიხურაც გამასინჯებული ქართული სახელი "გაგარი", რომ "ნოვი აფონს" ძველაც ერქვა მეგრული საბევი "ანაკოფია", ბოვო ცნობივი მიჭვინთის ტაძარი ბერძნებს კი არ აუშენებიათ VII საუკუნეში, არამეგ ქართვეტებს X საუკუნეში. რომ ამ ტაძარს ავსუები იღესაც უწოიებენ ავსუურაი იამახინჯებუი მეგრუი საბელს "აუხვამაა" /"ონვამე". თქვენ დარწმუნდებით იბაში,რომ გულრიფმისა და ოჩამჩირის რაიონები XVIII საუკუნეშგე მხოლო<u>ი ნეგრელებით</u> იყო გასახლებული გა იქ აფსუების ჭაჭანება არ იყო, რომ ამ რაიონებში ბევრ სოფეის ახია აფსუას ენაგე განახინჯებუიი ქართუიი სახელი ჰქვია. კუტოიი არის ქართქიი კვიტაუია, აგუბედია არის გულიბედია, ჭლოუ არის ყალა, "მარმარ-აბაა" არის " ნარმარილის კომკი", "ბასლა" - "ბესივდი", ბოლო ახლანგელი "აცხაზური" სახელები: აჩიგვარა, აძიუბჟა, გულრიფში/გულის წყარო/ ძველ რუქებზე არაა ია გაჩნია აფსუვლთა ჩამოსახლებისა ია აიგილობრივ_მოსახვობაში შერევის შემიეგ.

დნობილია, რომ ატსუები მოითხოვენ ისგორიული გოჰონინიკის მესწორებას, ქართული სახელების წამლას გა აფსუურის გამკვიგრებას. ავილოთ სოხუმი. მისი აფსუური სახელი "აკუა" გაგნგა XVIII საუკ. ლადინური " ოფ სტ "—ს გავლენით /წყალი/, ხოლო ქართული "ცხომი" ცნობილია VII—VIII ს. სოხუმის ახლო—მახლო აბგილებს სულ ქართული სახელები ეწოდებათ /ლეგხომი, გყუბები, ბაგრაგის ციზე, ბესლუთი, შამათამ გოლა/მამათავას გორა/, რომელსაც ანჟამად ჩერნიავსკის გორას უწოდებუნ. მამ რა უფლებით მოითხოვენ გოპონიმიკის შეცვლას? საცა სამართალია, პირიქით უნგა მოხდეს. ქართული სახელები უნგა ალგგეს მისი პირვანდელი ფორმით, მათ უნგა გამოსცილებ შემგეგგროინდელი თურქული, აფსუური, ბერძნული გამახინგებანი. თქვენ უნგა მოითხოვოთ სწორებ ამ მიმართულებით გამუსტგეს გოპონიმიკა.

აფსუები ამგკიცებენ, რომ ძველი აფხამები ია აფსუები ერთი ია იგივე ზბლზია ბ. ინალიფას ამის საბუთაр მოჰყავს აрგილი ქართლის ცზოვრებიიან, საცაც ნათქვაბია რომ ლამა აფსართა ენაგე "სოფლის განმანათლებლაც" ითარგმნებოცალი /გ. II, გვ. 58/, მაგრამ ეს მაგალითი ინალიფას აგრის საწინაალმცეგოს აჩვენებს.
აქეცან ცზაცია, რომ XII საუკ. ჯერ კიცევ ერთმანეთისაგან ასხვავებცნენ აფსუებს /ქართულაც აფსარებს/
ცა აფხაგებს, რომ ეს ორი ზალზი სხვაცასხვა ენაგე ლაპარაკობცა. წინაალმცეგ შემთხვევაში თამარის ისტორთკოსი იგყოცა "აცხაგურ ენაგე ითარგმნებალ". თამარის ისტორიკოსი აფხაგებს რამცენჯერმე აზსენებს
სხვა ქართულ ტომებს მორის, როგორც ერთ-ერთ ქართულ ტომს /"აფხაგნი, ქართველნი, სვანნი "ქაზნი" ცა სხვ. /
/ინალ-იცას "მეცნიერული" მგკიცებების სერიობულობა იქიცანაც ჩანს, რომ თავისი მეცნიერული ცასკვნების
წყაროც იგი ემერელ მობუცს ვინმე ზიგგას ასახელებს, რომელმაც მოუთხრო მას, რომ ძველაც თურმე " მთელ
ცასავლეთ საქართველოში აფსუუბი ცზოვრობლნენ, რომელთაც ჰყავცათ აფსუა მეფე, 360 ციზისა ცა ძლიერი არ-

ეროვნული ბრძოლის ფორმების შესახებ

თქვენი ბრძოლა უროვნულ უფლებათა დასაცავად უნდა აგარებდეს ლეგალურ ბასიათს. ეს გამომდინარეობს თქვენი ტოძრაობის მინაარსიდან. თქვენ არ მოითბოვთ ისეთ რამეს, რაც საბჭოთა ქვეყნის კანონს ეწინაალმდე—გება. თქვენი ბრძოლა ძირეულად განსხვავდება აფსუების ბრძოლისაგან. მათი მიბანია უროვნული უმცირესობის პოლიგიკის გაბაგონება უმრავლესობაზე, ქართვულების განდევნა ავგონომიურთ რესპუბლიკიდან, საკუთარი ახალი "კულგურის" ძალად გამაგონება, ქართული ძველი და ახალი კულგურის ალმოფხვრა აფხაგეთში. ყველა ეს მიგანი უკანონოა, ეგინაალმდეგება სსრქ და საქ-კონსგიგუციებს, მოსახლეობის უმრავლესობის სურვილს. თქვენ იბრძვით ამ ბიგნების რამლისათვის, ამიგომ თქვენი ბრძოლა საშართლიანია.

აქეგან გამომგინარე, თქვენ არ უნგა მიმართოთ ბრძოლის გაუშვებელ ზერზებს, ძალაგობის აქგებს, როგორიცაა მასობრივი ხოცვა-ჟლეგა გა ინგიციცუალური გერორი, გამინება, შანგაჟი, მავნებლობა საწარმოებსა გა მეურნეო-ბებნი, თქვენი მთავარი იარალია კანონის გამრღვევთა აშკარა მხილება, მათი შნელი საქმეების გლის სინათ-ლმე გამოგონა, ამის მესაბამისად უნდა იყოს არჩეული — ბრძოლის ლეგალური ხერზები. ასეთი ხერზებია ნერილები, პეგიციები, განტზაგებები, კრებებზე გა სხომებზე გამოსვლა მამზილებული სიგყვებით, საპროგესტო რეზოლების მეგგენა, გაგგავნა ზემცგომ ორგანოებში, არჩევნებისას არასასურველი კინციცატების გაკრიტი-კება გა გამავნა ზემცგომ ორგანოებში, არჩევნებისას არასასურველი კინციცატების გაკრიტი-კება გა გაგავნა ზემცგომ ირგანოებში, არჩევნებისას არასასურველი კინოდი, 14 აპრილს, საქ. კონსტიტუციის მიღების დღეს, აფხაზი—ქართველი პაგრიოგის გამერვაშიძის ხსოვნის გლეს, გაგრის 1978 წლის მიგინგის ჩატარების დღეს /3 სექგ. / ამ მიგინგის საპატიცგემულო, რათგგან მან გარკვეული როლი ათამანა ჩრ. გასაცლეთის ქართველების გამოფხიზლებასა გა ამოძრავების საქმეში. გაგრის მიგინგმა გაანთხა აფსუებს გა საქ. მთავრობას იქაური ქართველების ძალა. არ იქნება ურიგო, თუ მოახერზებთ საუარო გისაუტების

გაგარებას აფსუებთან ამა თუ იმ სახარ თემებზე. სასურვებია მოაწყოდ კრებები სეპარაგისგების ბასა—
ყრიენი გაგების წინ.ეს გაგებია: აფხაზეთის საკვ.სამეცნ.ინსტიგუტი, p. გუბიას სახვი, აფხაზეთის
მუგეუმი, მწარავთა კაუშირი გა სხვ. სასურვებია აგრეთვე " აფხაზური უნიგერსიგეგის " ქართვები სგუ—
გენგების მიერ პეგიციის მებგენა. სოხუმებ აბიგურიენგებთან ერთაბ. ამ უნივერსიგეგში აფსუათა ძალ—
მომრეობის წინააღმიეგ. ნუთუ სობუმის 4 0000 ქართვები მოსახვეთბიბან 400—500 მსურვები არ აღმოჩნგე—
ბა, რომ მიილოს მონაწიდეობა ამ პეგიციებში ?

თქვენ არ უნია მეირკეთ ცაცკული მარცხიანი მემთხვევის გამო,ყოვედ იიი საქმეს თან ახლავს სიმნეიე, აღმავლობისა ია იალმავლობის მომენგები ყოვედ მარცხზე უნია ისგავლოთ, შეიძინოთ გამოციიდება.
კავშირი იაამყარეთ თხილისელ, ქუთაისედ, გუგიიილი მათ მოაწყონ სოლიიარობის ილები, თქვენი სანთელ—საკ—
ბეთელი არის სიმართლე ია მხოლოი სიმართლე, თქვენი მეგიციები ია განცხაიუბები ხელიიან ხელში უნია
გაგაციობეს. მათ რაც მეგი გაეცნობა, მით უკეთესია. შეეცაგეთ ჰაგრიოგულ მოძრაობაში ჩააბათ ყველა
საპაგიო ია ავგორიგეგული პირი, ყველა ნიმიური ია განათლებული ქართველი, მოძრაობაში ჩააბით ქართველი
გლებები, მუმები, წვრილი ია გამალი თანამიებთბის მოსამსაბურეები.

ქართველი ინტელიგენციის წარმომაცგენლები

ვუერთიებით: ნმ.ილია მართლის/§ავყავაძის/ სამოგაიოება ეროვნულ-იემოკრაგიული პარგია საქართველის ჰელსინკის ჯგუფი